

**EDITH
WHARTON**

Editura Univers

Obstacole

clw

THE REEF
by
EDITH WHARTON
Macmillan and Co., Limited, 1913

Edith Wharton

OBSTACOLE

În românește de MARIA VONGHIZAS

PIEDICĂ NEAȘTEPTATĂ. ROG AMÎNĂ SOSIREA
„după 30. Anna.“

Și tot timpul cît a ținut călătoria de la Charing Cross la Dover, glasul roților de tren i-a cîntat lui George Darrow doar cuvintele din telegramă, fiecare schimbare de macaz modificînd sunetul silabelor banale : ba făcîndu-le să răsune ca un foc de armă, ba lăsîndu-le să-i picure în creier una cîte una, rar și insensibil, ba amestecîndu-le și apoi azvîrlindu-le ca niște zaruri cu care s-ar juca cine știe ce zci malițioși ; și acum, coborînd din compartiment pe chei și privind peronul măturat de vînt și, dincolo de el, marea înfuriată, simți cum cuvintele se năpusteau asupra-i de pe crestele valurilor, sîcîindu-l și orbindu-l cu o nouă izbucnire de furie, de parcă își băteau joc de el.

„Piedică neașteptată. Rog amînă sosirea după 30. Anna“...

Va să zică îl amînă iarăși, pentru a doua oară, chiar în ultima clipă ; îl amîna cu felu-i îndeobște chibzuit, avînd unul din obișnuitele-i motive „întemeiate“ — era convins că motivul, la fel ca și data trecută (vizita unei mătuși văduve a soțului ei) nu putea fi decît „întemeiat“ ! Însă chiar această convingere îl scotea din sărite. Faptul că putea să fie atît de chibzuită în situația lor arunca o lumină ironică asupra impresiei lui că îl întîmpinase cu nemărginită căldură după cei doisprezece ani de despărțire.

Se regăsiseră la Londra, cu vreo trei luni în urmă, la un dineu la ambasada americană, și cînd îl zărise, pe chipul ei de văduvă cernită zîmbetul înflorise ca un tran-dafir gingaș. Simțea și acum fiorul și surpriza care-l cu-

tremuraseră cînd, printre obișnuitele chipuri stereotipe pe care le întâlnea la dineurile din acel sezon, descoperise pe neașteptate chipul ei, cu podoaba părului negru umbrindu-i privirea ochilor gravi ; a ochilor acelora în care recunoscuse fiecare nuanță ori umbră, așa cum ar fi recunoscut, chiar și după o viață întreagă, orice amănunt al camerei în care își petrecuse copilăria. Și așa cum, din mulțimea strălucitoarelor siluete în toalete festive, ea se desprinsese și îi apăruse, zveltă, solitară și atît de diferită de toți ceilalți, înțelesese că, în clipa cînd privirile li se întâlneau, la fel de limpede i se înfățișase și el ochilor ei. Toate astea, și încă multe altele, citise în zîmbetul ei ; care spunea nu numai „țin minte“, ci „țin minte întocmai ceea ce îți amintești și tu“ ; de parcă, într-adevăr, memoria ei s-ar fi grăbit să-i vină în ajutor, privirea ei învăluind clipele reamintite în întreaga splendoare a unei dimineți strălucitoare. Și atunci cînd, în îmbulzeala recepției, soția ambasadorului exclamase : „Oh, văd că o cunoști pe doamna Leath ! E foarte bine, fiindcă eu trebuie să dau de generalul Farnharm...“ — lăsîndu-i să se îndrepte împreună spre sala dineului, Darrow simțise neîndoielnic o mică apăsare a brațului ei pe al lui, apăsare subliniind ușor dar cît de limpede exclamația ei :

— Nu-i minunat ?... La Londra... în plin sezon... în îngrămădeala asta ?

N-ar fi însemnat cine știe ce din partea celor mai multe femei ; dar era o caracteristică a doamnei Leath că fiecare gest, fiecare cuvînt se identifica cu ea. Chiar și pe vremuri, pe cînd era doar o fetiță cu privirea serioasă, rareori i se întîmpla să nu-și nimerească ținta ; și Darrow, reîntîlnind-o acum, simțise imediat cît de mult își desăvîrșise între timp modalitățile de expresie, care cîștigaseră în subtilitate și precizie.

Și, cu fiecare clipă, această impresie îi fusese confirmată în seara aceea cînd se regăsiseră. Ea îi vorbise cu rețineri, dar deschis, despre viața ei în toți anii aceia cît soarta îi despărțise atît de ciudat. Îi povestise despre căsătoria cu Fraser Leath, și despre viața pe care o dusesese după aceea în Franța, unde soacra ei, rămasă de timpuriu văduvă, se recăsătorise cu marchizul de Chantelle, așa

că, datorită oarecum acestui mariaj, soțul ei se stabilise definitiv în Franța. Îi mai vorbise de asemenea, cu nemărginită afecțiune și înflăcărare, despre Effie, fetița ei de nouă ani, și aproape tot cu atîta căldură de Owen Leath, fiul ei vitreg, un adolescent fermecător și inteligent, care la moartea soțului ei îi rămăsese în grijă...

Un hamal, poticnindu-se de geamantanele lui Darrow, îl smulse din apatia ce-l cuprinsese, amintindu-i că împiedica circulația pe peron, la fel de țeapăn și de încurcă-lume ca și bagajele lui.

— Vă îmbarcați, domnule ?

Se îmbarca oare ? De fapt, nu prea știa ce voia să facă ; dar în lipsă de altceva mai bun de făcut, se luă după hamal spre furgonul de bagaje, le înregistrează și o porni în spatele lui spre pasarelă. Și în vreme ce vîntul se năpustea asupra-i, împiedicîndu-l aproape să înainteze, nu se putu împiedica să-și dea seama de ridicolul situației lui.

— Urîta vreme să călătorești pe mare, mormăi peste umăr hamalul, pe cînd se luptau să ajungă pe chei, pășind pe pasarela îngustă.

Într-adevăr, urîta vreme ; numai că, din fericire, Darrow nu prea vedea ce motive întemeiate ar avea s-o pornească pe mare.

Și, așa cum pășea pe urmele bagajelor, gîndurile îi reveniră pe vechiul făgaș. Își aminti că îl întîlnise o dată sau de două ori pe bărbatul pe care i-l preferase Anna Summers ; și de cînd o revăzuse se tot chinuia să-și imagineze cum va fi fost viața ei de femeie măritată alături de el. I se păruse a fi un exemplar tipic din categoria americanilor despre care n-ai putea spune dacă trăiesc în Europa de dragul artei, ori se ocupă de artă ca un pretext ca să trăiască în Europa. Domnul Leath picta acuarele, dar o făcea parcă pe furiș, aproape clandestin, cu disprețul omului de lume pentru tot ce are vreo legătură cu profesionalismul, ocupîndu-se pe față, cu o seriozitate plină de religiozitate, cu strîngerea unei colecții de tabachere de email. Era un bărbat blond, întotdeauna

elegant îmbrăcat, cu distincția fizică pe care ți-o dă o siluetă dreaptă, cu nasul subțire și cu obiceiul de a se arăta vag dezgustat — și cine oare n-ar fi fost, într-o lume în care tabacherile de email autentice erau cu fiecare zi tot mai greu de găsit, iar piața era inundată de imitații oribile ?

Darrow se întrebase adesea ce posibilități de comunicare putuseră să existe între domnul Leath și soția lui. Acum ajunsese la concluzia că nu existase probabil nici una. Prin tot ce spusese, doamna Leath nu făcuse nici măcar o aluzie că soțul ei îi înșelase așteptările ; dar însăși reticența ei o trădase. Vorbea despre el cu un fel de gravitate impersonală, ca și cum ar fi fost un personaj dintr-un roman sau o figură istorică, iar spusele ei sunau de parcă le-ar fi învățat pe dinafară și, tot repetându-le, s-ar fi tocit ușor. Faptul acesta sporea nespus de mult impresia lui Darrow că revederea lor anihilase într-o clipă anii cât fuseseră despărțiți. Ea, care fusese întotdeauna atât de evazivă și de inaccesibilă, devenise dintr-o dată comunicativă și prietenoasă : deschisese larg porțile trecutului ei și-i îngăduise, e drept tacit, să tragă ce concluzii dorea. Așa că își luase rămas bun de la ea simțindu-se o ființă aleasă și privilegiată, căreia ea-i încredințase un lucru prețios ca să-l păstreze. Ceea ce-i dăruise ea la acea întâlnire era fericirea ei, îngăduindu-i cu franchețe să procedeze cum va dori ; și sinceritatea gestului sporea îndoit frumusețea darului.

La următoarea întâlnire impresia stăruise, adâncindu-se. Se revăzuseră din nou, după câteva zile, într-un vechi conac de la țară plin de cărți și tablouri, în mijlocul peisajului atât de dulce din sudul Angliei. Faptul că erau o mulțime de musafiri, cu neastîmpărul unui du-te-vino continuu și fără rost, nu făcuse decât să-i izoleze pe amândoi, dîndu-le (sau cel puțin așa își închipuia tînărul nostru erou) un simțămînt mai profund de intimitate ; și fiecare zi era asemenea unui preludiu muzical în care instrumentele, șoptind în surdină, par să rețină undele sunetelor dornice să scape.

Cu acest prilej doamna Leath nu s-a arătat mai puțin prietenoasă ca prima dată ; dar a izbutit să-i sugereze

că perspectiva inevitabilă în relațiile lor n-avea să apară prea curînd. Nu că ar fi părut să se îndoiască de dezno-dămînt, dar părea dornică mai curînd să nu lase să-i scape nici unul din stadiile treptatei reîntoarceri a sentimentu-lui care-i unea.

Cît despre el, Darrow n-avea nimic împotrivă să aş-tepte, dacă ea o dorea. Îşi amintea că odată, în America, pe cînd ea nu era decît o fetiță, venise să stea la ei, în casa lor de la țară ; ea nu era în casă cînd sosise, și mama ei îl trimisese s-o caute în grădină. N-o găsisese în grădină, dar o zărise puțin mai departe, pășind spre el pe o lungă potecă umbroasă. Nu se repezise în goană spre el, ci îi zîmbise și îi făcuse semn s-o aștepte ; iar el, fermecat de jocul luminii și al umbrei pe chipul ei, încîntat să-i ur-mărească lenta înaintare, îi dăduse ascultare și rămăsese locului. La fel părea și acum să pășească spre el de-a lun-gul anilor, iar el urmărea cum se întrețese pe chipul ei jocul luminii și al umbrei vechilor amintiri și speranțelor mai noi, fiecare pas al ei înfățișîndu-i o mereu nouă vi-ziune a grației. Știa că n-o să șovăie sau să se abată din drum ; că o să pășească hotărîtă către el ; dar ceva în privirea ei spunea : „Așteaptă“, și din nou el îi dăduse ascultare — și aștepta.

În ziua a patra o împrejurare neprevăzută îi spulberă așteptările. Chemată în oraș de sosirea în Anglia a soacrei ei, plecă fără a-i oferi lui Darrow șansa pe care contase, și el se pomeni blestemîndu-se pentru prosteașca-i tără-găneală. Dezamăgirea îi fusese totuși alinată de convin-gerea că se vor revedea înainte de întoarcerea ei în Franța ; și într-adevăr izbuti s-o mai vadă la Londra. Nu-mai că acolo atmosfera se schimbase odată cu noile îm-prejurări. N-ar fi putut spune că îl ocolea, și nici măcar că nu părea tot atît de bucuroasă cînd se întâlneau ; era însă copleșită de îndatoririle de familie și, după părerea lui, le accepta puțin cam prea repede.

Marchiza de Chantelle, după cum își dădu el seama curînd, se pricepea la fel de bine ca și răposatul domn Leath să-și impună cu blîndețe voința, oferind cu stăru-ință o înfățișare ștearsă în fața căreia trebuia să cedezi. Se părea că însăși umbra prezenței acestei femei — care-și

însinua personalitatea chiar și în cursul scurtelor ei absențe — o înăbușea și o reducea la tăcere pe doamna Leath. Aceasta mai era, în plus, îngrijorată de fiul ei vitreg, care curînd după ce-și luase diploma la Harvard abia scăpase cu bine dintr-o furtunoasă legătură amoroasă și, după încă vreo cîteva luni de rătăcirii și bătaie de cap, acceptase pînă la urmă sfatul mamei vitrege și se înscrisese la Oxford pentru un an de completare a studiilor. Într-acolo chiar s-a și dus doamna Leath o dată sau de două ori să-l viziteze, în restul timpului nevăzîndu-și capul din pricina a tot felul de obligații de familie : ba căuta, potrivit expresiei proprii, „rochii și guvernante“ pentru fetița ei ce rămăsese în Franța, ba își petrecea restul orelor umblînd după cumpărături cu soacra ei. Și totuși, de cîte ori scăpa un pic de îndatoriri, Darrow izbucnise s-o simtă în siguranță sub scutul devotamentului său, pregătită pentru clipa inevitabilă ; și în ultima seară, la teatru, între dominanta marchiză și un Owen nebănuitor, schimbaseră cîteva cuvinte aproape hotărîtoare.

Iar acum, în timp ce vîntul îi vîjîia pe la urechi, Darrow continua să audă ecoul batjocoritor al mesajului ei : „Piedică neașteptată“. Într-o existență atît de ordonată dar și plină de neprevăzut ca cea a doamnei Leath, nu-l mira că celei mai mici complicații ea îi putea da proporțiile unei „piedici“ ; dar chiar și admițînd, cît i-o îngăduia starea lui de spirit, că trăind sub același acoperiș tot timpul cu soacra și periodic cu fiul vitreg, i se iveau sute de mici împrejurări care cu greu ar fi lăsat-o să se bucure de libertatea adusă de văduvie — chiar și așa, nu se putea împiedica să-și spună că înseși aceste condiții trebuiau s-o ajute să găsească o cale. Nu, „motivul“ ei, oricare va fi fost, nu putea fi în acest caz decît un pretext ; afară doar dacă accepta alternativa cea mai puțin măgulitoare, și anume că orice motiv era destul de bun ca să-l mai amîne ! Firește, dacă bucuria cu care-l întîmpinase la revederea lor însemnase ceea ce-și închipuise el, n-o vedea, pentru a doua oară în cîteva săptămîni, acceptînd atît de ușor să le fie date peste cap planurile ; mai ales că — ținînd seama de îndatoririle lui oficiale — s-ar putea să nu mai aibă prilejul s-o întîlnească luni de zile.

„Rog amîna sosirea după 30.“ După 30 — și acum era doar în 15 ! Renunțase la cele două săptămîni de parcă el ar fi fost un pierde-vară căruia nu-i păsa de scurgerca zilelor, și nu un tînăr diplomat activ care, ca să se poată întîlni cu ea, trebuise să se descurce printr-o adevărată junglă de obligații. „Rog amîna sosirea după 30.“ Atîta tot. Nici măcar umbra unei justificări sau a unei păreri de rău ; nici măcar acea adăugire formală : „urmează scrisoare“ cu care de obicei se îndulcește o asemenea lovitură. Nu avea nevoie de el — și găsisese calea cea mai scurtă ca să i-o spună. Chiar și în prima clipă de exasperare nu s-a putut opri să nu observe cît era de tipic pentru ea să nu-și motiveze amînarea cu o minciună. Era limpede că în materie de principii morale nu umbla cu menajamente !

„Dacă aș fi cerut-o în căsătorie, m-ar fi refuzat folosind același limbaj. Bine că n-am făcut-o !“ își zise în sinea lui.

Aceste gînduri, care nu-i dăduseră pace tot timpul cît durase călătoria de la Londra, i se înfățișară ca o adevărată batjocură pe cînd își croia cu greu drum prin mulțimea de pe debarcader. Simțămintele nu i se îmblînziră nici cînd își aminti că, dacă ea s-ar fi gîndit mai dinainte, sfîrșitul acestei vîntoase zile de mai l-ar fi găsit așezat în fața focului în clubul său din Londra, în loc să dîrdîie în mijlocul omenirii murate de ploaie de pe debarcader. Chiar dacă avea, prin tradiția părții femeiești, dreptul să-și schimbe gîndul, putea măcar să-l prevină telegra-fiindu-i direct acasă. Dar, deși purtaseră corespondență, se pare că nu-i reținuse adresa, așa că un curier de la ambasadă îl prinsese în ultimul moment la gară, dîndu-i telegrama în vreme ce trenul pornea.

Da, îi dăduse destule șanse să afle unde locuia el ; și această mărunță dovadă a indiferenței ei deveni, pe măsură ce-și croia drum prin mulțime, principalul lui motiv de nemulțumire împotriva ei, dar și al pornirii de a se disprețui. Pe la mijlocul debarcaderului, împunsătura unei umbrele îl scoase cu totul din fire, căci își dădu seama că începuse să plouă. Într-o clipă bordura debarcaderului

deveni cîmpul de bătaie al umbrelor ce se înghesuiau, se strecurau, se ocoleau. Vîntul suf'la acum cu mai multă putere, și bieții oameni hărțuiți de îndoitul asalt al intemperiilor, neputîndu-se răzbuna pe elementele dezlănțuite, își vărsau furia asupra celor aflați alături de ei.

Darrow, îndeobște bucurîndu-se de călătorii datorită unei sănătăți înfloritoare și unei bune dispoziții constante, fiind și îngăduitor în ceea ce privește aglomerările umane, de data aceasta resimți ca un vag afront promiscuitatea înghesuiei. Era ca și cum toată omenirea din jur îi cunoștea suferința și-i aflase necazul ; de parcă nu merita decît să fie izbit și îmbrîncit cu dispreț. „Ea nu te vrea, nu te vrea, nu te vrea“, păreau să repete întruna coatele și umbrele lor.

Cînd telegrama îi fusese aruncată prin fereastră în vagon, se jurase în primul moment de pripeală : „Pentru nimic în lume nu mă întorc înapoi“ — ca și cum dacă s-ar fi întors, în loc să-și continue drumul spre Paris, i-ar fi oferit ei o satisfacție răutăcioasă ! Își dădea seama acum ce absurd îi fusese legămîntul, și se bucura că nu va trebui să înfrunte, neapărat, valurile dezlănțuite ce se zăreau dincolo de portul adăpostit.

Odată hotărîrea luată, se opri căutîndu-l cu privirea pe hamal ; numai că era înconjurat de atîtea umbrele de pe care picura apa, încît nu izbuti să-i facă semn ; ba chiar înțelese că-i pierduse urma, așa că o porni anevoie înainte, spre peron. În clipa cînd ajunse sus, o umbrelă coborîta brusc îl izbi în umăr ; și imediat, încovoiată de o rafală, umbrela fu dată peste cap, smucită în sus ca un zmeu de hîrtie, fiind cu greu reținută în mîna unei femei.

Darrow apucă umbrela, îndreptă la loc spițele întoarse pe dos și se uită la chipul femeii ce îi apăru de sub umbrelă.

— Nu poți rămîne aici, domnișoară, o sfătui el.

Dar nici nu termină bine de vorbit, că un nou val de oameni o îmbrînci peste el pe posesoarea umbrelei. Darrow o ajută să-și regăsească stabilitatea, și, odată pe picioarele ei, primul lucru pe care-l făcu fu să se vaite.

— Oh, vai de mine ! Uite cum s-a rupt !

Așa cum privea în sus, cu fața-i proaspătă și îmbujorată sub ploaia ce curgea șiroaie, el își zise că parcă o mai văzuse cândva, într-o ambianță nu prea plăcută ; dar nu era momentul să facă efortul ca să-și amintească ; și-apoi era fața cuiva care știa să-și pună singură în valoare meritele.

Acum își pusese jos valiza și diferite alte pachete, cercetînd disperată umbrela zdrențuită.

— Oh, și am cumpărat-o abia ieri de la magazin ; și — oh ! — nu mai e bună de nimic ! se tînguia ea.

Darrow zîmbi în fața deznădejdiei ei fără margini. Un moralist avea materie de reflectat văzînd cum, alături de o nenorocire mare ca a lui, cineva se putea frămînta pentru asemenea mizerii microscopice.

— Ia-o pe-a mea, dacă vrei ! îi spuse, ridicînd glasul ca să se facă auzit prin vuietul vîntului.

La auzul acestei oferte, tînăra îl privi cu mai multă luare-aminte, și deodată exclamă :

— Oh, e domnul Darrow ! Și, încîntată că-l recunoscuse, adăugă : Mulțumesc mult ! O să ne adăpostim amîndoi sub ea.

Va să zică, îl cunoștea ; și o cunoștea și el ; dar în ce împrejurări și unde se cunoscuseră ? Renunță pe moment să dezlege misterul și, după ce găsiră un loc mai adăpostit, o rugă să-l aștepte pînă îl va descoperi pe hamal.

Cînd, după cîteva minute, revenind cu bagajele pe care le regăsise, precum și cu vestea că vasul nu va pleca înainte de reflux, ea nu păru prea îngrijorată.

— Încă două ore ? Ce bine — înseamnă că o să-mi pot găsi cufărul !

În mod obișnuit Darrow s-ar fi ferit să-și ofere serviciile unei tinere care-și rătăcise cufărul ; dar în clipa asta era încîntat de orice pretext ca să facă ceva. Chiar dacă avea să se hotărască să ia trenul următor ca să se întoarcă la Londra, tot mai era pînă atunci o oră întreagă în care n-avea ce face ; așa că cel mai bun remediu era să-i dea o mîină de ajutor drăgălașei persoane ce se adăpostise sub umbrela sa.

— Ai pierdut un cufăr ? O să încerc să ți-l găsesc eu.

Rămase încântat că n-o auzi răspunzându-i cu formula convențională „Oh, *vrei* să fii atît de drăguț ?” În loc de asta, îl corectă rîzînd :

— Nu *un* cufăr, ci *cufărul* ; nu mai am altul. Ca imediat să adauge : Ai face mai bine să-ți aduci întîi bagajele dumitale pe vas.

Auzindu-i sugestia îi răspunse, ca și cum ar fi vrut să-și întărească hotărîrea argumentînd-o :

— De fapt, nu prea cred că o să mă mai imbarc pe vas.

— Nu te mai imbarci ?

— Poate că... o să traversez canalul la o dată ulterioară. Și, simțind cum îl cuprinde și mai mult nehotărîrea, adăugă : Aștept... trebuie să-mi vină o scrisoare... („O să creadă că nu mai vreau s-o ajut“, îi trecu prin gînd.) Dar, oricum, avem destulă vreme să găsim cufărul dumitale.

Drept care îi adună pachetele și îi oferi brațul, dînd astfel prilej zveltei făpturi să se lipească mai strîns de el, ca să se poată adăposti de ploaie sub umbrelă ; și așa, braț la braț, se căzniră să se întoarcă pe peron, ba împinși de vînt unul spre altul, ba trași în toate părțile ca niște marionete, în vreme ce el se tot întreba unde oare o cunoscutuse. Își dăduse seama imediat că era, ca și el, americană ; nasul mic, tenul clar, un fel de abia schițată gingășie a trăsăturilor, de parcă ar fi fost o acuarelă în care culorile strălucitoare ar fi fost așternute ușor, totul se potrivea de minune cu dulceața vocii subțiri și gesturile repezi, neîntrerupte. Era, neîndoielnic, americană, dar în-născutele însușiri neprecise se filtraseră în deprinderi mai statornice, devenind produsul complex al unei rase iscoditoare și adaptabile. Numai că toate astea nu-l ajutau să-și amintească de numele ei, căci tocmai asemenea exemplare se perindau mereu pe la ambasada din Londra, astfel încît tipicul american colțuros apărea mult mai rar decît genul mobil.

Dar ceea ce-l nedumerea mai mult decît faptul că nu-și amintea cine este era senzația persistentă că avea legătură cu ceva jenant, dezagreabil. O apariție atît de plăcută ca aceea ce-și ițea spre el chipul scînteietor de sub coroana întunecată a părului umezit de ploaie și de deasu-

— Tot nu-ți amintești nimic de mine... la doamna Murrett ?

Întrebarea îi fu pusă lui Darrow la măsuta din cafe-neaua tihnită în care, după încercări în zadar prelungite de a-i descoperi identitatea, o invitase să bea o ceașcă de ceai.

În acest adăpost jilav, ea își scoase pălăria muiată de ploaie, o agățase ca să se zvînte pe grătarul din fața focului și se înălțase în vârful picioarelor la oglinda rotundă de deasupra vazelor cu imortele vopsite de pe polița căminului, trecîndu-și degetele prin păr ca să-și aranjeze pieptănătura. Gestul ei avusese asupra simțurilor amorțite ale lui Darrow același efect ca și radiația focului asupra circulației sîngelui ; și cînd o întrebase : „Nu ai și picioarele ude ?“, iar, după ce ea cercetase cu candoare tălpile ghetelor groase și îi răspunsese voioasă : „Nu — din fericire mi-am pus ghetele noi“, începuse să creadă că relațiile omenești ar fi mai suportabile dacă s-ar lipsi mereu de conveniențe.

Scoaterea pălăriei, pe lîngă că-i pricinuisese asemenea reflecții, îi îngădui pentru prima dată să-i privească chipul în întregime ; și impresia a fost atît de avantajoasă, încît numele pronunțat de ea îi pricinui o senzație de conster-nare de-a dreptul disproporționată.

— Oh, la doamna Murrett... va să zică *acolo* ?

Firește, acum și-o amintea ; era una din prezențele obscure din planul îndepărtat al acelei groaznice case din Chelsea, unul din accesoriile mute ale gălăgioasei doamne Murrett de care nu putea scăpa și care îl înhățase pe vre-

mea cînd se căznea nechibzuit s-o cucerească pe lady Ulrica Crispin. Oh, gustul nebuniilor trecute ! Ce searbăd, și totuși cît de stăruitor te urmărea !

— Se nimerea să trec pe lîngă dumneata pe scară, fi reaminti ea.

Da : o văzuse lunecînd pe lîngă el — își aducea acum aminte — pe cînd se precipita spre salon tot căutînd-o pe lady Ulrica. Gîndul îl făcu să-i arunce o privire mai lungă. Cum de fusese cu puțință ca un asemenea chip să facă parte din gloata doamnei Murrett ? Trăsăturile-i mobile, care se pretau la tot felul de schimbări și expresii dulci, aveau grația stranie a unei tinere fete din comediile italiene. Părul i se zburlea băiețește în jurul frunții, și nuanța lui se potrivea cu ochii-i căprui cu reflexe întunecate, ca și cu alunița de pe obraz, între urechea care-ar fi trebuit să aibă un trandafir prins și bărbia căreia i s-ar fi potrivit un guler de dantelă încrețită. Cînd zîmbea, colțul stîng al gurii se ridica un pic mai sus decît cel drept ; și zîmbetul îi apărea mai întîi în ochi, coborîndu-i spre buze în două dîre luminoase. Și el trecuse în grabă pe lîngă așa ceva, ca să alerge după lady Ulrica Crispin !

— Dar firește că nu-ți amintești de mine, o auzi spunînd. Numele meu e Viner... Sophy Viner.

Să nu-și amintească de ea ? Firește că *își amintea* ! De asta era absolut convins.

— Ești nepoata doamnei Murrett, afirmă el.

Tînăra scutură din cap.

— Nu ; nici măcar asta. Doar că-i făceam lectură — fi citeam cărți.

— Cărți ? Vrei să spui că o interesau cărțile ?

Domnișoara Viner păru înveselită văzîndu-i uimirea.

— Oh, nu chiar cărțile. Dar îi scriam scrisorile, țineam lista invitațiilor, îi plimbam cîinii, și o scăpam de diferite angarale.

— Cred că era ceva destul de dezagreabil ! oftă Darrow.

— Exact ; dar în nici un caz atît de dezagreabil ca a-i fi nepoată.

— Asta nu mi-e greu s-o cred. Și-mi pare bine, adăugă el, că vorbești despre perioada aceea la trecut.

Auzindu-l, păru o clipă să se ghemuiască ; dar imediat își ridică bărbia provocator.

— Da. Totul s-a sfârșit între noi. Tocmai ne-am despărțit — cu ochii în lacrimi, dar nu ținându-ne gura !

— Tocmai v-ați despărțit ? Vrei să spui că ai continuat să stai cu ea în toată vremea asta ?

— Adică de când veneai pe-acolo ca s-o vezi pe lady Ulrica ? Ți se pare atît de mult de atunci ?

Această împunsătură neașteptată — de un gust cam îndoielnic — turnă puțină apă rece peste încîntarea cu care-i ascultase pînă atunci flecăreala. Tînăra începuse să-i placă cu adevărat — și lîngă ea își redobîndise, sub candida încuviințare a ochilor ei, obișnuita-i senzație că e un tînăr chipeș, cu toate privilegiile ținînd de rangul său, și nu o lepădătură anonimă a omenirii, cum se simțise în mijlocul mulțimii pe debarcader. Și era agasat să i se reamintească, exact în acest moment, că naturalețea nu corespunde întotdeauna bunului gust.

Ea păru să-i ghicească gîndurile.

— Nu-ți e pe plac ce-am spus, că veneai pentru lady Ulrica ? îl întrebă, întinzîndu-se peste măsuță ca să-și toarne încă o ceașcă de ceai.

În orice caz, îi plăcu agerimea ei.

— Mai bine, rîse el, decît să-ți închipui că veneam pentru doamna Murrett.

— Oh, noi nu ne-am închipuit vreodată că cineva venea pentru doamna Murrett ! Întotdeauna veneau pentru altceva : pentru muzică, sau pentru o masă excelentă — cînd avea o bucătăreasă bună — sau pentru alți invitați ; de obicei pentru *unul* dintre ceilalți invitați.

— Înțeleg.

Era o tînără amuzantă și, în dispoziția lui de acum, asta conta pe moment mai mult decît nuanța exactă a bunului ei gust. Și-apoi, ce ciudat să descopere deodată că toată țesătura întunecată a fundalului din casa doamnei Murret fusese totuși plină de viață și de ochi cercetători. Iar acum, cu doi dintre ochii aceia privind într-ai săi, își dădu seama de o curioasă răsturnare a perspectivei.

— Cine erau acei „noi“ ? A existat o armată de martori ?

— Eram destul de mulți, zîmbi ea. Stai să mă gîndesc — oare cine era pe vremea cînd veneai ? Doamna Bolt... și *mademoiselle*... și profesorul Didymus... și contesa poloneză. Nu-ți amintești de contesa poloneză ? Avea ochii limpezi ca cleștarul, și acompania la pian, și doamna Murrett a îndepărtat-o fiindcă doamna Didymus a învinuit-o că îl hipnotiza pe profesor. Dar firește că nu-ți amintești. Eram cu toții invizibili pentru dumneata ; însă noi puteam să vedem. Și ne tot întrebam în legătură cu dumneata...

Din nou Darrow simți că se înroșește.

— Ce anume ?

— Ei, dacă *dumneata* erai acela care, sau ea...

Darrow se crispă, dar își ascunse dezaprobarea. Timpul trecea mai repede stînd s-o asculte...

— Și care a fost, dacă mi-e îngăduit să întreb, concluzia la care ați ajuns ?

— Păi, doamna Bolt și *mademoiselle* și contesa credeau, firește, că ea ; dar profesorul Didymus și Jimmy Brance — mai ales Jimmy...

— Un moment : cine mai e și Jimmy Brance ?

Ea exclamă cu uimire :

— Erai *atît* de captivat — încît nu-ți amintești de Jimmy Brance ! De fapt, cred că se învîrtea și el în jurul ei.

Apoi, oprindu-și privirea cercetătoare asupra lui, spuse amuzată :

— Dar cum oare ai *putut* ? Era trucată toată, din cap pînă-n picioare !

— Trucată... ?

Cu toată trecerea timpului și stingerea sentimentului, i se trezi instinctul masculin de posesiune, respingînd acuzația.

Domnișoara Viner îi observă expresia și începu să rîdă.

— Oh, mă refeream doar la înfățișarea exterioară ! Știi, obișnuia să vină în camera mea după o partidă de

tenis, sau să se aranjeze seara, când rămîneau cu toții ; și te asigur că totul la ea era artificiu. De fapt, îi spuneam lui Jimmy — doar așa, ca să-l scot din sărite — : „Pun prinsoare pe ce vrei că n-are de ce să-ți fie teamă, fiindcă știu că în fața unui bărbat ea n-ar îndrăzni să se dezbr...”

Dar se întrerupse înainte de a termina cuvîntul, și roșeața care-i năpădi brusc chipul îi amintea de untrandafir roșu a cărui culoare devine tot mai palidă spre marginile petalelor.

Situația o salvă Darrow, căci amintirile care-l năpădiră îi creară o stare de veselie, căreia ea i se alătură pe dată. Chinuindu-se să-și stăpînească rîsul, ea îl lămurî :

— Dar, firește, că o spuneam numai ca să-l șicanez pe Jimmy...

Într-un fel obscur, rîsul îl irită.

— Oh, toate sînteți la fel ! exclamă, simțind cum îl încearcă o dezamăgire de neînțeles.

Ea îi ghici imediat dispoziția... părea să nu-i scape nimic !

— Spui asta fiindcă mă crezi invidioasă și plină de venin ? Da... *eram* invidioasă pe lady Ulrica... Oh, n-o invidiam din cauza dumitale sau a lui Jimmy Brance ! Ci numai pentru că avea absolut orice mi-am dorit eu întotdeauna : toalete și distracții și mașină, și adulație și iaht și se ducea mereu la Paris — păi, doar Parisul singur și ar fi fost de ajuns ! Cum îți închipui că ar putea o tîină fată să vadă zi de zi toate astea, și să nu se întrebe de ce oare unele femei, fără a avea mai mult drept decît altele, primesc cu ghiotura tot ce vor, în timp ce soarta altora e să scrie invitațiile la dinee, să țină socoteala conturilor, să copieze listele de invitați, să aibă grijă de ciorapii de golf, să asorteze panglici, și să nu uite să dea cîinilor doctoria ? Fiindcă te mai uiți și în oglindă, la urma urmei !

Ultimele cuvinte i le azvîrli ca un strigăt de sfidare, ridicîndu-se însă deasupra unei simple vanități ; numai că pentru el semnificația spuselor ei se pierdu, căci rămăsese surprins de chipul ce i se înfățișa. Sub emoția care-i agita trăsăturile, fața ei nu mai era doar o simplă floare ; devenise o oglindă cu ape întunecat scînteietoare care lăsa

să se întrevadă stranii adâncimi de simțăminte. Tînăra avea personalitate — își dădu seama de asta ; iar ea păru să vadă în ochii lui că înțelesese.

— Asta este genul de lucruri pe care le-am învățat la doamna Murrett — și este singura educație pe care am avut-o, încheie ea cu o ridicare din umeri.

— Doamne sfinte — ai stat la ea atît de mult timp ?

— Cinci ani. Am rezistat acolo mai mult decît oricine.

Și o spuse de parcă ar fi fost ceva cu care să te mîndrești.

— Ei, slavă Domnului că acum ai scăpat !

Și iarăși o umbră abia vizibilă îi trecu peste față.

— Da... am scăpat la timp.

— Și ce anume — dacă îmi îngădui să întreb — ai de gînd să faci acum ?

Ea păru să reflecteze o clipă, cu ochii închiși ; imediat, însă, cu o ușoară înfumurare :

— Mă duc la Paris : vreau să mă înscriu la un curs de actorie.

— Actorie ?

Darrow se uită la ea, stupefiat ; auzind-o, toate impresiile sale confuze și contradictorii i se înfățișară sub o nouă lumină ; și, ca să-și ascundă surprinderea, adăugă într-o doară :

— Așa că — o să ai parte și de Paris, pînă la urmă !

— Dar nu de Parisul lady-ei Ulrica. Nu mă aștept să am drumul așternut cu roze.

— Și nici nu cred că trebuie să te aștepți.

După care, un sentiment de adîncă compătimire îl făcu să adauge :

— Ai cumva... ai vreo relație pe care să te poți bizui ?

Ea rîse cu oarecare insolență :

— Nu mă bizui decît pe mine. Și nu am avut niciodată pe cineva pe care să mă bizui.

Darrow încercă să nu ia în seamă răspunsul prea tranșant.

— Dar n-ai aflat ce îmbulzeală e în meseria asta ? Știu că ce spun e o banalitate...

— Am aflat totul. Dar nu mai pot continua ca pînă acum.

— Firește că nu. Dar tocmai fiindcă, așa cum spui, ai rezistat mai mult decît altele, nu era mai bine să fi stat încă puțin, pînă cînd ți s-ar fi ivit o posibilitate ?

La început ea nu răspunse nimic ; apoi aruncă o privire nepăsătoare spre fereastra pe care șiroia ploaia.

— N-ar trebui s-o pornim ? îl întrebă, cu o aroganță sfidătoare împrumutată parcă din comportarea Lady-ei Ulrica.

Darrow, surprins de schimbarea ei, dar acceptîndu-i ceea ce bănuia a fi o dispoziție răvășită și chinuită, se ridică și îi luă jacheta pusă pe spătarul scaunului să se zvînte. Pe cînd i-o întindea, tînăra îi aruncă iute o privire.

— Adevărul e că ne-am certat, izbucni ea, și am părăsit-o aseară fără să mănînc ceva... și fără să-mi iau leafa.

— Oh, gemu Darrow, înțelegînd cu o strîngere de inimă ce primejdii sordide implica o asemenea ruptură cu doamna Murrett.

— Și fără referințe ! adăugă ea, pe cînd își trăgea jacheta pe mînici. Și mi-am rătăcit și cufărul, după cum se vede... dar oare nu spuneai că, înainte de a pleca, mai avem timp să căutăm încă o dată la gară ?

Aveau într-adevăr timp să mai caute o dată la gară ; dar în zadar, căci cufărul ei era de negăsit în grămada uriașă pe care o descărcase un nou expres sosit de la Londra. Întîmplarea o tulbură pe moment pe domnișoara Viner ; dar se împacă imediat cu gîndul că trebuia să-și continue chiar și fără cufăr călătoria, și hotărîrea ei îi întări lui Darrow intenția vagă de a merge la Paris, în loc să se întoarcă la Londra.

Domnișoara Viner păru încîntată de perspectiva tovarășiei lui, și îi primi cu recunoștință oferta de a telegrafia la Charing Cross să se dea de urma cufărului rătăcit ; și o lăsă să-l aștepte în birjă, pornind în grabă spre oficiul telegrafic. După ce expedie cererea de a se căuta cufărul, tocmai pleca de la ghișeu, cînd îi veni deodată o altă idee ; se reîntoarce și-i trimise un mesaj valetului său la Londra : „Dacă sosesc scrisori cu timbre franceze după plecarea mea trimite-le imediat la hotelul Gare du Nord Paris.“

După aceea reveni la domnișoara Viner și o porniră cu birja prin ploaie spre debarcader.

III

Aproape imediat după ce trenul plecă din Calais, tînăra fată își rezemă capul în colțul compartimentului și curînd adormi.

Așa cum ședea în fața ei, după ce izbutise să îndepărteze alți călători din compartiment, Darrow o cerceta curios. Nu văzuse niciodată o față care să fie atît de schimbătoare. Abia cu o clipă în urmă i se păruse ca un cîmp plin de margarete sub adierea zefirului verii, ca acum, sub palida lumină tremurătoare de deasupra ei, să poarte pecetea dură a experienței vieții, ca un aluat ce se întărește înainte de a i se rotunji colțurile : și se simți mișcat văzînd cum grijile i se întipăreau pe chip în timpul somnului.

Povestea pe care i-o destăinuise pe vas în cabina ce se clătina și şuiera, iar apoi la bufetul de la Calais — unde Darrow stăruise să-i ofere prînzul pe care-l pierduse la doamna Murrett — dăduse un contur mai deslușit persoanei ei. Din clipa intrării la acel internat din New York, unde după moartea părinților ei fusese înscrisă în mare grabă de un tutore ocupat, se pomenise absolut singură într-o lume tumultuoasă și indiferentă. Povestea adolescenței ei s-ar fi putut rezuma, de fapt, la o afirmație : fiecare era prea ocupat ca să aibă grijă de ea. Tutorele ei, care trudea ca un rob într-o mare firmă bancară, era absorbit de „birou“ ; soția tutorelui — de sănătatea ei și de religie ; iar sora ei mare, Laura, căsătorită, divorțată, recăsătorită, și urmărind, în toate aceste faze alternative un vag ideal „artistic“ pe care tutorele și soția lui îl priveau pieziș, socotise că dezaprobarea lor (cel puțin așa își închipuia Darrow) o scutea de orice grijă pentru soarta bieteii Sophy, care o socotea — poate tocmai din cauza asta — întruchiparea unor ascunse posibilități romantice.

După o vreme, tutorele suferise pe neașteptate un „atac“, lăsîndu-și situația afacerilor atît de încurcată încît

— după moartea-i nespuse de jelită — se văzu limpede că din moștenirea pupilei sale nu mai rămânea nimic. Nimeni nu păru mai scandalizat de această împrejurare ca văduva lui, care o consideră o nouă dovadă că viața soțului ei fusese sacrificată pe altarul nenumăratelor îndatoriri ce-i fuseseră impuse, și numai datorită preceptelor religiei ajunsese să-i ierte tinerei fete că într-un fel indirect îi grăbise sfârșitul. Sophy nici măcar nu se necăji în fața acestei atitudini. Îi părea cu adevărat mult mai rău de moartea tutorelui decît de pierderea unei averi destul de modeste. Care avere nu făcuse decît s-o țină într-o stare de dependență și, odată cu dispariția ei, Sophy văzu prilejul așteptat de a se cufunda în imensul și strălucitorul ocean al vieții ce înconjura insula captivității ei. Aterizase la început — prin intervenția cîtorva doamne care o îndrumaseră în anii de învățămînt — la o școală de pe Fifth Avenue unde, timp de cîteva luni, fusese un fel de tampon între trei copii tiranici și suita lor de bone și profesori. Numai că atențiile prea stăruitoare cu care n-o slăbea valetul tatălui copiilor o silise să părăsească acest refugiu, neținînd seama de sfatul hotărît al altor profesoare, care sugeraseră, bazîndu-se pe experiența lor, că o purtare delicată și demnă izbutește întotdeauna să țină piept celei mai nestăpînite pasiuni. Experiența văduvei tutorelui fiind cu totul asemănătoare, și avînd mereu în minte cazul fără speranță al vieții duse de Laura, nici una dintre acele cucoane nu se mai simți obligată să se amestece în treburile lui Sophy ; așa că a fost lăsată să se descurce singură.

O colegă de școală originară din Munții Stîncuși, care își lua tatăl și mama în Europa, o invită pe Sophy să-i însoțească, și să „hoinărească“ de colo-colo împreună, în vreme ce părinții, lăsați sub supravegherea unui îngrijitor, aveau să-și vadă de bolile lor într-o stațiune balneară la modă. Darow bănuia că „hoinăreala“ cu Mamie Hoke a luat forme variate și distractive ; numai că această fază relativ strălucitoare din cariera lui Sophy fusese brusc întreruptă de fuga nesăbuitei Mamie cu un june-prim care se ținuse după ea de cînd plecaseră din New York, și de sosirea în mare grabă a părinților ei, veniți să-și obțină cu orice preț fiica înapoi.

În acea perioadă domnișoara Viner — după un interval mai tihnit la Paris cu o familie de americani prieteni, oameni binevoitori dar nevoiași — a intrat în orbita tulbure a doamnei Murrett. Compatrioții nevoiași i-o recomandaseră doamnei Murrett, și oarecum din pricina lor (căci erau tare drăguți, dar habar n-aveau, sărmanele ființe încrezătoare, în ce o băgaseră) rezistase Sophy atît de multă vreme în casa aceea îngrozitoare din Chelsea. Soții Farlow, îi explică ea lui Darrow, erau cei mai buni prieteni pe care-i avusese vreodată (și singurii „binevoitori“ față de Laura, pe care o văzuseră o dată și o găsiseră extrem de fermecătoare) ; dar chiar și după ce stătuseră douăzeci de ani la Paris, rămăseseră niște inocenți incorigibili cu totul lipsiți de experiență, fiind absolut convinși că doamna Murrett era o femeie remarcabilă și extrem de cultă, iar casa din Chelsea „ultimul salon“ — înțelegea Darrow ce vroia ea să spună ? Și ea nu vruse să le risipească iluziile, mai ales că făcînd asta ar fi însemnat să le cadă pur și simplu pe cap ; și simțea, mai mult ca orice, după trecutele-i experiențe, o nevoie imperioasă de a dobîndi, cu orice preț, oarecare stabilitate ; și în afară de asta — fi azvîrli ea cu un rîs zeflemitor — nu i se mai oferise în toți acei ani nici o altă șansă.

Îi schițase conturul vieții ei în linii ușoare și rapide, pe un ton fatalist, în mod straniu lipsit de amărăciune. Darrow bănuia că ea cataloga oamenii după cît „noroc“ avuseseră în viață, dar nu părea să nutrească vreun resentiment față de forța obscură care-și împărțea atît de inegal harurile. Aveai parte de unele lucruri sau nu ; iar între timp nu puteai decît să fii un simplu spectator, și să te bucuri de mici compensații, ca de pildă să urmărești „spectacolul“ de la doamna Murrett și s-o bîrfești pe lady Ulrica și alte personaje din lumea teatrului. Și oricînd s-ar putea, firește, ca o răsucire a caleidoscopului să arunce o lumină strălucitoare în cenușiul existenței tale.

O asemenea concepție optimistă nu putea să nu prezinte un oarecare farmec pentru un tînăr obișnuit cu vederi mai tradiționale. George Darrow avusese o experiență destul de variată în privința tipurilor feminine, dar femeile cu care avusese de-a face fie fuseseră categoric „doamne“,

fie nu fuseseră deloc. Recunoscător și unora și altora pentru sprijinul dat naturii masculine mai complexe, și înclinat să considere că fuseseră crescute, dacă nu chiar sortite, pentru acest scop, separase instinctiv cele două grupe în mintea sa, evitînd societatea intermediară care încearcă să împace cele două concepții despre viață, „Boema“ i se păruse o convenție mai ieftină decît celelalte două, și-i plăceau mai presus de orice oamenii care își urmau pînă la capăt genul — îi plăcea ca „doamnele“, dar ca și rivalele lor, să se înfățișeze, fără pic de jenă, exact așa cum erau. De fapt — și episodul cu lady Ulrica trebuia să i-o amintească — nu s-ar fi putut spune că nu avea și experiența celui de-al treilea tip ; dar experiența asta îl lăsase cu un dezgust plin de dispreț pentru femeia care profită de privilegiile unei clase sociale ca pavăză pentru năravurile alteia.

Cît despre tinerele fete, nu le mai acordase niciodată multă atenție din vremea dragostei sale adolescente pentru fata care devenise doamna Leath. Episodul nu i se mai părea, privind în urmă, să aibă mai multă legătură cu realitatea ca o palidă schiță decorativă cu splendoarea tulburătoare a unui peisaj sub cerul de vară. Nu mai înțelegea impulsurile sălbatice și momentele de visare ale sufletului său tînăr, ori renunțările și șovăielile ei atît de ciudate. Avusese un moment de chin nespus cînd o pierduse — șocul cumplit al instinctului tineresc în fața zidului destinului ; dar primul val al simțămîntului atît de puternic luase cu sine totul și nu lăsase decît conturul poveștii lor ; așa că amintirea Annei Sommers făcuse ca imaginea tinerei fete să-i devină sfîntă, dar această categorie era pentru el lipsită de interes.

Asemenea generalizări aparțineau, totuși, unui stadiu mai timpuriu, al experienței sale. Cu cît cunoștea viața mai bine, cu atît o găsea mai neprevăzută ; și se obișnuise să se lase condus de impresii, fără a simți nevoia juvenilă de a le împărtăși altora. Și acum, tînăra din fața lui trezise în el deprinderea adormită de a face comparații. Se deosebea de fetele de familie prin cunoașterea mărturisită a vieții așa cum era în realitate, o familiarizare cît se poate de diferită de sesizarea ei teoretică ; și totuși Darrow avea

impresia că experiența oferise acestei tinere fete libertate fără s-o asprească, îi dăduse siguranță de sine fără s-o facă agresivă.

Gara din Amiens, cu luminile ei revărsându-se în compartiment, o trezi pe domnișoara Viner, care fără să-și schimbe poziția deschise ochii și-l fixă cu privirea pe Darrow. În ochii ei nu se zărea nici surprindere, nici stînjeneală. Într-o clipă păru să-și dea seama nu atît unde se afla, ci că era cu el ; și asta era pentru ea suficient ca s-o liniștească. Nici măcar nu-și întoarse capul ca să se uite afară ; ochii îi rămîneau fixați asupra lui, cu un zîmbet vag care părea să-i lumineze chipul dinlăuntru, în vreme ce buzele îi păstrau moliciunea lăsată de somn.

Strigătele și pașii grăbiți ai călătorilor ajungeau pînă la ei, amestecîndu-se cu luminile întretăiate de pe peron. Un cap apăru la portieră, și Darrow se repezi ca nu cumva un străin să le tulbure izolarea ; dar intrusul nu era decît un feroviar în obișnuita-i inspecție. Omul trecu mai departe, iar luminile și zgomotele gării rămaseră în urmă, topindu-se într-o ceață tot mai vastă și într-o surdă rezonanță, în vreme ce trenul se clătina și o pornea hurducîndu-se spre tenebrele îndepărtate.

Domnișoara Viner își lăsă iarăși capul pe perna spătarului, și o buclă de păr întunecat îi acoperi fruntea. La o clătinare mai puternică a trenului, un zulf îi căzu peste ureche, și ea încercă să-l așeze la loc scuturînd din cap cu un gest băiețesc, continuînd să-și ațintească privirea asupra însoțitorului ei.

— Nu ești prea obosită ?

Ea clătină din cap, zîmbind.

— O să ajungem înainte de miezul nopții. Nu avem aproape deloc întîrziere, o asigură el, și verifică adevărul spuselor sale ridicîndu-și ceasul la lumină.

— E foarte bine, dădu ea din cap cu un aer visător. I-am telegrafiat doamnei Farlow ca nu cumva să le treacă prin cap să vină la gară ; dar au rugat-o pe portăreasă să mă aștepte la intrare.

— O să mă lași să te conduc pînă acolo ?

Din nou ea încuviință dînd din cap, și ochii i se închiseră. Și Darrow se gîndi ce plăcut era că nu făcea nici un efort să stea de vorbă sau să-și ascundă somnolența. Rămase cu ochii la ea pînă cînd genele-i lungi se uniră și umbra lor se desenă pe obraji ; atunci se ridică și trase perdeluța ca să mascheze lumina, cufundînd compartimentul într-o obscuritate albăstruie.

Pe cînd se așeza iar pe banchetă, îi trecu prin cap cît de diferit s-ar fi purtat Anna Summers — sau chiar și Anna Leath. N-ar fi discutat prea mult ; nu s-ar fi arătat agitată, ori stînjenită ; numai că toată capacitatea ei de a se adapta și de a ști cum să se poarte n-ar fi fost firească, ci doar „tact“. Ciudățenia situației nu i-ar fi îngăduit să adoarmă, iar dacă oboseala ar fi doborît-o un moment, s-ar fi trezit cu o tresărire, mirîndu-se unde era, și cum ajunsese acolo, și întrebîndu-se dacă nu i se ciufulise cumva părul ; și nimic în afară de niște spelci și de oglindă nu i-ar fi restabilit încrederea în sine...

Gîndul îl făcu să se întrebe dacă educația excesiv de „ocrotită“ a tinerelor fete nu le pregătea prea puțin pentru contactul de mai tîrziu cu viața. Oare se apropiase mai mult doamna Leath de realitatea vieții prin căsătorie, maternitate, și scurgerea a paisprezece ani ? Căci ce oare erau toate reticențele și eschivările ci decît imobilismul procesului de formare a unei „lady“ ? Prospețimea de care se minunase el era asemenea albului nefiresc al florilor ce cresc în întuneric.

- Și, retrăind în gînd cele cîteva zile pe care le petrecuseră împreună, își dădu seama că relațiile lor fuseseră marcate, din partea ei, de aceleași ezitări și rezerve care creaseră o atmosferă de stînjeneală încă de la începuturile prieteniei lor. Li se oferise încă o dată un prilej de apropiere, și ea îl irosișe. Ca și în adolescență, ochii ei îi făcuseră făgăduieli pe care buzele se temuseră să le țină. Îi era încă frică de viață, de cruzimea, și primejdiile, și tainele ei. Mai era și acum fetița mică și răsfățată care nu putea fi lăsată singură pe întuneric... Își reaminti de tinereasca lor idilă, și amănunte de mult uitate prinseră viață în fața ochilor săi. Cît de fragil și de palid i se înfățișa acum totul ! Se vedea pe sine și pe ea asemenea

fantomaticilor îndrăgostiți de pe urnele grecești din antichitate, veșnic urmărindu-se unul pe altul fără a se putea ajunge vreodată. Nici pînă astăzi nu știa prea bine pentru ce se despărțiseră ; ruptura fusese la fel de neprevăzută ca spulberarea a două fire de păpădie la adierea zefirului...

Și amintirea era cu atît mai chinuitoare cu cît îi apărea mai stinsă, mai nedeslușită. Simțea suferința de neîndurat a unui părinte căruia îi moare copilul abia născut. De ce a trebuit să se întîmple astfel, cînd la cea mai mică modificare a condițiilor, totul ar fi fost atît de diferit ? Dacă ar fi fost a lui, el i-ar fi insuflat căldură în sînge și lumină în priviri : ar fi făcut din ea o femeie adevărată. Tot reflectînd așa, avea acea senzație de irosire care e rodul amar al experienței. O dragoste ca a lui ar fi fost ca un dar ceresc care ar fi ajutat-o să renască ; și acum o vedea sortită să îmbătrînească repetînd mereu și mereu aceleași gesturi, reluînd ca într-un ecou vorbele tot auzite și auzite, fără a bănuî poate că, dincolo de eul ei șlefuit și bine drapat, viața curgea înainte — o beznă imensă presărată cu luminițe, ca un peisaj nocturn dincolo de ferestrele trenului.

Locomotiva își încetini puțin viteza, căci trecea pe lîngă o gară adormită. La lumina răspîndită de felinarul de pe peron, Darrow putu s-o cerceteze în voie pe însoțitoarea sa. Capul îi căzuse pe umăr, iar gura o avea ușor întredeschisă, astfel încît umbra buzei de sus se răsfrîngea asupra celei de jos, accentuîndu-i culoarea. Din pricina scuturăturilor trenului, cîrlionțul îi căzuse iarăși peste ureche. Și-acum îi juca pe obraz, ca umbra întunecată a unei aripi în zbor, și Darrow simți o dorință nestăpînită să se aplece spre ea și să-l potrivească la loc după ureche.

IV

Din Gare du Nord luară un automobil și, în clipa cînd se pomeniră în scînteierea bulevardelor din centru, Darrow se aplecă arătînd spre un portal incandescent :

— Uite !

Deasupra ușii, într-un arc de lumini, strălucea numele unei mari actrițe, ale cărei ultime reprezentații într-o piesă de neobișnuită originalitate inspiraseră numeroase cronici în ziarele pariziene cu care Darrow umpluse compartimentul la Calais.

— Asta-i ceea ce trebuie să vezi pînă-n douăzeci și patru de ore !

Tinerei nu-i scăpă gestul lui. Era acum trează și cu ochii-n patru, de parcă larma amețitoare a străzilor, cu nesfîrșita efervescență a luminilor, i s-ar fi urcat la cap ca aburii vinului.

— Cerdine ? Aici joacă ?

Își scoase capul pe fereastra automobilului, străduindu-se să mai întrezărească o dată acel loc sacru. După ce îl lăsară în urmă, ea se cuibări iar pe banchetă, și un oftat de încîntare îi scăpă de pe buze.

— Mă simt fericită chiar și numai să *știu* că ea e aici ! Închipuie-ți că n-am văzut-o niciodată. Cît am stat aici cu Mamie Hoke, nu mergeam nicăieri în afară de spectacole de revistă, fiindcă ea nu știa franțuzește, iar mai tîrziu cînd am revenit împreună cu soții Farlow, nu stăteam prea strălucit cu banii, așa că nu-mi puteam îngădui să merg la teatru, ca și ei, de altfel ; așa că singura șansă era să ne invite niște prieteni de-ai lor — și am văzut odată o dramă de o autoare romîncă, iar altă dată ne-am dus la Théâtre Français ca să vedem „L'Ami Fritz“.

Darrow începu să rîdă.

— Acum o să ai ocazii mai bune. „Le Vertige“ e o piesă excepțională, iar Cerdine a găsit niște efecte de interpretare minunate. Trebuie să vii cu mine mîine seară s-o vezi — împreună cu prietenii dumitale, firește. Vreau să spun, adăugă el, dacă o să avem norocul să găsim bilete.

Lumina unui felinar pe lîngă care treceau îi descoperi într-o străfulgerare fața ei radioasă.

— Oh, chiar o să ne duci la teatru ? Și cînd te gîndești că e aproape mîine !

Darrow se simți nespus de încîntat că era în stare să provoace cuiva o asemenea bucurie. Nu era un om bogat, dar îi era greu să-și închipuie că existau ființe, cu gusturi

și simțăminte ca ale lui, pentru care o seară la teatru era un privilegiu cu neputință de dobândit. Și prin minte îi trecu răspunsul pe care i-l dăduse doamna Leath când o întrebase dacă văzuse piesa în chestiune : „Nu. Aveam de gând, bineînțeles, dar la Paris pur și simplu ești copleșit de tot felul de lucruri. Și-apoi m-am cam săturat de Cerdine — toată lumea te îndeamnă mereu să te duci s-o vezi.“

Și cam așa era, în lumea în care se învârtea el, atitudinea obișnuită față de un prilej ca acesta. Prea erau multe asemenea prilejuri, ajunseseră o adevărată pacoste, trebuia să te aperi într-un fel ! Își amintea chiar că se întrebase, la un moment dat, dacă cineva cu gusturi într-adevăr rafinate ar putea deveni vreodată nepăsător față de un lucru excepțional ; dacă năzuința spre frumos se tocea atât de repede încât nu putea fi păstrată vie decât la cei care-i duceau dorul. Și iată că i se ivea un prilej minunat să facă, oricum, o experiență cu cineva care tânjea după frumos : aproape că i-ar fi plăcut să rămână mai multă vreme la Paris ca să-și dea seama de receptivitatea domnișoarei Viner.

În răstimp ea continua să întoarcă pe toate fețele făgăduiala lui.

— Vai, ce minunat din partea dumitale ! Oh, și crezi că o să poți face rost de bilete ? Și apoi, după câteva clipe de adâncă cumpănire : Mă întreb dacă o să crezi despre mine că sînt oribilă ? — dar s-ar putea să fie singura mea șansă ; și dacă n-o să găsești bilete pentru toată lumea, n-ai putea să mă ieși numai pe mine ? La urma urmei, e posibil ca soții Farlow s-o fi văzut !

Nu, firește că n-o găsea oribilă, ci doar cu atât mai atrăgătoare cu cît era mai naturală, fără a se rușina să-și arate în mod sincer aviditatea unei tinereți infometate.

— Oh, *dumneata* oricum o să mergi ! îi făgădui el foarte bine dispus.

Și tînăra fată își lăsă capul să-i cadă pe spătarul banchetei, cu un suspin de încîntare, în vreme ce automobilul o lua pe străzile mai puțin luminate ale cartierului Farlow-ilor, pe malul celălalt al Senei.

Darrow își aminti de acest mic episod a doua zi dimineața, pe când deschidea geamul camerei de hotel, la primele huruituri ale depoului Gării de Nord.

Fata era și ea acolo, în camera alăturată. A fost primul lucru de care și-a dat seama când s-a trezit. Cel de al doilea a fost o senzație de ușurare la gândul obligațiilor la care se înhămasese, datorită împrejurărilor acestora neașteptate. Era mulțumit chiar și de faptul că trebuia să facă ceva, uitînd pe moment de necazurile lui personale pe care și le tot răsucea zadarnic în minte, indiferent că mica aventură în care se pomenise amestecat nu-i trezea, în sine, o firească curiozitate de a se întreba cum o să se termine.

În noaptea trecută, când ajunsese, împreună cu însoțitoarea sa, la locuința soților Farlow în rue de la Chaise, descoperise, după nenumărate bătăi în ușă, că Farlow-ii nu mai stăteau acolo. Se mutaseră cu o săptămînă înainte, și nu numai din acea locuință, ci și din Paris ; iar ruptura dintre domnișoara Viner și doamna Murrett fusese atît de bruscă, încît nici scrisoarea și nici telegrama ei nu-i mai găsise. Amîndouă se aflau, fără îndoială, în vreun colțișor al gheretei portarului ; dar acesta, după ce l-au scos din vizuină, o împiedică ursuz pe domnișoara Viner să verifice adevărul spuselor sale, catadicsind doar, după ce Darrow îi dădu un bacșiș, să divulge că americanii plecaseră la Joigny.

Ca s-o pornească pe urmele lor la acea oră din noapte era, firește, cu neputință, și domnișoara Viner, oarecum necăjită dar fără să-și piardă cumpătul din pricina acestei noi piedici, acceptă simplu propunerea lui Darrow de a veni pentru cît mai rămînea din acea noapte la hotelul unde-și trimisese el bagajele.

Drumul înapoi pe care-l făcuseră cu mașina prin obscuritatea tăcută de dinaintea zorilor, cu luminile nocturne ale bulevardelor pâlind în jurul lor ca falsa strălucire a palatului unui vrăjitor, o impresionase atît de tare, încît o făcu să uite de situația grea în care se afla. Darrow observă că ceea ce simțea ea era nu atît frumusețea și misterul spectacolului, cît încărcătura de semnificație umană a acestuia, toate ascunsele-i implicații de emoție și

aventură. Pe cînd treceau pe lîngă colonadele întunecate de la Théâtre Français, ca un templu îndepărtat în lumina palidă, o simți agățîndu-i-se de braț și o auzi exclamînd :

— Există aici lucruri pe care țin cu atîta disperare să le văd !

Și cît a ținut drumul pînă la hotel l-a întrebat întruna, cu siguranță și subtilitate în aviditatea ei pentru amănunte, despre viața teatrală a Parisului. Și, ascultînd-o, îl izbi din nou felul cum naturalețea ei diminua puțin încordarea situației, lăsîndu-i doar gustul plăcut al unei camaraderii agreabile. Era genul de întîmplare pe care ai fi putut s-o definești dinainte ca „penibilă“, și care se dovedea, pe parcurs, la fel de depărtată de asemenea categorisiri ca o plimbare în zori cu o driadă într-o pădure plină de rouă ; și Darrow își spuse că omenirea n-ar fi fost niciodată nevoită să inventeze tactul dacă n-ar fi născocit mai înainte complicațiile mondene.

Se înțeleseseră, cînd îi urase noapte-bună domnișoarei Viner, ca în dimineața următoare el să se intereseze ce trenuri pleacă spre Joigny și s-o conducă la gară ; dar la micul dejun, așteptînd să i se aducă un mers al trenurilor, își aminti iarăși de exclamația ei bucuroasă cînd îi propusese s-o ducă la teatru s-o vadă pe Cerdine. Era într-adevăr păcat — mai ales că actrița, cea mai inezisabilă și mai imprevizibilă dintre toate, urma să plece săptămîna viitoare într-un turneu în America de Sud — să n-o vezi în ceea ce părea să fie cel mai mare rol al ei ; așa că Darrow, după ce se îmbracă și făcu însemnările necesare din mersul trenurilor, hotărî să supună vecinei sale concluziile raționamentului făcut.

Bătu la ușă, care-i fu deschisă imediat, și domnișoara Viner îi apăru de parcă, asemenea unei plante cufundate în cine știe ce element scăpărător, acesta i-ar fi înprospătat iar toate lujerele-i vestejite, învăluind-o în frunze noi, lucitoare.

— Ei, cum ți se pare că arăt ? exclamă ea și, punîndu-și mîna în șold, făcu o piruetă, prezentînd parcă ultima minunăție a unei croitorese pariziene.

— Bănuiesc că a apărut cufărul pierdut — și că merita să-l aștepți !

— Chiar îți place rochia mea ?

— E divină ! Totdeauna mi-au plăcut rochiile noi — stai puțin, nu cumva vrei să spui că *nu* e nouă ?

Ea izbucni în râs, triumfătoare.

— Nu, nu, nu ! Cufărul nu mi-a sosit, și asta nu e decât vechitura de ieri — dar nu mi s-a întâmplat încă să nu-mi izbutească trucul !

Și, cum Darrow rămăsese uluit, îi explică încântată :

— Soarta mea a fost întotdeauna să mă îmbrac în tot felul de jalnice vechituri primite de la alții, și uneori, văzînd în jur numai femei elegante în toalete noi, mă simteam îngrozitor de nenorocită. Așa că, într-o bună zi, cînd doamna Murrett m-a chemat pe neașteptate să cobor la dineu ca să completez un loc rămas liber, mi-a trecut prin cap — ce-ar fi să încerc să fac o piruetă și să întreb pe fiecare : „*Ei, cum ți se pare că arăt ?*“ Și, dacă vrei să știi adevărul, toată lumea s-a lăsat păcălită, chiar și doamna Murrett, care n-a recunoscut vechea zdreanță vopsită și întoarsă pe dos și care mi-a făcut mai tîrziu observația că nu e frumos să mă gătesc de parcă aș fi o persoană pe care ceilalți o cunoșteau ! Și de atunci, ori de cîte ori am ținut neapărat să arăt bine, m-am mulțumit doar să întreb oamenii cum li se pare noua mea rochie ; și absolut de fiecare dată s-au lăsat trași pe sfoară !

Și își interpretează atît de viu explicația, încît Darrow înțelese că propunerea lui va fi acceptată.

— Asta nu face decât să-ți confirme vocația, exclamă el. Bineînțeles că trebuie s-o vezi pe Cerdine !

Dar, observîndu-i fața cum se lungea la gîndul că va trebui să-și schimbe proiectele, se grăbi să-i înfățișeze planul lui. Și, pe măsură ce-i vorbea, își dădu seama ce ușor era să-i explice ceva. Era limpede că fie va accepta propunerea lui, fie o va refuza : dar în nici un caz nu-și va pierde vremea cu proteste, sau obiecții, sau oricare dintre sacrificiile vane ce se fac pe altarul conformismului. Convingerea că putea, într-o anume problemă, să se bizuie pe ea, îi dădea senzația că ajunseseră destul de apropiați ca să-i demonstreze că n-avea rost s-o pornească imediat în urmărirea prietenilor ei.

Da, ar fi neîndoielnic o nesăbuiță — consimți ea pe dată — ca avînd de-a face cu niște ființe atît de nehotărîte ca scumpii de Farlow-i, să se repeadă după ei fără a avea o dovadă precisă că se stabiliseră la Joigny, și că aveau condiții s-o primească și pe ea în locuința lor. Cunoscîndu-i, admitea că mai mult ca sigur plecaseră acolo tocmai ca să mai „strîngă cureaua“, și că deci locuința ar putea fi prea strîmtă ca să aibă loc și ea ; și în acest caz n-ar fi drept să apară neanunțată. Mijlocul cel mai simplu de a afla mai multe amănunte ar fi de a merge iar pînă în rue de la Chaise, unde, la această oră mai puțin nocturnă, portarul nu ar fi atît de zgîrcit asupra amănuntelor ; și, în lumina faptelor pe care le va afla, ea va putea hotărî ce e mai bine să facă.

Punct cu punct, ea îi acceptă propunerea, admițînd, în lumina plecării lor nejustificate, că Farlow-ii ar putea fi, într-adevăr, într-o situație în care nu era indicat să vii nepoftit peste ei. Și păru atît de îngrijorată pentru soarta lor încît nici nu se mai gîndi la ea însăși, această mică probă de caracter făcîndu-i o neasemuită plăcere lui Darrow. Se arătă dispusă să meargă imediat în rue de la Chaise, dar la propunerea lui de a lua o trăsură declară că era „păcat“ să nu meargă pe jos prin Paris ; așa că o porniră în plimbare prin larma voioasă a străzilor.

Drumul a fost destul de lung ca Darrow să afle multe lucruri despre ea. Furtuna din noaptea trecută limpezise văzduhul, și Parisul își arăta strălucitoarea frumusețe matinală sub un cer senin, imaculat, în care albul și azuriul se contopeau ; însă Darrow observă iarăși că receptivitatea ei vizuală era mai puțin intensă decît sensibilitatea față de ceea ce era sigur că binevoitorii Farlow-i — pe care aproape că avea impresia că-i cunoaște — ar fi numit „interesul pentru oameni“. Abia dacă părea să-și dea seama de forme și culori, care nu izbuteau să-i stîrnească imaginația, iar spectacolul din fața lor — care, în splendoarea-i dramatică, îl impresiona pe el întotdeauna — se fărîma, sub privirea ei, în mii de amănunte neînsemnate : mărfurile din prăvălii, caracterul și ocupația trecătorilor, așa cum îi apăreau pe chipurile lor, firmele de pe străzi, numele hotelurilor din drumul lor, strălucirea multico-

loră a tarabelor cu flori, diferite biserici și clădiri publice pe care îi cădeau ochii. Dar ceea ce-i plăcea cel mai mult, își dădu el seama, era pur și simplu că putea să umble peste tot în dimineața aceea senină, trăncănind vrute și nevrute, în timp ce pășea în ritmul uriașei orchestre a larmei orașului. Era atât de încântată de aerul proaspăt, de libertatea ei, de lumina și strălucirea dimineții, încît el își dădu seama deodată cît de sufocant îi fusese trecutul ; și nu rămînea indiferent observînd cît de mult adăuga prezența lui la entuziasmul fetei. Bănuia ce mult ar fi însemnat pentru ea chiar și numai dacă s-ar fi mulțumit să-și aplece urechea, înțelegător, la spusele ei. Era de-a dreptul avidă să-și verse cuiva amarul, o ființă căreia să-i destăinuie, să-i aștearnă în față bieteale ei emoții pînă atunci încăturate. Explozia aceasta neașteptată de confidențe dezvăluia ani de înfrînare ; și ea îi trezi în suflet atîta compătimire, încît Darrow simți pornirea să-i umple pînă la saturație cele cîteva ore ce-i rămîneau.

Fata avea darul precizărilor rapide, și la întrebările lui în legătură cu viața dusă alături de Farlow-i, în perioada dintre Mamie Hoke și doamna Murrett, ea îi înfățișă în fața ochilor un colțișor curios al existenței pariziene. Cît despre Farlow-i — el se ocupa cu pictura, ea „scria“ pentru o revistă — imaginea lor îi apărea acum în toată candoarea lor integră : un cuplu bătrîilor din Noua Anglie, cu vagi năzuințe spre emancipare, care trăia la Paris de parcă ar fi fost o suburbie din Massachusetts, și își punea speranțele în „partea bună“ a firii galice. Tot atît de viu îi prezentă ea persoanele care făceau parte din cercul ce-o inspira pe doamna Farlow pentru „Mărturii ale vieții franceze“, rubrică pe care o semna într-o importantă revistă din Noua Anglie : autoarea romîncă ce le dăduse bilete pentru tragedia care i se juca, un domn francez în vîrstă care, pentru că stătuse o săptămînă la Folkestone, traducea proză de autori englezi pentru reviste de provincie, o cucoană din Wichita, statul Kansas, care milita pentru amorul liber și desființarea corsetelor, văduva unui cleric din Torquai care întocmise un „Ghid al galeriilor străine pentru doamnele engleze“, și un sculptor rus cam trăznit, socotit „aproape sigur“ a fi un anarhist. Acest nucleu, ca

și cercul exterior de americani care studiau muzica, arhitectura sau alte discipline, îngăduia imaginației pline de ingeniozitate a doamnei Farlow să-i înfățișeze cititorilor ca un centru al „Vieții universitare“, ca un „Salon din forburgul St. Germain“, ca un grup de „intelectuali“ parizieni sau ca „Scene ale vieții în Montmartre“ ; dar nici chiar talentul ei de a extrage din observațiile asupra acestor oameni efecte de o mare diversitate literară nu ajungea să creeze un flux permanent de „Mărturii“, așa că uneori — peisajele domnului Farlow nefiind nici ele vandabile — curajosul cuplu se vedea nevoit să recurgă la o temporară retragere la țară (ulterior utilizată ca „Viață la castel“).

După cinci ani petrecuți în lumea doamnei Murrett, deși simțea tot mai multă afecțiune pentru Farlow-i, Sophy rămăsese cu prea puține iluzii asupra capacității lor de a o ajuta să reușească în viață ; și ea nu-i ascunse lui Darrow cât de vagi îi erau proiectele teatrale. Ele se bazuiau mai cu seamă pe ipotetica bunăvoință a unei bătrâne actrițe, vag cunoscute de doamna Farlow (folosită extrem de mult în rubricile ei „Stele ale scenei franceze“ și „În culisele teatrului francez“), care își exprimase o dată o apreciere satisfăcătoare, după ce o auzise pe domnișoara Viner recitînd „Nuit de Mai“.

— Dar bineînțeles că știu cîtă valoare are, izbucni ea, într-o străfulgerare de perspicacitate. Și-apoi, nu prea cred că cineva o să stea să asculte o biată fosilă bătrînă ca Madame Dolle, chiar dacă a fost cu adevărat încredințată că am talent. Dar ceea ce poate să facă, e să mă prezinte unuia sau altuia ; sau măcar să-mi dea cîteva sfaturi. Dacă aș putea ajunge să cîștig destul ca să plătesc niște lecții, m-aș duce la cîteva dintre cei mari și aș lucra cu ei. Ceea ce sper e ca Farlow-ii să-mi găsească o ocazie în genul ăsta — vreo familie de americani venită la Paris care să aibă nevoie de cineva să-i „plimbe“ peste tot, cum a fost cu Mamie Hoke, și care mi-ar lăsa destul timp ca să studiez.

În rue de la Chaise n-au aflat mare lucru, în afară de adresa exactă a Farlow-ilor, ca și faptul că își subînchiriaseră locuința înainte de a pleca. După ce obținură

această informație, Darrow îi sugera domnișoarei Viner să facă câțiva pași de-a lungul cheiului pînă la un mic restaurant pe malul Senei, și acolo, savurînd *le plat du jour*, să chibzuiască ce trebuia făcut mai departe. Lunga plimbare care îi adusese bujori în obraji îi făcuse o mare poftă de mîncare, așa că nu se arătă deloc mofturoasă în fața invitației lui Darrow. O luară așadar pe malul Senei spre Notre Dame ; mergeau însă încet, căci tînărul nostru zăbovea mereu pe la tarabele anticarilor, fiind de asemenea captivat ca întotdeauna de frumusețea decorului în veșnică schimbare. De doi ani ochii lui nu mai avuseseră parte decît de atmosfera deprimantă a Londrei, de tainica fuziune dintre îngrămădeala mohorîta a orașului și un cer jos de culoarea bitumului ; iar acum transparența aerului din Franța, prin care se întrezăreau cu o limpezime clasică dar într-o armonie atît de dulce grădinile verzi și clădirile de piatră argintii, îl izbi cu o asemenea forță, încît avu revelația unui fel de inteligență conștientă a peisajului. Fiecare linie a monumentelor arhitectonice, fiecare arc de pod, însăși curgerca impetuoasă a apelor sclipitoare ale Senei aducîndu-și contribuția la crearea acestui efect, trimiteau semnale diferite unor amintiri și impresii întipărite în sensibilitatea sa ; astfel încît, pentru Darrow, o plimbare pe străzile Parisului era ca o imensă tapiserie desfășurată în fața lui, din care nenumăratele miresme înmagazinate se împrăstiau în văzduh.

Și era o dovadă a bogăției și varietății spectacolului că izbutea, fără a se contrazice, să-i servească domnișoarei Viner și ca fundal, atît de diferit, al încîntării ei. Se potrivea, ca decor, atît pentru aventura ei personală, cît și în evocarea marilor perspective ale simțirii. Pentru ea, cum își dădu el seama din nou pe cînd ședeau la o măsuță cu vederea spre Sena, Parisul era „Paris“ în virtutea tuturor amănuntelor antrenante, a candorii și farmecului său fără seamăn. Unde oare, de pildă, ar fi putut găsi farfurioarele acelea unice cu *hors d'oeuvre*, cu ridichi și anșoa rînduite simetric, grămăjoarele subțiri de unt auriu fasonate ca niște scoicute, ori fragii și ulcelele cu smîntînă care au încununat prînzul lor cu un ultim rafinament bucolic ? Nu remarcase el, îl întrebă domnișoara Viner,

că bucătăria unei țări exprimă întotdeauna caracterul național și că rețetele franțuzești erau rafinate și amuzante, la fel ca și poporul ? Iar în casele oamenilor, pretutindeni, nu constatase cum mâncărurile semănau întotdeauna cu felul lor de a vorbi — cum exact aceleași platitudini pe care le înghițeau le și ieșeau apoi pe gură ? Nu-și dădea seama oare în ce feluri de bucate s-ar preface aceste-mâncăruri, dacă o zână ar mișca o baghetă magică, și dintr-o dată ei s-ar trezi în Londra, la un prînz de cărnărie și bu-dinci ? Totdeauna socotise ca un semn bun cînd cuiva îi plăcea tocana ; însemna că primea cu bucurie orice schimbare și surpriză, și că lua viața așa cum era ; iar o versiune pariziană atît de delicioasă a tocanei ca *ragoût navarin*, pe care tocmai le-o serveau, era exact cea mai plăcută conversație — genul acela cînd n-ai de unde să știi dinainte ce-o să spună celălalt !

Urmărind-o cît de încîntată era de prînzul lor destul de modest, Darrow se întrebă dacă nu cumva vioiciunea și însuflețirea ei erau mărturii ale talentului de actriță. Era tipul acela de fată în care anumiți oameni recunoșteau imediat harul teatral. Dar experiența îl învățase că, în afară de momentele creației, focul divin pîlpîie prea puțin la cei ce-l posedă. Cele cîteva actrițe cu adevărat înzestrate pe care le cunoscuse îl frapasera, în discuție, printr-o manifestare fie bovină, fie rudimentar „veselă”. Bănuia că, în afară de genii, procesul de creație absoarbe prea mult din esența unei ființe ca să-i mai lase ceva pentru exteriorizarea personală ; și tînăra din fața lui, cu trăsăturile-i mobile și cu fantezia ei suplă, părea sortită mai degrabă să acționeze în viață decît în vreuna din imitațiile ei.

Li se aduseseră cafeaua și lichiorul cînd, deodată, gîndurile ei țîșniră înapoi spre Farlow-i. Sări în sus cu una din mișcărilor-i bruște, declarînd că trebuie să le telegrafieze imediat. Darrow ceru să li se aducă cele trebuincioase pentru scris, și pe măsută își făcură apariția tipică sticlută cu cernéala aproape uscată și sugativa murdară din restaurantele pariziene ; dar vederea ustensilelor uzate păru să paralizeze facultățile domnișoarei Viner. Rămase uitîndu-se tulburată la formularul de telegramă, cu vîrful

locului între buze, ca pînă la urmă să-și ridice privirea necăjită spre Darrow.

— Pur și simplu nu știu cum s-o spun.

— Ce anume — că mai stai ca s-o vezi pe Cerdine ?

— Dar am s-o văd — am s-o văd cu adevărat ? și spunînd asta bucuria i se răspîndi pe chip.

Darrow își consultă ceasul.

— N-o să poți primi la vreme răspuns la telegramă ca să iei trenul spre Joigny în după-amiaza asta, chiar dacă n-ai că prietenii dumitale pot să te primească.

Ea reflectă cîteva clipe, continuînd să țină vîrful tocului la buze.

— Dar trebuie să-i anunț că sînt aici. Și trebuie să aflu cît mai curînd dacă pot să mă primească. Și, punînd tocul jos, oftă disperată : N-o să pot scrie niciodată o telegramă !

— Încearcă, atunci, să le trimiți o scrisoare, și spune-le că o să sosești mîine.

Auzindu-i sugestia, ea se simți pe dată ușurată, și scutură tare sticlăța cu cerneală ; dar, după ce o vreme mîzgăli ceva pe hîrtie, se opri iar.

— Oh, e îngrozitor ! Pur și simplu, habar n-am ce să spun. Pentru nimic în lume nu vreau să aflu cît de bestial s-a purtat doamna Murrett.

Darrow nu socoti necesar să-i răspundă. În definitiv, toate astea nu-l priveau deloc. Își aprinse o țigară de foi și se rezemă de spătarul scaunului, lăsîndu-și ochii să se bucure în voie de ceea ce vedeau. Tot chinuindu-se să alcătuiască scrisoarea, tînăra fată își împinsese pălăria pe ceafă, lăsînd să-i scape cîrlionțul rebel pe care el jinduisse să-l atingă în noaptea trecută. Acum, după ce îl fixă cu ochii cîteva clipe, se ridică de pe scaun și se îndreptă spre fereastră.

În spatele lui, penița continua să rîcîie pe hîrtie.

— N-aș vrea să-i neliniștesc — știu bine că au și ei necazurile lor... Zgreptănatul nehotărît al peniței se întrerupse iar : Grozav aș vrea să nu fiu atît de toantă cînd e vorba de scris : cuvintele parcă se sperie și o iau la goană, cînd încerc să le prind.

Darrow îi aruncă o privire, zîmbind, în vreme ce ea continua să se lupte cu scrisoarea, exact ca o școlăriță

care are de făcut o „compunere“. Obrajii-i aprinși și sprâncenele încruntate arătau că se chinuie cu adevărat, și nu doar încearcă într-un chip neîndemînat să-l cîștige de partea ei. Îi era pur și simplu cu neputință să-și aștearnă gîndurile pe hîrtie, și neputința asta era caracteristică pentru mintea ei ușor impresionabilă, ca și pentru neconținutul du-te-vino al impresiilor ei. Și el își aminti de scrisorile Annei Leath, sau mai bine-zis de cele cîteva pe care le primise cu ani în urmă de la fata care fusese Anna Summers. Revăzu în gînd liniile subțiri și hotărîte trăsate de peniță, își reaminti de alcătuirea clară a frazelor și, printr-o bruscă asociație de idei, își spuse că, probabil chiar în clipa asta, o asemenea scrisoare ar putea să-l aștepte la hotel.

Și dacă, într-adevăr, era acolo și îi aducea lămurirea deplină a telegramei ei ? Revirimentul stării sale de spirit provocat de acest gînd îl făcu să privească spre fată cu o bruscă nerăbdare. În clipa aceea i se păru de-a dreptul proastă și se întrebă cum de putuse să-și piardă o jumătate de zi cu ea, cînd în vremea asta scrisoarea doamnei Leath s-ar putea afla pe măsuta lui. Dacă ar fi fost după voia lui, ar fi părăsit-o atunci, pe loc, pe însoțitoarea sa, dar își asumase într-un fel răspunderea ei, și trebuia să suporte consecințele.

Cine știe ce stranie intuiție o făcu să-și dea seama de schimbarea stării lui de spirit, căci sări în picioare, boțind scrisoarea în pumn.

— Sînt prea nepricepută ; dar n-o să te fac să-ți pierzi și mai mult timpul cu mine. Mă întorc la hotel și o scriu acolo.

Obrajii i se înroșiseră tare și el observă, pentru prima dată, cînd privirile li se întîlniră, o vagă stinghereală în ochii ei. S-ar fi putut oare ca pricina tulburării ei să fie, la urma urmei, vecinătatea lui ? La acest gînd, ușoara nerăbdare pricinuită de tînăra fată se prefăcu într-un categoric resentiment față de sine însuși. Nu avea absolut nici o scuză de a se fi vîrît într-o asemenea aventură. De ce oare n-o trimisese la Joigny cu trenul de seară, în loc s-o îndemne să amîne plecarea, folosind-o pe Cerdine ca pretext ? Parisul era plin de oameni pe care-i cunoștea, și se

gîndi tot mai necăjit că vreo prietenă de-a doamnei Leath ar putea să-l vadă la teatru și să-i povestească apoi că fusese însoțit de o tînră suspect de drăguță. Ideea nu-i convenea cîtuși de puțin : nu voia ca femeia pe care-o îndora să-și închipuie că a putut s-o uite chiar și o clipă. În răstimp izbutise să se încredințeze complet că la hotel îl aștepta o scrisoare de la ea, ajungînd chiar să-și plămuiască un conținut al scrisorii ce anula dispoziția din telegramă, chemîndu-l de grabă lîngă ea...

V

Dar ajuns în fața portarului, un sec „*Pas de lettres*“ îi distruse complet întregul eșafodaj al speranțelor.

Doamna Leath nu-i scrisese — nu catadicsise să-l lămurească ce semnificație avea telegrama. Darrow întoarse spatele portarului cu inima strînsă, chinuit de umilință. Tăcerea ei zgîrcită își bătea joc de risipa speranțelor și temerilor lui. Îi mai pusese o dată portarului întrebarea, cînd se întorsese la hotel după gustarea de la prînz ; și acum, revenind în după-amiaza tîrzie, avea parte de același răspuns negativ. Poșta fusese adusă a doua oară, și el tot nu primise nimic.

O privire la ceas îi arătă că abia avea timp să se îmbrace ca s-o ducă pe domnișoara Viner să cineze ; dar pe cînd se îndrepta spre ascensor îl izbi un nou gînd și, întorcîndu-se grăbit în hol, îi trimise o altă telegramă valetului său : „Mi-ai reexpediat azi vreo scrisoare sosită din Franța ? Răspunde telegrafic la hotelul Gare du Nord“.

Cînd se va întoarce de la teatru, va găsi negreșit un răspuns, și atunci o să știe precis dacă doamna Leath îi scrisese sau nu. Porni grăbit spre camera sa și începu să se îmbrace cu inima mai ușoară.

Cufărul rătăcit al domnișoarei Viner își găsise în sfîrșit drumul spre stăpîna lui ; și, gătită în modestele splendori ascunse în el, radia acum, strălucitoare, pînă la Darrow, așezat în fața ei la masa restaurantului. Și, poate, ca o

reacție a vanității sale rănite, o găsea mai drăguță și mai interesantă ca pînă atunci. Decolteul rochiei la gît scotea în evidență ținuta grațioasă a capului pe gîtul zvelt, iar borul larg al pălăriei se arcuia în jurul părului ca un nimb întunecat. În ochi și pe buze îi sclipea bucuria și, văzînd-o cum strălucea printre abajururile de la mese, Darrow își zise că nu i-ar părea rău cîtuși de puțin să fie văzut cu ea în public. Ba chiar se uită într-o doară în jur, cu speranța vagă de a zări o figură cunoscută.

La teatru toată însuflețirea fetei se potoli, și ea rămase parcă fără să răsufle, ascultînd cu luare aminte din colțul lojei, cu privirea unui neofit gata să fie inițiat în cineștie ce mistere sacre. Darrow se așezase puțin în spatele ei, avînd astfel posibilitatea s-o privească din profil. Era mișcat de tinereasca seriozitate a expresiei ei. În ciuda experiențelor avute și a celor douăzeci și patru de ani împliniți, i se păru nespus de tînără ; și îi venea greu să creadă că o însușire atît de efemeră se putuse păstra în atmosfera atît de aridă ca cea de la doamna Murrett. Și observă că, în timp ce urmărea piesa, imobilitatea ei era străbătută de unde repăzi de receptivitate. Nu-i scăpa nimic, iar intensitatea atenției pentru jocul mării actrițe îi săpa o cută adîncă între sprîncene.

Cînd se termină primul act, ea rămase cîteva clipe nemîscată, pierdută în gînduri ; apoi se întoarse spre însoțitorul ei cu un potop de întrebări. Ceea ce îl făcu să bănuiască, firește, că ea fusese mai puțin atentă la acțiunea propriu-zisă a piesei cît la urmărirea amănuntelor de interpretare. Fiecare gest și fiecare inflexiune a actriței fuseseră înregistrate și analizate ; și Darrow simți o tainică satisfacție văzîndu-se socotit o autoritate în arta teatrală. Pînă atunci interesul său pentru teatru fusese doar acela al unui tînăr cultivat, preocupat de toate formele de expresie artistică ; dar, ca răspuns la întrebările ei, se pomeni făcînd anumite afirmații pe care ea le găsi originale și impresionante, și care nici pe el, în linii mari, nu s-ar putea spune că-l nemulțumiră. Domnișoara Viner ținea mult mai mult să audă părerile lui decît să și le exprime pe ale ei, și respectul cu care îi asculta comenta-

riile îi stimula mai multe idei despre teatru decît își închipuise vreodată că are.

La actul al doilea ea începu să urmărească mult mai atentă desfășurarea piesei, deși interesul îi era stîrnit mai degrabă de ceea ce ea numea „intrigă” decît de conflictul de caractere ce-o declanșa. Curios îmbinată cu o subtilă înțelegere a lucrurilor teatrale, cu o cunoaștere a „trucurilor” tehnice și a întâmplărilor din foaier, cu familiarizarea în materie de „replici” și „lăsări de cortină”, era atitudinea ei rudimentar simplistă față de piesă în sine, ca față de ceva ce „se întîmpla cu adevărat” și la care asistai ca la un accident pe stradă sau ca la o ceartă a unor vecini din apartamentul alăturat. Voia să știe dacă Darrow credea că cei doi îndrăgostiți aveau să fie „cu adevărat” victima catastrofei ce-i amenința, și cînd el îi aminti că prezicerile lui n-aveau valoare întrucît mai văzuse o dată piesa, ea exclamă : „Oh, atunci te rog să nu-mi povestești ce-o să se-ntîmple !” — ca în clipa următoare să-l bombardeze cu întrebări despre Cerdine : care era situația ei în teatru și povestea vieții. La ultimul punct, nedumeririle ei nu erau chiar dintre cele pe care poate să le aibă o tînără fată, și nici măcar pe care să știe să le formuleze ; dar ea părea să nu-și dea seama de asta, ceea ce reflecta mai degrabă trecutul celor alături de care trăise, decît al ei personal.

La sfîrșitul actului al doilea, Darrow îi propuse să facă cîțiva pași prin foaier ; și, după ce se așezară pe una din strîmtele canapele de pluș roșu, începură să urmărească nesfîrșita defilare a mulțimii sclipitoare, sub luminile strălucitoare. Dar, cum ea se plîngea de căldură, o conduse prin înghesuială spre cafeneaua gemînd de lume de la picioarele scării, unde reușiră să pună mîna pe niște oranjade pentru *consommateurs* îngrămădiți, iar Darrow, aprinzîndu-și o țigară pe cînd ea suga cu paiul băutura răcoritoare, simțea vanitatea primitivă a bărbatului conștient că alți bărbați nu-și iau privirile de la însoțitoarea lui.

Pe un colț al măsutei zăcea o revistă de teatru. Sophy o zări și, după ce o cercetă atentă, își ridică spre el privirile exclamînd emoționată :

— Se dă Oedipe mâine după-amiază la Théâtre Français ! Bănuiesc că l-ai văzut de nenumărate ori ?

El îi zîmbi, spunîndu-i :

— Trebuie să-l vezi și dumneata. O să mergem mâine. Tînăra fată oftă auzindu-i propunerea, fără s-o refuze însă.

— Dar cum aş putea ? Ultimul tren spre Joigny pleacă la ora patru.

— Încă nu știi dacă prietenii dumitale pot să te primească.

— O să știu mâine dimineață la prima oră. Am rugat-o pe doamna Farlow să-mi telegrafieze imediat ce primește scrisoarea mea.

Darrow tresări, copleșit de remușcări. Cuvintele ei îi reamintiră că, întorcîndu-se la hotel după ce prînziseră, ea îi dăduse scrisoarea s-o pună la poștă, și că el uitase cu desăvîrșire. Neîndoielnic că mai era în buzunarul vestonului pe care-l scosese cînd își schimbase hainele pentru cină. Tulburat, își împinse scaunul înapoi, și gestul lui o făcu să-l privească, întrebătoare.

— Ce s-a întîmplat ?

— Nimic. Numai că... știi, nu-mi închipui că scrisoarea a mai prins poșta din după-amiaza asta.

— N-a mai prins-o ? De ce oare ?

— Păi, mi-e teamă că a fost prea tîrziu.

Și își aplecă în jos capul, să-și aprindă o altă țigară. Ea bătu din palme cu un gest pe care, își dădu el seama amuzat, îl prinsese de la Cerdine.

— Oh, nu m-am gîndit la asta ! Dar cred că o s-o primească în cursul dimineții.

— Ei da, la un moment dat în cursul dimineții. Știi că poștașii francezi în provincie nu se grăbesc niciodată. Și nu cred, în nici un caz, că scrisoarea dumitale le-ar fi fost predată în seara asta.

Și la gîndul acesta, aproape că se simți iertat că nu pusese scrisoarea la cutie.

— Atunci poate că ar fi trebuit să telegrafiez ?

— O să telegrafiez eu în locul dumitale mâine dimineață, dacă crezi că e nevoie.

Clopoțelul anunțînd sfîrșitul antractului răsună prin cafenea, și ea sări în picioare.

— Hai, repede, repede ! Să nu pierdem nici un cuvânt !

Uitînd pe dată de Farlow-i, îşi trecu braţul pe sub al lui şi îşi făcu drum spre sala teatrului.

De cum cortina se ridică, nu-şi mai aduse aminte deloc de existenţa însoţitorului ei. Observînd-o din colţul său, Darrow parcă vedea mari valuri de senzaţii încîntătoare spărgîndu-se de imaginaţia ei. Era ca şi cum sensibilitatea-i înfometată şi-ar fi trimis antenele spre valuri tot mai înalte ; ca şi cum tot ceea ce vedea, auzea, îşi închi-puia, totul se năpustea să umple golul atîtor şi atîtor lucruri ce-i fuseseră întotdeauna refuzate.

Şi, în vreme ce-i iscodea chipul, Darrow simţi iarăşi o bucurie detaşată în faţa plăcerii ei. Era, neîndoielnic, o extraordinar de bună conducătoare de senzaţii : părea să le transmită fizic, în efluvii ce-i aprindeau şi lui sîngele în vine. Nu avusese deseori prilejul să studieze efectele unei impresii absolut proaspete asupra unui temperament atît de sensibil, şi simţi dorinţa fugară să facă să-i vibreze corzile, pentru propria lui desfătare.

La sfîrşitul următorului act, ea descoperi, dezamăgită, că în drumul făcut pînă la cafenea pierduse pe undeva programul frumos ilustrat pe care i-l cumpăraseră. Ținea neapărat să se ducă să-l caute, dar Darrow o încredinţă că nu era nici o greutate să-i ia altul. Pe cînd ieşea să-i cumpere un nou program, ea îl urmă spre uşa lojei protestînd, şi o văzu necăjită la gîndul că va mai trebui să cheltuiască încă un franc pentru ea. Această cumpătare îl izbi prin contrast cu dărnicia-i naturală atît de marcată ; şi din nou simţi nevoia să corijeze o nedreptate atît de grosolană.

Cînd se întoarse la lojă, ea încă mai stătea în uşă, şi nu putu să nu observe că şi alţi ochi, în afară de ai săi, erau atraşi de figura ei. Dar, imediat, atenţia îi fu abătută în altă parte : dincolo de mulţimea chipurilor fanate ale parizienilor, descoperi obrazul proaspăt, onest, al lui Owen Leath, făcîndu-i semne plin de bucurie.

Îl văzu pe zveltul tînăr despărţindu-se de cei doi to-varăşi atît de asemănători cu el şi făcîndu-şi drum, nerăbdător, spre prietenul mamei sale vitrege. Pentru Darrow, întîlnirea nu putea fi decît cu totul nedorită ; ea stîrni în

el un haos de simțăminte, calmându-se puțin doar când o văzu pe Sophy Viner, de parcă cine știe ce instinct ar fi avertizat-o, topindu-se în umbra lojei.

În clipa următoare, Owen Leath se afla lângă el.

— Eram sigur că ești dumneata ! Ce noroc să te întâlnesc ! Nu vrei să vii cu noi să cinăm la sfârșitul piesei ? În Montmartre, sau oriunde ai poftă. Flăcăii ăia doi de colo sînt prietenii mei, de la Beaux Arts ; amîndoi sînt băieți buni... și am fi foarte încîntați.

Într-o frîntură de secundă, Darrow citi în ochii lui ospitalieri sfârșitul frazei : „dacă ai aduce-o și pe domnișoara cu care ești“ ; dar încheierea sună altfel :

— Am fi foarte încîntați dacă ai veni.

Darrow se scuză, mulțumindu-i, și mai zăbovi cîteva minute la taclale, dar fiecare cuvînt, fiecare intonație a tînărului era ca o fulgerare de lumină în ochi suferinzi. Se simți bucuros cînd clopoțelul chemă spectatorii la locurile lor, și Owen Leath îl părăsi cu întrebarea plină de amabilitate :

— O să te vedem mai tîrziu la Givré ?

Întorcîndu-se lângă domnișoara Viner, prima grijă a lui Darrow a fost să afle, inspectînd în grabă sala, dacă din locul său tînărul Leath putea să vadă loja lor. Dar cum nu reuși să-l zărească, Darrow ajunse la concluzia că fusese recunoscut pe culoar, și nu alături de însoțitoarea sa. Nu prea știa de ce i se părea atît de important lucrul acesta ; neîndoielnic, dacă se liniștise, era mai puțin din grijă pentru domnișoara Viner, cît din pricina viziunii stăruitoare a unor ochi jigniți...

Cît dură drumul cu automobilul înapoi la hotel, viziunea acestor ochi i-a stăruit în minte, la gîndul că poșta de seară s-ar fi putut să-i aducă o scrisoare de la doamna Leath. Și chiar dacă nu-i sosise încă, valetul său s-ar fi putut să-i telegrafieze, anunțîndu-l că o scrisoare era pe drum ; la gîndul acesta, interesul pentru tînăra fată de lângă el își pierdu din ardoare, devenind fratern, ba chiar aproape patern. Ea nu-i mai apărea, la urma urmei, decît ca o tînără atrăgătoare căreia se simțise vag încîntat să-i ofere o distracție de-o seară ; așa că, atunci cînd ajunseră în curtea luminată a hotelului și ea își întoarse spre el

cu un gest rapid fața-i fericită, Darrow se aplecă prefăcându-se grijuliu că deschide portiera.

Portarul de noapte, după o căutare zadarnică prin casetele despărțitoare, păru înclinat să creadă că o scrisoare sau o telegramă fusese, de fapt, trimisă sus ; și, auzind vestea, Darrow abia își putu stăpîni nerăbdarea ca să alerge spre camera sa. Odată ajunși sus, se găsiră singuri pe coridorul nesfîrșit, prea puțin luminat, și Sophy se opri în pragul camerei ei, ținînd cu o mîna faldurile rochiei, iar cealaltă întinzîndu-i-o lui Darrow.

— Dacă telegrama îmi sosește devreme, o să plec cu primul tren ; așa că bănuiesc că acum o să ne luăm rămas bun, spuse ea, cu ochii încețoșați de umbra unui regret.

Cu o nouă strîngere de inimă, Darrow își dădu seama, plin de remușcare, că iar uitase să pună scrisoarea la poștă ; și, strîngîndu-i mîna, își jură că, imediat ce se vor despărți, să se repeadă pînă jos s-o pună la cutie.

— Oh, dar firește că o să te văd dimineața !

Un tremur de încîntare trecu peste fața ei, în vreme ce el stătea alături de ea, cu un zîmbet nesigur.

— Oricum, preciză tînăra fată, vreau să-ți mulțumesc acum pentru ziua asta minunată.

El simți cum mîna ei era agitată de același tremur pe care i-l zărise pe față.

— Dar, dimpotrivă, *dumitale...* începu el, ducîndu-i mîna la buze.

Cînd i-o lăsă în jos și privirile li se întîlniră, ceva păru să treacă prin ochii ei, ca o fulgerare de lumină în spatele unei ferestre cu perdelele lăsate.

— Noapte bună ; trebuie să fii tare obosită, spuse el cu o precipitare amicală, și se răsuci pe călcîie, fără a aștepta măcar s-o vadă intrînd în cameră.

Deschise ușa camerei sale și, aproape împiedicîndu-se în prag, dibui pe întuneric după intrerupător. Lumina îi descoperi pe masă o telegramă, și el uită totul, repezîndu-se s-o deschidă.

„Nici o scrisoare din Franța“, spunea mesajul.

Hîrtia îi căzu din mînă pe podea, iar el se prăbuși pe un scaun de lîngă masă, rămînînd cu ochii țintă la desenul gălbui și măsliniu al covorului prăfuit. Va să zică, nu-i scrisese ; nu-i scrisese, și acum era limpede că nici n-avea de gînd să-i scrie. Dacă ar fi avut cît de cît intenția să-i explice ce însemna telegrama, i-ar fi trimis neapărat, în următoarele douăzeci și patru de ore, o scrisoare. Dar, evident, nici nu se gîndea să-i dea o explicație, tăcerea ei putînd să însemne doar că n-avea nici o lămurire de dat, ori că era prea nepăsătoare ca să-și dea seama că era nevoie de o lămurire.

În fața acestor alternative, Darrow se simți din nou ca un copil năpăstuit. Nu-l durea numai vanitatea rănită. Își spuse că ar fi putut suporta o suferință la fel de mare, numai să-i fi lăsat neatinsă imaginea doamnei Leath ; dar îi era greu s-o creadă rea și nesinceră. Gîndul era atît de insuportabil, încît simțea o dorință irațională să se răzbune pe altcineva pentru durerea pe care i-o pricinuisese.

Și cum ședea privind abătut covorul, desenul lui fără noimă se încețoșă și în fața i se năluciră ochii doamnei Leath, din nou uitîndu-se la el. Văzu arcuirea delicată a sprîncenelor ei, și privirea-i adîncă de sub ele, așa cum îi apăruse în ultima lor seară la Londra. „Deci, o să ne luăm rămas-bun“, îi spusese ea ; și-i trecu prin minte că vorbele ei de despărțire fuseseră asemenea cu cele ale lui Sophy Viner.

Gîndul îl făcu să sară în picioare și se repezi să ia din cuier haina în care lăsase scrisoarea domnișoarei Viner. Ceasul arăta că trecuse cu trei sferturi de oră miezul nopții, și, firește, nu era nici o diferență dacă se ducea s-o pună la cutie acum sau în dimineața următoare, devreme ; vroia însă să aibă conștiința clară, așa că luă scrisoarea și o porni spre ușă.

Un zgomot în camera de alături îl făcu să se oprească. Și din nou își dădu seama că, la cîțiva pași de el, de partea cealaltă a peretelui, o flăcăruie însuflețită de viață, pîlpîia și tremura tot timpul. Într-o clipă, chipul fetei îi apăru înaintea ochilor. La fel de viu cum fusese cu un moment înainte chipul doamnei Leath. Și, cu un zîmbet ușor, retrăi bucuria fetei din seara aceea, și își aminti de

nenumăratele antene atât de subtile prin care recepționase impresiile serii.

Și, în mod ciudat, îi simți parcă mai aproape prezența gândindu-se că în aceeași clipă ea își trăia cu aceeași intensitate bucuria cu care își trăia el nefericirea. Situația lui era, ce-i drept, fără leac, dar, în ceea ce o privea, părea destul de ușor să i se dăruiască încă vreo câteva ore plăcute. Și — cine știe — oare nu asta aștepta ea în taină din partea lui ? În definitiv, dacă ar fi fost cu ade-vărat dornică să meargă la prietenii ei, le-ar fi telegrafiat de cum ar fi ajuns la Paris, în loc să le scrie. Chiar se mira acum că nu-l frapase pe moment un truc atât de naiv din partea ei ca să câștige timp. Că recursese la un asemenea truc nu-i strica impresia pe care o avea despre ea, ci doar îi întărea dorința să profite de prilej. Tînjea, biata copilă, după puțină distracție, voia să trăiască și ea puțin — de ce să nu-i ofere șansa unei alte zile la Paris ? Și dacă făcea asta, oare nu concorda cu speranțele ei ?

Și, spunîndu-și asta, simți pentru ea și mai multă simpatie. Fata devenea un subiect de tot mai intensă preocupare pentru el, ajutîndu-l să scape de gândurile ce-l obsedau, și oferindu-i și posibilitatea să-și canalizeze într-un fel energiile contracarate. Parcă nu mai era atât de îngrozitor de singur știind-o acolo, de partea cealaltă a ușii, și recunoscător pentru alinarea pe care i-o oferea, se apucă, oarecum amuzat, să planuiască diferite metode de a o reține. Se lăsă iarăși să cadă în scaun, își aprinse o țigară și zîmbi chiar puțin amintindu-și de chipul ei surîzător. Încercă să-și imagineze cam ce moment al zilei evoca ea chiar în acea clipă și cam ce rol juca el în acel episod. Că nu era un rol mic — de asta era sigur, și gândul îi făcu neîndoielnic plăcere.

Cînd și cînd, cîte un zgomot din camera ei îi înfățișa și mai viu situația și ciudățenia vastei singurătăți forfotitoare în care — și el, și ea — erau pe moment izolați, printre șirurile lungi de odăi păstrîndu-și fiecare taina. Proximitatea tuturor acestor secrete străine înconjurîndu-le și îngrădindu-le pe ale lor îi dădu lui Darrow un simțămînt mult mai intim al prezenței fetei ; și prin fu-

mul țigării, închipuirea lui continua s-o urmărească încoace și încolo, trasa prin aer arcuirea brațelor ei grațioase, ridicate în sus ca să-și desfacă părul, zugrăvea rochia lunecînd în jos spre talie și apoi spre genunchi, și albeața picioarelor pășind ușor pe podea spre pat...

Se ridică în picioare, se scutură, căscînd, și aruncă mukul țigării. Urmărindu-i traiectoria, privirea lui se opri pe telegrama căzută jos. Zgomotele din camera alăturată încetaseră, și din nou el se simți singur și nefericit.

Deschizînd fereastra, își încrucișă brațele pe pervaz și își lăsă privirile să rătăcească peste îngrămădeala sclipind de lumină a orașului, iar apoi își ridică ochii în sus, spre cerul întunecat, unde luceafărul străjuia neclintit.

VI

În după-amiaza următoare, la Théâtre Français, Darrow căsca și nu-și găsea locul, plin de neastîmpăr.

Ziua era caldă, teatrul plin de lume era înăbușitor, iar reprezentația i se păru inadmisibil de slabă. Își cercetă pe furis însoțitoarea, întrebîndu-se dacă-i împărtășea simțămintele. Profilul-i extatic nu trăda nici o agitație, dar s-ar fi putut ca din politețe să simuleze un interes pe care nu-l avea. Nerăbdător, se lăsă pe spate, înăbușindu-și un alt căscat și încercînd să-și îndrepte atenția spre scenă. Acolo se petreceau fapte mărețe, și el nu rămînea nepăsător la asprele frumuseți ale dramei antice. Numai că interpretarea piesei i se părea la fel de sufocantă și lipsită de viață ca și atmosfera din teatru. Actorii erau aceiași pe care-i aplaudase adesea chiar în aceste roluri, și poate că tocmai acest fapt adăuga la impresia de perimat și convențional pe care i-o crea jocul lor. Neîndoielnic, sosise vremea să se injecteze sînge proaspăt în vinele acestei arte muribunde. Avea senzația că fantome de actori dădeau o reprezentație spectrală pe malurile Styxului.

Firește că nu era chipul cel mai profitabil, pentru un tînăr împreună cu o fată drăguță, să-și petreacă ceasurile pline de farmec ale unei după-amieze de primăvară. Prospețimea chipului de lîngă el, reflectînd prospețimea anotimpului, sugera raze de soare jucînd pe frunze noi, sursul unui pîrîu în iarbă, umbrele pomilor fremătînd pe pajiști răcoroase...

Cînd, într-un tîrziu, desfășurarea inevitabilă a tragediei a fost oprită de unica pauză a piesei, și Darrow o conduse pe domnișoara Viner pe terasa ce dădea spre piațeta din fața teatrului, îi cercetă chipul ca să vadă dacă-i împărtășea impresiile. Dar privirea ei plină de încîntare îi opri pe buze aprecierile critice.

— Oh, pentru ce m-ai scôs la aer ? Ar fi trebuit să ne furișăm în beznă și să rămînem acolo pînă cînd începe iar !

— *Asta e ce te-au făcut să simți ?*

— Pe *dumneata* nu ?... Ca și cum zeii erau acolo tot timpul, în spatele lor, trăgînd sforile ?

Mîinile îi strîngeau cu putere balustrada, iar chipul i se lumina și i se întuneca, pe rînd, sub imperiul emoțiilor ce se succedau.

Darrow zîmbi, încîntat de simțămintele ei. În definitiv, *simțise* și el același lucru, cu ani în urmă ; poate că era vina lui, mai degrabă decît a actorilor, că magia piesei părea să se fi evaporat... Dar nu, văzuse bine că reprezentația era plicticoasă și răsufletă ; și numai pentru că-i lipsea experiența, pentru că nu avusese prilejul să compare și să aprecieze, putuse ea s-o creadă strălucită.

— Mi-era teamă că erai plictisită și voiai să plecăm.

— *Plictisită ?* — și făcu o mică grimasă mîhnită. Adică mă credeai prea ignorantă și proastă ca s-o pot aprecia ?

— Nu, n-am vrut să spun asta.

Mîna ei aflată lîngă el continua să strîngă balustrada, și el o acoperi cu palma lui. Și văzu cum, la gestul lui, obrajii i se aprinseră și un tremur o străbătu.

— Mai bine spune-mi ce impresie ți-a făcut, o îndemnă el, aplecîndu-și puțin capul și nedîndu-și prea bine seama ce spunea.

Ea nu-și întoarce fața spre el, ci începu să vorbească repede, încercînd să-i comunice ceva din ceea ce simțea. Numai că era, neîndoielnic, neobișnuită să-și analizeze emoțiile estetice, și precipitarea tumultuoasă a dramei părea s-o fi lăsat într-o stare de uimire din care nu putea să-și revină, de parcă ar fi fost martoră la un uragan sau alt cataclism natural. Nu dispunea de asociații literare sau istorice de care să lege impresiile — în educația ei nu fusese, bineînțeles, inclus un curs de literatură elină. Dar simțea lucruri ce-ar fi trecut neobservate la multe tinere care urmaseră cursuri de literatură clasică : fatalismul inevitabil al dramei, înspăimîntătoarea putere a aceleiași misterioase „soarte“, care torcea și firele neînsemnatului ei destin. Pentru ea nu era literatură, ci realitate : la fel de adevărat, la fel de apropiat ca ceea ce i se întîmpla ei acum și ce-i rezerva viitorul. Văzută în lumina asta, piesa regăsea în ochii lui Darrow suprema-i realitate emoționantă. El izbuti să ajungă în miezul semnificației ei, prin toate straturile artificiale cu care teoriile sale despre artă și convențiile teatrale o acoperiseră și o văzu așa cum nu o mai văzuse niciodată : ca viață.

După asta n-a mai putut fi vorba s-o șteargă, și o conduse înapoi în sală, mulțumit acum să-ți recepționeze impresiile prin intermediul a ceea ce simțea ea. Dar, pe măsură ce piesa se desfășura mai departe și atmosfera înăbușitoare îl deprimea, îi venea tot mai greu să se concentreze și gîndurile îi reveniră la întîmplările dimineții.

Nu se despărțise de Sophy Viner toată ziua, și rămase surprins cînd își dădu seama ce repede trecuse vremea. Ea nu mai încercase, odată cu scurgerea orelor, să-și ascundă mulțumirea că nu sosise nici o telegramă de la Farlow-i. „Ar fi trebuit să scrie“, era tot ce-a spus ; și imediat gîndurile i-au zburat la perspectiva minunată a unei după-amieze la teatru. Orele care-i separau de acel moment au fost umplute cu hoinăreală pe străzile însuflețite, și o masă mult prelungită, pe care au luat-o la umbra castanilor, într-un restaurant de pe Champs Elysées. Totul o distra și o interesa, și Darrow putu să-și dea seama, amuzîndu-se oarecum, că nu rămînea nepăsătoare la impresia pe care o făcea în jur farmecul ei. Și totuși nu

se simțea nici un pic de vanitate în convingerea că era drăguță : pur și simplu era conștientă de ea, ca o notă muzicală într-o armonie generală, și era fericită făcînd să răsune nota, așa cum un cîntăreț e fericit cîntînd.

După prînz, pe cînd își savurau cafeaua, îl bombardase iarăși cu nenumărate întrebări și enunțase, la rîndul ei, păreri de o remarcabilă diversitate. Întrebările dovedeau o firească curiozitate umană și o mare intuiție, iar comentariile arătau, la fel ca și fața și întreaga ei atitudine, un curios amestec de înțelepciune precoce și dezarmantă ignoranță. Cînd vorbea despre „viață” — cuvîntul îi apărea adesea pe buze — Darrow o asemuia cu un copil jucîndu-se cu un pui de tigru ; și se gîndea că, într-o bună zi, copilul va crește mare — și la fel și puiul de tigru. Pînă una alta, atîta competență diluată de asemenea candoare te împiedica să ghicești dimensiunile experienței personale, sau să-ți dai seama de efectele ei asupra firii fetei. Putea fi unul dintr-o duzină de tipuri ușor de determinat, ori putea — ceea ce era mai derutant pentru însoțitorul ei și mai primejdios pentru ea — să fie o combinație, nestatornică și încă necristalizată, din toate acestea.

Discuția ei, ca de obicei, revenise imediat la teatru. Era dornică să afle despre orice formă de manifestare dramatică pe care o putea oferi metropola teatrului, și curiozitatea ei includea atît templele oficiale ale artei cît și mai puțin veneratele bîrloguri. Auzind-o interesîndu-se cam mult de o piesă a cărei reprezentare, pe una din scenele din ultima categorie, stîrnise un mare scandal, Darrow o repezi rîzînd : „Ca să vezi piesa *asta*, o să trebuiască să aștepti să fii mai întîi măritată !” — cuvinte care o făcură să-i răspundă tangențial.

— Oh, nici nu mă gîndesc să mă mărit vreodată, replică ea pe un ton definitiv foarte adolescentin.

— Parcă am mai auzit de nu știu cîte ori fraza asta !

— Da — de la fete care nu trebuie decît să aleagă !
Și urmă, cu o privire devenită dintr-o dată aproape bătrînicioasă : Aș vrea să-i fi văzut pe singurii bărbați care au vrut să se însoare cu mine ! Unul era doctorul de pe vaporul cu care am călătorit înapoi cu familia Hoke : fusese dat afară din marină pentru beție. Altul a fost un

vădov surd cu trei fete de măritat, care avea o ceasornicărie în Bayswater ! Și-apoi, urmă ea cam incoerent, nu sînt prea sigură că am o părere bună despre căsătorie. Înțelegi, sînt pentru auto-desăvîrșire, pentru posibilitatea de a-ți trăi propria ta viață. Trebuie să știi că sînt îngrozitor de modernă.

Și tocmai cînd se proclama atît de îngrozitor de modernă i se păru ea iremediabil demodată ; și totuși o clipă mai tîrziu, fără ostentație sau dorință de a-și da aere, te trezeai cu ea emițînd o axiomă de viață care nu putea proveni decît din solul amar al experienței.

Toate acestea îi reveniră în minte stînd alături de ea la teatru și urmărind-o cît de total era absorbită. Firește, atenția îi era fixată asupra „întîmplării“ ; și în viață de asemenea, bănuia el, va fi întotdeauna „întîmplarea“, mai degrabă decît urmările-i ce stîrnesc imaginația, care o va fascina. Nu-și închipuia că vreun ecou răsuna în sufletul ei...

Și totuși, era limpede că ceea ce simțea, o simțea cu intensitate : spre realitatea concretă, imediată, își întindea ea antenele sensibile. Cînd piesa luă sfîrșit și ieșiră iarăși afară, la lumina soarelui, Darrow o privi cu un zîmbet.

— Ei ? o întrebă.

Nu-i răspunse nimic. Privirea-i îngîndurată părea fixată asupra lui fără să-l vadă. Obrajii și buzele îi erau palide, iar şuvițe de păr scăpate de sub borul pălăriei i se lipiseră de frunte, umezite. Părea o tîină vestală, încă amețită de fumul mirodeniilor din peșteră.

— Biata copilă — a fost cam prea mult pentru dumneata !

Dăr ea doar scutură din cap, zîbind vag.

— Hai, urmă el, apucînd-o de braț, vino să luăm un taximetru și să căutăm un loc însorit, cu mult aer. Uite, mai e încă lumină ; și o să vezi ce seară frumoasă o să fie !

Și arată în sus, unde o lună palidă se ițea în azuriul încețoșat, deasupra acoperișurilor de pe rue de Rivoli.

Cum ea nu-i răspunse, făcu semn unui taximetru, dînd ordin șoferului :

— Spre Bois !

Dar cînd mașina o luă spre Tuileries, ea păru să se trezească.

— Trebuie să merg mai întîi la hotel. S-ar putea să fi sosit un mesaj — oricum trebuie să iau o hotărîre.

Darrow își dădu seama că realitatea situației i se impusese dintr-o dată cu forță.

— *Trebuie* să iau o hotărîre, repetă ea.

El ar fi preferat să mai amîne întoarcerea, s-o convingă să meargă direct în Bois să ia masa. I-ar fi fost destul de ușor să-i amintească, în primul rînd, că nu putea pleca la Joigny în seara asta, și că deci nu avea importanță dacă afla răspunsul Farlow-ilor atunci sau peste cîteva ore ; dar dintr-un motiv obscur șovăi să recurgă la acest argument, care-i venise în minte atît de firesc cu o zi în urmă. În definitiv, știa bine că ea n-o să găsească nimic la hotel — așa că ce însemnătate avea dacă se duceau totuși acolo ?

Portarul, pe care-l întrebă, nu era prea sigur. În ceea ce îl privea, știa că nu primise nimic pentru domnișoara, dar în lipsa lui cineva din personalul de serviciu s-ar fi putut să fi dus sus o scrisoare.

Darrow și Sophy se urcară împreună în ascensor și, cînd ea intră în cameră, descuie și el ușa camerei sale și aruncă o privire spre masa goală. Lui, cel puțin, nu-i sosisese nici un mesaj ; și în momentul următor ea ieși în pragul camerei, spunînd ceea ce era de așteptat :

— Nu — n-a sosit nimic !

El se prefăcu surprins, dar fără a-și manifesta părerea de rău.

— Cu atît mai bine ! Și-acum, nu vrei să mergem cu mașina undeva ? Sau ai prefera să luăm vaporelul pînă la Bellevue ? Ai cinat vreodată acolo, pe terasă, la lumina lunii ? Nu-i deloc de lepădat. Nu văd ce rost ar avea să stăm aici degeaba și să așteptăm.

Ea continua să stea în fața lui, arătîndu-și nedumerirea.

— Dar cînd le-am scris ieri, i-am rugat să-mi telegrafieze. Bănuiesc că sînt la ananghie cu banii, bieții de ei, și și-au zis că o scrisoare o să facă tot atîta treabă cît o telegramă. Și încheie, cu obrazii în flăcări : De-asta și eu am scris în loc să le telegrafiez ; nu am bani de risipit !

Nimic din ceea ce ar fi spus ea n-ar fi putut să-l umple de mai multă căință. Simți cum se înroșește amintindu-și ce motiv îi atribuisese în reveriile sale de la miezul nopții. Numai că motivul acela, în definitiv, și-l ticluise singur ca să-și justifice propria sa lipsă de loialitate : în realitate, nu crezuse niciodată că ar fi așa. Gîndul îi agravă tulburarea, și tare ar fi vrut să-i ia mîna și să-i mărturisască pe loc cît de nedrept fusese.

Interpretînd probabil roșeața lui ca un protest involuntar față de mărturisirea ei, prin care-i împărtășise amănunte atît de meschine, ea începu să rîdă :

— Îmi închipui că ți-e greu să înțelegi ce înseamnă să trebuiască să te gîndești dacă poți sau nu să trimiți o telegramă ? Numai că, în ceea ce mă privește, am fost nevoită să țin seama întotdeauna de lucrurile astea. Și nu trebuie să mai rămîn aici nici o clipă — trebuie să încerc să iau un tren de noapte spre Joigny. Chiar dacă Farlow-ii nu mă pot primi la ei, pot să mă duc la un hotel : o să coste mai puțin decît aici. Se opri iar, ca imediat să exclame : Trebuia să mă fi gîndit mai demult ; trebuia să fi telegrafiat ieri ! Dar eram încredințată că o să primesc vești de la ei astăzi ; și doream — oh, doream *atît de mult* să mai stau !

Aruncîndu-i o privire îngrijorată, îl întrebă :

— Îți amintești cumva la ce oră ai pus la cutie scrisoarea mea ?

VII

Darrow mai stătea încă în pragul ușii ei. Auzindu-i întrebarea, intră în cameră și închise ușa în urma lui.

Inima îi bătea mai tare ca de obicei și nu prea știa ce-o să facă sau să spună ; avea însă convingerea clară că, indiferent de vremelnicul imbold de a-și ispăși într-un fel vina, n-o să fie atît de nătărău încît să-i spună că nu trimisese scrisoarea. Știa că cele mai multe greșeli făptuite aduc, în general, mai puțină pagubă decît inutila lor mărturisire ; și era exact o situație în care o nesăbuintă în-

împlătoare s-ar putea transforma, recunoscînd-o, într-o gafă serioasă.

— Îmi pare atît de rău... nici nu ştii cît de mult ; dar va trebui să mă laşi să te ajut... Mă laşi să te ajut ? o întrebă.

Îi luă mîinile, ţinîndu-le strîns într-ale sale, încredinţat că acest gest prietenesc îl va ajuta să completeze golul lăsat de cuvintele prea neîndestulătoare. O simţi supusă în mîinile sale şi vorbi grăbit, nedîndu-i timp să răspundă :

— Nu e păcat să ne pierdem timpul, pe care-l putem petrece atît de plăcut, regretînd că n-ai făcut ceva care ne-ar împiedica să ne distrăm împreună ?

Ea se trase înapoi, eliberîndu-şi mîinile. Faţa ei îşi pierduse expresia încrezătoare, devenind dintr-o dată tăioasă, bănuitoare.

— N-ai uitat cumva să trimiţi scrisoarea ?

Aşa cum stătea în faţa ei, stingherit şi confuz, Darrow îşi dădea seama şi mai pregnant că mărturisindu-şi păcatul ar face mult mai rău decît tăinuindu-l.

— Ce insinuare ! exclamă el, întinzînd braţele în lături şi izbucnind în rîs.

Într-o clipă chipul ei se îmblînzi, gata să rîdă şi ea.

— Bine, atunci... n-o să-mi pară rău ; n-o să-mi pară rău decît că distracţia s-a terminat !

Cuvintele sunară atît de neaşteptate, încît îi răsturnară toate hotărîrile luate. Dacă s-ar fi îndoit şi mai departe, probabil că ar fi continuat s-o mintă ; dar văzînd-o cum acceptă fără ezitare spusele lui, i se făcu silă de teatrul pe care-l juca. În aceeaşi clipă, şarpele îndoielii îşi ridică brusc capul în pieptul său. Oare nu mai degrabă el, şi nu ea, se purta copilăreşte încrezător ? Oare nu era ca un pic prea zorită să-l creadă pe cuvînt, şi să alunge definitiv din minte chestiunea supărătoare a scrisorii ? Ținînd seama care trebuie să fi fost experienţa ei de pînă acum, atîta credulitate te făcea bănuitor. Dar în clipa cînd ochii i se opriră asupra ei, se simţi ruşinat de un asemenea gînd, şi îşi dădu seama că nu era decît un alt pretext de a-şi micşora vina.

— De ce zici că distracţia s-a terminat ? o întrebă. De ce să nu mai dureze puţin ?

Ea își ridică privirea, uluită de surprindere ; dar înainte de a putea spune ceva, el urmă :

— Aș vrea să mai stai cu mine... aș vrea ca, în următoarele câteva zile, să-ți ofer toate lucrurile după care ai tânjit. Știi, nu ești întotdeauna în luna mai la Paris — de ce să nu profiți de ele acum ? Mă cunoști... nu mai sîntem niște străini... de ce să nu mă socotești un prieten ?

La vorbele lui ea se trăsese puțin la o parte, dar mîna îi rămăsese încă într-a lui. Era palidă la față, și ochii îi erau ațintiți asupra lui cu o privire în care nu mai rămăsese nici neîncredere și nici supărare, ci doar uimire plină de candoare. Și Darrow se simți nespus de mișcat de expresia ei.

— Te rog ! Trebuie să mă crezi. Ascultă : ca să-ți dovedesc că sînt sincer, am să-ți spun... am să-ți mărturisesc că nu am pus scrisoarea la cutie... nu am pus-o fiindcă țineam mult să-ți ofer câteva ore plăcute... și fiindcă nu puteam suporta gîndul că pleci.

Avea senzația că vorbele fuseseră rostite fără voia lui, de un martor malițios al scenei, și totuși nu-i părea rău că le rostise.

Fata îl ascultase tăcută. Rămase nemișcată câteva clipe după ce el încetase de vorbit ; apoi își smulse mîna.

— Nu ai trimis scrisoarea ? Ai ținut-o înadins ? Și mi-o spui *acuma*, ca să-mi dovedești că aș face bine să-ți accept sprijinul ?

Izbucni într-un rîs ce avea toate ecourile stridente ale trecutului petrecut cu doamna Murrett, iar fața îi suferi aceeași prefacere, încrețindu-i-se în aceeași clipă într-o mică și răutăcioasă mască lividă în care doar ochii îi străluceau ca doi cărbuni arzători.

— Îți mulțumesc — îți mulțumesc nespus de mult că mi-ai spus-o ! Și pentru toate celelalte intenții amabile ! Proiectul e minunat... cu adevărat înălțător, și mă simt teribil de măgulită și de recunoscătoare.

Și se lăsă să cadă într-un scăunel de lîngă masa de toaletă, sprijinindu-și bărbia în mîinile-i împreunate și zîmbindu-i de sub ciuful ce-i căzuse peste ochi.

Izbucnirea ei nu-l ofensă pe tînărul nostru, efectul ei imediat fiind de a-i potoli tulburarea. Nota teatrală din

replica ei făcea ca vina lui să apară mai scuzabilă decât crezuse el cu o clipă mai înainte.

Își luă un scaun și se așeză lângă ea.

— În definitiv, începu el pe un ton de protest amuzat, n-aveam nevoie să-ți spun că n-am trimis scrisoarea ; și spunându-ți-o constituie mai degrabă o dovadă fermă că nu aveam intenții perfide față de dumneata.

La auzul spuselor lui, ea ridică din umeri, dar Darrow nu-i dădu timp să răspundă.

— Intențiile pe care le aveam, urmă el zîmbind, nu erau necinstite. Mi-am dat seama că ai trecut prin momente grele la doamna Murrett, și că nici perspectivele nu erau prea trandafirii ; și nu vedeam — și nu văd nici acum — ce rău fac dacă încerc să-ți ofer cîteva ore de distracție între un trecut deprimant și un viitor nu cîștie-ce vesel.

Se opri iar, ca să continue apoi pe același ton de chibzuință prietenească :

— Greșeala pe care am făcut-o a fost de a nu-ți fi spus-o de la început — de a nu-ți fi cerut lățiș să-mi acorzi o zi sau două și să mă lași să fac în așa fel încît să uiți tot ceea ce te necăjește. Am fost un prost să nu-mi dau seama că, făcîndu-ți astfel propunerea, ai fi acceptat-o sau ai fi refuzat-o, cum ai fi preferat ; dar cel puțin nu mi-ai fi înțeles greșit intențiile. — Intențiile !

Zicînd asta se ridică în picioare, făcu vreo cîțiva pași în lungul odăii, și reveni spre locul unde ea continua să stea nemișcată, cu coatele rezemate pe măsuta de toaletă, cu bărbia în mîini.

— Ce prostească discuție despre intențiile mele ! Adevărul e că nu am nici un fel de intenții : pur și simplu îmi plăcea să fiu împreună cu dumneata. Poate că nîci nu știi cît de mult poate să-i placă cuiva să fie împreună cu dumneata... Eram și eu deprimat și oarecum fără nici o țintă ; și m-ai făcut să-mi uit necazurile ; și cînd mi-am dat seama că o să pleci — că o să te întorci la o existență apatică, la fel ca și a mea — mi-am zis că nu văd de ce n-am avea mai întîi cîteva ore plăcute ; așa că am lăsat scrisoarea să stea în buzunar.

Îi văzu chipul împlinzindu-se în timp ce-l asculta, și deodată își descleștă mâinile și se aplecă spre el.

— Dar și *dumneata* ești nefericit ? Oh, nu mi-am dat seama nici un moment — niciodată n-am crezut asta ! Îmi închipuiam că trebuie să ai orice îți dorești pe lumea asta !

Imaginea atît de candidă a situației sale, așa cum o vedea ea, îl făcu pe Darrow să izbucnească în rîs. Îi era rușine că încerca să prezinte într-o lumină mai bună circumstanțele solicitîndu-i mila, și era necăjit că făcea aluzie la un subiect de care ar fi trebuit mai degrabă să nu-și aducă aminte. Dar privirea ei înțelegătoare îl dezarmase ; inima îi era tulburată, plină de amărăciune ; fata era aproape, în ochi îi strălucea compătimirea — se aplecă spre ea și îi sărută mîna.

— Iartă-mă... te rog, iartă-mă, spuse.

Ea se ridică și, zîmbind, scutură din cap.

— Oh, nu mi se întîmplă des ca cineva să încerce să-mi ofere cîteva ore plăcute — și mai ales două zile întregi ! N-o să pot uita cît de amabil ai fost. O să am tot timpul la dispoziție să-mi amintesc. Dar acum ne spunem *cu adevărat* „la revedere“. Trebuie să telegrafiez imediat ca să-i anunț că vin.

— Ca să-i anunți că vii ? Înseamnă că nu m-ai iertat ?

— Oh, te-am iertat — dacă asta te poate consola.

— Cîtuși de puțin... dacă singurul mod de a mi-o dovedi este să pleci.

Ea rămase cu capul plecat, chibzuind.

— Dar nu pot să mai stau... Cum aș *putea* să mai stau ? izbucni ea, ca și cum ar fi contrazis un sfetnic nevăzut.

— De ce nu poți ? Nimeni nu știe că ești aici... Și nimeni n-are nevoie să știe.

Ea se uită la el, și într-o străfulgerare de o clipă ochii lor schimbă o privire plină de înțeles. Căutătura ei era limpede ca a unui băiat.

— Oh, nu e vorba de *asta*, exclamă ea, ușor nerăbdătoare. Nu mi-e mie teamă de ce-o să zică lumea ! Oamenii nu mi-au întins niciodată o mîna de ajutor — și-atunci de ce să-mi pese de ei ?

Franchetea ei îi plăcu așa cum nu-i plăcuse încă niciodată.

— În cazul ăsta, spune-mi de ce ? Nu din vina *mea*, sper ?

— Nu, nu-i din vina dumatăle : îmi ești simpatic. E din cauza banilor ! Pentru mine, asta stă întotdeauna la baza tuturor lucrurilor. N-am putut încă niciodată pînă acum, de cînd mă știu, să-mi ofer o plăcere !

— Și *asta* e tot ? și el începu să rîdă, amuzat de naturalețea ei. Ascultă : dacă tot vorbim ca de la bărbat la bărbat — nu poți să ai încredere în mine și în problema asta ?

— Încredere în dumneata ? Ce vrei să spui ? Mai bine n-ai avea încredere în *mine* ! i-o întoarse, rîzînd, la rîndul ei. N-o să-ți pot plăti niciodată înapoi !

Cu un gest, el înlătură insinuarea.

— Banii pot sta la baza lucrurilor ; dar nu pot însemna totul, între prieteni. Nu crezi că cineva poate accepta un mic serviciu de la un prieten fără a fi prea tare preocupat ce-o să facă în viitor ori fără a cîntări prea mult riscurile ? Problema care se pune este ce crezi despre mine. Dacă mă simpatizezi destul ca să vrei să petreci cîteva zile de vacanță cu mine, doar așa din plăcere și pentru bucuria pe care mi-o vei face, hai să batem palma. Dacă nu mă simpatizezi destul, o să ne luăm rămas bun, și gata ; numai că o să-mi pară rău, încheie el.

— Oh, dar o să-mi pară și mie rău !

Fața ei, așa cum și-o ridicase spre el, părea atît de mică și de tînă, încît Darrow simți fugara înțepătură a unui scrupul, pe dată înlăturat de ațîțarea planului urmărit.

— Ei, ce zici ?

Așa cum stătea, privind-o, ochii lui se străduiau s-o convingă. Își dădea seama acum, cu toată intensitatea, că stînd atît de aproape de ea, nici nu mai avea nevoie să-și caute cuvintele, așa că urmă, mai atent la inflexiunile vocii decît la ceea ce spunea :

— De ce oare ar trebui să ne luăm rămas bun dacă ne pare rău amîndurora ? Nu vrei să-mi spui motivul dumatăle ? Nu ți se potrivește deloc să nu spui omului în față exact ceea ce simți. Și nu trebuie să te jenezi dacă e ceva ce mă poate jigni !

Stătea în fața lui, șovăind, ca o frunză în vînt, pe care cea mai ușoară adiere o poate duce înapoi și încolo. Apoi își azvîrli capul pe spate cu acel curios gest băiețesc pe care-l avea cînd era agitată.

— Vrei să știi ce simt ? Asta vrei să știi ? Atunci să-ți spun : că mi-ai oferit singura șansă pe care am avut-o vreodată !

Se răsuci pe călcîie și, prăbușindu-se în scaunul cel mai apropiat, își lăsă capul pe măsuta de toaletă, ascunzîndu-și fața.

De sub faldurile rochiei subțiri de vară, liniile spatelui și ale brațelor ridicate, ca și ușoara scobitură dintre omoplați, aminteau curbele fine ale unei statuete de teracotă, evocau o tinerească imagine de grație abia conturată în lut. Și cum stătea și o privea, Darrow își spuse că și caracterul ei, cu toată aparenta-i duritate și „opiniile” tăioase, era probabil la fel de puțin matur. Nu se așteptase ca ea să-i accepte atît de repede propunerea, ori să i-o mărturisească în felul acesta. La început se simți puțin încurcat ; dar pe urmă își dădu seama cît de mult simplifica lucrurile atitudinea ei. Purtarea ei exprima întreaga nehotărîre și stîngăcie a lipsei de experiență ; și tot ceea ce putea el să facă — tot ceea ce avusese de gînd să facă — era să-i ofere, ca unui copil, o vacanță de care să-și amintească.

O clipă își închipui că ea plîngea ; dar în clipa următoare o văzu cum sare în sus, dezvăluindu-i o față pe care o ținuse întoarsă numai ca să-i ascundă bucuria ce o năpădise.

O vreme se priviră fără să spună ceva ; și-apoi ea se repezi spre el și-i întinse amîndouă mîinile.

— E-adevărat ? Adevărat de-adevăratelea ? Vrei să spun că asta o să mi se întîmple cu adevărat *mie* ?

Ar fi vrut să-i răspundă : „Ești exact persoana căreia îi era sortit să i se întîmple asta” — dar cuvintele aveau un dublu sens care-l făcu să șovăie ; așa că se mulțumi să-i ia mîinile și rămase așa, privind-o de la distanța brațelor întinse, fără a încerca s-o tragă mai aproape. Ar fi vrut ca ea să știe cît de tare îl mișcaseră vorbele ei ; dar gîndurile îi erau încețoșate de aceeași emoție ce o stăpînea pe ea, și cuvintele îi ieșeau greu de pe buze.

Toată ziua, începînd din zori, care au apărut tîrziu și șovăitor, a turnat cu găleata. Ploaia se scurgea pe geamurile ferestrelor înalte ale camerei lui Darrow, reducînd vasta perspectivă de acoperișuri și hornuri la o sumbră îngrămădeală unsuroasă, și umplînd încăperea cu lumina crepusculară mohorîță a unui acvariu subteran.

Șuvoaiele se scurgeau cu regularitatea unei ploi ce nu contenește de zile întregi, cînd s-a terminat cu tatonările și șovăielile și vremea rea s-a instalat definitiv. Nu mai existau variații de ritm, speranțe făurite și apoi spulberate : șiroaiele cenușii ce brăzdau geamurile erau la fel de dese și de monotone ca rîndurile de pe o pagină, neîntreruptă de vreun dialog.

George Darrow își trăsese fotoliul lîngă cămin. Mersul trenurilor pe care-l cercetase zăcea pe jos, și el continua să se uite resemnat și cuprins de deprimare la priveliștea înnegurată a ploii nesfîrșite, care îi apărea ca o vastă reflectare a propriei sale stări de spirit. Apoi privirea îi rătăci încet prin încăpere.

Trecuseră exact zece zile de cînd își despachetase în grabă valizele și le împrăștiase peste tot conținutul. Perile și bricele erau răsfirate pe marmura pătată a scrinului. Un morman de ziare se strînsese pe masa din mijlocul odăii, sub „policandru“, și vreo jumătate de duzină de cărți se vedeau pe polița căminului, printre tabachere și loțiuni de toaletă ; dar aceste vestigii ale prezenței sale nu-și puseseră amprenta asupra odăii serbede și inexprsive, care continua să pară sediul întîmplător al atîtor și atîtor locatari trecători. Exista chiar ceva sardonic, aproape sinistru, în impresia că fusese „aranjată“ cu bună-știință pentru acest rol anonim, toată în cenușiu și cafeniu șters,

cu un covor și un tapet pe care nimeni nu și-l va aminti vreodată, și cu scaune și măsuțe la fel de impersonale ca hamalii într-o gară.

Darrow se aplecă și ridică de jos mersul trenurilor și-l azvîrli pe masă. Apoi se sculă în picioare, își aprinse o țigară și se duse la fereastră. Prin pîcla ploii descoperi un ornic pe peretele clădirii din spatele peroanelor. Își scoase ceasul, compară timpul pe care-l arătau și se apucă să-l potrivească pe al său cu atîta grabă încît minutarele trecură prea departe și se văzu nevoit să le învîrtească încă o dată cu mai multă grijă. Fleacul acesta îl enervă mai mult decît o merita. După ce își potrivî ceasul, se duse și se trînti iarăși în fotoliu, lăsîndu-și capul pe spate, peste mîinile împreunate. Văzînd că țigara i se stinsese, se ridică să caute chibriturile, o aprinse din nou și se așeză la loc.

Încăperea începuse să-l calce pe nervi. În primele zile, cît vremea fusese senină, nu avusese timp s-o observe, ori îi aruncase doar privirea disprețuitor indiferentă a călătorului față de un adăpost vremelnic. Dar acum, că o abandona, că o privea pentru ultima dată, părea că pusese complet stăpînire pe mintea lui, îmbibîndu-se în el ca o pată urîță de neșters. Fiecare amănunt i se imprima cu familiaritatea unui confident întîmplător : oriîncotro își întorcea privirea, simțea prezența unei intimități fugare...

Un lucru sigur în viitorul imediat era că i se terminase concediul și că trebuia să fie înapoi la postul său din Londra a doua zi dimineața. Pînă în douăzeci și patru de ore va reveni în lumea clară a activităților știute, redevenind un factor ocupat, responsabil și relativ necesar al uriașei mașini huruitoare ce învîrtește viața mondenă și oficială. Această obligație precisă era un fapt la care cel puțin se putea gîndi fără neplăcere, și totuși din nu se știe ce pricină îi era cel mai greu să-și fixeze atenția asupra-i. De cîte ori izbutea, odaia îl trăgea înapoi, în sfera asociațiilor ei strălucitoare. Era extraordinar cu cîtă silă și exactitate microscopică detesta el totul : covorul și

tapetul soios, mohorîta poliță a căminului, ceasul cu o figură alegorică aurită sub un clopot prăfuit, patul înalt cu cuvertura-i întunecată, afișul înrămat cu instrucțiunile tipărite sub comutatorul electric, și ușa comunicînd cu camera alăturată. Ușa aceasta o ura cel mai mult...

La început, nu avusese în mod deosebit simțul responsabilității. Era mulțumit că găsise tonul convenit, convins de capacitatea sa de a-l menține. Întreaga întîmplare îi păruse oarecum, în pofida cadrului vulgar și a vecinătăților inevitabil prozaice, că se desfășoară într-o regiune netrecută pe nici o hartă, dincolo de granițele locurilor obișnuite. Nu semăna cu nimic din tot ce i se întîmplase înainte, sau cu ceva în ce-și închipuise că va putea fi antrenat ; numai că, la început, asta nu i se păruse să contrazică aptitudinea sa de a o scoate la capăt.

Poate că dacă n-ar fi fost ploaia asta care ținea de trei zile, ar fi putut să rezolve situația, fără să se îndoiască o clipă că știe să se descurce. Dar ploaia stricase totul. Alterase întreaga perspectivă a scenei, distrusese misterul planurilor mai îndepărtate și farmecul celor apropiate, și scosese în evidență orice amănunt banal din prim-plan. Era genul de situație pe care n-o rezolvi chibzuind mult ; și datorită împrejurărilor perfide, fusese silit să contemple fără voie fiecare aspect al situației create...

Țigara i se stinse iar, așa că o aruncă în foc, cu intenția de a se ridica să-și ia alta. Dar însuși faptul de a părăsi fotoliul îi cerea un efort de voință mai mare decît era el în stare, așa că își lăsă iarăși capul pe spate, cu ochii închiși, ascultînd răpăitul ploii.

Un zgomot deosebit îl trezi din visare. Fusese deschisă și apoi închisă ușa ce dădea din coridor în camera alăturată. Rămase nemișcat, fără să deschidă ochii ; numai că o altă imagine i se insinuă sub pleoapele coborîte. Era imaginea aproape fotografică a celeilalte odăi. Fiecare amănunt al ei îi apăru dinainte, imprimîndu-i-se la fel de puternic și de distinct ca obiectele din jurul său. Se auzi un pas pe dușumea, și el era sigur în ce direcție se îndrepta pasul, pe lîngă ce mobile va trece, unde avea

probabil să se oprească puțin, și ce anume ar putea să-l curme. Auzi și un alt sunet, și-și dădu seama că o umbră udă fusese pusă în suportul de marmură neagră de lângă cămin. Auzi o balama scârțîind, și pe dată știu că era ușa garderobului de lângă peretele opus. Și-apoi înregistrează chițăitul ca de șoarece al unui sertar înțepenit, și înțelese că era sertarul de sus al scrinului de lângă pat ; păcănitul care urmă era pricinuit de oglinda cu ramă de mahon oscilînd din cauza balamalei lărgite...

Din nou se auzi pasul traversînd podeaua. Ce ciudat că-l cunoștea mult mai bine decît persoana căreia îi aparținea ! Acum se apropiase de ușa dintre cele două camere. Deschise ochii și privi într-acolo. Pașii se opriseră și o clipă domni liniștea. Apoi auzi un ciocănit ușor. Nu răspunse nimic, și după o vreme văzu cum clanța ușii era apăsată încet. Închise din nou ochii...

Ușa se deschise, și pașii se auziră în cameră, apropiindu-se prudent de el. Rămase cu ochii închiși, încercînd să se prefacă adormit. Urmă o nouă pauză, apoi o vagă înaintare șovăitoare, foșnetul unei rochii în spatele fotoliului său, și căldura a două mîini apăsate o clipă pe pleoapele lui. Palmele mîinilor păstrau ceva din parfumul pe care i-l cumpărase într-un magazin de pe bulevard... Deschise ochii și văzu o scrisoare căzîndu-i de pe umeri pe genunchi...

— Te-am deranjat ? Îmi pare tare rău ! Mi-au dat-o chiar acum cînd am venit.

Scrisoarea, înainte de a o putea apuca, îi lunecase printre genunchi și căzuse pe podea. Zăcea acolo, cu adresa vizibilă, la picioarele lui, și pe cînd privirea îi rămînea ațintită asupra literelor subțiri, trasate energic, de pe plicul albastru-cenușiu, un braț se întinse din spatele lui ca s-o ridice.

— Oh, nu trebuie... *nu trebuie* ! izbucni din el parcă fără voie și, aplecîndu-se, îi apucă brațul ; și îi văzu fața foarte aproape de a lui.

— Ce nu trebuie ?

— ...să te obosești s-o iei, bolborosi el.

Îi lăasă braţul şi se aplecă jos. Mîna îi apucă strîns scrisoarea, încercînd să-şi dea seama cît de groasă şi de grea era, socotînd cam cîte pagini conţinea.

Deodată simţi apăsarea mîinii pe umăr şi înţelese că faţa ei era tot înclinată asupra lui, şi că într-o clipă va trebui să-şi ridice privirea şi s-o sărute...

Dar mai întîi se întinse înainte şi aruncă scrisoarea nedeschisă în foc.

IX

LUMINA DUPĂ-AMIEZII DE OCTOMBRIE ÎNVALUIA vechea casă cu acoperișuri înalte, ale cărei ziduri prelungi de cărămidă și piatră gălbuie îngrădeau o curte largă plină de iarbă și de umbrele și foșnetul teilor.

De la stîlpii ciopliți aflați la intrarea în curte, o alee dreaptă, mărginită de asemenea de tei umbroși, ducea pînă la o poartă de fier vopsită în alb, dincolo de care o potecă dreaptă, acoperită de iarbă, străbătea o pădurice, mistuindu-se în depărtare într-o ceață verde-albăstruie ce se ridica spre cerul plin de nori albicioși.

În curte, la jumătatea drumului între casă și alee stătea o femeie. Ținea o umbrelă deasupra capului și se uita ba spre fațada casei, cu șirul dublu de trepte unindu-se în fața unei uși cu geam sub un blazon sculptat, ba spre capătul aleii, acolo unde cărarea ierboasă tăia păduricea. Avea mai puțin o expresie de așteptare, cît una de contemplare : părea nu atît să pîndească venirea cuiva, ori să asculte dacă nu se auzea ceva apropiindu-se, cît se lăsa pătrunsă de frumusețea întregii priveliști pe care o sorbea cu toată ființa. Totuși nu părea ca priveliștea să fie nouă pentru ea. Nu părea nerăbdătoare să afle ceva : mai degrabă se uita în jur descoperind, din cine știe ce pricină lăuntrică intimă, că amănunte de multă vreme familiare căpătaseră dintr-o dată o prospețime neobișnuită.

De fapt, era tocmai impresia pe care o încercase doamna Leath ieșind din casă și coborînd în curtea însorită. Voia să-și întîmpine fiul vitreg, care urma să se întoarcă pe la ora asta de la vînătoare undeva pe unul din terenurile cele mai îndepărtate, și avea în mînă scrisoarea care o făcuse să plece în căutarea lui ; dar de la primul pas făcut afară,

toate gândurile în legătură cu el fuseseră înlăturate de un alt șir de impresii.

Peisajul din jur îl știa pe de rost. Văzuse domeniul Givré în toate anotimpurile anului, căci stătuse de fapt mai mult acolo, din ziua îndepărtată a căsătoriei ; aceea zi când, aparent trecînd cu trăsura prin porțile lui alături de soțul ei, în realitate zburase pe un nor de viziuni tivit cu curcubeie.

Posibilitățile cu care i se înfățișaseră aceste locuri îi erau încă la fel de vii și de strălucitoare. Chiar și numai expresia „castel francez“ trezise în imaginația ei de adolescentă o mulțime de asociații romantice — poetice, plastice și emoționale ; și înfățișarea senină a vechii clădiri ridicîndu-se în mijlocul parcului, cu poienile-i mărginite de plop, atît de obișnuite regiunilor centrale ale Franței, i se păruse cînd o văzuse prima dată că-i rezervă o soartă la fel de nobilă și de demnă ca și a clădirii.

Deși mai putea încă să-și evoce acea fază de impresii, ea trecuse de mult, și clădirea îi apăruse o vreme ca însuși simbolul mărginirii și monotoniei. Apoi, odată cu trecerea anilor, devenise treptat parcă mai puțin dușmănoasă, ajunsese iar nu chiar un castel de vis, care să reînvie imagini de zîne și legende romantice, dar măcar învelișul unei vieți cu încetul adaptate unei locuințe : casa unde te întorci, casa în care ai îndatoriri, în care ai deprins obiceiuri și în care ai adunat cărți, casa în care e firesc să trăiești pînă la moarte : o casă deprimantă, o casă incomodă, căreia îi cunoști toate cusururile, dărăpănarea, lipsa de confort, dar cu care te-ai obișnuit atît de mult, încît ți-e greu după atîta vreme să te desparți de ea fără să-ți pierzi într-o oarecare măsură identitatea.

Și-acum, așa cum i se înfățișa în lumina blîndă a toamnei, stăpîna ei era surprinsă de propria ei insensibilitate. Încerca s-o vadă prin ochii unui vechi prieten care avea să sosească acolo, pentru prima dată, a doua zi dimineața ; și făcînd asta părea s-o privească cu propriii ei ochi după o lungă perioadă de orbire.

Curtea era foarte tăcută, și totuși pulsa în ea o viață latentă : uguitul porumbeilor ce se roteau în jurul adăptoarelor cu apă și peste pietrișul strălucitor ; zborul stăn-

cuțelor deasupra lucioaselor olane cenușiu-roșcate de pe acoperiș și freamătul vîrfurilor pomilor la briza ce se ridica zilnic, la ora aceasta, dinspre rîu.

● Același fel de însuflețire latentă radia în Anna Leath. În fiecare nerv și în fiecare pulsație a singelui simțea ea această exaltare tihnită pe care inima omenească temătoare abia de îndrăznește s-o recunoască. Nu era obișnuită cu emoții puternice, plenare ; dar știuse întotdeauna că n-o să-i fie teamă de ele. Nu-i era teamă acum ; simțea o adîncă liniște lăuntrică.

Efectul neîntîrziat al acestei senzații fusese nerăbdarea cu care ieșise în căutarea fiului ei vitreg. Voia să facă cu el o scurtă plimbare și să stea de vorbă în tihnă înainte de a se întoarce în casă. Era întotdeauna odihnitor să discuți cu el, și în acest moment era singura ființă căreia putea să-i vorbească fără teama de a-și tulbura starea de liniște lăuntrică. Îi părea bine, din toate punctele de vedere, că doamna de Chantelle și Effie mai erau încă la Ouchy împreună cu guvernanta, și că avea casa numai pentru ea și Owen. Și îi părea bine că nici măcar el încă nu apăruse. Ținea să mai fie singură încă puțin ; nu să chibzuiască, ci să lase talazurile lungi și domoale ale bucuriei s-o scalde, unul cîte unul.

Ieși din curte și se așeză pe una din băncile ce mărgineau aleea. Din locul unde ședea putea vedea, dintr-un unghi pieziș, și fațada prelungă a casei, și capela boltită de la capătul uneia din aripile clădirii. Dincolo de o poartă în zidul ce înconjura curtea se zărea grădina de flori, cu răzoarele-i de un verde întunecat și cu statuile ce se profilau pe fundalul frunzișului îngălbenit al parcului. Pe margini, doar cîteva garoafe roșii colorau peisajul, dar un păun pășind țanțoș spre soare părea să fi adunat în evantaiul desfășurat al cozii întreaga splendoare vărată a domeniului.

Doamna Leath ținea în mînă scrisoarea ce-i deschisese ochii asupra tuturor acestor lucruri, și un zîmbet îi înflori pe buze doar simțind foșnetul foilor de hîrtie între degete. Fiecare simț părea să-i vibreze mai intens. Simțea, vedea, respira lumea strălucitoare de parcă un vâl subțire i-ar fi fost deodată luat de pe simțurile amorțite.

Tocmai un astfel de vâl — își dădea ea acum seama — se aflase întotdeauna între ea și viață. Fusesse ca voalul transparent de pe scenă ce dă un iluzoriu aer de realitate decorului pictat din spatele lui, care se dovedește, pînă la urmă, a nu fi mai mult decît un decor pictat.

Nu-și dăduse seama, în copilărie, că se deosebea de alții în această privință. În lumea bine orînduită și bine întreținută a Summers-ilor, lucrurile neobișnuite erau socotite a fi ori imorale ori grosolane, și nu trebuia să ai de-a face cu oameni care-și manifestau emoțiile. Uneori, avînd senzația că bîjbîie într-un univers buimac, Anna se întrebese de ce oricine în jurul ei părea să ignore toate pasiunile și simțămintele ce alcătuiau substanța poeziei sublime și a faptelor memorabile. Într-o comunitate formată în întregime din oameni ca părinții ei și prietenii lor, nu înțelegea cum se puteau petrece vreodată întîmplările magnifice despre care citea. Era încredințată că, dacă ceva în genul acela ar fi survenit în cercul ei apropiat, mama s-ar fi sfătuit cu preotul familiei, iar tatăl ei poate că ar fi telefonat la poliție ; și simțul umorului o făcea să admită că, în împrejurările date, precauțiile acestea n-ar fi fost neîndreptățite.

Încetul cu încetul, condițiile triumfaseră asupra-i, și se învățase să socotească substanța vieții doar ca o urzeală pentru broderiile poetului și pictorului, iar suprafața ei — nu prea întinsă, și îngrădită, și supravegheată — ca adevărata ei substanță. Orele ei cele mai pline și le petrecuse în regiunea închipuită a întîmplărilor și emoțiilor ; dar nu i-ar fi trecut prin cap că puteau fi metamorfozate în experiență, sau legate cu ceva ce ar fi posibil să i se întîmple unei tinere trăind pe Strada 55-Vest.

Își dădea seama, într-adevăr, că alte tinere fete, ducînd în aparență aceeași viață ca și ea și părăind neștiutoare de lumea ei de tănuită splendoare, aveau un secret esențial care ei îi scăpa. Exista parcă un fel de asociație tainică între ele ; aveau ochii mai larg deschiși decît ea asupra lumii, erau mai vioaie și mai sigure dacă nu de ceea ce credeau, cel puțin de ceea ce aveau nevoie. Bănuia că nu erau mai „deștepte“ decît ea, și își accepta amuzată inferioritatea, oarecum conștientă, fără să vrea, de rezerva ei de tărie nefolosită pe care celelalte nu dădeau semn s-o aibă.

În parte, asta o consola pentru cât jinduia după „distracțiile” lor ; dar senzația, decurgînd de aici, de excludere, impresia că era într-un fel privată, fără răutate dar în mod hotărît, de cîteva din privilegiile lor, o făceau să se retragă în sine și îi sporeau rezerva, astfel încît unele mame invidioase o citau ca model de reticență plină de distincție.

Dragostea, își spunea, avea într-o bună zi să risipească această vrajă care-i ascundea realitatea. Era încredințată că acest sentiment sublim constituia cheia enigmei ; dar îi venea greu să lege concepția ei despre dragoste de formele pe care le îmbrăca în experiența de pînă atunci. Două sau trei dintre fetele pe care le pizmuise pentru cunoașterea superioară a artei vieții făcuseră, în decursul timpului, ceea ce era prezentat în mod felurit drept căsătorii „romantice” sau „nesăbuite” ; una din ele chiar fugise de acasă ca să se mărite, și lîncezi o vreme sub dizgrația blamului social. Iată, deci, pasiunea în acțiune, idila convertită la realitate ; și totuși eroinele acestor isprăvi reveneau din ele netransfigurate, și soții lor erau la fel de insipizi cînd se întîmpla să stea cîte unul alături la masă.

Soarta ei va fi, bineînțeles, alta. Într-o bună zi va găsi puntea magică dintre Strada 55-Vest și viață ; de cîteva ori i se păruse chiar că avea soluția în mînă. Prima dată fusese atunci cînd îl întîlnise pe tînărul Darrow. Își amintea și acum cât de tulburată fusese. Dar pasiunea lui trecuse pe deasupra ei ca vîntul care mișcă doar vîrfurile pomilor dintr-o pădure, fără a ajunge pînă la luminișurile-i nemișcate și fără a încreți fața ascunselor iazuri. Era un tînăr extrem de inteligent și agreabil, și inima ei bătea mai iute cînd era lîngă ea. Bărbat înalt, cu o înfățișare plăcută, lăsa ca razele ironiei să străbată într-un fel curtenitor prin umbrele sentimentului. Annei îi plăcea să-i audă vocea aproape tot atît cît să asculte ce spunea, și să asculte ce spunea aproape tot atît cît să simtă că o privea ; dar el dorea s-o sărute, pe cînd ea tînjea să-i vorbească despre cărți și tablouri, și să-l audă strecurînd eterna temă a dragostei lor în fiecare subiect pe care-l discutau.

Dar atunci cînd nu era lîngă ea, se producea o reacție. Se întreba cum de putea să se poarte atît de rece, își spunea că era o mironosiță și o proastă, se întreba dacă vreun

bărbat ar putea cu adevărat să țină la ea, și se scula în toiul nopții ca să încerce noi pieptănături. Dar în clipa când el reapărea, capul îi stătea iar țeapăn pe gîtul zvelt, și gura-i turuia întruna trimițînd săgeți ironice sau încercînd să-și arate crudiția, în vreme ce simțea cum valuri fierbinți și reci o învăluiau, iar ceea ce voia cu adevărat să spună îi rămînea în gît și simțea cum îi ard palmele.

Descori își spunea că orice fată prostuță care fusese scoasă în lume s-ar fi priceput mai bine ca ea să atragă un bărbat și să-l păstreze ; dar cînd spunea „un bărbat“ nu se gîndea în nici un caz la George Darrow.

Și-apoi, într-o zi, la un dineu, l-a văzut stînd alături de una din fetele prostuțe în discuție : eroina escapadei care zguduisese Strada 55-Vest pînă-n temelii. Tînăra revenise din aventură la fel de prostuță cum fugise; și în fața ei la masă, partenerul escapadei, un tînăr grăsuliu cu ochelari, ședea mîncînd flegmatic supă de broască țestoasă și discutînd despre polo și investiții.

Tînăra femeie era neîndoielnic la fel de prostuță ; dar după ce o studie cîteva minute, domnișoara Summers își dădu seama că arăta într-un fel radioasă, primejdioasă, constituind oarecum nedeslușit o amenințare pentru fetele cuminți și pentru tinerii pe care ele aveau de gînd pînă la urmă să-i accepte. Și brusc, la această priveliște, se trezi în ea furia proprietarului. Trebuia să-l salveze pe Darrow, să-și revendice cu orice preț dreptul asupra lui. Mîndria și reticența i se prăbușiră într-un uragan de gelozie. Îl auzea rîzînd, și era ceva nou în rîsul lui... Îl observa cum vorbește, vorbește... Stătea puțin întors spre ea, cu umbra unui zîmbet în priviri, vorbind cu glasul scăzut așa cum îi vorbea și ei. Prinse aceleași inflexiuni ale vocii, dar ochii se uitau altfel. Cîndva s-ar fi simțit ofensată dacă s-ar fi uitat la ea altfel. Acum însă singurul ei gînd era că nimeni, în afară de ea, n-avea dreptul să fie privită așa. Și tocmai fata asta ! Ce iluzii își putea face el despre o fată care, abia cu un an în urmă, se făcuse de rîs fugind cu tînărul grăsuliu care mîncea acum flegmatic supă de broască țestoasă de partea cealaltă a mesei ? Dacă așa se terminau idila și pasiunea, mai bine te lipsești de ele !

Rămase trează toată noaptea, întrebându-se: „Oare ce-i tot spunea ea? Cum aş face să învăţ să vorbesc şi eu la fel?” — şi ajunse la concluzia că i-o va spune propria ei inimă, că data viitoare când vor fi singuri împreună, vorbele irezistibile îi vor ţîşni de pe buze. A doua zi el veni, şi rămaseră singuri, dar tot ce a găsit de spus a fost:

— Nu ştiam că tu şi cu Kitty Mayne sînteţi prieteni atît de buni.

Îi răspunse nepăsător că nici el nu ştia, şi simţindu-se nespus de uşurată, putu să declare:

— E neîndoielnic mult mai drăguţă decît înainte...

— Mai degrabă e foarte amuzantă, recunosc eu, ca şi cum nu i-ar fi observat celelalte calităţi; şi în aceeaşi clipă Anna văzu în ochii lui privirea pe care i-o observase în seara trecută.

Se simţi de parcă el s-ar fi aflat deodată la o imensă depărtare de ea. Toate speranţele i se spulberară, şi îşi dădu seama că stătea ţeapănă, cu capul drept şi buzele strînse, în vreme ce vorbele irezistibile se topeau, cu o ultimă bătaie de aripi, în negura iluziilor ei de fericire...

Mai simţea încă fiorul de durere şi uimire al acestei întîmplări, cînd apăru Fraser Leath. Îl întîlni mai întîi în Italia, unde făcea o călătorie împreună cu părinţii ei; iar în iarna următoare el veni la New York. În Italia părăsise un bărbat interesant; la New York deveni remarcabil. Rareori vorbea despre viaţa sa în Europa, şi doar cu totul întîmplător lăsa să-i scape cîte o aluzie la prietenii săi, la preferinţele şi la îndeletnicirile ce umpleau zilele acestui personaj cosmopolit; dar în atmosfera din Strada 55-Vest, el apărea ca o întruchipare a unui trecut legendar. Îi oferî domnişoarei Summers un volum frumos legat conţinînd o antologie a poezilor francezi de odinioară şi, cînd ea îşi manifestă cu mult discernămint bucuria pentru acest dar, replică cu un surîs grav:

— Nu bănuiam că aş putea întîlni aici pe cineva care să aprecieze la fel ca mine aceste lucruri.

Cu un alt prilej o rugă să accepte o acuarelă aproape ștearsă din secolul al optsprezecelea, pe care o descoperise întâmplător la o licitație în New York.

— Nu cunosc pe nimeni în afară de dumneata care ar ști s-o prețuiască, îi explicase.

Nu-și îngăduise nici un alt comentariu, dar cele făcute pînă atunci arătau destul de deschis că, după părerea lui, ea merita o altă ambianță. Faptul că era privită astfel de un om trăind într-o atmosferă saturată de artă și frumusețe și socotindu-le drept elemente esențiale ale vieții îi dădu pentru prima oară senzația că era înțeleasă. Găsise o ființă cu aceeași scară de valori ca și a ei, o ființă care-i prețuia părerile în probleme considerate de amîndoi de supremă importanță. Descoperirea îi restabili încrederea în sine, și ea își dezvălui sufletul în fața domnului Leath cum nu izbutise să i-l dezvăluie lui Darrow.

Pe măsură ce omagiile lui erau mai evidente și între ei se statornicea mai multă intimitate, o surprindea și o fermeca cu mici explozii de atitudini șocante.

Spunea :

— Oare te-ai supăra dacă ți-aș declara că trăiești într-o atmosferă îngrozitor de convențională ?

Și, văzînd că în mod vădit ea nu se supăra :

— Firește că mi se întîmplă să spun din cînd în cînd lucruri care-i scandalizează pe dragii și fermecătorii dumitale părinți — și o să-i șochez tare rău, te previn.

Ca o confirmare a avertismentului, își îngădui din cînd în cînd înțepături în glumă în legătură cu obiceiul domnului și doamnei Summers de a merge regulat la biserică, cu caracterul nevătămător al cărților din biblioteca lor, ori cu părerile lor despre artă. Se încumetă chiar s-o tachineze pe doamna Summers pentru că refuza s-o primească pe zvăpăiata de Kitty Mayne care, după un scurt episod cu George Darrow, era acum încurcată într-o altă aventură, mult mai flagrantă.

— În Europa, înțelegi, soțul este socotit singurul judecător în materie. Atîta vreme cît el acceptă situația..., se apucă domnul Leath să-i explice Annei, care îi primi cu o mare seriozitate vederile, încercînd să se convingă

că, în ceea ce o privește, nu avea decît sentimentele cele mai tolerante față de amintita doamnă.

Caracterul subversiv al părerilor domnului Leath era agravat de ținuta lui distinsă și de manierele-i rezervate. Era asemenea anarhistului cu floare la butonieră care apare în melodramele ieftine. Fiecare cuvînt, fiecare aluzie, fiecare intonație a glasului cu modulații agreabile îi dădeau Annei posibilitatea să arunce o privire fugară într-o societate mai liberă și totodată mai rafinată, o societate care, păstrînd formele tradiționale, renunțase la prejudecățile esențiale ; în vreme ce lumea pe care o cunoștea ea renunțase la numeroase formalități și menținea aproape toate prejudecățile.

Într-o asemenea atmosferă ca cea din jurul lui, o tînră înflăcărată, dornică să cunoască toate manifestările vieții, dar năzuind instinctiv ca ele să se înfățișeze într-o formă frumoasă, plină de sentimente nobile, trebuia negreșit să găsească cele mai mari posibilități de a se exprima. Se va instrui, va călători, va veni în contact cu lumea, va avea parte de prietenia unei minți cizelate și luminate — toate acestea, combinîndu-se, îi vor înfrumuseța zilele și îi vor modela caracterul ; și doar în rarele momente cînd simetrica mască blondă a domnului Leath se apleca asupra ei și îi aplica pe obraz un sărut ca o ușoară și lustruită pietricică răcoroasă, se întreba ea cît de completă era fericirea ce i se oferea.

A venit apoi vremea cînd zidurile asupra cărora își plimba ea acum privirea au aruncat o lumină ironică pe acele visuri timpurii. În primii ani de căsătorie, sobra simetrie a castelului Givré îi sugerase doar gîndirea perfect echilibrată a soțului ei. În curînd avea să afle că mintea lui, foarte încîntată de sine, era preocupată să formuleze convențiile lucrurilor neconvenționale. Strada 55-Vest nu se interesa mai scrupulos decît castelul Givré de importanta chestiune „ce fac oamenii“ ; singurul lucru care diferea era genul faptelor cercetate. Domnul Leath își colecționa exemplele mondene cu aceeași seriozitate și răbdare ca și tabacherele. El cerea cel mai rigid conformism la regulile sale de nonconformism, iar scepticismul

lui avea intensitatea absolută a unei dogme. Ba chiar cultiva cîteva concepții față de regulile impuse, așa cum un anticar apreciază mai mult o ediție princeps „imperfectă”. Obiceiul protestant al părinților Annei de a merge regulat la biserică provocase sarcasmul lui reținut ; dar era mîndru de religiozitatea mamei lui, întrucît doamna de Chantelle, adoptînd credința celui de-al doilea soț, devenise membră a unei societăți care mai respectă încă ceremonialul exterior al pietății.

De fapt, Anna descoperise în amabila și eleganta ei soacră o neașteptată întruchipare a idealurilor Străzii 55-Vest. Doamna Summers și cu doamna de Chantelle, oricît de diferit ar fi interpretat sursele autorizate ale dogmei creștine, ar fi descoperit că se înțeleg de minune în privința tuturor amănuntelor importante ale maniere-
lor de salon ; și totuși domnul Leath arăta față de slăbiciunile mamei sale un respect pe care, din experiență, ea n-o putea atribui cu totul afecțiunii filiale.

Pe la început, cînd încă mai întreba sfinxul în loc să încerce să găsească singură răspuns, se încumetase să-și învinuiască soțul de inconsecvență.

— Spui că mamei tale nu i-ar plăcea dacă i-aș face o vizită acelei nostime cuconițe care a venit pe-aici zilele trecute și din greșeală a fost introdusă ; dar doamna de Chantelle îmi spune că ea continuă să stea împreună cu soțul ei, și cînd mama a refuzat să meargă în vizită la Kitty Mayne, ai spus...

Zîmbetul domnului Leath o întrerupse.

— Draga mea copilă, nu am pretenția să aplic principiile logicii la prejudecățile bietei mele mame.

— Bine, dar dacă admiți că sînt prejudecăți... ?

— Există prejudecăți și prejudecăți. Mama le-a preluat, firește, de la domnul de Chantelle, și mi se par foarte la locul lor în casa asta. Ele mențin o tradiție socială al cărei ultim parfum mi-ar părea tare rău să-l pierd. Firește că nu mă aștept ca tu să simți de la început diferența, să vezi *la nuance*. Iată, de pildă, cazul micuței doamne de Vireville : mi-ai atras atenția că încă se mai află sub acoperișul soțului ei. Foarte adevărat ; și dacă

ar fi doar o cunoștință pariziană — mai cu seamă dacă ai fi cunoscut-o, așa cum s-ar fi putut întâmpla, într-un loc *respectabil* din Paris — aș fi ultimul să te opresc s-o vizitezi. Dar în provincie e cu totul altceva. Chiar și lumea bună din provincie este ceea ce s-ar putea numi mărginită : nu pot s-o neg ; și dacă unii dintre prietenii noștri ar întâlni-o pe doamna de Vireville la Givré — ei bine, ar face impresie proastă. Tu ai tendința să socotești ridicole asemenea puncte de vedere, dar treptat o să ajungi să le înțelegi importanța ; pînă atunci, ar fi mai bine să ai încredere în mine cînd te rog să te lași călăuzită de mama mea. E întotdeauna bine ca într-o societate foarte bătrînă, un străin să se afle un pic de partea a ceea ce socotești tu prejudecăți, dar pe care eu le-aș numi mai degrabă tradiții.

După asta n-a mai încercat să ridiculizeze sau să combată convingerile soțului ei. *Erau* convingerile lui, și în consecință incontestabile. Și nu era vorba nici măcar de nesinceritate din partea lui dacă se întâmpla uneori ca ele să coincidă cu părerile ei. În anumite ocazii privea lucrurile la fel ca și ea ; dar din motive atît de diferite, încît distanța dintre ele părea și mai mare. Viața, pentru domnul Leath, era ca o trecere printr-un muzeu aranjat cu grijă în care, în momente de îndoială, nu trebuia decît să te uiți la număr și să apelezi la catalog ; pe cînd pentru soția lui, era ca și cum ai orbecăi într-un imens depozit întunecos, unde raza cercetătoare a curiozității luminează ba un chip de o frumusețe care-ți taie răsufierea, ba rînjetul unei mumii.

Se simți atît de uluită la început de aceste descoperiri, încît i se părea că un alt vâl subțire se așternuse între ea și realitate. Fusesse parcă și mai mult îndepărtată de bucuriile și suferințele intense pentru care se simțea făcută. Nu adoptă vederile soțului ei, dar pe nesimțite începu să trăiască felul lui de viață. Căuta să sporească printr-o înflăcărare compensatorie tainicele migrații ale spiritului, restabilind astfel vechea distincție nesăbuită între lumea ideală și cea reală, și se resemnase din nou să creadă că „viața reală“ nu era nici reală, nici intensă.

Cînd i se născu fetița, aceste iluzii i se risipiră. Se simțea, în sfîrșit, legată prin ceva de îndatoririle vieții ; dar pînă și această impresie n-avea să dureze. Orice în afară de simplul fapt ireductibil al nașterii copilului căpăta, în familia Leath, aceeași fantomatică nuanță de ireal. Soțul ei, în acele momente, se purta exact cum i-o impunea concepția lui despre soțul ideal. Era plin de atenții, și chiar convenabil emoționat ; dar pe cînd ședea la căpătîiul ei și îi înșiruia prevenitor numele tuturor celor care „trecuseră să se intereseze“, ea îi aruncă mai întîi lui o privire, apoi copilului aflat între ei, minunîndu-se de încîlcita alchimie a naturii...

Cu excepția doar a fetei, tot ceea ce avea legătură cu acea perioadă îi devenise într-un mod ciudat foarte străin și lipsit de însemnătate. Zilele, care trecuseră atît de încet pe măsură ce se succedau, i se părea acum că se prăbușiseră în hăurile timpului ; și stînd așa sub razele soarelui de toamnă, cu scrisoarea lui Darrow în mînă, povestea vieții Annei Leath îi apărea eroinei principale ca o searbădă nuvelă monotonă pe care ar fi putut-o citi într-o carte veche, într-o seară, înainte de a fi cuprinsă de somn...

X

Două siluete întunecate apărînd la capătul cel mai îndepărtat al lizierei pădurii se dovediră, treptat, a fi chiar fiul ei vitreg împreună cu un pădurar. Siluetele lor se conturau tot mai limpede pe fundalul albastrui, uneori mai oprindu-se sau eclipsîndu-se, și ea rămase liniștită, așteptîndu-i să ajungă la poarta de la capătul aleii, unde pădurarul avea s-o cotească spre căsuța lui iar Owen își va continua drumul spre casă.

Zîmbea, în timp ce îl privea apropiindu-se. Din primele zile ale căsătoriei prinsese drag de băiat, dar numai după ce se născuse Effie începuse cu adevărat să-l cunoască. Observînd-o cu nesaț pe propria ei fetiță, înțele-

sese cît de mult mai avea de aflat despre băiatul blond și zvelt pe care vacanțele îl readuceau periodic la Givré. Chiar de atunci Owen, atît pe plan fizic cît și moral, reprezenta cea mai ciudată versiune a felului de a fi și a facultăților mintale ale tatălui său. Niciodată n-avea să fie, recunoștea familia oftînd, atît de chipeș ca domnul Leath ; dar trăsăturile-i mai degrabă nearmonioase și totuși pline de farmec, cu fruntea gînditoare și zîmbetul băiețesc cam impertinent, îi sugerau Annei cam cum ar fi arătat tatăl lui dacă cineva i-ar fi fixat într-un portret trăsăturile frumoase răvășite de un vînt năprasnic. Ea ducea analogia și mai departe, căci distingea în rațiunea fiului vitreg o bizară reflectare strîmbă a soțului ei. Cu accesele lui de activitate zgomotoasă, cu crizele de indolență pedantă, cu afirmațiile-i imatur răzvrătite și cu ironiile-i precoce ostentative, nu era greu să vezi în băiat o întruchipare excesivă a teoriilor tatălui. Era ca și cum ideile lui Fraser Leath, obișnuite să atîrne de sfori ca niște marionete, ar fi coborît pe pămînt și ar fi început să umble. Uneori chiar toanele lui Owen ar fi trebuit să-i sugereze părintelui său zbenguiala unui Frankenstein în fașă ; Anna însă le socotea drept manifestări ale unor răzvrătiri tainice, și tandrețea pe care i-o arăta fiului vitreg se bizuia în parte pe severitatea cu care se trata pe sine. Întrucît băiatul avea curajul care ei îi lipsea, spera ca el să aibă șansele pe care ea le ratase ; și fiecare strădanie de a-l ajuta îi îngăduia să-și păstreze propriile ei speranțe.

Interesul pe care i-l purta lui Owen o făcu să înceapă să se gîndească mai des la mama lui ; și cîteodată se furișa singură să privească portretul predecesoarei ei. De cînd venise la Givré, tabloul — „în mărime naturală“, de un artist cîndva la modă — suferise succesivele deplasări ale unui prinț consort în exil, îndepărtat din ce în ce mai mult de la tron ; și Anna nu putea să nu observe că aceste stadii coincideau cu declinul treptat al faimei artistului. I se nălucea uneori că dacă reputația lui ar fi fost în ascensiune, prima doamnă Leath ar fi continuat să troneze deasupra poliței căminului din salon, excluzînd chiar portretul succesoarei sale. Dar, în loc de asta,

peregrinările ei o aduseseră în cele din urmă în tainica singurătate a camerei biliardului. o încăpere în care nimeni nu intra vreodată, dar unde se presupunea că „lumina era mai bună“, sau ar fi putut să fie dacă obloanele n-ar fi fost întotdeauna închise.

Aici, în centrul unei pînze imense, biata femeie îmbrăcată cu eleganță, care ședea contemplînd o consolă aurită, i se păruse întotdeauna Annei că așteaptă musafiri care n-aveau să vină niciodată.

„Firește că n-au venit, săracuța de tine! Mă întreb cîtă vreme ți-a trebuit ca să-ți dai seama că n-or să vină niciodată?“ Și nu numai o dată o apostrofase Anna astfel, cu un sarcasm adresat mai curînd sieși decît celei moarte; dar numai după ce s-a născut Effie i-a trecut prin cap să studieze mai atent chipul din tablou, făcînd presupuneri în legătură cu genul de musafiri pe care putea să-i aștepte mama lui Owen.

„După cum arăta ea, nu ar fi fost asemenea musafirilor mei; dar e greu să-ți dai seama, dintr-un portret făcut evident ca să placă familiei — și asta-l lasă pe Owen atît de greu de explicat. Și-așa, musafirii n-au venit; n-au venit niciodată; și ea s-a prăpădit din asta. S-a prăpădit din pricina asta cu mult timp înainte de a fi înmormintată — sînt sigură. Ochii ei sînt ochii unei femei moarte de mult... Ce îngrozitoare trebuie să i se fi părut singurătatea, dacă nici existența lui Owen n-a putut s-o țină în viață. Și dacă așa a simțit, înseamnă că trebuie să fi *avut* sentimente — cu adevărat vii, din cele care îți strîng inima și o fac să zvîcnească. Și singurul lucru la care avea să se uite toată viața era o consolă aurită prinsă în perete! Exact asta este și Fraser!“

Nu avea de gînd, dacă putea face ceva, ca Effie sau Owen să simtă acea singurătate, sau s-o simtă și ea iarăși. Acum erau trei care să-și țină de cald, și ea strîngea în brațe amîndoi copiii cu aceeași înflăcărare maternă, ca și cum unul singur n-ar fi ajuns s-o apere de soarta predecesoarei sale.

Uneori i se părea că răspunsul lui Owen Leath era mai cald decît al propriiei sale copile. Dar pe atunci Effie nu era decît un copilăș mic, iar Owen, încă de la început,

fusesse aproape „destul de mare ca să înțeleagă“ ; și neîndoielnic că *înțelegea* acum, într-un fel tacit care totuși comunica tot timpul. Senzația aceasta de a se înțelege era cel mai profund element în simțămintele fiecăruia pentru celălalt. Atâtea lucruri existau între ei despre care nu vorbiseră vreodată, și nici măcar nu făcuseră vreo aluzie indirectă, și care totuși, pînă și în discuții divergente întîmplătoare, alcătuiau argumente neinvocate pentru acordul final definitiv...

Tot gîndindu-se așa, îl urmărea cu privirea cum se apropie ; și inima începu să-i bată mai repede cugetînd la ceea ce avea să-i spună. Dar cînd tînărul ajunsese la poartă îl văzu că se oprește, și după o clipă o pornește pieziș prin parc spre o răspîntie.

Anna se ridică și începu să-i facă semne cu umbreluța de soare, dar el n-o observă. Era neîndoios că avea de gînd să se ducă împreună cu pădurarul, după cît se pare, la cuștile cîinilor, ca să vadă un cîine de vînătoare rănit la o labă. Dintr-o dată se trezi în ea pofta să-l ajungă din urmă. Aruncă umbreluța, vîrî scrisoarea în corsaj și, ținîndu-și poala fustei, o porni la fugă.

Era o femeie zveltă și sprintenă, cu un umblet rapid și o ușurință firească, dar nu-și amintea să mai fi alergat din vremea cînd Owen era școlar și se juca cu el ; și nici nu înțelegea ce o apucase acum. Știa doar că trebuie s-o ia la goană, că nici o altă mișcare, în afară de zbor, n-ar fi fost destul de avîntată pentru starea ei de spirit. Părea să alerge ținînd cadența cu un ritm interior, căutînd să exprime prin mișcarea trupului iureșul liric al gîndurilor. Pămîntul îl simțea întotdeauna elastic sub pasul ei, și o cuprindea o adevărată bucurie pășind pe el ; dar niciodată nu fusese atît de maleabil și de flexibil ca astăzi. De parcă, într-adevăr, se sălta s-o întîmpine în timp ce ea fugea, încît avea senzația, cum i se întîmpla uneori în vis, că trece razant peste niște vălurele străvezii. Văzduhul, și el, părea să lunece pe lîngă ea în valuri, purtînd razele piezișe de lumină și miresmele tari, proaspete ale amurgului. Gîfîind, își spunea : „E o prostie !“ — iar sîngele, zvîcnindu-i, îi răspundea : „Dar e

minunat !” — și alerga și mai repede, pînă cînd văzu că Owen o zărise și pornise înapoi către ea. Atunci se opri să-l aștepte, rîzînd îmbujorată la față, strîngînd cu mîinile scrisoarea la piept.

— Nu, nu mi-am pierdut mințile, îi strigă ea. Dar e ceva astăzi în aer — nu simți și tu ? Și țineam să stau puțin de vorbă cu tine, adăugă atunci cînd tînărul ajunsese lîngă ea, zîmbindu-i și luîndu-l de braț.

Îi zîmbi și el, dar în spatele zîmbetului ea detectă aceeași umbră de neliniște care îi săpase în ultimele două luni o cută pe frunte, între ochii lui atît de frumoși.

— Owen, nu te încrunta așa ! Nu vreau să ai expresia asta ! îi spuse ea pe un ton autoritar.

Tînărul începu să rîdă.

— Ai spus-o exact ca Effie. Ce-ai vrea să fac ? Să mă iau la întrecere cu tine, cum fac cu Effie ? Numai că n-am chef să mă dau în spectacol ! protestă el, cu aceeași cută între sprîncene.

— Unde te duceai ? îl întrebă.

— La cuștile cîinilor. Dar nu e nici o grabă. Veterinarul l-a văzut pe Garry, și cîinele e foarte bine. Dacă ai ceva de vorbit cu mine...

— Am spus eu așa ceva ? Am ieșit afară doar ca să te întîlnesc... voiam să știu dacă ai avut o zi bună la vînătoare.

Din nou o umbră i se așternu pe față.

— Deloc. În realitate nici n-am încercat. Jean și cu mine ne-am mulțumit să hoinărim doar prin pădure. Nu eram într-o dispoziție sîngeroasă.

Continuau să meargă cu același pas ușor, amîndoi cam de aceeași înălțime, încît ca să meargă în ritm le `era la fel de firesc ca respirația. Anna aruncă pe furiș încă o privire spre chipul tînărului, aflat la același nivel cu al ei.

— Dar *mi-ai spus* că ai ceva de discutat cu mine, vorbi el după cîtăva vreme.

— Ca să spun drept, am.

Fără voie ea își încetini pasul, și apoi se opriră și rămaseră față în față, la umbra teilor.

— Vine Darrow ? o întrebă el.

Anna se înroșea rar, dar auzind întrebarea o bruscă fierbințeală îi cuprinse obrazii. Rămase însă cu capul drept.

— Da : vine. Tocmai am aflat. O să soscască mîine. Dar nu acesta e motivul...

Își dădu seama că făcuse o gafă și încercă s-o îndrepte.

— Sau, mai bine zis da, oarecum acesta este motivul pentru care vreau să-ți vorbesc...

— Din cauză că vine ?

— Din cauză că încă nu-i aici.

— Înseamnă că despre el e vorba ?

Și se uită la ea cu îngăduință, pe jumătate amuzat, cu o înțelegere aproape fraternă în zîmbetul său.

— Despre... ? Nu, nu ; voiam să vorbesc cu tine azi fiindcă e ultima zi cînd putem fi împreună doar noi doi.

— Oh, înțeleg.

Își vîrîse mîinile în buzunarele jachetei de tweed pe care o purta la vînătoare și pășea alături de ea, uitîndu-se la făgașele umede de pe drum, ca și cum chestiunea nu l-ar mai fi interesat deloc.

— Owen...

El se opri, privind-o drept în față.

— Ascultă-mă, draga mea, nu ajută la nimic.

— Ce nu ajută ?

— Indiferent ce-ar spune oricare dintre voi.

— Vrei să spui că *eu* sînt „oricare dintre voi“ ? îl somă ea să răspundă.

Dar tînărul nu voia să cedeze :

— Atunci... indiferent ce-ai spune pînă și *tu*.

— Nici măcar nu știi ce-aș putea spune... sau ce am de gînd să spun.

— Vrei să spui că, în mod obișnuit, nu știi ?

În asta îi dădu dreptate, dar numai ca să marcheze un alt punct.

— Da ; dar de data asta e un caz special. Vreau să spun... Owen, te-ai purtat minunat tot timpul.

El izbucni într-un rîs în care se simțea iarăși nuanța de frate mai mare.

— Minunat, stăruie ea. Și la fel și ea.

— Oh, și tu te-ai purtat minunat cu *ea* ! exclamă el cu o inflexiune băiețească. Mi-am dat seama de asta tot

timpul. Deși pentru ea a fost mai ușor, i-o trînti el imediat.

— În linii mari, bănuiesc că i-a fost. Ei, și nu-ți face plăcere, încheie ea rîzînd, să afli că te-ai comportat la fel de bine ca ea ?

— Oh, trebuie să știi că n-am făcut-o de dragul tău, îi replică el, dar fără cea mai mică ostilitate în ușurința afectată a tonului.

— Nici măcar un pic ? Fiindcă, în definitiv, știai că v-am înțeles ?

— A fost teribil de drăguț din partea ta să pretinzi asta.

Anna începu să rîdă.

— Nu mă crezi ? Dar să nu uiți că trebuia să țin seama de bunică-ta.

— Da, și de tata... și bănuiesc că și de Effie... și de umbrele ultragiante de la Givré !

Și după o pauză, vrînd parcă să accentueze și mai tare sarcasmul băiețesc :

— Îl incluzi de asemenea și pe răposatul domn de Chantelle ?

Mama lui vitregă nu păru să fie jignită de înțepătură, ci urmă, pe același ton stăruitor, plin de afecțiune :

— Da, probabil că ți-am părut prea dominată de Givré. Și poate că am și fost. Dar îți dai seama că nu acesta a fost adevăratul motiv pentru care te-am rugat să aștepți, să nu-i spui nimic bunicii tale înainte de întoarcerea ei.

El păru să chibzuiască la spusele ei :

— Adevăratul motiv a fost, bineînțeles, să cîștig timp.

— Da — dar pentru cine ? De ce nu pentru *tine* ?

— Pentru mine ? și brusc el se înroși la față. Nu cumva vrei să spui... ?

Anna îi puse mîna pe braț, scrutînd cu o privire gravă ochii lui frumoși.

— Vreau să spun că, după ce bunică-ta se va întoarce de la Ouchy, o să discut cu ea...

— O să discuți cu ea... ?

— Da ; dar numai dacă-mi promiți că îmi lași timp..:

— Timp ca ea să trimită după Adelaide Painter ?

— Bineînțeles că va trimite după Adelaide Painter.

Aluzia stîrni o undă de veselie în amîndoi, și se priviră cu un zîmbet în ochi.

— Dar trebuie să-mi promiți că n-o să precipiți lucrurile. Și că o să-mi lași timp ca s-o pregătesc și pe Adelaide, urmă doamna Leath.

— S-o pregătești și pe ea ? întrebă el, dîndu-se un pas înapoi ca s-o vadă mai bine parcă. S-o pregătești pentru ce ?

— Ei, pentru ce ! Ca s-o pregătească pe bunică-ta ! Pentru însurătoarea ta. Da, chiar asta vreau să spun. Am de gînd să duc treaba la bun sfîrșit, să știi...

Nepăsarea lui prefăcută se spulberă și el îi apucă mîna.

— Oh, ce scumpă și minunată ești ! Nici măcar nu visam...

— Știu că nici nu visai.

Renunță să-l mai cerceteze cu privirea și o porni încet înainte.

— N-aș putea spune că m-ai convins că pasul pe care vrei să-l faci e înțelept. Numai că am impresia că alte lucruri contează mai mult — că nu lucrurile care lipsesc au cea mai mare importanță. Poate că m-am schimbat — sau poate că văzînd că *tu* nu te schimbi m-ai convins. Sînt acum încredințată că n-o să cedezi. Și asta e singurul lucru de care mi-a păsat vreodată.

— Oh, că n-o să cdez — asta ți-am spus-o cu luni în urmă : trebuia să fii sigură ! Și cum poți fi astăzi mai sigură decît ieri ?

— Nu știu. Bănuiesc că înveți ceva în fiecare zi...

— Nu la Givré ! izbucni el în rîs, și-i aruncă o privire oarecum ironică. Numai că n-ai prea *stat* la Givré în ultima vreme — de luni de zile ! Nu crezi că am observat asta, draga mea ?

La rîsul lui ea răspunse cu un oftat aprobator :

— Bietul Givré...

— Bietul Givré pustiu ! Cu atîtea camere pline și totuși fără un suflet în el — în afară, bineînțeles, de bunică mea, care este sufletul lui !

Ajunseseră la poarta ce da în curte și rămaseră privind, de parcă s-ar fi înșeles, la fațada prelungă, în tonuri dulci, pe care se stingea lumina de toamnă.

— Și când te gîndești că pare făcut ca să fii fericit în el... murmură ea.

— Da — astăzi, astăzi ! exclamă el ; și urmă, strîngîndu-i brațul mai tare : .Oh, scumpo — îți mulțumesc că m-ai făcut să-l văd astfel ! După o vreme zise cu un glas mai coborît : Nu simți că avem față de sărmanul sălaș datoria să facem tot ce putem ca să arate cu adevărat astfel ? Vreau să spun că și tu ! Hai să-l facem să zîmbească de la o aripă la alta ! Am o poftă nebună să azvîrl în el cu tot felul de insulte — tu nu ? În definitiv, pe vremuri aici trebuie să fi trăit și oameni vii !

Eliberîndu-și brațul dintr-al lui, ea nu-și lua privirea de la fațada casei, care în lumina tot mai scăzută părea să-i trimită jalnica rugă tăcută a unui osîndit.

— E foarte frumoasă, spuse ea.

— O amintire frumoasă ! Foarte bună ca s-o iau cu mine și s-o întorc pe toate părțile cînd tocesc manualele de drept la New York, iar tu...

Se întrerupse și o privi zîmbind întrebător :

— Ei, hai ! Spune-mi și mie. Tu și cu mine n-avem nevoie să spunem lucrurilor pe nume cînd stăm de vorbă. Cînd te văd dintr-o dată distrată și enigmatică, îmi vine întotdeauna să-ți spun : „Vino înapoi. S-a descoperit totul.“

Ea îi întoarse zîmbetul.

— Știi tot atîta cît știu și eu. Ți-am promis-o.

Tînărul șovăi, de parcă pentru prima oară n-ar fi fost sigur cît de departe poate merge.

— Nu-l cunosc pe Darrow atît de bine cît îl cunoști tu, riscă el pînă la urmă.

Ea se încruntă puțin :

— Chiar adineauri ziceai că noi doi n-avem nevoie să spunem lucrurilor pe nume...

— *Eu* am zis asta ? Credeam că o afirmau ochii tăi...

Îi prinse brațele la cot și o răsucî puțin spre el, pînă cînd ultimele raze ale soarelui îi așternură pe față o lumină trădătoare.

— Ai niște ochi care destăinuie atât de multe ! Nu bănuiești că mi-au spus de atîta vreme de ce tocmai azi ai hotărît că oamenii trebuie să-și trăiască viața — chiar și la Givré ?

XI

— Asta e terasa sudică, spuse Anna. Ai vrea să facem o plimbare pînă la rîu ?

Avea impresia că se ascultă vorbind de la o mare înălțime eterică, și cu toate acestea că întreaga-i ființă se îngrămădise în cercul de luciditate ce trasa parcă un inel strălucitor în jurul ei și al lui Darrow. Pentru ascultătorul din depărtările eterice, vorbele sunau serbede și șterse, dar pentru ființa din interiorul cercului, fiecare cuvînt era ca o bătaie a inimii.

Darrow sosise cu o zi mai înainte, și acum coborîse de vreme, atras de dulceața luminii pe pajiștile și grădinile de sub fereastră sa. Anna înregistra ecoul pașilor lui pe scară, îl auzise apoi oprindu-se în holul cu lespezi de piatră și întrebînd o slujnică unde putea s-o găsească. Ea se afla la capătul clădirii, în salonașul cu lambriuri întunecate unde obișnuia să stea în acest anotimp, fiindcă primea lumina soarelui primul și o păstra cel mai mult. Stătea lângă fereastră, în fișia palidă de lumină, și aranja niște geranii portocalii și trandafirii într-un vas mic de porțelan. Fiecare senzație tactilă și vizuală o trăia întreit de intens. Perişorii de un verde cenuşiu ai frunzelor de geraniu îi mîngîiau degetele, iar razele soarelui tremurînd peste suprafața uniformă a şipcilor vechi ale parchetului le dădeau strălucirea nestatornică a albiei întunecate a unui pîrîu.

Darrow se opri în cadrul uşii celui mai îndepărtat salon, o siluetă vag cenuşie pe fundalul lepezilor negre și albe din hol ; apoi o porni spre ea prin culoarul pustiu cu lambriuri palide, călcînd una după alta peste umbrele lungi pe care cîte un scrin sau paravan le arunca ici-colo pe podeaua lucioasă.

Dar cînd se apropie, silueta lui fu brusc înlocuită de cea a soțului ei, pe care-l văzuse atît de des înaintînd, din același loc, în lungul aceleiași culoar. Drept, sobru, semet, întorcînd capul la dreapta și la stînga cu mișcări re-pezi și precise și oprindu-se cînd și cînd ca să îndrepte un scaun sau să schimbe poziția unei vase, Fraser Leath pășea spre ea printre rîndurile de mobile ca un general ce trece în revistă un regiment adunat la inspecție. Într-un anumit loc, pe la mijlocul celei de-a doua încăperi, se oprea întotdeauna în fața poliței căminului, din marmură trandafiriu-gălbuie, și se privea în oglinda înaltă, înrămată în ghirlande, de deasupra poliței. Anna nu-și amintea să-l fi văzut vreodată găsind ceva de îndreptat sau de schimbat în ținuta sa atît de studiată, dar nici uitînd să se examineze cînd trecea prin fața acelei oglinzi anume.

După asta își continua mai repede drumul, și expresia de satisfacție încă îi mai dăinuia pe față cînd intra în salonașul cu lambriuri de stejar să-și întâlnească soția...

Proiecția spectrală a acelei mici scene zilnice dură doar o clipă, dar în acea clipă Anna izbuti să arunce o privire uimită peste distanța dintre trecutul ei și prezent. Apoi pașii prezentului se apropiară de ea, și trebui să pună florile jos ca să-i întindă lui Darrow mîna...

— Da, hai să mergem pînă la rîu.

Nici unul din ei nu găsise pînă acum prea multe de spus. Darrow sosise tîrziu în după-amiaza trecută, și toată seara avuseseră între ei pe Owen Leath și propriile lor gînduri. Acum, pentru prima oară, erau singuri, și chiar și asta le era destul. Și totuși Anna simțea cu intensitate că în clipa cînd discuția va deveni mai intimă, își vor da seama că se cunosc mai puțin unul pe altul.

Ieșiră pe terasă și apoi coborîră pe treptele ce duceau spre aleea așternută cu pietriș. Roua ușor argintată dădea ierbii un luciu albăstrui, iar razele soarelui, vrîstînd cu dungi de smarald trunchiurile arborilor, alcătuiau la capătul cărărilor din pădure mari pete de lumină, adunîndu-se deasupra ogoarelor într-o pîclă luminoasă, ca cercul strălucitor pe care-l vezi toamna în jurul lunii.

— Ce plăcut e aici, spuse Darrow.

O luară spre stînga și se opriră un moment să privească lunga fațadă trandafirie, mai modestă, mai priete-

noasă, mai puțin încărcată decît cea care dădea spre curte. De atîta vreme, și totuși atît de gingaș, își punea timpul amprenta asupra cărămizilor, încît anumite porțiuni păreau să aibă culoarea și textura unei vechi catifele roșcate, și petele aurii de lichen erau ca ultimele vestigii ale unei broderii roase. Cupola capelei, cu crucea-i aurită, se înălța deasupra unei aripi a castelului, în vreme ce aripa cealaltă se termina cu un porumbar conic peste care se roteau păsările, lucind cenușii, gușile contopindu-se cu albastrul acoperișului atunci cînd poposeau o clipă pe el.

— Va să zică aici ai stat în toți anii aceștia.

Porniră mai departe, de-a lungul unui nesfîrșit tunel de arbori cu frunzișul îngălbenit. Bânci cu picioarele înfășurate în mușchi se înșiruiau pe marginea cărării, acoperită și ea de mușchi, și care mai departe se lărgea în jurul unui bazin cu ghizduri de piatră, și ochiul întunecat de apă presărat cu frunze părea o agată smălțuită cu aur. Cărarea, tot mai îngustă, șerpuia prin pădure, printre șiruri strînse de trunchiuri subțiri pe care se încolăcea iedera. Petece albastre de cer se zăreau deasupra lor printre frunzele veștede, și în cele din urmă copacii se răriră și în fața lor apărură pășunile ce mărgineau rîul.

O porniră peste cîmp spre drumul de edec. La un cot al zidului, cîteva trepte duceau spre un pavilion dărăpănat cu intrările aproape astupate de iederă. Anna și Darrow se așezară pe o banchetă de lîngă zidul interior al pavilionului și rămaseră uitîndu-se la colinele împărțite în petice verzi și roșcate de dincolo de rîu, sau la satul cu căsuțele-i văruițe, urmărind liniile turnului scund al bisericii și ale acoperișurilor cenușii cum se conturau cu precizie pe fundalul peisajului. Anna stătea tăcută, simțind atît de intens apropierea lui Darrow, încît nici măcar nu o surprinse atingerea mîinii lui pe a ei. Se priviră ochi în ochi și el spuse zîbind :

— Acum n-o să mai existe nici o piedică, nu-i așa ?

— Piedică ? păru ea uimită. Ce fel de piedică ?

— Nu-ți mai aduci aminte cum suna telegrama care m-a întors din drum în mai ? „Piedică neașteptată“ — așa suna. Și fiindcă veni vorba, ce problemă cumplită apăruse atunci ? Trebuia să-i cauți lui Effie o guvernantă, asta era?

— Dar ți-am explicat motivul : motivul pentru care apăruse piedica. Ți-am scris pe larg ce s-a întâmplat.

— Da, știu că mi-ai scris, și ridicându-i mîna la buze, l-o sărută. Cît de departe pare totul, și cît de puțin mai contează astăzi !

Ea îi aruncă o căutătură rapidă :

— Așa crezi ? Bănuiesc că eu sînt altfel. Vreau să adun toate lunile irosite în ziua de azi — să facă parte din ea.

— Dar ele *fac parte*, în ceea ce mă privește. Întinde mîna și ia totul din trecut — din ziua cea dintîi cînd ne-am cunoscut.

Ea își încreți puțin fruntea, de parcă ar fi chinuit-o o nedumerire fără nume.

— E ciudat că, și în primele zile, între noi se ivea ceva ce nu înțelegeam.

— Oh, în zilele acelea nici unul din noi nu înțelegea, nu-i așa ? E unul din componentele a ceea ce se cheamă fericirea de a fi tînăr.

— Da, la fel mi-am spus și eu ; mi-am spus, adică, privind înapoi. Dar nu se putea, nici chiar atunci, să fie la fel de adevărat pentru tine ca și pentru mine ; și acum...

— Acum, spuse el, singurul lucru care contează e că ne aflăm aici împreună.

Tot restul îl înlătură cu o ușurință care ar fi putut să fie luată ca o dovadă convingătoare a puterii ei asupra-i. Dar ea nu găsea nici urmă de orgoliu într-un asemenea triumf. Simțea că avea nevoie de devotamentul și adorația lui nu atît pentru sine, cît pentru dragostea ce și-o purtau unul altuia, și că privind cu ușurință oricare perioadă din trecutul lor, el răpea ceva din frumusețea-i prezentă. Obrajii i se îmbujorară.

— Între tine și mine totul contează.

— Firește !

Și ea simți, o dată cu replica lui, dulceața zîmbetului nevăzut.

— Și de aceea, urmă el, pentru mine „totul“ înseamnă aici și acum : pe bancheta asta, între tine și mine.

Ea se agăță de spusele lui :

— Este exact ce vreau să spun și eu : înseamnă aici și acum ; la asta nu putem renunța.

— Să renunțăm ? Vrei tu ? *Iarăși* ?

Inima ei bătea nebunește. Simțea cum ceva în lăuntrul ei, intermitent și șovăitor, se zbătea să se descătușeze, dar căldura prezenței lui atât de apropiate pătrundea în fiecare senzație, la fel cum lumina soarelui învăluia întregul peisaj. Și, deodată, își dădu seama că nu-și dorea decît întreaga fericire, neștirbită de nimic.

— „Iarăși“ ? Dar oare nu *tu*, ultima oară...

Și se opri, tremurînd toată de dorința de a afla adevărul. Dar în lumina întrebării puse de ea, trăsăturile lui nu se schimbă cîtuși de puțin.

— Ultima oară ? Primăvara trecută ? Bine, dar tu ai fost aceea care — pentru motivul cel mai întemeiat, după cum spuneai — m-ai gonit de la ușa ta primăvara trecută !

Anna înțelese că el era gata „să scoată la lumină“, pentru satisfacția ei sentimentală, toate amănuntele unei chestiuni care, în ceea ce-l privea, fusese perfect rezolvată de timp ; și, văzînd asta, se simți liniștită.

— Ți-am scris cît de repede am putut. Ți-am explicat cauza amînării și te-am rugat să vii. Iar tu nici măcar nu mi-ai răspuns la scrisoare.

— Mi-a fost cu neputință să vin atunci. Trebuia să mă întorc la post.

— Și nici nu puteai să-mi scrii ca să mă anunți ?

— A durat mult pînă ți-am primit scrisoarea. Am așteptat o săptămînă... zece zile. Așa că aveam o scuză să-mi închipui, cînd în sfîrșit a venit, că nu erai foarte grăbită să primești un răspuns.

— Ai crezut asta... cu adevărat ?... După ce-ai citit-o ?

— Așa am crezut.

Ea simți cum îi sare inima din piept.

— Atunci, de ce-ai venit acum ?

Darrow se răsuci spre ea, aruncîndu-i repede o privire uimită.

— Numai Dumnezeu știe — dacă poți să mă întrebi asta !

— Vezi că aveam dreptate să spun că n-am înțeles.

El se ridică brusc și rămase așa înfruntînd-o, astupîndu-i vederea spre râu și spre povîrnișurile cu petece de verdeață pestrițe.

— Poate că aș putea să spun și eu la fel.

— Nu, nu : nici unul din noi nu trebuie să aibă vreun motiv s-o spună iarăși. Uitîndu-se la el cu o privire gravă, urmă : Sînt sigură că nici tu, nici eu nu avem nevoie să potrivim luminile înainte de a ne arăta exact cum sîntem în fața celuilalt. Vreau să mă vezi așa cum sînt, cu toate îndoielile și scrupulele mele iraționale ; și cele vechi, dar și cele noi.

Darrow se așează din nou lângă ea.

— Nu e vorba de cele vechi. Erau justificate — sînt dispus s-o admit. Cu guvernanta care trebuia expediată, cu Effie lăsată în seama ta, și cu soacră-ta bolnavă, înțeleg că nu puteai să mă lași să vin. Înțeleg chiar că, atunci, îți era greu și să scrii și să-mi explici. Dar ce însemnătate au toate astea acum ? Noile scrupule sînt cele pe care vreau să le lămurim.

Din nou Annei i se strînse inima. Își simțea fericirea atît de aproape, atît de neîndoielnică, încît strîngînd-o și mai aproape ar fi făcut ca un copil care înăbușă o păsăruică mîngîind-o prea tare. Dar o silea însăși siguranța acestei fericiri. Prea multă vreme o chinuiseră îndoielile : acum, cînd se prefăcuseră în jucării inofensive, putea să le azvîrle și să le prindă fără frică !

— N-ai venit și nici nu mi-ai răspuns la scrisoare ; și după ce-am așteptat patru luni, ți-am scris din nou.

— Și ți-am răspuns la ea ; și iată-mă aici.

— Da. Fixîndu-l mai departe cu privirea, ea urmă : Dar în ultima scrisoare îți repetam exact ce-ți scrisesem în prima — aceea din iunie. Îți scriam că eram gata să-ți dau răspunsul la întrebarea pe care mi-ai pus-o la Londra ; și, spunîndu-ți asta, îți destăinuiam și care era răspunsul.

— Iubita mea ! Iubita mea ! murmură Darrow.

— Dar n-ai ținut seama de scrisoarea aceea. N-ai dat un semn de viață toată vara. Și tot ce-ți cer acum e să-mi spui sincer de ce.

— Nu pot decît să repet ce ți-am spus adineauri. Eram jignit și nefericit și mă îndoiam de tine. Bănuiesc că dacă mi-ar fi păsat mai puțin, aș fi fost mai încrezător. Îmi păsa

atît de mult, încît nu puteam risca un alt eşec. Fiindcă m-am făcut să cred că eram un biet înfrînt. Aşa că am închis ochii, am strîns din dinţi şi am întors spatele. Asta-i tot adevărul lipsit de glorie !

— Oh, dacă asta-i tot adevărul...

Şi îl lăsa s-o îmbrăţişeze.

— Şi acum să-ţi spun ce mă chinuie. Să-ţi spun ce credeam că ascunde tăcerea ta, pînă te-am făcut să-i pui capăt. Acum vreau să fiu sigură că am procedat bine.

— Ce-aş putea să-ţi spun ca să fii sigură ?

— Poţi să mă laşi să-ţi spun eu mai întîi totul.

Se trase puţin la o parte, fără să-şi ia însă mîinile dintr-ale lui.

— Owen te-a văzut la Paris, începu ea.

Îl privea, şi el îi răspunse printr-o căutătură fermă. Razele soarelui îi luminau din plin chipul frumos bronzat, ochii cenuşii, fruntea albă, senină. Şi ea observă pentru prima dată un inel cu sigiliu într-o montură de argint pe un deget al mîinii ce i le reţinea pe-ale ei.

— La Paris ? Oh, da... Ştiu.

— Cînd a venit acasă, mi-a spus. Cred că aţi stat şi puţin de vorbă la teatru. L-am întrebat dacă i-ai spus că te-am rugat să-ţi amîi venirea... sau dacă mi-ai transmis vreun mesaj. Nu-şi amintea să-mi fi trimis vorbă.

— În înghesuiala aia — într-un foaier la Paris ? Oh, draga mea !

— Era prostesc din partea mea. Dar Owen şi cu mine am fost întotdeauna într-un fel de relaţii speciale de frate-şi-soră. Cred că a ghicit totul cînd ne-a văzut împreună la Londra. Aşa că m-a tachinat un pic şi a încercat să-mi stîrnească curiozitatea în legătură cu tine ; şi cînd a văzut că reuşise, mi-a spus că n-a avut prea mult timp să vorbească cu tine, fiindcă te grăbeai să te întorci la doamna cu care erai.

Încă îi mai ţinea mîinile într-a lui, şi ea nu i-o simţi tremurînd, şi nici nu-i văzu înroşindu-i-se obrajii arşi de soare. Părea doar că încearcă, fără prefăcătorie, să-şi aducă aminte.

— Da — şi ce altceva ţi-a mai spus ?

— Oh, nu prea multe, în afară doar că era teribil de drăguţă. Cînd l-am rugat să-mi descrie cum arăta, a zis

că o țineai ascunsă într-o lojă și că, de fapt, nici n-a văzut-o ; dar că a zărit trena pelerinei, și că, din ce a zărit, și-a dat seama într-un fel că era drăguță. Poți să-ți dai seama, știi și tu... Cred că mi-a spus că era o pelerină roz.

Darrow izbucni în râs.

— Firește că era roz — așa sînt mai totdeauna ! Va să zică asta ți-a provocat îndoielile ?

— Nu de la început. M-am mulțumit să rîd. Dar după aceea, cînd ți-am scris și nu mi-ai răspuns... Oh, acum *înțelegi* ? îl imploră ea, rugătoare.

Privind-o cu duioșie, el răspunse :

— Da, înțeleg.

— Acum nu mai pot privi lucrurile ca și cum între noi ar fi ceva trecător. Vreau să mă cunoști exact cum sînt. Dacă am putut crede că în acele momente... cînd urmai să vii aici, cînd aproape...

El îi lăsă mîinile și se ridică în picioare.

— Da, da... te înțeleg.

— Oare ? și privirea ei continua să-l scruteze. Nu sînt o gîsculiță. Știu... firește că *știu*... dar unele lucruri o femeie le simte... cînd ceea ce știe nu mai contează. Să nu crezi că vreau să-mi explici... nu în legătură cu acea seară. Dar țin să-mi cunoști sentimentele în întregime. Nici eu nu le știam pînă nu te-am văzut din nou. Și nu mi-am închipuit că aș putea să-ți destăinui asemenea lucruri !

— Și nici eu nu mi-am închipuit că aș putea fi aici să te aud spunîndu-mi-le !

Se răsuci spre ea și, ridicînd un capăt al eșarfei ei, o duse la buze.

— Dar acum că mi le-ai spus, *știu*... *știu*, și Darrow îi zîmbi cu tandrețe.

— Știi... ?

— Știu că între noi nu poate fi ceva trecător. Și poți să mă întrebi tot ce vrei ! Asta este tot ceea ce-mi doream.

Rămaseră așa, o clipă nesfîrșită, privindu-se în ochi fără o vorbă. Și ea văzu cum lumina jucăușă din privirea lui se adîncește și se întunecă, exprimînd acum o patimă nestăpînită. Apoi el se aplecă și începu s-o sărute, și Anna se simți zburînd, ca purtată pe aripi.

Era în ordinea firească a lucrurilor ca, pe drumul de întoarcere spre casă ei să înceapă să vorbească de viitor.

Anna nu era prea nerăbdătoare să-i schițeze conturul. Era extrem de sensibilă la elementele impalpabile ale fericirii și, pe când mergea alături de Darrow, închipuirea îi zbura de colo pînă colo, țesînd pînze luminoase de senzații între ea și scena din jur. Orice intensificare a emoției îi crea o nouă expansiune de frumusețe în lucrurile vizibile, dîndu-i și simțămîntul că asemenea clipe trebuie să dăinuie și să fie păstrate ca niște miracole unice. Înțelegea nerăbdarea lui Darrow de a da viață proiectelor lor. Știa că așa trebuia să se întîmple, și nici n-ar fi vrut să fie altfel; dar să se poată fixa asupra datelor și hotărîrilor la care stăruia Darrow era ca și cum ar fi încercat să răzbată prin hățișul argintiu al unei păduri în aprilie.

Darrow ar fi vrut să profite de ocaziile pe care i le oferea poziția sa în diplomație ca să studieze anumite probleme economice și sociale, sperînd de fapt să le trateze într-o carte pe care s-o publice ; și în acest sens ceruse, și obținuse, un post în America de Sud. Anna era gata să-l urmeze oriunde ar fi vrut el, neșovăind să pună între ea și trecut priveliști noi, ca dealtfel și gînduri noi. Nu trebuia să țină seama, de fapt, decît de Effie și de educația lui Effie ; și, gîndindu-se bine, nu vedea de ce grija și preocuparea pentru aceste aspecte nu se puteau împăca cu exigențele carierei lui Darrow. Era limpede că Effie putea fi lăsată în grija doamnei de Chantelle pînă cînd ei doi își vor fi rînduit viața ; și fetița putea chiar, atîta vreme cît activitatea viitorului ei tată vitreg îl va reține în posturi îndepărtate, să-și împartă în continuare timpul între Givré și antipozi.

Cît despre Owen, care devenise major cu doi ani mai înainte, avea să împlinească în curînd vîrsta cînd putea să preia moștenirea părintească, și începînd de atunci răspunderea mamei sale vitrege se va reduce la un interes prietenesc pentru bunăstarea lui. În felul acesta nimic nu mai stătea în calea realizării imediate a dorințelor lui Darrow, și nu exista nici un motiv pentru care căsătoria

să nu aibă loc în cele șase săptămîni cîte îi mai rămîneau din concediu.

Ieșiră din pădure și se pomeniră în spațiul deschis, inundat de lumină al grădinii. Soarele amiezii tînea cu aur trunchiurile arămii ale arborilor de tisă. Crizanteme, roșcate, galbene ca șofranul și portocalii, scînteiau ca niște flori fermecate dintr-o pădure vrăjită ; brîuri de begonii roșii, purpurii și de culoarea vinului vechi șerpuiau ca un foc mocnit printre răzoare ; și peste această tapiserie întinsă, casa își înălța silueta armonioasă, liniile-i sobre dobîndind dulceață și gingășie în aerul luminos, ușor încetșat.

Darrow rămase nemișcat, și Anna își dădu seama că privirea lui trecea de la ea la priveliștea din jur, ca să revină apoi iar la chipul ei.

— Ești sigură că poți să renunți la Givré ? Păreți atît de mult făcuți unul pentru celălalt !

— Oh, Givré...

Dar se întrerupse imediat, simțind într-un fel că prin tonul ei nepăsător îi înmînase întregul ei trecut ; și cu una din mișcările-i instinctive de recul, adăugă :

— Cînd Owen o să se însoare, va trebui oricum să renunț.

— Cînd Owen o să se însoare ? Mai e mult pînă atunci ! Aș vrea să-mi spui că între timp n-o să regreti.

Anna șovăia. De ce oare o silea să-i dezvăluie bietul ei trecut secătuit ? O vagă senzație de loialitate, dorința de a cruța ceea ce nu mai putea s-o facă să sufere, o făcu să dea un răspuns evaziv :

— Probabil că n-o să existe un „între timp“. Owen s-ar putea să se însoare în curînd.

Nu avusese de gînd să atingă acest subiect, căci fiul ei vitreg o rugase să păstreze provizoriu secretul ; dar întrucît durată prea scurtă a concediului lui Darrow îi silea să-și adapteze cît mai repede planurile, era în definitiv inevitabil ca ea să-i dea măcar o indicație în privința lui Owen.

— Owen să se însoare ? Știi, pare mereu ca un faun îmbrăcat în costum de sport ! Sper că a găsit o driadă. S-ar putea să mai fi rămas una în pădurile astea scîldate în lumină azuriu-aurie.

— Încă nu pot să-ți spun unde și-a găsit driada, dar chiar este una, îmi închipui — în orice caz se va potrivi cu pădurile din Givré mai bine decît mine. Numai că s-ar putea să apară dificultăți...

— Nu-i nimic ! La vîrsta asta e și firesc să existe.

— Owen, începu ea șovăitor, e hotărît în orice caz să le înlăture ; și i-am făgăduit să-l ajut pînă la capăt.

Și, după un moment de deliberare, îi explică în continuare că alegerea fiului ei vitreg nu părea, din diferite motive, că va fi pe placul bunicii lui.

— Ea va trebui să fie pregătită pentru această veste, și i-am promis lui Owen că o să mă ocup eu de asta. Știi, *l-am ajutat* întotdeauna să-și rezolve problemele, și acum contează oarecum pe mine.

Avea impresia că exclamația lui Darrow sunase puțin agasată, și se întreba dacă nu cumva el o bănuia din nou că ar căuta un pretext ca să amîne căsătoria lor.

— Dar odată ce viitorul lui Owen va fi aranjat, n-o să-mi ceri, nu-i așa, ca, de dragul a ceea ce înțelegi tu prin a-l ajuta, să plec iarăși fără tine ?

Și, fără să se oprească din mers, o atrase mai aproape de el.

— Owen o să înțeleagă, dacă tu nu înțelegi, draga mea. Și, cum e în aceeași situație ca și mine, o să-i cer îndurare. O să-și dea seama că eu am primul drept asupra ta ; și nici n-o să-i treacă prin gînd că tu ai putea face altfel.

— Owen înțelege orice : nu mi-e teamă de asta. Numai că viitorul lui nu e încă aranjat. E încă foarte tînăr ca să se însoare — prea tînăr, după cum crede bunica lui — și căsătoria la care se gîndește el în nici un caz nu poate s-o convingă de contrariu.

— Nu cumva vrei să spui că e prima fată pe care i-au căzut ochii ?

— Oh, nu ! Dar nu e ceea ce doamna de Chantelle ar socoti că e o partidă potrivită ; și nici măcar eu n-o consider o alegere bună.

— Și totuși îl susții ?

— Și totuși îl susțin. După o pauză, ea urmă : Mă întreb dacă o să înțelegi ? Dacă i-am dorit ceva, și dacă-i

doresc ceva și lui Effie, a fost să se simtă întotdeauna liberi să comită propriile lor greșeli, și ca niciodată, dacă se poate, să nu fie siliți să comită greșelile altora. Chiar dacă, să zicem, căsătoria lui Owen se va dovedi o greșeală, și va trebui să ispășească, cred că, ispășind, va învăța ceva și se va maturiza. Firește că nu pot s-o fac pe doamna de Chantelle să înțeleagă asta ; dar pot să-i amintesc că, cu firea lui — impulsurile-i precipitate și nestăpinite, ca și bizarele intervale de pasivitate și apatie — l-ar putea împinge la o prostie și mai mare, dacă i se pune acum de-a curmezișul.

— Și ai de gând să-i anunți vestea imediat ce se întoarce de la Ouchy ?

— Imediat ce împrejurările o vor permite. Ea o cunoaște pe fată și o apreciază : asta e speranța noastră. Deși, pînă la urmă, s-ar putea să fie riscul nostru, s-ar putea ca situația să fie mult mai grea, cînd o să afle adevărul, decît dacă Owen ar fi ales o necunoscută. Nu pot să-ți destăinui mai mult decît ți-am spus pînă acum : i-am promis lui Owen să nu spun nimănui nimic. Tot ce te rog e să-mi dai timp, să-mi acorzi măcar cîteva zile. Doamna de Chantelle a fost teribil de „drăguță“, cum ar zice ea, cînd a aflat de tine și de intenția mea de a pleca în curînd de la Givré ; dar și asta poate face ca lucrurile să fie mai dificile pentru Owen. Așa că acum înțelegi, nu-i așa, de ce trebuie să-l susțin ? Știi, n-aș putea suporta gîndul ca cea mai mică parte a fericirii mele să răpească ceva din fericirea lui — de parcă n-ar fi decît o mică firimitură de fericire care trebuie completată cu fericirea altora ! Și, agățîndu-se de brațul lui Darrow, încheie : Vreau ca viața noastră să fie ca o casă cu toate ferestrele luminate : mi-ar plăcea să atîrn felinare chiar și pe acoperiș și de hornuri !

Încheind, se simți tremurînd toată. Tot timpul cît vorbise și pledase, își spusese că momentul nu putea fi mai prost ales. În locul lui Darrow, ea și-ar fi spus — cum nu se putea ca el să nu-și spună — că toată argumentația ei atît de susținută nu făcea decît să mascheze obișnuita-i nehotărîre. Era ora cea mai potrivită, momentul cînd ar fi trebuit să-i dezvăluie adevărata ei ființă înlăturînd orice piedică în calea dorințelor lui ; și iată că, doar împotri-

vindu-i-se, putea să-i arate tăria ei de caracter pe care ținea ca el s-o simtă.

Dar, în timp ce vorbea, începu să-și dea seama că fața lui Darrow nu reflecta nimic din spusele ei, că avea tot timpul privirea abstractă a unui om care nu ascultă ce i se spune. Și i se strînse inima descoperind că gândurile lui puteau rătăci într-un asemenea moment ; și-apoi, bucuria o inundă când înțelese motivul.

Intr-un fel nedeslușit își dăduse seama, fără a-și întoarce capul, că el era copleșit de senzația apropierii ei, absorbit să-i contemple amănunțit chipul, îmbrăcămintea ; și descoperind asta, lăsă ca vorbele să-i curgă șuvoi. Se simțea vorbind ușor, cu hotărîre și convingere. Se gîndea : „Puțin îi pasă de ceea ce spun... e destul că vorbesc... chiar dacă spun prostii, o să-i plac și mai mult...” Își dădu seama că fiecare inflexiune a glasului, fiecare gest, fiecare trăsătură distinctivă a ființei ei — chiar și defectele, fruntea prea înaltă, ochii nu destul de mari, mâinile, deși fine, dar cam mari, și degetele cam-pătrate la vîrf — își dădu seama că toate aceste imperfecțiuni erau tot atîtea canale prin care influența ei emana spre el ; că o plăcea în ciuda lor, nu poate chiar din pricina lor ; că o voia așa cum era, și nu așa cum ar fi vrut ea să fie ; și pentru prima dată simți în întreaga-i făptură certitudinea și bucuria iubirii împlinite.

Ajunseră în curte și o porniră spre casă, pe aleea mărginită cu tei. Ușa holului era larg deschisă, iar prin ferestrele ce dădeau pe terasă soarele trimitea dungi piezișe peste lespezile albe și negre, peste scaunele cu tapițeria în culori stinse, peste pelerina și șapca de călătorie ale lui Darrow, aruncate printre veșmintele și pledurile îngrămadite pe o banchetă lângă perete.

Vederea hainelor lui, amestecate cu lucrurile ei, îi dădu Annei o senzație de intimitate domestică. Era ca și cum fericirea ei ar fi coborît din înaltul cerului, îmbrăcînd haina simplă a cotidianului. Părea, în sfîrșit, s-o țină în mîini.

Intrînd în hol, chipul i se luminează văzînd un bilet, pus vizibil pe masă.

— E de la Owen ! Probabil că s-a repezit cu mașina cine știe unde.

Și, imediat, simți o tainică emoție plăcută la gândul că ea și cu Darrow vor prânzi probabil singuri. Dar când despături biletul, o cuprinse uimirea citindu-l :

„Draga mea“, scria Owen, „după cele ce mi-ai spus ieri, nu mai pot să aștept, așa că am plecat spre Francheuil, să prind expresul de Dijon și să mă întorc apoi cu ele. Nu-ți fie teamă : n-o să vorbesc decît dacă nu risc nimic. Crede-mă că știu ce fac — trebuie neapărat să mă duc.“

Încet, își ridică privirea.

— S-a dus la Dijon ca s-o întâlnească pe bunică-sa. Oh, sper că n-am făcut o greșeală !

— Tu ? Dar ce legătură ai tu cu plecarea lui la Dijon ?

— Alaltăieri, începu ea cu glas șovăitor, i-am declarat, pentru prima dată, că vreau să-l ajut, indiferent ce s-ar întîmpla. Și mi-e teamă că și-a pierdut capul, că va fi imprudent și va strica totul. Știi, nu voiam să-i spun nimic doamnei de Chantelle înainte de a avea timp s-o pregătesc.

Simțind că Darrow o privea și că-î citea gândurile, se îmbujoră toată.

— Da — i-am spus-o atunci cînd am aflat că vii. Voiam să se simtă și el la fel cum mă simțeam eu... mi se părea o cruzime să-l las să aștepte !

Darrow îi luă mîna, și rămase o clipă cu brațul petrecut pe după umerii ei.

— *Ar fi fost o cruzime să-l las să aștepte.*

O porniră, unul lîngă altul, spre scară. Amețită de fericirea care o învăluia toată, problemele lui Owen i-se păreau ciudat de lipsite de importanță și îndepărtate. Absolut nimic nu mai conta în afară de șuvoiul de lumină ce-i curgea prin vine. Puse piciorul pe prima treaptă, spunînd :

— E aproape vremea prînzului... mă duc să-mi scot pălăria...

Și o porni pe scară în sus, în vreme ce Darrow, rămas jos în hol, o urmărea cu privirea. Dar cu toată distanța dintre ei, Annei i se părea la fel de aproape : de parcă

gîndurile lui se mișcau odată cu ea, atingînd-o cu mîini mîngîietoare.

Ajunsă în odaia ei, închise ușa și rămase nemișcată, privind în jur, într-un fel de visare plină de uimire. Simțămintele îi erau cu totul deosebite de cele încercate pînă acum : mai puternice, mai profunde, mai cuprinzătoare. Simțea pentru prima oară cum totul în ea, din cap pînă-n picioare, părea să genereze același amplu șuvoi de senzații.

Își scoase pălăria și se îndreptă spre măsuța de toaletă să-și aranjeze părul. Pălăria îi turtise șuvițele întunecate pe frunte ; fața îi era mai palidă ca de obicei, și avea cearcăne în jurul ochilor. „Dacă așa arăt azi“, se gîndi, „ce-o să creadă despre mine cînd o să fiu bolnavă sau năpădită de griji ?“ Își trecu degetele prin păr, bucurîndu-se că-l simțea atît de des ; apoi renunță și rămase nemișcată, cu bărbia în mîini.

„Vreau să mă vadă așa cum sînt“, își spuse.

Mai profundă decît cea mai profundă fibră a vanității ei era senzația triumfătoare că „așa cum era“, cu părul lipit pe frunte, cu fața-i palidă, obosită, cu mînecele subțiri boțite puțin de apăsarea jachetei, el o s-o placă chiar și mai mult, o s-o simtă mai aproape, mai dragă, mai dezirabilă decît în toată splendoarea în care i s-ar arăta. În lumina acestei descoperiri își cercetă chipul cu mai multă atenție, văzîndu-i defectele așa cum nu le văzuse niciodată, dar văzîndu-le printr-un fel de aureolă, ca și cum dragostea ar fi fost un mediu luminos în care ar fi fost complet cufundată.

Acum îi părea bine că îi destăinuise îndoielile și gelozia ei. Ghicea că un bărbat îndrăgostit ar putea fi flatat de asemenea mărturisiri care o dădeau de gol involuntar, că în anumite momente respectarea libertății lui îl interesează mai puțin decît neputința de a o respecta : momente atît de propice încît, prin înseși greșelile și indiscrețiunile unei femei, ea își poate consolida dominația. Senzația de putere, de care fusese conștientă cînd îi vorbise lui Darrow, îi reveni înzecită. Simțea că-l pune la încercare pretinzîndu-i lucruri exorbitante, și în aceeași clipă

ținjea să se umilească în fața lui, să nu fie decît o umbră și un ecou al toanelor lui. Ar fi vrut să întîrzie alături de el într-o lume imaginară, și totodată să pășească lîngă el în lumea reală. Ar fi vrut ca el să-și dea seama de tăria ei, și totodată s-o iubească pentru ignoranța și lipsa ei de importanță. Se simțea ca o sclavă, ca o zeiță, ca o fetișcană neștiutoare...

XIII

În seara aceea, tîrziu, Darrow se trînti într-un fotoliu din fața focului, cuprins de reverie.

Încăperea te îmbia la reverie. Lămpile cu abajururi, roșii, umbrele ce dăinuiau în colțurile odăii, lumina flăcărilor din cămin jucînd pe suprafețele arcuite ale scri-nurilor și vitrinelor vechi masive, îi dădeau un aer de in-timitate, sporită de draperiile în tonuri stinse și de co-voarele cam uzate, ușor destrămate. Fiecare obiect părea ponosit, dar într-un fel de uzură armonioasă, subtil cău-tată, în care Darrow avea impresia că discerne influența lui Fraser Leath. Numai că Fraser Leath devenise un fac-tor atît de lipsit de importanță în schema lucrurilor, încît aceste urme ale prezenței lui nu-i pricinuiău nici o emoție, în afară doar de un vag amuzament retrospectiv.

După-amiaza și seara fuseseră desăvîrșite.

După primele momente de îngrijorare, cînd aflase de plecarea fiului ei vitreg, Anna se lăsase în întregime cu-prinsă de fericire, cu o impetuozitate pe care Darrow nu i-o bănuise. După masă devreme ieșiseră să facă o plim-bare cu mașina, străbătînd kilometri nesfîrșiți de peisaje în culori sobre, înveselite ici-colo de pata stacojie a vre-unei podgorii, hurducîndu-se pe ulițele cîte unui sat în-cremenit, ajungînd apoi pe coline joase ce coborau spre rîu, sau șerpuind pe drumuri înguste, prin păduri scâl-date într-o lumină aurie, la capătul cărora se conturau, albastrii, dealurile. Totul era învăluit într-un halou de lumină, ce părea să se dizolve în aerul nemișcat, și mi-reasma rădăcinilor umede și a frunzelor putrezite se con-

topca cu mirosul usturător de vreascuri arse. Odată, cotind pe lângă un zid, opriră mașina în fața unor porți dărăpănate și, poticnindu-se pe un drum brăzdat de făgașe, se pomeniră în fața unei căsuțe vechi, pustii, cu contururi și hornuri neobișnuite, înconjurată de un șanț cu apă și umbrită de arbori bătrâni. Rătăciră pe cărările dintre arbori, găsiră un chioșc mucezit pe o insuliță printre trestii și hățișuri și, după ce se așezară pe o bancă lângă grajd, urmăriră porumbeii rotindu-se în lumina amurgului, deasupra porumbarului de cărămidă. Apoi o porniră cu mașina înapoi, în timp ce se lăsa înserarea...

Odată ajunși acasă, pe când ședeau în fața căminului în salonul lambrizat cu stejar, Darrow nu se mai sătura privind linia delicată a capului ei profilându-se pe paneele întunecate, gândindu-se la bucuria cu care va urmări întotdeauna gesturile simple ale mâinilor ei servind ceaiul...

Cinară tîrziu și, stînd în fața ei la masă, împodobită cu lumînări și flori, se simți cuprins de o plăcere nespusă văzînd-o iar în rochie de seară și își lăsă privirea să lunece peste ținuta mîndră dar și discretă a capului, peste şuvițele întunecate ale părului adunate la ceafă, și peste gîtul zvelt, feciorelnic deasupra pieptului ușor bombat. Și deodată îl izbi gîndul cît de rezervată era frumusețea ei. Îți sugera un portret de un mare rafinament în care fuseseră folosite doar cîteva nuanțe, sau un vas grecesc pe care singurul desen îl constituie jocul luminii.

După cină ieșiră pe terasă să admire parcul scăldat în lumina lunii. În albul crepuscular, arborii nu erau decît niște pete imense. Lângă terasă, grădina își desena liniile întunecate, printre statuile care, în bezna ce se îngroșa, păreau niște conspiratori înfofoliți. Și, mai departe, pajiștile desfășurau o țesătură argintie ce se dizolva apoi în ceața de deasupra rîului; și stelcele toamnei tremurau deasupra capului, de parcă le-ai fi privit reflectate într-o apă tulbure.

Darrow își aprinse țigara și începură să se plimbe pe aleea pavată cu lespezi, în aerul toropit, pînă cînd el o cuprinse cu brațul, spunînd :

— Nu trebuie să stai pînă cînd te prinde umezeala.
Și se întoarseră în salon, trăgîndu-și fotoliile lângă foc.

Părea că numai după un moment ea spuse :

— Trebuie să fi trecut de unsprezece, și, ridicîndu-se, se uită la el zîbind ușor.

Darrow rămase nemișcat, sorbindu-i privirea, zicîndu-și : „Vor fi nenumărate seri ca asta...” — pînă cînd ea veni mai aproape, se aplecă spre el și, punîndu-i mîna pe umăr, spuse :

— Noapte bună.

El se ridică în picioare și o cuprinse în brațe.

— Noapte bună, îi șopti ținînd-o strîns — și sărutul lung care urmă era o făgăduială și un legămînt.

Stînd acum în fața focului ce se stingea, amintirea acelui sărut mai ardea încă în el ; dar dincolo de exaltarea fizică simțea în el o anume gravitate. Fericirea lui părea să concentreze mai multe intenții difuze. Și le recapitulă vag, zicîndu-și că a fi iubit de o asemenea femeie „era cu totul altceva”... I se cam urîse să tot facă experiențe în viață ; dorea să „pășească pe o cale nouă”, să fie mai perseverent, mai atent și mai concentrat, și să obțină rezultate. Încă vreo doi-trei ani în diplomatie — cu ea alături ! — și apoi va putea începe adevărata lor viață : studiu, călătorii și scrierea unor cărți pentru el, iar pentru ea — ei bine, fericirea, în orice caz, de a scăpa de atmosfera îmbîcsită de salon și de a trăi în aer liber, dîndu-se altor activități posibile.

Dorința de a-și schimba felul de viață o simțise latent de cîtăva vreme, și întîlnirea cu doamna Leath în primăvara trecută îi dăduse o direcție precisă. Avînd alături o asemenea camaradă să-i concentreze și să-i stimuleze energiile, simțea în el siguranța, modestă dar plăcută, că va putea „realiza ceva”. Și, dedesubtul acestei siguranțe, avea tainica senzație că merita oarecum un asemenea privilegiu favorabil. În linii mari, dusesse o viață onorabilă. Pornind de la niște șanse destul de mici și talente mediocre, își construisese o personalitate cît se poate de marcantă, cunoscută cîțiva oameni excepționali, săvîrșise o seamă de lucruri interesante și vreo cîteva destul de dificile, și se pomenise, la treizeci și șapte de ani, stăpînit de o ambiție intelectuală suficientă să-i ocupe timpul pînă la o bătrînețe robustă și plină de energie. Cît despre aspectele pri-

vate, personale ale vieții, lui, urmase normele obișnuite, și dacă, din cînd în cînd, mai coborîse sub un standard ideal, chiar și acele momente de declin fuseseră scurte, trecătoare, incidentale. În lucrurile socotite esențiale, rămăsese strict în limitele scrupulelor sale.

De la acest examen destul de optimist al situației sale, reveni la contemplarea fericirii care avea s-o încununeze. Gîndul i se întoarse din nou la prima întîlnire cu Anna Summers și revăzu, unul cîte unul, momentele idilei lor abia schițate. Se opri cu mîndrie scuzabilă asupra faptului că soarta îl marcaseră atît de timpuriu pentru nobilul privilegiu de a o cuceri : de parcă într-adevăr, în sensul cel mai incontestabil al expresiei atît de des și de prost folosite, fuseseră făcuți unul pentru celălalt.

Dar încă și mai profund decît aceste satisfacții era faptul simplu, esențial, de a se simți bine în prezența ei. Și tocmai asta îi dovedea, în definitiv, că era femeia ce-i trebuia : plăcerea cu care-i admira ținuta capului, felul cum i se răsuceau şuvițele de păr în frunte și la ceafă, privirea-i serioasă cînd vorbea, gravitatea plină de grație a mersului, a tuturor gesturilor ei. Evocă fiecare amănunt al chipului ei, rețeaua fină a vinelor pe tîmple, umbrele albastrii-întunecate de pe pleoape, și felul cum păreau să-i apară în ochi și apoi să-i dispară două stelute cînd o ținea strîns în brațe...

Dacă ar fi avut cea mai mică îndoială în privința sentimentului pe care-l nutrea pentru el, aceste stelute ce se topeau i-ar fi spulberat-o. Era o femeie rezervată, sfioasă chiar, și poate că cineva superficial și exuberant ar fi socotit-o „rece“. Era ca un tablou atîrnat astfel încît nu putea fi văzut cum trebuie decît dintr-un anumit unghi : un unghi neștiut decît de stăpînul tabloului. Gîndul îi măguli simțul de proprietate... Își dădu seama că zîmbetul de pe buzele lui putea fi socotit prostesc dacă i l-ar fi văzut cineva. Se gîndea cum arătase ea cînd îl întrebaseră despre întîlnirea cu Owen la teatru : mai puțin ce spusese și mai mult cum se uitase la el, și cît trebuie s-o fi costat să-l întrebe — cum i se îmbujoraseră obrazii, cum i se adîncise cuta dintre sprîncene și cum își ferise privirea și apoi și-o îndreptase spre el. Mîndria și pasiunea se luptau între ele — ce minunate calități pentru o

soție ! Scena aproape îi compensă jena de moment când i se trezi o amintire care n-avea ce căuta în imaginea sa de acum. Da ! Merita să urmărești lupta dintre instinctul și rațiunea ei, și să știi că ființa ta este obiectul acelei lupte...

Amestecate cu aceste senzații mai erau și considerații de alt ordin. Se gîndea încîntat că Anna era genul de femeie cu care i-ar fi plăcut oricui să fie văzut în lume. Cît de agreabil va fi s-o urmeze prin saloane, să meargă împreună la teatru, să călătorească cu ea în tren, să spună despre ea „soția mea“ când va vorbi cu alții. Toate aceste gînduri disparate le înmănunche într-o singură frază care suna atît de frumos : „E o femeie de care poți fi mîndru“, simțind că asta într-un fel îi justifica și îi înnobila instinctiva satisfacție copilărească de a o iubi.

Se ridică, făcu vreo cîțiva pași prin odaie și se aplecă pe fereastră, uitîndu-se la noaptea înstelată. Pe urmă se trînti iarăși în fotoliu, cu un oftat adînc de mulțumire.

— Oh, dă-o-ncolo de treabă ! exclamă brusc. E lucrul cel mai bun ce mi s-a întîmplat vreodată !

A doua zi a fost și mai minunat. Simțea, și știa că și ea simțea la fel, că ajunseseră să se înțeleagă perfect unul pe altul. De parcă, după ce-ar fi înotat înfruntînd valurile, cu ochii orbiți de strălucirea soarelui, ar fi ajuns într-un mic golf apărat de stînci, unde puteau pluti pe întinderea liniștită, scrutînd adîncurile prin apa străvezie.

Cînd și cînd, în vreme ce se plimbau, se simțea cuprins de o uimire tinerească dîndu-și seama cît de mult se asemănau părerile și experiențele lor, văzînd cum, în aceeași clipă, aveau aceleași reacții.

„E vechea amăgire, bănuiesc“, își spuse, zîmbind. „N-o să se sature niciodată natura de șiretlicul ăsta ?“

Știa însă că era mai mult decît atît. Erau clipe în timpul discuțiilor cînd simțea, clar și neîndoielnic, temelia traianică a prieteniei sub dansul involburat al senzațiilor. „Cît de mult mi-ar plăcea Anna dacă n-aș iubi-o !“ era concluzia la care ajungea, uimit de miracolul unei asemenea armonii.

Dimineața sosise o telegramă de la Owen Leath, anunțînd că se va întoarce împreună cu bunică-sa și cu Effie de

la Dijon, după-amiaza la patru. Gara se afla la vreo opt sau zece mile depărtare de Givré, și curînd după ora trei Anna plecă cu mașina să-i întîmpine pe călători.

După plecarea ei Darrow porni într-o hoinăreală, cu gîndul să se întoarcă tîrziu, astfel încît familia reunită să-și poată petrece nestingherită restul după-amiezii. Rătăci prin ținut pînă cînd se întunecă bine, și ceasul de deasupra grajdului bătea de șapte pe cînd se îndrepta pe alee spre curte.

În hol o întîlni pe Anna, care cobora scara. Avea chipul senin, și de la prima privire el își dădu seama că Owen nu-și călcase cuvîntul și că nici unul dintre presentimentele ei nu se împlinise.

Anna tocmai cobora din camera de studiu a fetei, unde Effie și guvernanta își luau cina ; și îi mărturisii că fetița arăta minunat după vacanța petrecută în Elveția, dar că pica de somn din cauza călătoriei, fiind prea obosită ca să mai apară ca de obicei în salon înainte de a se duce la culcare. Doamna de Chantelle se odihnea, dar va coborî la cină ; cît despre Owen, ea bănuia că era pe undeva prin parc — grozav îi mai plăcea să hoinărească în parc la căderea nopții...

Darrow o urmă în salon, unde măsuța cu serviciul de ceai îl aștepta. Refuză ceaiul, dar ea mai zăbovi puțin ca să-i spună că Owen își ținuse promisiunea și că doamna de Chantelle era în cea mai bună dispoziție, nebănuind ce lovitură i se pregătea.

— S-a simțit foarte bine cît a stat o lună la Ouchy, și are acum o mulțime de subiecte de discutat — simptomele ei, antagonismele doctorilor, persoanele care stăteau la hotel. Se pare că a întîlnit-o acolo pe soția ambasadorului tău, și pe lady Wantley, și alți prieteni de-ai tăi din Londra, și a auzit, după cum spune ea, „lucruri încîntătoare“ despre tine — m-a rugat să-ți transmit asta. Pare să dea o mare importanță faptului că bunică-ta era o Everard din Albany. E gata să te primească cu brațele deschise. Nu știu dacă asta n-o să îngreuneze lucrurile pentru bietul Owen... vreau să spun, contrastul... El nu are nici o soție de ambasador și nici o Everard să se pună chezaș pentru alegerea lui ! Dar nu-i așa că o să mă ajuți ? O să

mă ajuți să-l ajut ? Miine am să-ți spun și restul. Acum trebuie să fug sus și s-o vîr în pat pe Effie...

— Oh, n-avea grijă, o să izbutim ! o încredință el. Împreună, nu se poate să nu izbîndim.

Și rămase locului uitîndu-se după ea, zîmbitor, cum se grăbea pe culoarul slab luminat ce ducea spre hol.

XIV

Dacă, atunci cînd intră în salon înainte de cină, Darrow o examinează pe doamna de Chantelle cu neobișnuit interes, o făcu mai mult din cauza lui Owen decît dintr-a sa.

Aluziile Annei îi treziseră interesul pentru idila tînărului, și se întreba cam ce fel de fată putea fi eroina conflictului ce se întrezărea. Ghicise că răzvrătirea lui Owen simboliza pentru mama lui vitregă propria ei luptă îndelungată împotriva convențiilor familiei Leath, și înțelegea că dacă Anna îl încuraja cu atîta înflăcărare, era în parte și din cauză că, așa cum o recunoștea singură, dorea ca eliberarea lui să coincidă cu a ei.

Persoana care avea să reprezinte, în conflictul iminent, forțele ordinii și ale tradiției ședea lângă foc cînd Darrow intră. Printre florile și mobilele vechi ale vastei încăperi lambrisate, doamna de Chantelle avea eleganța neînsuflețită a unei siluete introduse într-o „natură moartă” pentru a reda proporțiile. Și asta, se gîndi Darrow, era exact ceea ce socotea ea neîndoios că era obligația ei principală : era sigur că ea aprecia mult „simțul proporțiilor”, și că multe lucruri le aproba numai pînă la un anumit punct.

Era o femeie de șaizeci de ani, și arăta tînără și totodată demodată. Tenul ei ușor fanat, silueta ciudat de încorsetată, rochia foarte strînsă pe talie, împodobită cu *pas-sementerie*, panglica de catifea de pe brațul îngust, o făceau să semene cu o fotografie tip din anii '60. O vedeai, tînără dar păstrîndu-și la fel de vajnic distincția, rezemată de spătarul unui fotoliu cu franjuri, pieptănată cu cîrlionți

la ceafă, cu un medalion pe corsajul de dantelă, aplecându-se spre un album de piele ornamentată, care începea cu Frumusețile celui de-al Doilea Imperiu.

Îl primi pe pretendentul la mîna nurorii ei cu amabilitate, dîndu-i astfel de înțeles că avea cunoștință de planurile lor și le aproba. Darrow descoperi repede că era genul de persoană care se opune din instinct oricărei schimbări propuse de altcineva, dar că, după ce adversarul își epuizează argumentul principal, cedează pe neașteptate la cine știe ce considerent minor introdus din întîmplare, și aderă apoi cu tenacitate la noua poziție. Era mîndră de prejudecățile ei demodate, făcea paradă de faptul că e bunică și s-a grozăvit încercînd să-l bată pe umăr pe Owen, deși băiatul era mai înalt decît ea.

De asemenea, nu înceta să sporovăiască despre cci pe care-i întîlnise la Ouchy, avînd despre ei informațiile statistice amănunțite ale unui lexicon, fără a părea să înțeleagă deosebiri individuale. Îi declară lui Darrow :

— Mi se spune că lucrurile s-au schimbat mult în America... Firește, în tinerețea mea, *exista* acolo o înaltă societate...

Nu dorea să se întoarcă în America : era încredințată că rînduielile care guvernau societatea erau diferite.

— Oamenii fermecători există pretutindeni... și trebuie să cauți întotdeauna ce e mai bun... dar cînd ai trăit atîta timp într-o lume cu tradiții, e dificil să te adaptezi la idei noi... Concepțiile astea îngrozitoare despre căsătorie... e greu să le explic cunoștințelor mele din Franța... Din fericire, nu am pretenția că le înțeleg eu singură ! Dar *dumneata ești* un Everard... i-am și spus Annei în primăvara trecută la Londra că asta se vede imediat...

Schimbă apoi discuția și începu să vorbească despre mesele și serviciul de la hotelul din Ouchy. Acorda o mare importanță amănuntelor gastronomice și purtării personalului de la hotel. Observase și acolo un regres, le declară ea.

— Bineînțeles, n-am de unde să știu ; dar lumea zice că e din cauza americanilor. Chelnerul care mă servea avea obiceiul să-ți trîntească pur și simplu farfuriile... mi s-a spus că mulți dintre ei sînt anarhiști... fac parte din syndicate, știi.

Și făcea apel la cunoștințele economice ale lui Darrow, pe care auzise că le avea, ca să-i confirme aceste zvonuri sinistre.

După cină Owen Leath se duse în camera alăturată unde se găsea pianul, și începu să cînte pe întuneric. Curînd îl urmă și Anna, așa că Darrow rămase singur cu doamna de Chantelle.

Ea continua să sporovăiască domol, parcă în același ritm cu mișcarea andrelelor din mîinile ei. Conversația era aidoma împletiturii largi și lălîi la care lucra : cînd și cînd îi scăpa cîte un ochi, dar ea mergea mai departe fără a ține seama că greșise lucrătura.

Darrow o asculta, într-o stare de toropeală și împăcare. Puțin moleșit după cină, legănat de amintiri dulci, cu privirea fermecată, ca într-un vis, de culorile stinse și colțurile în umbră ale salonului cu mobile vechi, frumcase, nu i se mai părea că vorbirea doamnei de Chantelle ar fi nelalocul ei. Își dădea seama că, trăind prea multă vreme acolo, atmosfera de la Givré ar putea să te sufocă ; dar în dispoziția lui de acum, pînă și mărginirea ei avea farmec.

La un moment dat găsi un prilej să plaseze o vorbă în favoarea sa ; și își dădu seama totodată de avantajul, care nu i se păruse niciodată a fi ceva deosebit, de a se înrudi cu Everard-ii din Albany. Concepția doamnei de Chantelle despre țara ei natală — unde nu mai fusese de cînd avea douăzeci de ani — îi amintea de o hartă geografică străveche a regiunilor hiperboreene. Totul era un pustiu nebulos, din care se iveau doar cîteva contururi fixe ; și unul din ele era al Everard-ilor din Albany.

Faptul că ele ofereau o fundație atît de fermă — că formau, ca să zicem așa, un teritoriu amical pe care forțele opuse puteau să se întîlnească și să poarte tratative — îl ajuta în situația de a trebui să se explice și să se justifice ca succesor al lui Fraser Leath. Doamna de Chantelle nu putea să reziste la asemenea solicitări de necontestat. Părea să simtă prezența fiului ei, planînd distinctiv și îi dădea lui Darrow impresia că fusese pus la încercare și acceptat, ca o ultimă completare la Colecția Leath.

Dar ea îl mai făcu conștient și de imensul lui avantaj de a face parte din corpul diplomatic. Vorbind de această

profesiune plicticoasă, o numea „carieră“, și-i dădu de înțeles lui Darrow că îl vedea seducînd ducese cînd nu negocia tratate. El auzi iarăși frazele prețioase pe care bătrînele cucoane romantice le foloseau în tinerețea lui : „Societate diplomatică strălucită... avantaje mondene... asigură o intrare oriunde... nimic altceva nu *formează* un tînăr atît de bine...” și la urmă ea mai adăugă oftînd că i-ar fi plăcut ca nepotul ei să fi ales aceleași drum spre glorie.

Darrow trecu sub tăcere cu prudență propriile sale păreri despre profesiunea lui, ca și faptul că o îmbrățișase provizoriu, și pentru motive mai degrabă sociologice decît mondene ; și în cele din urmă discuția trecu la planurile lui de viitor.

Și de data asta, iarăși, considerația doamnei de Chantelle față de „carieră“, o făcu să admită că Anna trebuia să accepte o dată cît mai apropiată a căsătoriei. Împrejurarea că Darrow era „trimis“ în America de Sud părea să-i confere aureola romantică a unui tînăr ostaș însărcinat să apere o cauză pierdută ; ea oftă și spuse :

— În asemenea momente, o soție are datoria să fie alături de soțul ei.

Problema viitorului lui Effie ar fi putut s-o preocupe, adăugă ea ; dar întrucît Anna era de acord s-o lase c vreme pe fetiță în grija ei, era în orice caz o problemă amînată pentru mai tîrziu. Vorbea oarecum văicărindu-se de responsabilitatea de a o crește pe nepoata ei, dar Darrow își dădu seama că, mai mult decît simțea povara faptului îi plăcea cum suna cuvîntul.

— Effie e un copil încîntător. Seamănă mai mult cu fiul meu, poate, decît dragul de Owen. Niciodată, cu bună știință, nu m-ar necăji cît de cît. Dar firește că responsabilitatea va fi mare... Nu cred că aş avea curajul s-o asum dacă ea n-ar avea o guvernantă care-i o adevărată comoară. Nu ți-a vorbit Anna despre tînăra noastră guvernantă ? După tot necazul pe care l-am avut anul trecut, cînd s-au perindat atîtea creaturi imposibile, mi se pare providențial să o fi găsit, tocmai acum. La început ne-a fost teamă că e prea tînără ; dar acum avem toată încrederea în ea. Atît de isteață și de nostimă — și *totuși* o adevărată doam-

nă ! Nu zic că educația ei n-are lacune — nu știe să picteze și să cînte — dar nu poți să le ai pe toate ; și-apoi, vorbește și italienește...

Stăruința afectuoasă cu care doamna de Chantelle sublinia asemănarea dintre Effie Leath și tatăl ei, chiar dacă nu-i făcu o deosebită plăcere lui Darrow îi mărise măcar dorința de a vedea fetița. Îi dădea o ciudată senzație de stinghereală gîndul că Effie ar putea să aibă vreuna din trăsăturile caracteristice ale răposatului Fraser Leath ; într-un fel fantastic, și-o imaginase ca un vlăstar magic al vechii afecțiuni dintre el și Anna Summers.

Întîlnirea cu Effie avu loc în dimineața următoare, pe pajiștea ce se întindea mai jos de terasă, unde o găsi, dimineață devreme, jucîndu-se cu mingi de golf, împreună cu fratele ei. Aproape instantaneu, și cu infinită ușurare, își dădu seama că asemănarea cu care se mîndrea doamna de Chantelle era mai cu seamă exterioară. Chiar și această descoperire îl indispucea oarecum, deși trebuia să admită că trăsăturile armonioase, plăcute ale lui Fraser Leath fuseseră transmise într-un mod care crease imaginea de o mare desăvîrșire a purității copilărești. Dar era limpede că și alte elemente mai concuraseră la alcătuirea ei, și că ochii dezvăluiau o altă fire. Seriozitatea cu care își întindea mîna, „drăgălășenia“ cu care te saluta, erau vrednice de tradiția Leath, și și-o închipuia mai maleabilă decît Owen, conformîndu-se mai mult influenței exercitate de Givré ; dar strigătele de bucurie cu care se întoarse la zbenguiala ei purtau pecetea emancipării mamei.

El ceruse o mică vacanță pentru fetiță, și cînd apăru doamna Leath, porniră tustrei în hoinăreală. Anna ar fi vrut ca fiica ei să aibă timp să se împrietenească cu Darrow înainte de a afla că se va înrudi cu el ; și rătăciră așa prin păduri și pe cîmpii pînă cînd clopotul îndepărtat al ceasului de deasupra grajdului îi chemă pentru prînz.

Effie, care era însoțită de un terier flocos, mai luase cu ea vreo doi-trei căței de la grajd ; și în timp ce ea alerga înainte cu escorta lătrătoare, Anna îi aruncă o privire lui Darrow.

— Da, răspunse el privirii, e delicioasă... Oh, înțeleg ce-ți cer ! Dar o să se simtă foarte fericită aici, nu crezi ? Și nu trebuie să uiți că n-o să dureze mult...

Anna încuviință, oftînd.

— Sigur, o să se simtă fericită aici. E în firea ei să fie fericită. O să se străduiască, foarte conștiincioasă, la fel cum o face la lecții, și în ceea ce consideră ea a fi „cumințe”... Știi, într-o oarecare măsură, tocmai asta mă îngrijorează. Cea ce înțelege ea prin a fi „cumințe” este de a nu supăra persoana cu care e — se străduie din tot sufletul! Așa că, dacă vreodată o să stea cu cine nu trebuie...

— Dar nu e cazul acum, nu-i așa ? Doamna de Chantelle îmi spunea că ai pus mîna, în sfîrșit, pe o guvernantă desăvîrșită...

Anna, fără să-i răspundă, își întoarse privirea spre fiica ei.

— În orice caz, urmă Darrow, e bine că doamna de Chantelle are această părere.

— Oh, și eu am o părere foarte bună despre ea.

— Atît de bună încît o poți lăsa liniștită pe Effie cu ea ?

— Da. Este tocmai ce-i trebuie lui Effie. Numai că nu poți să știi niciodată... E tînără și ar putea într-o bună zi să vrea să ne părăsească... Și, după o mică pauză, adăugă : Sînt foarte nerăbdătoare, firește, să cunosc și părerea ta.

Cînd intrară în casă, limbile ceasornicului din hol arătau că mai erau cîteva minute pînă la ora prînzului. Anna o luă pe Effie să-i pieptene părul, și Darrow se duse în salonașul lambrizat cu stejar, pe care îl găsi pustiu. Soarele învăluia într-o lumină blîndă pereții întunecați, cărțile răspîndite peste tot, florile în vase vechi de porțelan. În ochi îi stăruia viziunea mamei urcînd scara cu fetița ei — mama cu părul negru și fetița cu părul bălai. Contrastul dintre ele adăuga parcă o ultimă nuanță de gingășie armoniei complexe a situației. Se duse la fereastră, și rămase acolo admirînd parcul și gîndindu-se cît de fericit e...

Îl trezi din visare glasul lui Effie și pașii ei, alergînd pe dușumelele din spatele lui.

— E aici ! E aici ! strigă ea, trecînd în goană pragul.

Darrow se întoarse și se aplecă spre ea zîmbind ; fetița îl apucă de mînă și el își dădu seama că încerca să-l tragă spre persoana rămasă în prag — mama ei, credea el.

— E aici ! repetă Effie, cu nerăbdarea ei plină de farmec.

Silueta din uşă se apropie şi Darrow, ridicînd privirea, se pomeni faţă în faţă cu Sophy Viner. Rămaseră nemişcaţi, la un pas sau doi unul de altul, privindu-se fără a scoate un cuvînt.

Cum stăteau aşa, o umbră apăru într-una din uşile ce dădeau pe terasă, şi Owen Leath păşi fluierînd în odaie. În costumu-i gros de vînătoare, cu obrazii îmbujoraţi de pe urma orelor petrecute în aer liber, arăta extrem de vesel şi fericit. Cu coada ochiului, Darrow văzu toate astea, şi mai observă că, în clipa aceea, tînărul se înroşi şi mai tare. Încremeni şi el locului, şi toţi trei rămaseră nemişcaţi pentru o fracţiune de timp abia perceptibilă. În răstimp, privirea lui Darrow se întoarse de la chipul lui Owen înapoi spre tînăra fată dintre ei. Simţea că, dacă era ceva de făcut, el trebuia s-o facă, şi că trebuia s-o facă neîntîrziat. Păşi înainte şi întinse mîna.

— Bună ziua, domnişoară Viner.

— Bună ziua, răspunse ea, cu un glas care suna limpede şi firesc ; şi în clipa următoare el auzi iarăşi paşi în spatele lui, şi ştiu că în odaie intrase doamna Leath.

Simţurile-i încordate înregistrară o altă pauză abia sesizabilă înainte ca Anna să spună, privind încîntată micul grup :

— Owen a făcut prezentările ? Dînsa e prietena lui Effie, domnişoara Viner.

Effie, continuînd să stea agăţată de braţul guvernantei, se lipi şi mai strîns, cu un mic gest posesiv ; şi domnişoara Viner îşi puse mîna pe părul fetei.

Darrow simţi că Anna îl privea.

— Cred că domnişoara Viner şi cu mine ne-am mai întîlnit — cu ani în urmă la Londra.

— Îmi amintesc şi eu, spuse Sophy Viner cu acelaşi glas limpede.

— Minunat ! Înseamnă că sîntem cu toţii prieteni. Dar cred că prînzul e gata, încheie doamna Leath.

Se întoarse spre uşă, şi mica procesiune trecu prin cele două vaste saloane, Effie valsînd înaintea lor.

Doamna de Chantelle și Anna plănuiseră să facă după-amiază o vizită unei cunoștințe locuind destul de departe, dar pe care existența mașinii o transformase într-o vecină. Effie trebuia să compenseze mica vacanță de dimineață printr-o oră sau două de învățătură, și Owen îi propuse lui Darrow să-l însoțească pînă într-o pădurice îndepărtată, unde poate or avea norocul să dea peste niște fazani.

Darrow nu era un vînător pătimaș, dar orice pretext care-i îngăduia să facă puțină mișcare era binevenit în acel moment ; și era încîntat să iasă puțin din casă, cît și să nu rămînă singur cu gîndurile sale.

Cînd coborî din camera lui, mașina aștepta la ușă și Anna stătea în fața oglinzii din hol, punîndu-și un vâl peste pălărie. Se răsuci pe călcîie auzindu-i pașii și îi zîmbi timp de o clipă nesfîrșită.

— Habar n-aveam că o cunoști pe domnișoara Vincr, îi spuse, pe cînd el o ajuta să-și pună pardesiul.

— Mi-am amintit, din fericire, că am văzut-o de vreo două-trei ori la Londra, acum cîțiva ani. Era secretară, sau cam așa ceva, într-o casă unde eram deseori invitat la masă.

Nepăsarea jignitoare a frazei îl dezgusta, dar o spusese intenționat, după ce o repetase în gînd de-a lungul orei nesfîrșite cît durase prînzul. Acum, că o spusese, îl înfioră tonul său de superioritate îngăduitoare. În asemenea împrejurări, ești aproape întotdeauna înclinat să exagerezi... Dar Anna nu păru să remarce nimic neobișnuit.

— Asta făcea ? Trebuie să-mi povestești totul — spune-mi exact ce impresie ți-a făcut. Îmi pare atît de bine că s-a nimerit să o cunoști.

— „Cunosc“ e cam mult spus — de fapt treceam unul pe lîngă altul pe scară.

Doamna de Chantelle și Owen apărură împreună în timp ce vorbea, și Anna, încheindu-și pardesiul, se grăbi să spună :

— O să-mi spui totul altă dată. Încearcă să-ți amintești orice amănunt.

Pe cînd rătăcea prin pădure alături de tînărul său amfitrion, Darrow simți cum mersul pe jos și obligația de a purta o conversație îl alină oarecum, căci nu-l lăsau singur cu gîndurile. Deși nu era mare amator de vînătoare, era deprins să se concentreze — acea însușire specifică bărbaților care-i face să participe cu toată ființa la orice treabă de care s-ar apuca — și uneori în cursul după-amiezii un brusc zbîrnîit într-un tufiș, o licărire mai vie pe fondul cafeniu și cenușiu neguros al pădurii erau de ajuns ca să-i țină trează atenția. Și totuși, în spatele acestor impresii cu bună știință accentuate, conștiința sa continua să învîrtească în taină roata asurzitoare a gîndurilor ce-l frămîntau. La un moment dat se simți tîrît prin hăuri adînci de beznă. Senzațiile i se perindau atît de repede și i se învălmășeau mereu, încît nu putea să le descurce. Avea o senzație aproape fizică de sufocare, zbatîndu-se să respire, de parcă cineva îl înăbușea, și în timp ce-și tîra picioarele prin păduricea cu frunzișul ruginiu, se simțea prins în fundul unei jungle veninoase...

Cînd și cînd, prin haosul gîndurilor, îi ajungeau la ureche crîmpeie din spusele însoțitorului său. Prinse chiar unele fraze înflăcărate revelatoare, și înțelese că Owen îi mărturisea anumite lucruri, făcînd probabil aluzie la speranțele sale, despre care Darrow aflate din confidențele Annei. Își dăduse seama că tînărul îl simpatiza, și avusese de gînd să profite de primul prilej ca să-i arate că simpatia era reciprocă. Dar efortul de a-și fixa atenția asupra spuselor lui Owen era atît de mare, încît abia dacă îi mai rămînea energie pentru cele mai scurte și mai inexpresive răspunsuri.

După cît se părea, tînărul Leath simțea că ajunsese într-un moment crucial al vieții sale, la un nivel de unde putea examina în mod imparțial realizările de pînă acum și planurile sale de viitor. Avusese la un moment dat năzuințe muzicale și literare, viziunea unor entuziasme artistice sporadice ; dar mai tîrziu le înlăturase, fiind ferm hotărît să se preocupe doar de viața practică.

— Înțelegi, n-aș vrea, îl auzi Darrow explicîndu-i, să mă las atras în ceea ce bunica, draga de ea, încearcă să facă din mine : o anexă a domeniului Givré. N-am chef

— la naiba ! — să ajung să colecționez senzații așa cum tata colecționa tabachere. Aș vrea ca Givré să-i rămână lui Effie — de fapt, bunica o să hotărască ce să facă cu el ; și mi-am dat seama în ultima vreme că dacă o să fie al meu, treptat o să mă înghită. Vreau să plec de aici, să trăiesc în lumea de afară, care-i imensă, și urâtă, și unde trebuie să lupți. Dacă pot găsi frumusețe în *asta*, cu atât mai bine — în felul acesta îmi voi dovedi vocația. Numai că eu vreau să creez frumusețe, nu să mă înăbuș într-una gata făcută, ca o albină într-o ulcică cu miere.

Darrow înțelegea că tânărul îi cerea să-i confirme aceste opinii și să-l încurajeze în direcția pe care i-o dezvăluia. Se auzea răspunzându-i ba laconic, ba fără vreo legătură cu spusele lui ; acum dădea un răspuns rece, nepăsător, ca imediat să se lanseze într-un nesfârșit discurs confuz, dezlinat. Nici nu îndrăznea să se uite la Owen, de teamă să nu vadă uluiala tânărului în fața acestor tranziții fără noimă. Și, străbătînd prin tot haosul conflictului său interior și prin vorbăria exterioară, auzea tot timpul ca un ciocan bătîndu-i în cap : „Ce Dumnezeu pot să fac ?“...

I se părea că lucrul cel mai urgent pe care trebuia să-l facă era să ajungă acasă înaintea Annei. Nu-și dădea prea limpede seama de ce — pur și simplu simțea că trebuia să fie acolo. Într-o clipă îi trecea prin minte că poate domnișoara Viner voia să-i vorbească între patru ochi — ca în clipa următoare să-și spună că ar fi fost ultimul lucru pe care-l dorea ea... În orice caz, simțea că trebuie să încerce să vorbească cu ea ; sau măcar să fie pregătit s-o facă, dacă se va ivi ocazia...

În sfîrșit, pe la patru, îi declară însoțitorului său că avea cîteva scrisori de scris și că trebuia să se întoarcă să le termine înainte de revenirea doamnelor. Îl lăsă pe Owen împreună cu hăitașul și o porni spre liziera pădurii. La intrarea în parc o luă pieziș printre copaci, pe o potecă plină de iarbă la capătul căreia zărise prin frunziș acoperișul capelei. O ceață ușoară, alburie, ascunsese soarele, și Darrow simțea cum se lipește de el aerul calduț. În cele din urmă, fațada casei i se înfățișă, cu vasta-i întindere de cărămidă jilav-argintie, și încă o dată el fu izbit de nobila demnitate a liniilor calme și de sobra concentrare a suprafețelor. Îl făcu să se simtă, în învîlmă-

șeala confuză a temerilor și înflăcărării sale, ca un vagabond în ultimul hal de mizerie pomenindu-se deodată într-un loc sacru, un colț retras, plin de puritate...

Încetul cu încetul, își dădu seama că va trebui să analizeze bine, cu grijă, sistematic, pas cu pas, întreaga grăzăvie a situației ; dar acum parcă era învîrtit de o roată atît de repede, încît abia dacă putea să se agațe de spițele-i ascuțite și să fie din nou aruncat. În strînsoarea-i tremurătoare mai păstra doar un singur fapt precis, imediat : trebuia să-i ofere fetei chiar și șansa cea mai mică — să rămînă deoparte pînă cînd ea va putea profita de circumstanțele cele mai favorabile...

În curte Effie se repezi spre el, cu terierul alergînd după ea în salturi.

— Am ieșit din casă ca să te întîmpin — și pe dumneata și pe Owen. Domnișoara Viner voia să vină și ea, dar n-a putut fiindcă o doare capul. Mi-e teamă că e din cauza mea, fiindcă am greșit rău la împărțire. Nu-i așa că e urît din partea mea ? Dar nu vrei să ne plimbăm puțin ? Bona n-o să se supere nici un pic ; oricum preferă să se ducă să-și bea ceaiul.

Darrow se scuză rîzînd, și o lămuri că avea de scris niște scrisori, ceea ce era mult mai rău decît o durere de cap, ba chiar destul de des îi și provoacă una.

— Oh, atunci poți să te duci să le scrii în biroul lui Owen. Acolo își scriu întotdeauna bărbații scrisorile.

Și o luă la goană împreună cu cățelul, iar Darrow își urmă drumul spre casă. Își dădu seama că propunerea lui Effie era foarte bună. Se și văzuse rătăcind de colo pînă colo prin diferite saloane, și înțelese cît de greu i-ar fi fost domnișoarei Viner să-l descopere ; dar biroul, o cămăruță situată la dreapta holului, putea fi foarte ușor văzută de pe scară ; și, datorită poziției ei, nu va fi nimic neobișnuit dacă va fi găsit acolo stînd de vorbă cu ea.

Așa că intră în birou, lăsînd ușa deschisă, și se așeză la masa de scris. Odaia, plăcută, plină de tot felul de obiecte amestecate, era ca o magazie — în mijlocul unei case rînduite și aranjate de o mulțime de servitori — în care își găsiră loc tot felul de vechituri disparate : cutia de crochet și undițele lui Effie, puștile, bastoanele de golf și rachetele lui Owen, coșulețele pentru flori și ustensilele

de grădinarit ale Annei, chiar și ghergheful doamnei de Chantelle, și numere vechi din „Săptămînalul Catolic“. Începuse să se lase amurgul și curînd o rază piezișă luncînd peste birou îl anunță că un servitor străbătea holul cu o lampă. Își trase repede niște coli de hîrtie și începu să scrie la întîmplare, în vreme ce servitorul intră și puse lampa pe birou lîngă el, „aranjînd“ apoi grămada de ziare și reviste de pe divan. După aceea pașii se îndepărtară și Darrow rămase nemișcat, lăsîndu-și capul pe mîinile încleștate.

Curînd alți pași se auziră pe scară, șovăiră o clipă și apoi se îndepărtară de ușa biroului. Darrow se ridică și se îndreptă spre hol, unde nu fusese încă aprinsă nici o lampă. În obscuritatea ce se lăsa, o zări pe Sophy Viner stînd lîngă ușa holului, cu pălăria și jacheta pe ea. Văzîndu-l ea incremeni locului, și rămaseră astfel un moment, fără să scoată un cuvînt.

— Nu ai văzut-o pe Effie ? întrebă ea deodată. A ieșit ca să te întîmpine.

— Și chiar m-a întîmpinat, adineauri în curte. Și acum s-a dus să-l întîlnească pe fratele ei.

Darrow vorbea cît putea el de firesc, dar pînă și lui glasul îi suna ca al unui actor amator într-un rol „facil“.

Fără să-i răspundă, domnișoara Viner trase zăvorul. El îi urmări mișcările în tăcere pe cînd deschidea ușa, apoi spuse :

— Effie e cu bona. N-o să mai întîrzie mult.

Cum ea rămînea nehotărîtă, Darrow adăugă :

— Tocmai scriam ceva în birou — nu vrei să intri și să stăm puțin de vorbă ? Toată lumea e plecată.

Ultimele cuvinte îl izbiră ca fiind foarte nepotrivite, dar n-avea de ales. Ea mai stătu o clipă locului, și apoi trecu pragul, intrînd în birou. La prînz șezuse cu spatele la fereastră, și în afară de faptul că slăbise un pic și că avea mai puțină culoare și vioiciune, el nu observase nici o schimbare la ea ; dar acum, cu lampa luminîndu-i din plin chipul, paloarea ei îl sperie.

„Sărăcuța de ea... sărăcuța de ea... oare ce-o fi putut să-și închipuie ?“ se întrebă el.

— Stai jos — aș vrea să stăm puțin de vorbă, spuse și împinse un scaun spre ea.

Dar Sophy păru să nu vadă scaunul, sau dacă-l văzu, își luă intenționat altul. El se așeză în scaunul în care stătuse înainte și își rezemă cotul pe sugativă. Ea își ridică privirea spre el, așa cum ședea în colțul cel mai depărtat al mesei.

— Mi-ai făgăduit să-mi dai din cînd în cînd de știre, începu Darrow stîngaci, simțindu-și acut stîngăcia.

Un zîmbet ușor apăru pe fața ei, făcînd-o și mai tragică.

— Ți-am făgăduit ? Dar nu aveam nimic ce să-ți spun. Eu nu am istorie — ca popoarele fericite...

Darrow mai așteaptă un moment înainte de a întreba :

— *Ești* fericită aici ?

— *Eram*, răspunse ea, accentuînd ușor cuvîntul.

— De ce spui „eram“ ? Doar nu ai de gînd să pleci ? Nicăieri n-o să găsești oameni mai drăguți ca cei de aici.

Nici nu prea știa ce spunea ; dar răspunsul ei sună cu o precizie inexorabilă :

— Bănuiesc că depinde de dumneata să plec sau să rămîn.

— De mine ? și el o fixă peste biroul lui Owen, cu hîrțiile împrăștiate peste tot. Sfinte Doamne ! Ce poți să gîndești despre mine ca să spui asta ?

Privindu-i chipul nefericit, înțelese într-o străfulgerare ironia cuprinsă în întrebare. Ea se ridică, făcu cîțiva pași și se aplecă o clipă pe fereastră în întunericul de afară. Apoi se răsuci spre el, exclamînd :

— Să nu-ți închipui că regret ceva !

Darrow își propti mai bine coatele pe masă și își ascunse fața în mîini. Era mai greu, oh, înfiorător mai greu decît se așteptase ! Argumente, stratageme, scuze, încercări de a se eschiva — toate păreau să-i dispară din minte ; se afla pur și simplu în fața celui mai abject și mai josnic act pe care îl comisese. Își ridică totuși capul și întreabă într-o doară :

— Înseamnă că ești aici chiar din...

— Din iunie — da. În cele din urmă am aflat că Farlow-ii mă căutau — tot timpul — pentru asta.

Stătea în fața lui, cu spatele la fereastră, părăd ne-răbdătoare să plece, și totuși avînd încă ceva de spus, ori așteptînd din partea lui să spună ceva. Gîndul că ea

aștepta ceva îl paraliza. Ce Dumnezeu putea el să-i spună care să nu sune ca o insultă sau o bătaie de joc ?

— Și intenția de a face teatru — înseamnă atunci că ai renunțat și la planul acesta ?

— Oh, teatrul ! și rîse scurt. Nu puteam aștepta pînă cînd ai fi putut deveni actriță. Trebuia să mă agăț de primul lucru ce mi se oferea — m-am agățat de ăsta.

El îi dădu înainte, poticnindu-se în timp ce vorbea :

— Îmi pare bine... nespun de bine... că te simți mulțumită aici... Rămăseserăm înțeleși că o să mă anunți dacă era nevoie să te ajut cu ceva... Cît despre teatru... dacă tot îți mai pare rău... dacă nu ești mulțumită aici... cunosc oameni în branșa asta la Londra... sînt încredințat că aș putea aranja ceva pentru dumneata cînd o să mă întorc acolo...

Ea se apropie de masă și, aplecîndu-se peste ea, întrebă cu un glas care era mai degrabă o șoaptă :

— Va să zică, *vrei* să plec de aici ? Asta *vrei* ?

Darrow își lăsă brațele să cadă, și un geamăt îi scăpă din piept.

— Doamne sfinte ! Cum poți să te gîndești la așa ceva ? Știi că, atunci, te-am rugat să mă lași să fac tot ce pot, dar nici n-ai vrut să auzi... și de atunci am dorit mereu să-ți fiu într-un fel de folos — să fac ceva, orice, ca să te ajut...

Îl asculta vorbind, nemișcată, fără să-i tremure mîinile încleștate pe care le ținea pe marginea mesei.

— Dacă *vrei* să mă ajuți, atunci... poți să mă ajuți să rămîn aici, rosti cu o intonație joasă, dar cu mare intensitate.

În tăcerea care se înstăpîni în minutele următoare, se auzi sunînd pe drum, departe, claxonul unei mașini. Într-o clipă ea se răsuci pe călcîie, aruncîndu-i o ultimă privire, și fugi din odaie, urcînd apoi scările în goană. El rămase nemișcat, amorțit de șocul ultimelor ei cuvinte. Înseamnă că îi era *teamă* — teamă de el — că teama de el o tortura ! Descoperirea îl făcu să se prăbușească într-un abis de disperare...

Claxonul mașinii se auzi iar, mult mai aproape, și el se ridică și se îndreptă spre camera lui. Explicația că avea de terminat niște scrisori constituia un pretext mulțumi-

tor ca să nu se alăture celorlalți la ceai, și voia să fie singur și să încerce să pună puțină ordine în gândurile lui răvășite.

Sus, camera îl întâmpină cu atmosfera-i prietenoasă, cu focul și lampa aprinse. Totul în ea respira aceeași pace și statornicie care, cu două seri în urmă, îl legănaseră, învăluindu-l în visuri euforice. Fotoliul îl invita la fel lângă foc, dar era prea frământat ca să stea locului ; și, cu capul între umeri și mâinile încleștate la spate, începu să pășească de colo pînă colo prin odaie.

Cele cinci minute cu Sophy Viner îi proiectaseră lumini stranii în colțurile întunecoase ale conștiinței. Sinceritatea totală a tinerei fete, onestitatea ei neîndurătoare, plină de ardoare, rămîneau pe moment punctele de reper cele mai vii în gândurile sale. Se minuna din nou, la fel ca și mai demult, cum disciplina dură a vieții o despuia de false sentimentalisme, fără a-i atinge cîtuși de puțin mîndria. Cînd se despărțiseră, cu cinci luni în urmă, ea îi respinsese, calmă dar cu hotărîre, toate ofertele de a o ajuta, pînă și propunerea de a încerca s-o sprijine în aspirațiile-i teatrale ; îl lămurise fără echivoc că ținea ca scurta lor întîlnire să nu lase urme în viața lor, în afară de o amintire plăcută. Dar acum cînd se pomeniseră pe neașteptate într-o situație care, în închipuirea ei îngrozită, părea s-o lase la discreția lui, primul ei impuls era să-și apere dreptul la slujba dobîndită, și să afle cît mai repede cu putință dacă el avea de gînd s-o împiedice s-o păstreze. În vreme ce el și-o imagina retrăgîndu-se din fața lui, căutînd tulburată să se eclipseze, ea îi pîndise orice mișcare, căutase cu grijă un prilej și venise direct la el să „pună lucrurile la punct“. Era atît de uluit de sinceritatea și energia cu care procedase, încît o vreme îi pieri din minte propriul său rol.

„Sărăcuța de ea... sărăcuța de ea !“ era tot ce putea să se gîndească ; și tot repetînd aceste cuvinte, îi apăru în față imaginea jalnică a persoanei lui, așa cum îl vedea ea.

Și înțelese atunci, pentru prima dată, cît de vagă, în comparație cu a ei, fusese viziunea sa despre rolul pe care îl jucase în scurtul episod al relațiilor lor. Întîmplarea îi

lăsase o senzație de exasperare și auto-desconsiderare, dar acum își dădea seama că asta se datora mai cu seamă, dacă nu chiar întru totul, idealului său preconceput privind atitudinea față de o altă femeie. Coborîse sub propriul său etalon de loialitate în sentimente, și dacă se gîndise la Sophy Viner, o văzuse în primul rînd ca un instrument întîmplător al greșitei sale comportări. Gîndurile acestea nu erau plăcute pentru mîndria lui, dar îl copleșeau prin exemplul bunului simț și curajului ei. Dacă făcuse pînă acum o figură jalnică, era obligat față de ea să nu mai închidă ochii în fața realității...

Dar cînd îi deschidea, ce vedea oare ? Situația, în cel mai bun caz insuportabilă, ar fi fost totuși relativ simplă dacă singura lui datorie ar fi fost s-o protejeze pe Sophy Viner. Faptul că acea datorie era predominantă nu înlătura și alte eventuale obligații. Din instinct, în momentele dificile, Darrow aborda direct esența oricărei greutate ; dar niciodată ca acum nu se văzuse încă nevoit să se arunce cu capul înainte, într-un hău întunecat, și pe moment se înfioră în fața abisului... Firește, prima sa datorie era, în orice caz, față de fată ; trebuia să-i arate că o va îndeplini pînă la capăt ; și apoi să încerce să găsească o cale ca să o pună de acord cu celelalte probleme care-i stăteau în față...

XVI

În încăperea lambrisată cu stejar, Darrow o găsi pe doamna Leath împreună cu soacra ei și cu Effie. Grupul celor trei, așa cum îl văzu el înaintînd prin vastele saloane, alcătua un tablou încîntător în jurul măsuței de ceai. Lumina lămpii și licărirea flăcărilor din cămin scînteiau pe suprafețele de argint și porțelan, pe luciul părului lui Effie și pe fruntea albă a Annei, așa cum sta reze-mată de spătarul scaunului, în spatele ceainicului.

Anna nu făcu nici o mișcare cînd Darrow se apropie, ci ridică doar spre el o privire gravă, împăcată și încreză-

toare. Privirea părea să-l învăluie într-o vrajă de divină certitudine — și el simți bucuria convalescentului trezindu-se deodată cu lumina soarelui mângându-i fața.

Doamna de Chantelle, croșetînd întruna, vorbea despre excursia făcută în cursul după-amiezii, oprindu-se cînd și cînd ca sub efectul hipnotic al aerului proaspăt ; iar Effie, îngenuncheată în fața căminului, căuta cu blîndețe dar stăruitor să întipărească în mintea terierului ideea unei legături între poziția de „sluj” și o bucățică de zahăr.

Darrow își luă un scaun în spatele fetei, astfel încît s-o poată privi în voie pe mamă. Era aproape o necesitate pentru el, în acest moment, să-și odihnească ochii pe chipul Annei, zărindu-i din cînd în cînd uitătura plină de fericire sfioasă.

Doamna de Chantelle se interesă la un moment dat ce era cu Owen, și o clipă mai tîrziu ușa din spatele ei se deschise, și tînărul, ținînd pușca în mîină, intră de pe terasă. Și așa cum stătea luminat de lampă, cu frunze uscate lipite pe hainele mînjite cu noroi, cu parfumul nopții învăluindu-l și cu chipul palid, plăcut, înfiorat de răceala ei, arăta cu adevărat ca un tînăr faun rătăcit din pădure.

Effie își lăasă terierul, și se repezi la el.

— Oh, Owen, pe unde-ai umblat ? Te-am căutat peste tot cu bona dar nu te-am găsit, și l-am întîlnit pe Jean care zicea că nu știe unde te-ai dus.

— Nimeni nu știe pe unde umblu, sau ce văd prin locurile alea — asta-i toată frumusețea ! i-o întoarce el rîzînd. Dar dacă o să fii cuminte, adăugă, o să-ți povestesc într-una din zilele astea.

— Oh, spune-mi acum, Owen, acum ! De fapt, nu cred că o să fii vreodată mai cuminte ca acum.

— Lasă-l pe Owen să-și bea mai întîi ceaiul, o sfătui maică-sa.

Numai că tînărul, respingîndu-i sugestia, rezemă pușca de perete și, aprinzîndu-și o țigară, începu să pășească în sus și-n jos prin odaie, într-un chip care-i aminti lui Darrow cum se învîrtise și el, ca într-o cușcă, de colo pînă colo. Effie se ținea după el, gudurîndu-se, și o vreme, coborîndu-și glasul, el îi turnă un adevărat șuvoi de absur-

dități ; apoi se așază lîngă Anna și întinse mîna să-și toarne ceai.

— Unde e domnișoara Viner ? se interesă el cînd Effie i se cățără în brațe. De ce n-a venit ca să țină în frîu copilul ăsta neastîmpărat ?

— Pe biata domnișoară Viner o doare capul. Effie zice că a urcat în camera ei imediat după lecții, și a trimis vorbă că n-o să coboare la ceai.

— Ah ! exclamă Owen, punînd brusc ceașca jos ; după care se ridică, își aprinse o altă țigară, și se îndreptă spre camera alăturată, așezîndu-se la pian.

Din penumbra în care se afla pluti spre grupul celor așezați în jurul măsuței de ceai o muzică însingurată, zămislită în tonuri stranii. Sub înrîurirea ei, pauzele meditative ale doamnei de Chantelle se înmulțiră și se lungiră, iar Effie se întinse în fața căminului, rezemîndu-și de cătel capul somnoros. În curînd apăru și bona, și Anna se ridică și ea.

— Te rog să vii o clipă în salonașul meu cînd urci sus, îi spuse ea lui Darrow înainte de a ieși.

Cu cîteva ore mai înainte, rugămîntea ei l-ar fi făcut să sară imediat în picioare. În ziua sosirii lui, ea îi arătase în fugă încăperea spațioasă, plină de cărți, în care strînsese tot ceea ce exprima gustul ei personal : ungherul în care s-ar putea spune că Anna Leath tănuia năluca neogoită a Annei Summers ; și de atunci el tot nădăjduise să poată sta de vorbă cu ea în odaia aceea. Acum însă rămase încremenit locului, vrăjit parcă de mișcarea andrelor doamnei de Chantelle și de vibrațiile capricioase ale muzicii cîntate de Owen.

„O să vrea să mă întrebe despre fată“, își tot repeta în sinea lui, simțînd parcă și mai intens veninul perfid ce-i otrăvea gîndurile ; și acele ornicului sprijinit pe coloane zvelte de pe polița căminului marcaseră trecerea unei jumătăți de oră înainte ca rușinea de propria-i nehotărîre să-l facă să se ridice în picioare.

De la măsuta de scris, unde avea în față o grămadă de scrisori, Anna îl privi cu un zîmbet fericit. Imboldul de a-și lipi buzele de ale ei îl făcu să se apropie și s-o tragă spre el. Ea își dădu puțin capul înapoi, de parcă ar fi fost

surprinsă de gestul neașteptat ; dar imediat fața i se aplecă spre el, cu lenta înclinare a unei flori. Și Darrow simți iarăși cum e purtat pe talazuri tainice, și toate temerile îi dispărură.

Ea se așază pe canapeaua de lângă foc și el își trase un fotoliu alături. Privirea îi rătăci, senină, prin odaia tihnită.

— Este întocmai ca tine — *ești* chiar tu, îi spuse, când privirea îi reveni înapoi spre ea.

— E un colțișor perfect când vreau să fiu singură... și nu cred că am dorit pînă acum să stau de vorbă aici cu cineva.

— Atunci hai să tăcem — e calea cea mai indicată ca să stăm de vorbă.

— Da — numai că s-o lăsăm pentru mai târziu. Acum însă sînt unele lucruri pe care vreau să ți le spun.

Darrow se rezemă de spătar.

— Atunci spune-le și eu o să ascult.

— Oh, nu. De fapt, vroiam ca tu să-mi vorbești despre domnișoara Viner.

— Despre domnișoara Viner ? și se strădui să pară mirat.

Ea păru să rămînă uimită de uimirea lui.

— Bineînțeles că e foarte important să aflu, îi explică, tot ce se poate despre ea înainte de a lăsa fetița pe mîna ei.

— Foarte important din cauza lui Effie ?

— Firește că din cauza lui Effie.

— Firește... Dar n-ai avut nici un motiv să fii nemulțumită pînă acum ?

— Nici un motiv vizibil. Toți o simpatizăm. Effie îi este foarte atașată, și ea pare să aibă o influență minunată asupra fetiței. Numai că știm atît de puțin, în definitiv — despre antecedentele ei, vreau să spun, și cum a trăit pînă acum. De asta te rog să încerci să-ți amintești tot ce-ai auzit despre ea pe vremea cînd ai cunoscut-o la Londra.

— Oh, în privința asta mi-e teamă că n-o să-ți pot fi de prea mare folos. După cum ți-am mai spus, nu era decît o apariție vagă în cadrul casei unde am văzut-o... și asta acum patru sau cinci ani...

— Pe vremea cînd era la o doamnă Murrett ?

— Da ; o femeie înfloritoare care întreține un fel de moară prosperă de dineuri în angrenajul căreia izbutea cînd și cînd să mă prindă și pe mine. M-am smuls de multă vreme de acolo ; dar pe vremea cînd o frecventam, trudeau s-o întrețină vreo jumătate de duzină de „argați“, și domnișoara Viner era unul din ei. Îmi pare bine că a scăpat de acolo, biata fată !

— Înseamnă că n-ai cunoscut-o prea bine acolo ?

— N-am avut prilejul. Doamna Murrett avea grijă să înlăture orice concurență din partea subalternilor ei.

— Mai ales dacă erau drăguțe, nu-i așa ?

Cum Darrow nu făcu nici o remarcă, ea continuă :

— Și părerea doamnei Murrett — dacă ți-ar fi spus-o — probabil că n-ar fi avut cine știe ce valoare ?

— Doar în măsura în care o dezaprobare ar fi însemnat, în linii mari, o notă bună pentru domnișoara Viner. Dar nu mă îndoiesc, urmă el, că ai putut să te lămurești asupra ei de la persoanele prin care ai auzit de ea.

Anna zîmbi.

— Oh, am auzit de ea prin Adelaide Painter...

Și, văzîndu-i privirea întrebătoare, îl informă că persoana în chestiune era o domnișoară bătrînă din South Braintree, Massachusetts, care, venind la Paris cu vreo treizeci de ani în urmă să-și îngrijească un frate bolnav, se stabilise „provizoriu“ acolo cu un aer dezaprobator și disprețuitor, manifestîndu-și desconsiderarea prin ciudătenia de a nu-și fi scos niciodată husele de pe scaunele din salon. Lunga ședere pe pămînt galic nu-i atenuase ostilitatea față de convingerile și obiceiurile acestui popor, dar deși pentru ea biserica catolică era Marea Păcătoasă și deși păstra cele mai negre opinii despre felul de viață al francezilor, doamna de Chantelle avea o mare încredere în părerile și experiența ei, și de cîte ori se ivea vreo problemă domestică, neîmblînzita Adelaide era convocată de grabă la Givré.

— Și e cu atît mai ciudat, cu cît soacra mea, după a doua ei căsătorie, a trăit atît de mult în Franța încît aproape că i-a pierdut din vedere pe toți prietenii ei americani. În afară de asta, poți să vezi și singur cît de total s-a identificat ea cu naționalitatea domnului de Chantelle și cum a adoptat obiceiurile și prejudecățile francezilor.

Și totuși când ceva nu merge bine, trimite întotdeauna după Adelaide Painter, care a rămas americană pînă în măduva oaselor și ai putea crede văzînd-o că a plecat abia ieri din South Braintree, dacă nu cumva l-a adus mai degrabă în cuferele ei.

Darrow izbucni în rîs.

— Păi atunci, dacă South Braintree se pune chezaș pentru domnișoara Viner...

— Oh, dar numai indirect. Cînd a avut loc întîmplarea neplăcută cu domnișoara Grumeau, care fusese recomandată cu atîta căldură de mătușa domnului de Chantelle, stareța, firește că Adelaide a fost chemată și iată ce-a spus : „Nu sînt cîtuși de puțin surprinsă. Doar v-am spus întotdeauna că ceea ce vă trebuie pentru Effie e o tînără americană drăguță, și nu una dintre străinele astea ne-suferite.” Din păcate nu putea, chiar atunci, să pună mîna pe o americană drăguță ; dar a auzit, peste puțin timp de domnișoara Viner prin intermediul soților Farlow, o pereche admirabilă stabilită în Cartierul Latin, care trimite revistelor americane articole despre viața în Franța. Am fost extrem de recunoscătoare să găsesc pe cineva pentru care garantează oameni de treabă ; și pînă acum n-am avut motiv să regret alegerea. Numai că știu, la urma urmei, prea puțin despre domnișoara Viner ; și am tot felul de motive ca să aflu cît mai curînd posibil mai multe lucruri — să aflu tot ce se poate afla.

— Înțeleg ce simți, întrucît trebuie să o lași pe Effie în grija ei. Dar crezi că există, într-un asemenea caz, o recomandare care să aibă mai multă valoare decît observația ta directă ?

— Nu ; și a fost atît de favorabilă, încît eram gata s-o accept ca definitivă. Numai că, firește, cînd am aflat că ai cunoscut-o la Londra, am sperat că o să-mi furnizezi motive mai concrete pentru simpatia pe care i-o port.

— Mi-e teamă că nu-ți pot oferi nimic mai concret decît o impresie generală vagă că fata pare foarte inimoasă și extrem de agreabilă.

— Nu ai aflat, din întîmplare, anumite lucruri care să-i fie nefavorabile ?

— Nefavorabile ? Cum aș fi putut ? Nu cred că am auzit pe cineva spunînd vreo vorbă despre ea. Presupun

doar că fata trebuie să aibă curaj și caracter ca să fi stat atît de mult la doamna Murrett !

— Da, sărăcuța de ea ! Bineînțeles că are curaj ; și, de asemenea, demnitate ; și din cauza asta trebuie să-i fi fost și mai greu. Sculîndu-se în picioare, adăugă : Nici nu știi ce bine îmi pare că impresiile tale sînt, în linii mari, atît de bune. Țineam foarte mult s-o simpatizezi.

El o atrase spre el, zîmbind.

— Cu condiția asta, sînt gata să mă îndrăgostesc și de Adelaide Painter.

— Aproape că sper să n-ai prilejul s-o întîlnești — biata Adelaide. Venirea ei aici coincide întotdeauna cu o catastrofă.

— Oh, atunci să fac în așa fel încît s-o întîlnesc în altă parte.

Ținînd-o pe Anna mai strîns, își spuse, mîngîind-o pe păr : „Ce importanță au toate celelalte pe lîngă *asta* ?“

— Trebuie să plec acum ? adăugă cu glas tare.

Ea răspunse, distrată :

— Trebuie să fie vremea să coborîm la cină...

Dar deodată se trase puțin înapoi și își puse mîinile pe umerii lui.

— Dragostea mea — oh, iubitul meu drag ! șopti ea.

Lui Darrow îi trecu prin minte că erau primele ei cuvinte de dragoste pe care i le spunea, și tocmai raritatea lor le dădea o însușire magică de certitudine, ca și cum nici o primejdie n-ar putea răzbate printr-un asemenea scut.

Se auzi o bătaie în ușă și ei se separară. Anna își aranjă părul, iar Darrow se aplecă să examineze o fotografie a lui Effie de pe măsuta de scris.

— Intră ! spuse Anna.

Ușa se deschise și Sophy Viner intră. Văzîndu-l pe Darrow, dădu să iasă.

— Te rog, intră, domnișoară Viner, repetă Anna, uitîndu-se la ea cu blîndețe.

Tînăra fată, care se înroșise toată, mai șovăia în prag.

— Vă rog să mă scuzați, dar Effie și-a rătăcit cartea de gramatică latină, și am crezut că a lăsat-o poate aici. Am nevoie de ea ca să pregătesc lecția de mîine.

— Nu e asta ? întrebă Darrow, luînd o carte de pe măsuță.

— Oh, mulțumesc !

El i-o întinse și ea o luă și se îndreptă spre ușă.

— Un moment, te rog, domnișoară Viner, spuse Anna. Și cînd fata se întoarse iar, ea urmă cu surîsu-i senin : Effie mi-a spus că ai urcat în camera dumatăle fiindcă te durea capul. Nu trebuie să te oboșești cu lecțiile de mîine dacă nu te simți bine.

Roșeața de pe obrazii lui Sophy se accentuă.

— Dar știți că trebuie s-o fac. Latina e unul din punctele mele slabe, și în general nu am decît o pagină avansată față de Effie, încheie ea cu un zîmbet pe jumătate ironic. Vă rog să mă iertați că v-am deranjat, adăugă apoi.

— Nu m-ai deranjat deloc, răspunse Anna.

Darrow își dădu seama că ea o examina intens pe față, ca și cum ar fi izbit-o o încordare, un tremur pe chipul, în glasul, în întreaga ei ținută și atitudine.

— Chiar *arăți* obosită. Mai bine te-ai duce și te-ai băga în pat. Lui Effie n-o să-i pară prea rău să sară peste ora de latină.

— Mulțumesc — dar acum mă simt bine, murmură Sophy Viner.

Privirea ei, făcînd un rapid înconjur al încăperii, se opri o clipă destul de lungă asupra vecinătății pline de intimitate dintre fotoliu și canapea : apoi se întoarse spre ușă.

XVII

LA CINA DIN SEARA. ACEEA MONOLOGUL SPO-
radic al doamnei de Chantelle întrerupea din cînd în
cînd tăcerile adînci. Owen se afla în aceeași stare moho-
rită de apatie în care îl lăsase Darrow lîngă pian ; chiar
și chipul Annei trăda, pentru ochiul atent al prietenului
ei, nu atît o preocupare personală cît mai ales sentimen-
tul vag al unei tulburări iminente.

Zîmbea, lua parte la conversație, ochii ei căutau privi-
rea lui Darrow cu aceeași încredere ca de obicei ; dar sub
această șeninătate simțurile lui ascuțite deslușeau o agi-
tație ascunsă.

Era destul de stăpîn pe sine ca să-și spună că totul se
datora neîndoielnic unor cauze care nu aveau nici o le-
gătură directă cu el. Știa că în curînd avea să se pună
problema căsătoriei lui Owen, și brusca schimbare a
dispoziției tînărului părea să arate că el se afla în centrul
tulburării care plutea în atmosferă. O clipă Darrow se
gîndi că poate Anna profitase de un prilej în după-amiaza
asta ca s-o pregătească pe doamna de Chantelle pentru ves-
tea pe care nepotul ei i-o va da dintr-o clipă în alta ; dar
o privire aruncată spre fruntea senină a bătrînei doamne
îl lămuri că trebuia să caute în altă parte explicația ae-
rului taciturn al lui Owen și al celui preocupat al mamei
sale vitrege. Poate că Anna găsisese vreun motiv ca să-și
schimbe părerea și îi făcuse cunoscută și lui Owen această
schimbare. Dar supoziția era infirmată de faptul că, în
timpul după-amiezii la vînătoare, tînărul Leath fusese
într-o bună dispoziție aproape debordantă și că, din clipa
cînd se întorsese acasă și pînă înainte de cină, nu exis-
tase, după cîte știa cu certitudine Darrow, nici un prilej

în care să fi putut sta de vorbă între patru ochi cu mama sa vitregă.

Toate acestea, deși îngustau cîmpul ipotezelor, le făceau și mai vagi ; și astfel Darrow reveni la concluzia că probabil dădea prea multă importanță toanelor unui băiețandru pe care aproape că nu-l cunoștea și care îi fusese descris ca avînd o fire cu schimbări bruște de dispoziție. Cît despre impresia că Anna părea tulburată, aceasta se putea datora pur și simplu faptului că se hotărîse să pledeze a doua zi cauza lui Owen și probabil că întrevedea de pe acum greutățile care o așteptau. Dar Darrow știa că era mult prea descumpănit ca să mai poată judeca și starea sufletească a celor din jurul său. La urmă urmei, era posibil ca variațiile pe care le simțea în relațiile celor din jur să fie pricinuite de propriul său tremur interior.

În orice caz, aceasta era concluzia la care ajunsese atunci cînd, la scurt timp după ce cele două doamne părăsiră salonul, îi ură noapte bună lui Owen și urcă în odaia lui. Încă de cînd dăduse pentru prima dată cu ochii de Sophy Viner, își spusese că mai avea de făcut față și altor probleme în afară de cea cu care era confruntat imediat. În privința acesteia, cel puțin, era lămurit, dacă nu pe deplin ușurat. Făcuse tot posibilul ca s-o liniștească pe fată, iar ea se pare că-și dăduse seama de sinceritatea intenției lui. Încheiase cît putuse de bine un incident care era limpede că nu putea avea vreo urmare ; dar știuse tot timpul că, liniștind-o pe domnișoara Viner, nu se achitase decît de o parte din obligații, și că ceea ce-i mai rămînea de făcut se afla în conflict cu acea parte. Prima lui sarcină fusese s-o convingă pe fată că, în ceea ce-l privește, taina lor nu va fi aflată ; dar i-ar fi fost greu să o împace cu obligația tot atît de urgentă de a proteja responsabilitatea Annei față de copilul ei. Lui Darrow nu-i era teamă că secretul lor ar putea fi divulgat întîmplător. Atît pentru el cît și pentru Sophy Viner, miza era prea mare ca să nu fie precauți. Teamă care îl încerca era de altă natură și avea o cauză mai profundă. Dorea să facă tot ce putea pentru tînăra fată, dar faptul că se văzuse nevoit s-o îndemne pe Anna să i-o încredințeze fără teamă pe Effie îl nemulțumea profund. Părerile lui despre Sophy Viner

erau prea amestecate și nelămurite ca să nu simtă riscul unei asemenea experiențe ; și totuși se afla în situația imposibilă de a i-o impune oarecum femeii pe care dorea s-o protejeze mai mult decît pe oricine din lume...

Pînă noaptea târziu s-a tot frămîntat gîndindu-se ce să facă, chinuit de nehotărîre. Mîndria îi era umilită de contrastul dintre ceea ce Sophy Viner însemnase pentru el și ceea ce crezuse despre ea. Acest contrast, care atunci păruse să simplifice întîmplarea, se dovedea acum a fi complicația cea mai supărătoare. Adevărul gol-goluț era că, în realitate, el nu se gîndise la ea, nici atunci și nici după aceea, și că îi era rușine să-și bazeze părerea despre ea pe amintirea vagă a aventurii lor.

Lipsa totală de însemnătate a acestui episod — în ceea ce-l privea — îl frapă cu o claritate umilitoare. Ar fi vrut să poată simți că, cel puțin atunci, pusese în joc ceva mai mult și că, după aceea, resimțise o pierdere mai palpabilă. Dar adevărul era că nu dăduse doi bani ; și fără îndoială că acesta era motivul că acum luase proporții atît de mari. În orice caz, oricum ar privi lucrurile, era limpede că avea față de Anna — și întîmplător și pentru liniștea lui sufletească — datoria să găsească un mijloc de a-i asigura lui Sophy Viner viitorul, fără a rămîne însă la Givré atunci cînd el și soția sa vor trebui să plece la noul lui post.

Noaptea nu-l ajută cîtuși de puțin să rezolve problema ; dar îi întări, în orice caz, convingerea că nu mai era timp de pierdut. Primul pas va fi de a găsi prilejul unei noi discuții cu domnișoara Viner, mai pe îndelete ; și se hotărî să caute cît mai curînd acest prilej.

Aflase că lecțiile lui Effie erau precedate de o plimbare prin parc, și bănuind că guvernanta o va însoți, ieși în dimineața următoare pe terasă, de unde o porni spre grădini și spre aleile mai depărtate.

Aerul era liniștit și transparent. Lumina estompată a soarelui lucea ca o pînză de aur printr-un voal cenușiu, iar aleile mărginite cu fagi se pierdeau departe într-un abur albastrui, acolo unde cerul se unea cu pădurea. Era una din acele zile înșelătoare cînd formele și obiectele familiare par să se dizolve într-o licărire multicoloră.

Liniștea fu îndată întreruptă de lătrături vesele, și Darrow, luîndu-se după ele, o ajunse din urmă pe Effie care

alerga pe una din aleile lungi, urmată de căței. Mai departe, o zări pe domnișoara Viner așezată lângă bazinul de piatră unde el și Anna se opriseră în prima lor plimbare spre râu.

Fata, ieșindu-i în întâmpinare, îi răspunse aproape veselă la salut. De la prima privire observă că își redobândise calmul, și schimbarea din înfățișare îi dezvălui proporțiile temerilor ei. Pentru prima dată îi remarcă din nou ținuta grațioasă care îi încântase ochii la Paris ; dar acum o vedea ca într-o imagine pictată.

— Stăm jos cîteva clipe ? întrebă el, în timp ce Effie topăia primpurejur.

Fata își întoarse capul de la el.

— Mă tem că nu avem prea mult timp ; trebuie să fim înapoi pentru lecții la nouă și jumătate.

— Dar nu e decît nouă și zece. Hai cel puțin să ne plimbăm puțin spre râu.

Ea aruncă o privire de-a lungul aleii din fața lor și apoi îndărăt, spre casă.

— Dacă ții neapărat, zise încet, cu o ușoară îmbujorare ; dar în loc s-o pornească pe unde îi propunea el, se întoarse spre o cărare îngustă care tăia pieziș printre copaci.

Darrow fu izbit, și vag tulburat, de schimbarea din înfățișarea și tonul ei. Era în ele un fel de rugămintă, dar nu-și putea da seama dacă cerea ajutor sau îngăduință. Apoi se gîndi că poate făcuse o greșeală căutînd-o cu atîta insistență, și o clipă se simți ușor stingherit. Ca să-și risipească stinghereala, se hotărî să vorbească deschis.

— Am ieșit să te caut, fiindcă discuția noastră de ieri nu m-a mulțumit. Vreau să aflu mai multe despre dumneata — ce planuri și ce perspective ai. M-am tot întrebat de ce ai renunțat cu totul la teatru.

Chipul ei luă pe dată un aer bănuitor.

— Trebuia să trăiesc, zise pe un ton nepăsător.

— Înțeleg foarte bine că ți-ar plăcea să rămîi aici — pentru un timp.

Privirea lui rătăci pe aleile aurii care șerpuiau în fața lor.

— E minunat ; nici că ai fi putut să găsești un loc mai bun. Mă surprinde doar că ai renunțat atît de definitiv la ideea unui altfel de viitor.

Ea așteaptă o clipă înainte de a-i răspunde :

— Bănuiesc că frămîntările de altădată mi s-au mai domolit.

— E și firesc să fii mai puțin frămîntată aici decît la doamna Murrett ; și totuși, nu te văd ocupîndu-te tot timpul de educația unor copii.

— Și cu ce anume, exact, *mă vezi* ocupîndu-mă tot timpul ? Știi bine că mi-ai atras atenția stăruitor să nu mă apuc de teatru.

O spuse fără patimă, de parcă discutau împreună . soarta unei a treia persoane al cărei bine îl doreau amîndoi.

Darrow se gîndi puțin.

— Dacă am făcut-o, a fost pentru că ai refuzat atît de categoric să te ajut să-ți faci debutul.

Ea se opri brusc și se întoarse spre el.

— Și crezi că acum am să te las ?

Darrow își simți sîngele năvălindu-i în obraji. Nu putea înțelege atitudinea ei — dacă într-adevăr avea una în mod conștient, ori poate că schimbările ei de ton reflectau doar fluctuațiile involuntare ale dispoziției. Se simți umilit dîndu-și seama încă o dată cît de puține lucruri știa despre ea cu care să-și poată face o părere. Își spuse : „Dacă aș fi ținut vreodată la ea cît de puțin, aș ști acum să n-o rănesc“ — și indiferența lui i se păru o dovadă de insensibilitate. Dar cum își fixase un scop anume, își zise că trebuia să continue.

— În orice caz, sper să-mi asculți argumentele. Am avut timp, amîndoi, să ne gîndim la ele de cînd...

Se opri însă, căci orice ar fi spus, fără voie reînvia amintiri ale trecutului lor.

Ea continuă să meargă alături de el, cu ochii în pămînt.

— Atunci, trebuie să înțeleg, neapărat, că îți reînnoiești oferta ? întrebă ea.

— Din toată inima ! Numai să mă lași...

Ea ridică o mîna, ca pentru a-l întrerupe.

— E extrem de amabil din partea dumitale, și cred într-adevăr că o faci din prietenie ; dar nu prea înțeleg de ce, când m-ai găsit aici, după cum spui atît de bine plasată, ești mai preocupat de viitorul meu decît atunci când eram disperată și fără nici o slujbă.

— Oh. nu, nu-i adevărat !

— Dacă ești preocupat, trebuie să fie, în orice caz, din alte motive. De fapt, nu poate fi — continuă ea cu una din uimitoarele ei scipiri de perspicacitate — decît unul din două : ori simți că trebuie să mă ajuți, ori, din cine știe ce motiv, crezi că ești dator față de doamna Leath să-i dezvălui ceea ce știi despre mine.

Darrow se opri în loc. În spate o auzi pe Effie strigînd, și la glasul fetei o văzu pe Sophy întorcînd capul cu iuțeala unuia care stă la pîndă. Privirea fu atît de rapidă, încît el n-ar fi putut spune dacă nu cumva era doar preocuparea pentru eleva pe care o avea în grijă.

Effie trecu în fugă pe lîngă ei, și Darrow răspunse la provocarea fetei.

— Ceea ce sugerezi în legătură cu doamna Leath nu merită răspuns. Cît despre motivele mele de a dori să te ajut, depinde foarte mult ce cuvinte se folosesc pentru a defini lucruri oarecum nedefinite. E foarte adevărat că vreau să te ajut ; dar asta nu se datorează... unei anumite bunăvoințe pe care mi-ai arătat-o în trecut, ci pur și simplu interesului pe care ți-l port. De ce nu vrei să crezi că prietenia noastră îmi dă dreptul să intervin în direcția a ceea ce cred că este spre binele dumitale ?

Ea mai făcu cîțiva pași șovăielnici și apoi se opri din nou. Darrow observă că era palidă și avea cearcăne la ochi.

— O cunoști de mult pe doamna Leath ? îl întrebă pe neașteptate.

El șovăi, simțind apropierea primejdiei.

— De mult... da.

— Ea mi-a spus că ați fost prieteni... buni prieteni.

— Da, recunosc el, sîntem prieteni buni.

— Atunci se pare că e firesc să te simți îndreptățit să-i spui că nu crezi că aș fi persoana potrivită pentru Effie.

El scoase un sunet de protest, dar ea nu-l luă în seamă.

— Nu spun că ți-ar plăcea să faci asta. Nu ; ți-ar repugna. Și alternativa firească ar fi să încerci să mă convingi că ar fi mai bine pentru mine să mă duc în altă parte. Dar dacă nu reușești și îți dai seama că sînt hotărîtă să rămîn ? *Atunci* ai putea socoti că e de datoria dumitale să-i spui doamnei Leath.

Îi înfățișa situația cu o luciditate imparțială.

— Cred că eu așa aș face, în locul dumitale, încheie ea cu un rîs scurt.

— Nu m-aș simți îndreptățit să i-o spun, pe ascuns, dacă te-aș socoti nepotrivită pentru această slujbă ; dar m-aș simți îndreptățit, reluă el după o pauză, să-ți spun *dumitale* dacă aș socoti că slujba nu ți se potrivește.

— Și asta încerci să-mi spui acum ?

— Da : dar nu pentru motivele pe care ți le închipui.

— Și atunci care-ți sînt motivele, mă rog ?

— Ți le-am dat de înțeles mai înainte, cînd te-am sfătuit să nu renunți la ideea de a face teatru. Ești prea înzestrată, prea talentată, prea deosebită, ca să te înhami, la vîrsta dumitale, la munca asta ingrată cu copiii.

— Și toate astea i le-ai spus și doamnei Leath ?

Îi trînti întrebarea ca și cum s-ar fi așteptat să-l prindă cu mîta în sac. El fu mișcat de simplitatea stratagemei.

— Nu i-am spus absolut nimic, răspunsc.

— Și ce înțelegi — exact — prin „nimic“ ? Ieri, cînd am intrat în salonașul ei, vorbeați despre mine.

La această aluzie Darrow își pierdu cumpătul.

— I-am spus pur și simplu că te-am văzut de vreo două ori la doamna Murrett.

— Și că nu m-ai mai văzut de-atunci ?

— Și că nu te-am mai văzut de-atunci...

— Și te-a crezut... nu ți-a pus la îndoială spusele ?

El scoase o exclamație de protest, și roșeața din obraji se reflectă și pe chipul fetei.

— Oh, te rog să mă ierți ! N-am vrut să te întreb asta.

Se opri și aruncă din nou o privire rapidă, și în spațele lor și înainte. Apoi îi întinse mîna :

— Ei bine, atunci îți mulțumesc... și dă-mi voie să-ți liniștesc temerile. N-am să mai fiu multă vreme guvernanta lui Effie.

Auzind vestea, Darrow încercă să-și ascundă ușurarea în expresia de interes prietenesc cu care îi luă mîna.

— Înseamnă că ești de acord cu mine ? Și o să accepți să discuți cu mine problema ?

Ea clătină din cap cu un zîmbet ușor.

— Nu mă gîndesc la teatru. Am primit altă ofertă, asta-i tot.

Ușurarea lui fu la fel de mare. La urma urmei, responsabilitatea pe care o simțeam înceta odată cu plecarea ei de la Givré.

— O să-mi spui despre ce-i vorba, nu-i așa ?

Zîmbetul ei licări o clipă.

— Oh, ai să auzi curînd... Acum trebuie s-o găsesc pe Effie și s-o duc la lecții.

Făcu cîțiva pași și apoi se opri iar și se întoarse spre el.

— M-am purtat odios față de dumneata... și nu prea cîstit, izbucni ea brusc.

— Nu prea cîstit ? repetă el, cuprins de un nou val de uimire.

— Vreau să spun, neavînd încredere în dumneata. M-am gîndit iar, în timp ce discutam, că în sinea mea am fost mereu *convinsă* că puteam să...

Se făcu roșie ca focul și ochii îi zăboviră într-ai lui o clipă, plini de amintiri și chemări. În aceeași scurtă clipă, trecutul se trezi în el vag ; apoi între ei se așternu ca un vâl.

— Iat-o și pe Effie ! exclamă ea.

El se întoarse și o văzu pe fetiță țopăind în urma lor, de mîna cu Owen Leath.

Chiar și în tumultul propriilor sale emoții care începeau să se domolească, Darrow observă de îndată schimbarea produsă de apropierea tînărului. O clipă, obrajii lui Sophy Viner se făcură ca focul ; apoi căpătară paloarea unor petale albe. Totuși ea nu-și pierdu nimic din bravura cu care știa să facă față lucrurilor neașteptate. Poate că un altul, mai puțin familiar cu chipul ei decît Darrow, n-ar fi descifrat încordarea din surîsul pe care-l îndreptă de la el spre Owen Leath, și nici n-ar fi observat că ochii ei se înăspriseră de la un cenușiu confuz la un negru strălucitor. Dar asta îl izbi mai puțin decît schimbarea din Owen

Leath. Pe cînd se apropia, tînărul rîdea și sporovăia nepăsător cu Effie ; dar cum dădu cu ochii de domnișoara Viner, expresia i se transformă tot atît de brusc ca și a ei.

Pentru Darrow, schimbarea era mai puțin lămurită ; dar poate tocmai de aceea i se păru cu atît mai semnificativă. Numai că — oare ce voia să însemne ? Owen, ca și Sophy Viner, avea un chip care arăta nu atît ca o scenă pe care evoluează sentimentele, cît ca însăși substanța din care ele se modelează. În clipe de emoție trăsăturile lui stranie și neregulate păreau să devină fluide, să se desfacă și să se reface asemenea umbrelor norilor pe luciul unui rîu. Darrow, în fuga rapidă a umbrelor, nu putu descifra semnul nici unui sentiment : observă doar că tînărul era neobișnuit de surprins văzîndu-l cu domnișoara Viner, și că proporțiile uimirii puteau cuprinde tot soiul de presupuneri.

Primul gînd al lui Darrow a fost că Owen, dacă bănuia că discuția lor nu era rezultatul unei întâlniri întâmplătoare, s-ar putea mira că pretendentul mamei sale vitrege are o discuție confidențială, la această oră, cu guvernanta fetiței ei. Cîndul îl tulbură atît de mult încît, în vreme ce se întorceau tustrei spre casă, fu pe punctul de a-i spune lui Owen : „Am ieșit s-o caut pe mamă ta.“ Dar se temu că, în aceste împrejurări, chiar și o frază atît de simplă ar putea să pară o încercare stîngace de a se justifica ; de aceea continuă să meargă mai departe în tăcere alături de domnișoara Viner. Apoi îl izbi faptul că și Owen Leath, și la fel și fata, tăceau ; și constatarea îi întoarse gîndurile în altă direcție. Tăcerea poate fi tot atît de divers nuanțată ca și vorbirea ; iar cea care îi învăluia pe Darrow și pe cei doi însoțitori ai săi părea, pentru simțurile sale atente, că freamătă de firele nevăzute ale comunicării dintre ei. Mai întîi și-a dat seama de cele care porneau din propria sa conștiință încărcată ; apoi se gîndi că aceeași comunicare se desfășura și în afara ei. Într-adevăr, ceva mut și rapid se petrecea între tînărul Leath și Sophy Viner ; dar ce anume era și încotro se îndrepta — era un lucru pe care Darrow, cînd ajunseră în casă, abia începea să-l ghicească...

De pe terasă, Anna Leath privea micul lor grup revenind spre casă.

Se uita la ei din înălțimea senină a fericirii ei inexpugnabile, în timp ce străbăteau grădina. Iată-i, venind către ea, în lumina blândă a dimineții, fetița ei, fiul vitreg și viitorul soț; cele trei ființe care îi umpleau viața. Schiță un zîmbet în fața acestui tablou fericit; zbenguierile lui Effie îl cuprindeau într-un cadru mișcător în care cei doi bărbați se apropiau în tăcerea unei înțelegeri prietenoase. Părea o parte integrantă a profundei intimități a acestei scene faptul că nu-și vorbeau, și abia mai târziu o izbi amănuntul că nici unul dintre ei nu părea să simtă nevoia să-i adreseze vreo vorbă lui Sophy Viner.

Cît despre Anna, în clipa aceea plutea pe un șuvoi de fericire, ridicată pe o culme atît de luminoasă și de înaltă, încît părea să se contopască cu unul din valurile-i calde. Prima năvală de fericire o amețise și o orbise; dar acum cînd, în fiecare dimineață, se trezea cu certitudinea liniștită a repetării ei, începea să se obișnuiască cu senzația de siguranță pe care i-o dădca.

„Simt că aș putea să mă las în voia fericirii, să mă ia și să mă ducă; de parcă ar fi crescut din mine ca niște aripi.“ Astfel i-o exprimă ea lui Darrow, în timp ce mai târziu, în aceeași după-amiază, se plimbau împreună prin grădină. Privirea cu care îi răspunse el îi dădu aceeași senzație de siguranță. Cu o seară mai înainte i se păruse preocupat, și umbra dispoziției lui se întinsese puțin și asupra globului de aur al fericirii lor; dar acum nimic nu-l mai eclipsa și el atîrna deasupra lor, înalt și luminos ca soarele la amiază.

Sus în salonașul ei, după-amiază, se gîndea la toate acestea. Norii care acoperiseră cerul dimineața se transformaseră în ploaie, silindu-i să amîne o excursie la care urmau să ia parte cu toții. Effie împreună cu guvernanta fuseseră trimise cu mașina la Francheuil după cumpărături; iar Anna îi făgăduise lui Darrow să-l însoțească,

spre sfârșitul după-amiezii, într-o scurtă plimbare prin ploaie.

După prînz el se dusesese în camera lui, ca să scape de corvoada cîtorva scrisori la care întîrziase să răspundă ; și după plecarea lui, ea rămăsese așezată în același loc, cu mîinile încrucișate pe genunchi, cu capul ușor înclinat, într-un fel de reverie retrospectivă. Privind înapoi spre viața ei din trecut, îi apăru ca un efort neîncetat de a-și umple orele ; dar acum fiecare clipă era ca punga avarului, îndesată pînă la refuz cu aurul cel mai curat.

Fu trezită din visare de zgomotul pașilor lui Owen pe coridor. Tînărul se opri în fața ușii și, ca răspuns la bătaia lui, ea strigă : „Intră !“

Cînd ușa fu închisă în urma lui, Anna fu izbită de ploarea și aerul lui emoționat, și un imbold spre căință o făcu să spună :

— Ai venit să mă întrebi de ce n-am vorbit cu bună-nică-ta !

El aruncă în jur o privire care o făcu să-și amintească de felul ciudat cum Sophy Viner cercetase cu ochii odaia cu o seară mai înainte ; apoi ochii lui strălucitori se îndreptară spre ea, și spuse :

— Am vorbit chiar eu cu ea.

Anna tresări, mirată.

— Ai vorbit cu ea ? Cînd ?

— Chiar acum. Vin direct de la ea.

În primul moment Anna se simți necăjită. Era într-adevăr ridicol de absurd din partea unui tînăr atît de dornic de a-și asuma responsabilitățile vieții să cedeze copilărește unui impuls de moment. Se uită la el cu un amuzament abia deghizat.

— M-ai rugat să te ajut și ți-am făgăduit că o voi face. Nu merita să elaborăm un plan de bătaie atît de amănunțit, dacă intenționeai să-mi ieși problema din mîini, fără să mă anunți.

— Oh, nu-mi vorbi pe acest ton ! izbucni el aproape furios.

— Pe acest ton ? Ce ton ? întrebă ea, uitîndu-se țintă la chipul lui agitat. Aș putea mai curînd, continuă tot pe jumătate rîzînd, să-ți cer *eu* acest lucru !

Owen se înroși și pornirea i se potoli îndată.

— Am vrut să spun că *trebuia* să-i vorbesc, doar atât. Dacă nu-mi dai voie să-ți explic...

Ea îl privi cu blîndețe, mirată puțin de propria ei nerăbdare.

— Owen ! Nu ți-am dat eu totdeauna voie să faci ce vrei ? Tocmai de aceea țineam să vorbesc eu mai întîi cu bunică-ta... așteptam și pîndeam momentul cel mai potrivit...

— Momentul cel mai potrivit ? Și eu la fel. De aceea am vorbit cu ea.

Ridicase iar glasul, cu intonația aceea ascuțită pe care-o avea în clipele de mare încordare.

Mama sa vitregă se întoarse și se așeză pe canapeaua din colț.

— Oh, dragul meu, nu trebuie să ne certăm pentru asta ! Mi-ai luat o sarcină din spinare. Șezi și povestește-mi cum a fost.

El se opri în fața ei, nehotărît.

— Nu pot să stau jos, zise.

— Atunci, plimbă-te prin odaie. Numai spune-mi, fiindcă sînt nerăbdătoare.

Drept răspuns, el se trînti în fotoliul de alături, unde rămase o clipă fără să scoată o vorbă, cu picioarele întinse, cu brațele la ceafă, sub capul dat pe spate. Anna, cu ochii ațintiți asupra lui, aștepta liniștită să-l audă vorbind.

— Ce să-ți spun... firește, a fost cum era de așteptat.

— Vrei să spui că a primit vestea chiar atât de prost ?

— A invocat toată artileria grea : tata, Givré, domnul de Chantelle, rangul și biserica. Chiar și memoria bieteii mele mame a fost scoasă din uitare și înarmată cu tot felul de proteste imaginare.

Anna oftă, plină de simpatie.

— Ei bine... erai pregătit pentru așa ceva !

— Credeam că sînt, pînă cînd am auzit-o vorbind. Atunci mi s-a părut atât de incredibil de prostesc, încît i-am și spus-o.

— Oh, Owen... Owen !

— Da ; știu. Am fost un caraghios ; dar nu m-am putut stăpîni.

— Și ai rănit-o mortal, nu-i așa ? Tocmai asta voiam eu să evit. Îi puse o mână pe umăr, declarînd : Nesuferitule, de ce nu m-ai lăsat pe mine să-i vorbesc ?

El se feri ușor, astfel încît mîna ei îi lunecă de pe umăr.

— Nu înțelegi ; zise el, încruntîndu-se.

— Nu văd cum aş putea, dacă nu-mi explici. Dacă ai socotit că a venit timpul să-i spui bunicii, de ce nu mi-ai cerut mie s-o fac ? Aveam motivele mele să mai aștept ; dar dacă mi-ai fi cerut să-i vorbesc, firește că aş fi făcut-o.

— Care *erau* motivele tale ?

Anna nu-i răspunse imediat. Fiul ei vitreg avea ochii ațintiți asupra ei, și sub privirea lui se simți ușor stînjenită.

— Simțeam că... doream să fiu absolut sigură...

— Absolut sigură de ce ?

Răspunsul veni cu o întîrziere abia perceptibilă.

— Pur și simplu, de poziția *noastră*.

— Dar mi-ai spus că erai sigură, mai deunăzi, cînd am discutat înainte de întoarcerea lor de la Ouchy.

— Oh, dragul meu, nu poți să știi dacă, într-o problemă atît de complicată, fiecare zi, fiecare ceas, nu-ți poate schimba, mai mult sau mai puțin, cea mai sigură dintre certitudini !

— Tocmai aici voiam să ajung. Vreau să știu ce ți-a schimbat-o pe a ta.

Ea făcu un gest de nerăbdare.

— Ce mai contează, acum că faptul e împlinit ? Nu știu dacă aş putea să-ți dau un motiv precis...

El se ridică în piciorare și se uită la ea cu fruntea încruntată.

— Dar e absolut necesar să-mi spui.

La tonul lui ea își pierdu răbdarea.

— Nu-i necesar să-ți dau absolut nici o explicație, odată ce mi-ai luat problema din mîini. Tot ce pot spune e că am încercat să te ajut ; nici un alt gînd nu mi-a trecut prin minte. Se opri o clipă și apoi adăugă : Dacă te-ai îndoit de asta, ai avut dreptate să faci ce-ai făcut.

— Oh, nu m-am îndoit nici o clipă de *tine* ! răspunse el, accentuînd puțin pronumele ; chipul i se înseninase, redobîndind obișnuitul său aer încrezător. Nu fi jignită

dacă ți-am părut astfel, continuă. N-aș putea să-ți explic... totul pare atît de încîlcit, nu crezi ? De aceea m-am gîndit că-i mai bine să-i vorbesc imediat ; de fapt nu m-am gîndit, dar mi-a venit așa, deodată...

Anna îi aruncă și ea o privire împăciuitoare.

— Ei lasă, nu mai contează ce și cum. Important e cum să procedăm cu bunica ta. Nu mi-ai spus ce are de gînd să facă.

— Oh, vrea s-o cheme pe Adelaide Painter.

Acest nume aduse o notă de veselie în glasul lui și le destinse fețele amîndurora într-un zîmbet.

— Poate că, adăugă Anna, este într-adevăr lucrul cel mai bun pentru toți.

Owen ridică din umeri.

— Dar e absurd și umilitor. S-o amestecăm pe femeia aceea în secretele noastre... !

— Nu va mai fi multă vreme un secret.

El stătea lîngă cămin, unde mișca de colo-colo bibe-lourile de pe policioară ; dar la vorbele ei se întoarse spre ea.

— Nu-i așa că n-ai spus încă nimănui ?

— Nu ; dar acum am de gînd.

Se întrerupse așteptînd răspunsul lui, însă cum acesta nu venea, urmă :

— Dacă i se va spune Adelaidei Painter, nu văd nici un motiv să nu-i spun și domnului Darrow.

Owen lăsă jos mica statueta pe care o ținea între degete.

— Absolut nici unul ; vreau să afle toată lumea.

Ea zîmbi puțin la această insistență a lui, și era tocmai gata să-l ia peste picior pe această temă cînd el întrebă, întorcîndu-se spre ea :

— Pînă acum nu i-ai spus nici o vorbă.?

— Nu i-am spus nimic, în afară de ceea ce avea legătură cu planurile noastre, ale lui și ale mele : că te gîndeai să te căsătorești, și că nu voiam să plec din Franța pînă cînd nu făceam tot posibilul ca să te văd aranjat.

La primele ei vorbe, el se înroși pînă în vîrfurile urechilor ; dar pînă cînd termină ce avea de spus, fața i se în-senină din nou.

— Ești un înger, draga mea ! exclamă.

- Știi bine doar, îmi dădusem cuvântul.
- Da... da, știu, zise, dar apoi chipul i se înnegură din nou. Și asta-i tot... absolut tot ce i-ai spus ?
- Absolut tot, Dar de ce întrebi ?
- O clipă Owen șovăi, încurcat.
- Rămăseserăm înțeleși nu-i așa, ca bunița să fie prima care să afle ?
- Și așa a și fost, nu-i așa, din moment ce i-ai spus ?
- El se întoarse iar spre bibelouri și se apucă să se joace cu ele.
- Și ești sigură că nimic din ceea ce i-ai spus lui Darrow n-ar fi putut să-i dea de înțeles... ?
- Nimic din ceea ce i-am spus eu, categoric.
- Owen se răsuci brusc spre ea.
- De ce o spui astfel ?
- Cum ?
- Ca și cum... ca și cum ai crede că altcineva ar fi putut să-i spună...
- Altcineva ? Cine altcineva ? Și, ridicându-se în picioare, vorbi : Dragul meu băiat, unde vrei să ajungi ?
- Încerc să aflu dacă crezi că el ar putea să știe ceva precis.
- De ce aș crede ? *Tu* crezi așa ceva ?
- Nu știu. Vreau să aflu.
- Ea rîse de stăruința lui îndârjită.
- Ca să-mi pui la încercare sinceritatea, asta e ?
- Auzind zgomot de pași pe coridor, adăugă : Iată-l că tocmai vine ; poți să-l întrebi chiar tu.
- La bătaia în ușă a lui Darrow, ea îl pofti să intre, și el înaintă în odaie și se opri între ea și Owen. Văzîndu-l, o izbi contrastul dintre aerul lui de calmă fericire și agitația încruntată a fiului vitreg.
- Darrow răspunse privirii ei printr-un zîmbet.
- Am venit prea devreme ? Sau plimbarea a fost contramandată ?
- Nu ; sînt aproape gata.
- Rămase un moment între cei doi bărbați, uitîndu-se încet de la unul la celălalt.
- Dar mai întîi vrem să te anunțăm ceva : Owen s-a logodit cu domnișoara Viner.

Senzația pe care i-o lăsaseră întrebările lui Owen o făcu, în timp ce vorbea, să-și ațintească ochii asupra lui Darrow.

El se oprise cu fața la fereastră, așa încît, chiar și în lumina acelei după-amiezi ploioase, chipul i se vedea limpede. O clipă, ea nu zări decît o imensă surpriză ; atît de clar, încît se întoarse pe jumătate spre fiul ei vitreg, zîmbind ușor de bănuielile pe care i le combătuse. De ce, se întrebă ea, să-și închipuie Owen că Darrow îi ghicise taina ; și la urma urmei, chiar de-ar fi așa, de ce să fie atît de tulburat din cauza asta ? În orice caz, bănuielile probabil că i s-au risipit : în uimirea lui Darrow nu era nici urmă de prefăcătorie. Cînd își întoarse din nou ochii spre el, tocmai se îndrepta spre Owen cu mîna întinsă, și ea îi auzi, cuprinsă de o ușoară teamă inexplicabilă, cum schimbau între ei frazele obișnuite în aceste împrejurări. Mai observă apoi că Owen se liniștise și că îi zîmbea lui Darrow, ca răspuns la strîngerea de mîină și la urările lui. Avu sentimentul ciudat că umbra unui nor trecuse peste ei...

Un moment mai tîrziu, Owen ieși din odaie și ea rămase singură cu Darrow. El se întorsese la fereastră și stătea uitîndu-se cum plouă.

— Ești surprins de vestea lui Owen ? îl întrebă.

— Da, sînt, răspunse el.

— Nu te-ai gîndit că ar fi vorba de domnișoara Viner ?

— De unde să-mi închipui că ar fi vorba de domnișoara Viner ?

— Înțelegi acum de ce doream atît de mult să aflu ce știi despre ea.

Cum el nu făcu nici-un comentariu, ea continuă :

— Acum că știi că-i vorba despre ea, dacă e ceva...

Darrow veni iar în mijlocul odăii și se apropie de ea. Chipul îi era serios, cu o ușoară umbră de supărare.

— Ce Dumnezeu să fie ? După cum ți-am spus, n-am auzit în viața mea pe cineva spunînd două vorbe despre domnișoara Viner.

Anna nu răspunse, și rămaseră unul în fața celuilalt, nemișcați. În clipa aceea ea nu se mai gîndea la Sophy Viner și la Owen ; singurul ei gînd era că se afla singură

cu Darrow, aproape, și că, pentru prima dată, mâinile și buzele lor nu se împreunaseră.

El întoarse nehotărît privirea spre fereastră.

— Toarnă cu găleata. Poate că nu mai vrei să ieși ?

Ea șovăi, ca și cum ar fi sperat că o să stăruie.

— Cred că ar fi mai bine. Trebuie să mă duc de îndată la soacră-mea... căci Owen tocmai i-a spus, zise ea.

— Ah ! făcu Darrow, schițînd un zîmbet. Asta explică de ce, urcînd aici, am auzit pe cineva telefonînd după domnișoara Painter !

La această aluzie rîseră amîndoi, și Anna se îndreptă spre ușă. El i-o deschise și apoi o urmă.

XIX

O lăsă la ușa salonașului doamnei de Chantelle și se aventură singur afară, în ploaie.

Vîntul scutura ramurile goale ale copacilor de pe alee, aruncîndu-i în față șiroaiele de ploaie. Se îndreptă spre poartă și apoi o coti pe șosea, pornind cu pași mari prin spațiul deschis, cu obrazii biciuiți de rafalele piezișe. Cîmpiile cu pante line deveniseră o întindere noroioasă, iar tufișurile roșietice pe unde vînase împreună cu Owen cu o zi mai înainte tremurau golașe spre cerul furtunos.

Darrow mergea în neștire, fără să-i pese încotro se îndrepta. Gîndurile i se agitau ca ramurile copacilor. Vestea Annei nu-l luase cu totul prin surprindere : în dimineața aceea, întorcîndu-se spre casă cu Owen Leath și cu domnișoara Viner, avusese o clipă intuiția adevărului. Dar nu fusese decît o intuiție, o vagă bănuială ; iar acum era un fapt confirmat, care întuneca tot orizontul.

În privința propriei sale atitudini, își dădu seama imediat că dezvăluirea nu aducea cine știe ce schimbare. Dacă mai înainte fusese obligat să tacă, cu atît mai mult era acum ; singura deosebire era că, după cele aflate, această obligație devenea și mai insuportabilă. Pînă acum simțise pentru situația precară a lui Sophy Viner o simpatie

plină de remuşcări. Dar acum începea să încolţească în inima lui o vagă indignare împotriva ei. Oricît s-ar fi considerat mai presus de prejudecăţi, se simţea împărtăşind obişnuita îndoială faţă de dezinteresarea femeii ce încearcă să-şi ascundă trecutul. Nu-i de mirare că fusese moartă de frică atunci cînd îl întîlnise aici ! Era în puterea lui să-i facă mult mai mult rău decît îşi închipuise...

Fireşte, nu se gîndea să-i facă nici un rău ; dar dorea cu disperare s-o împiedice să se căsătorească cu Owen Leath. Încercă să-şi izgonească acest gînd, să-l izoleze şi să-l exteriorizeze atît încît să poată vedea ce anume îl generase : dar nu rămînea decît un simplu imbold orb al singelui, reculul instinctiv din faţă unui lucru pe care nici un argument nu era în stare să-l facă „echitabil“. Hoinăreala lui, oricît s-ar fi prelungit, nu-l putu lămuri mai bine : şi după ce străbătu vreo două sau trei sale pustii şi neroioase, o porni înapoi, obosit, spre Givré. Pe cînd străbătea alocă întunecată, îndreptîndu-se spre luminile ce ~~licăreau~~ printre ramurile plecate în jos, îşi dădu deodată seama de totala lui neputinţă. Putea să se frămînte şi să chibzuiască cît poţtea ; dar nu putea să facă nimic, absolut nimic...

Îşi lăasă pardesiul ud în vestibul şi începu să urce scara spre odaia lui. Dar pe palier fu ajuns din urmă de o servitoare care, cu un aer solemn şi cu glas scăzut şi confidenţial, îl rugă să fie atît de bun şi să treacă, o clipă, prin salonaşul doamnei marchize. Nedumerit puţin de invitaţie, o urmă pînă la uşa în faţa căreia, cu vreo două ceasuri în urmă, se despărţise de doamna Leath. Deschizînd-o, intră într-o odaie mare, luminată de lămpi, în care observă de îndată că nu se afla nimeni ; ceea ce îi dădu răgaz să remarce în ce măsură interesantă încăperea doamnei de Chantelle o „situa“ şi o completa. Perdelele prinse în falduri, tapiteria de satin purpuriu, glastrele de Sèvres, paravanul din lemn de trandafir din faţa căminului, măsuţele acoperite cu catifea tivită cu dantelă, înţesate de bibelouri de argint şi miniaturi pretenţioase, reconstituiau un cadru aproape perfect pentru această frumuseţe blondă a anilor '60. Darrow se întrebă dacă respectul filial al lui Fraser Leath ar fi predominat în asemenea măsură asupra scrupulelor sale estetice încît să

îngăduie un astfel de americanism în mijlocul eleganței purtînd marca secolului al optsprezecelea de la Givré ; dar, gîndindu-se mai bine, își spuse că, pentru fostul proprietar, o asemenea atitudine părea exact în tradiția locului.

Apariția doamnei de Chantelle dintr-o odaie alăturată îl smulse pe Darrow din divagațiile reveriei sale. Era gătita pentru seară și, în afară de o ușoară roșeață a pleoapelor, înfățișarea ei dichisită nu trăda nici un semn de agitație ; dar Darrow observă că, pentru a da mai multă solemnitate acestei împrejurări, ținea o batistă de dantelă între degetul gros și arătător.

Doamna de Chantelle pătrunse de îndată în miezul problemei, implorîndu-l ca, în numele strămoșilor lui din neamul Everard, să i se alăture ca să-i salveze odorul. Era convinsă că nu se adresa în zadar unui om a cărui ființă, al cărui „ton“, ale cărui tradiții îi proclamau atît de strălucit a fi liedul principiilor pe care îi cerea să le apere. Felul cum îl primise pe Darrow, încrederea pe care i-o acordase de îndată nu se poate să nu-i fi arătat că ea simțise instinctiv cît de unanime sînt sentimentele lor în problemele fundamentale. Îl recunoscuse de fapt ca pe singurul om pe care, fără a-și încălca pietatea maternă, îl putea accepta ca succesor al fiului ei ; și acum apela la el ca la un tată al lui Owen, să vină în ajutorul nefericitului băiat.

— Te rog să nu crezi că o învinuiesc cîtuși de puțin pe Anna, sau că dau dovadă de lipsă de înțelegere față de ea, cînd spun că o socot în parte responsabilă pentru ceea ce s-a întîmplat. Anna e „modernă“ — cred că așa se spune atunci cînd citești cărți îndoicelnice și admiri picturi oribile. De fapt, continuă doamna de Chantelle aplecîndu-se confidențial spre el, și eu am trăit totdeauna, mai mult sau mai puțin, în această atmosferă : după cum știi, fiul meu a avut concepții foarte revoluționare. Numai că el nu-și punca ideile în aplicare ; ele rămîneau pur intelectuale. Tocmai asta draga de Anna n-a înțeles niciodată. Și mi-e teamă că a sădit și în mintea lui Owen același gen de confuzie, că l-a făcut să amestece ceea ce citești cu ceea ce faci... Știi, desigur, că ea e de partea lui în această nefericită situație ?

Continuînd pe această temă, ajunse în cele din urmă la punctul unde îi cerea lui Darrow să intervină.

— Nepotul meu, domnule Darrow, zice că sînt illogică și nemiloasă pentru că sentimentele mele față de domnișoara Viner s-au schimbat de cînd am auzit vestea. Ei bine, dumneata o cunoști, se pare, de cîțiva ani ; Anna îmi spune că ai întîlnit-o pe cînd era însoțitoarea sau secretara, sau cam așa ceva, a unei foarte vulgare doamne Murrett. Și te întreb ca pe un prieten, ca pe unul de-ai *noștri*, să-mi spui dacă crezi că o fată care a trebuit să umble prin lume într-o asemenea situație, la dispoziția a tot soiul de oameni, este potrivită pentru a deveni soția lui Owen... Nu vreau să insinuez nimic împotriva ei ! Mie mi-a plăcut fata, domnule Darrow... Dar ce-are a face asta ? Nu vreau să se căsătorească cu nepotul meu. Dacă voiam să-i caut o soție lui Owen, n-aș fi apelat la soții Farlow ca să mi-o găsească. Asta Anna nu vrea să înțeleagă ; și dumneata trebuie să mă ajuți s-o fac să priceapă.

La acest apel, Darrow nu putu opune decît asigurările lui repetate că nu poate să intervină. Încercă s-o facă pe doamna de Chantelle să înțeleagă că însăși poziția pe care nădăjduia s-o aibă în această casă făcea intervenția lui cu atît mai riscantă. Aduse argumentele obișnuite și își exprimă toată înțelegerea ; dar teama doamnei de Chantelle risipise obișnuita ei imprecizie și, deși nu avea prea multe argumente, rămase pe poziție ca un animal speriat, cu ghearele scoase.

— Bine, atunci, încheie ea ca răspuns la afirmațiile lui repetate că nu vedea nici un mod de a o ajuta, poți cel puțin, chiar dacă nu vei spune o vorbă celorlalți, să-mi destăinui sincer și deschis — și asta va rămîne între noi — părerea dumitale personală despre domnișoara Viner, deoarece ai cunoscut-o cu atîta timp înaintea noastră.

El protestă că, dacă o cunoștea mai de mult, în schimb o cunoștea mult mai puțin decît ei, și că o asigurase în acest sens mai înainte pe Anna că nu poate să aibă o opinie.

Doamna de Chantelle scoase un oftat adînc de resemnare.

— Opinia dumitale despre doamna Murrett e de ajuns ! Presupun că *asta* nu mai vrei s-o tăgăduiești ? Și doar cerul știe cu câți oameni respingători o mai fi avut de-a face ! Singurii prieteni pe care poate să-i menționeze au un nume imposibil... Nu încerca să-mi argumentezi, domnule Darrow. Sînt impresii care merg mai adînc decît faptele... Și apoi, *știi* sigur că se gîndea să se apuce de teatru..., și doamna de Chantelle își duse la ochi un colț al batîstei de dantelă. Eu sînt de modă veche, ca și mobilele mele, murmură ea. Și credeam că mă pot bizui pe dumneata, domnule Darrow...

În seara aceea, cînd Darrow ajunse în odaia sa, se gîndi cū o notă de ironie că, de fiecare dată cînd intra în ea, aducea un nou mănunchi de frămîntări care să-i tulbure liniștea izolării. Din ziua cînd venise aici, doar cu patruzeci și opt de ore în urmă, și deschisese fereastra spre cerul nopții, cu speranțele tot atît de numeroase ca și stelele, fiecare seară adusesese cu ea o nouă problemă și noi suferințe. Dar pînă acum nimic nu se putca asemui cu deprimarea totală cu care se apucă să analizeze noile dificultăți cu care era confruntat.

Sophy Viner nu se arătase la cină, așa încît nu putuse s-o vadă în noul ei rol și nici să ghicească natura reală a legăturii dintre ea și Owen Leath. Un lucru era însă limpede : oricare ar fi fost adevăratele ei sentimente și oricît de mult sau de puțin ar fi pîs ea în joc, dacă se hotărîse să se mărite cu Owen avea destulă iscusință și tenacitate ca să înfrîngă orice stratagemă pe care sărmana doamnă de Chantelle ar putea să i le opună.

De fapt, Darrow era singura persoană care ar fi putut s-o abată de la scopul ei : doamna de Chantelle dăduse întîmplător peste mijlocul cel mai sigur de a-l salva pe Owen — dacă a-l împiedica să se căsătorească însemna a-l salva ! În această privință, Darrow nu avea pretenția că își formase o opinie ; un singur lucru îl simțea limpede și insistent : nu avea de gînd, dacă îi stătea în putință, să lase ca această căsătorie să aibă loc.

Cum avea s-o împiedice, asta nu știa ; imaginația lui frămîntată vedea închisă orice cale. O clipă fusese încli-

nat să urmeze sfatul doamnei de Chantelle și s-o îndemne pe Anna să-și retragă consimțământul. Dacă reticențele lui, eforturile de a ocoli acest subiect nu-i scăpaseră, era neîndoielnic că le pusese pe seama faptului că el știa mai multe și avea o părere mai proastă despre Sophy Viner decît voia să recunoască ; și ar putea să se folosească de acest lucru ca s-o facă, treptat, să nu mai privească cu ochi buni proiectul căsătoriei. Dar cum să procedeze astfel fără să-și trădeze ipocrizia ? Dacă nu ar fi avut nimic de ascuns, ar fi putut prea bine să fi spus : „Una e să nu știu nimic despre această fată, și alta să pretind că o socotesc o partidă bună pentru Owen.“ Dar putea oare să spună și atît fără să trădeze mîi mult ? Nu se temea de întrebările Annei sau de răspunsurile lui, ci de ceea ce ar fi reieșit limpede în intervalele dintre ele. Înțelese acum că, încă de cînd Sophy Viner sosise la Givré, el simțise în Anna o vagă bănuială că există ceva neexprimat, și poate inexprimabil, între fată și el... Cînd în cele din urmă adormi, lăsase totul la voia întîmplării, zicîndu-și că ziua de mîine va oferi poate o șansă.

Prima șansă fu o întîlnire cu doamna Leath, în timp ce cobora scara a doua zi dimineața. Ea stătea jos gata îmbrăcată, cu pălăria pe cap, grăbită să meargă pînă la căsuța din parc, unde unul din copiii portarului avusese un accident. În rochia neagră și strîmtă, părea mai dreaptă și mai zveltă ca de obicei, iar fața ei radia acea lumină palidă pe care o căpăta cînd ceva o făcea să se agite ; un fel de războinică strălucire ce dădea capului mic, cu bărbia puternică și părul strîns, o asemănare cu o amazoană de pe o friză.

Era primul moment cînd se aflau singuri, din după-amiaza trecută, cînd îl lăsase la ușa soacrei ei ; și după cîteva fraze despre copilul rănit, discuția lor reveni în mod firesc la Owen.

Cu un zîmbet, Anna îi vorbi despre „scena“ cu doamna de Chantelle, care aparținea, sărmana, unei generații în care „scenele“ (în sensul femeiesc și lacrimogen al cuvîntului) erau tributul plătit de sensibilitate unui eveniment neobișnuit. Discuția fusese, pînă în cele mai mici amănunte, atît de conformă cu ceea ce prevăzuse Anna, încît

nu îi produsese mare impresie ; dar era dornică să afle rezultatul întrevederii lui Darrow cu soacra ei.

— Mi-a spus că a trimis după tine ; întotdeauna „trimite după cineva“ în momentele dificile. Cred că și asta ține de *l'époque*. Și în lipsa Adelaidei Painter, care nu poate să ajungă aici decît abia azi după-amiază, a recurs la bietul de tine.

Spuse totul cu ușurință, cu o ușurință care pentru nervii lui încordați părea cam exagerată. Dar își dădea seama că încordarea lui era atît de mare, încît se întrebă imediat dacă vreodată lucrurile i se vor mai părea obișnuite, neînsemnate și firești.

Pe cînd păseau repede prin burnița cî care se terminase furtuna din timpul nopții, Anna se lipi de el sub umbrelă, și apăsarea brațului ei pe al lui îi aminti de plimbarea pe cheiul din Dover cu Sophy Viner. Cu o tresărire, amintirea îi oferi viziunea atîtor ocazii inevitabile de apropiere, destăinuiri și familiaritate pe care le vor aduce viitoarele sale relații cu fata, și nenumăratele prilejuri de a se trăda pe care le implicau.

— Povestește-mi ce i-ai spus, o auzi el pe Anna zicînd.

Cu o bruscă hotărîre, declară :

— Înțeleg foarte bine sentimentele soacrei tale.

Cuvintele, odată rostite, părură mult mai puțin semnificative decît îi răsunaseră lui în minte ; și Anna răspunse, fără să se arate surprinsă :

— Firește. Era inevitabil să simtă astfel. Dar o convingem noi cu timpul. Sub umbrela șiroindă, își ridică fața spre el : Nu-ți amintești ce-ai spus alaltăieri ? „Împreună nu se poate să nu izbutim să-l ajutăm s-o scoată la capăt !“ I-am spus asta lui Owen, așa că acum nu mai poți da înapoi.

Alaltăieri ! Era oare cu puțință ca, atît de recent, viața să-i fi părut unui om ceva destul de simplu ca să poată face asemenea afirmații ?

— Anna, întrebă el pe neașteptate, de ce ții atît de mult la această căsătorie ?

Ea se opri brusc și se întoarse spre el.

— De ce ? Dar cred că ți-am explicat... sau poate că nici n-a fost nevoie, căci păraai să fii de acord cu motivele mele !

— Nu știam, pe atunci, cu cine voia Owen să se căsătorească.

Vorbele îi izbucniseră și se simți pe dată mai ușurat. Dar logica Annei îl încolți.

— Ieri știai ; și m-ai asigurat că nu aveai nimic...

— Împotriva domnișoarei Viner ? și, odată rostit, numele continuă să-i răsune la nesfârșit în urechi. Firește că nu. Dar asta nu înseamnă că o socotesc o partidă potrivită pentru Owen.

Anna nu-i răspunse imediat. Când vorbi, în sfârșit, îi puse o întrebare :

— De ce nu o socotești o partidă potrivită pentru Owen ?

— Păi... motivele doamnei Chantelle nu mi se par atât de neglijabile pe cât crezi.

— Te gîndești la faptul că a fost secretara doamnei Murrett, și că cei care au angajat-o mai înainte se numeau Hoke ? Căci, după cîte înțelegem, Owen și cu mine, astea sînt cele mai grave acuzații împotriva ei.

— Totuși, e limpede că partida nu este ceea ce a visat doamna de Chantelle.

— Oh, perfect... dacă asta-i tot ce vrei să spui.

Se zărea căsuța paznicului, și ea grăbi pasul. Darrow continuă să meargă alături de ea în tăcere, dar la poartă ea îl opri cu întrebarea :

— Chiar asta-i tot ce vrei să spui ?

— Firește, se auzi el declarînd.

— Oh, atunci cred că am să te conving... chiar dacă n-am să pot, ca doamna de Chantelle, să chem în ajutor toți Everard-ii din familia ta !

Și ridică spre el acea privire veselă și fericită care uneori o scălda într-o lumină primăvărată.

Darrow se uită după ea cum pășea grăbită pe cărarea mărginită de crizanteme ude de ploaie, și pe urmă intrînd în căsuță. După ce n-o mai văzu, începu să se plimbe afară prin burniță, așteptînd să afle dacă trebuia să ducă acasă vreun mesaj ; și după cîteva minute, ea apăru iar.

Copilul, îi zise, era destul de rău rănit dar în afară de primejdie, și doctorul din sat, care era de față, ceruse să i se spună chirurgului, chemat de la Francheuil, să aducă cu el anumite ustensile necesare. Owen plecase cu mașina să-l aducă pe chirurg, dar mai era încă vreme să se ia legătura cu el prin telefon. Doctorul le mai ceruse să se aducă tot ce aveau la Givré în materie de bandaje și dezinfectante, și Anna îl rugă pe Darrow să se adreseze domnișoarei Viner, care știa unde să găsească cele necesare și care le va trimite prin unul din servitori cu bicicleta pînă la căsuța paznicului.

Darrow, pe cînd se grăbea să-i îndeplinească rugămintea, își dădu seama imediat că i se oferea prilejul să schimbe o vorbă cu Sophy Viner. Ce anume îi va spune — nu știa ; dar acum, mai mult ca oricînd, era momentul să fie precis și categoric. Nu spera să mai aibă prilejul de a sta de vorbă cu ea fără martori.

Bănuise că o va găsi împreună cu eleva ei în odaia de studii ; dar află de la o servitoare că Effie se dusesese la Francheuil cu fratele ei vitreg, și că domnișoara Viner se mai afla încă în odaia ei. Darrow îi trimise vorbă că îi aducea un mesaj de la căsuța paznicului, și curînd o auzi coborînd scara:

XX

O elipă, în timp ce se apropia de el, tremurul privirii o trădă că se gîndea la același lucru ca și el. Darrow îi transmise instrucțiunile mecanic, fără a uita vreun amănunt, iar ea îi răspunse pe același ton, repetîndu-i apăsător cuvintele, cu grija unui copil care nu e sigur dacă a înțeles totul bine. Apoi dispăru în sus pe scări.

El mai zăbovi prin hol, neștiind dacă ea avea de gînd să revină, dar în sinea lui fiind convins că va reveni. În cele din urmă o văzu coborînd, cu pălăria și jacheta. Ploaia șiroia încă pe geamuri și, ca să spună ceva, el zise :

— Doar n-ai de gînd să te duci chiar dumneata pînă la căsuță ?

— Am trimis unul din oameni cu lucrurile cerute ; dar m-am gîndit că doamna Leath ar putea avea nevoie de mine.

— Nu ți-a transmis să vii, replică el, întrebîndu-se cum ar putea s-o rețină ; dar ea răspunse hotărîtă :

— Mai bine mă duc.

El îi deschise ușa, lăsînd-o să treacă, își luă umbrela și ieși după ea. În timp ce coborau treptele de la intrare, ea întoarse ochii spre el :

— Ți-ai uitat impermeabilul.

— N-am nevoie de el.

Ea nu avea umbrelă, așa încît el și-o deschise pe a lui și i-o întinse. Dar Sophy refuză cu un murmur de mulțumire și continuă să meargă prin burnița mărunță, așa că el își ținu umbrela numai deasupra sa, fără să-i ofere s-o adăpostească.

Trecură repede, în tăcere, prin curte și o porniră pe alee. Străbătuseră poate o treime din drum, cînd Darrow zise deodată :

— N-ar fi fost mai cîstit, cînd am stat ieri de vorbă, să-mi fi spus ce am auzit adineauri de la doamna Leath ?

— Mai cîstit... ? și se opri brusc, cu o privire mirată.

— Dacă aș fi știut că viitorul îți era hotărît, te-aș fi scutit de sfaturile mele gratuite.

Ea își continuă drumul, mergînd acum ceva mai încet.

— Ieri nu puteam să vorbesc. Aveam de gînd să-ți spun astăzi.

— Oh, nu-ți reproșez lipsa de încredere. Numai că, dacă mi-ai fi spus, aș fi știut că te gîndeai serios la ceea ce mi-ai spus ieri.

Ea nu-l întrebă la ce anume se referea și, brusc, el înțelese că ultimele ei cuvinte cînd se despărțiseră erau tot atît de vii în mintea ei ca și în a lui.

— E atît de important să fi știut ? întrebă ea în cele din urmă.

— Nu pentru dumneata, firește, replică el cu o asprime involuntară.

Era de necrezut, și totuși adevărat, că deocamdată scopul lui nemijlocit cînd căutase să vorbească cu ea se

pierduse înecat sub un val de resentimente pentru faptul că nu însemnase aproape nimic în viața ei. Și atunci, care era exact natura sentimentelor lui față de ea ? Cu câteva ceasuri mai înainte ea nu-i preocupase nici gândurile, și nici simțurile ; dar acum vedea cum se trezeau în el vechi instincte adormite...

O rafală de vînt îl izbi în obraz și aproape îi smulse lui Sophy pălăria de pe cap. Tînăra fată își duse mîinile la păr cu un gest familiar... El veni mai aproape și ținu umbrela deasupra capului ei...

La căsuța portarului o așteptă afară. Ploaia continua să-i șiroiască pe trup. Îl trecu un fior de frig și umezeală, și tropăi cu picioarele pe lespezile de piatră. Așteptarea i se păru nesfîrșită, pînă ce ușa se deschise și ea își făcu din nou apariția. Încercă s-o zărească pe Anna în casă, dar nu izbuti ; totuși simpla senzație că era pe aproape îi schimbă complet starea sufletească.

Copilul, îi spuse Sophy, se simțea mai bine ; dar doamna Leath hotărîse să aștepte venirea chirurgului. În timp ce se întorceau, Darrow se uită spre poartă și văzu trăsura de modă veche a doctorului lîngă trotuar.

— Vrei să te ducă trăsura doctorului înapoi acasă ? sugeră el.

— Nu ; mă duc pe jos, răspunse Sophy.

Și o porni și el spre casă, alături de ea. Sophy nu se arătă surprinsă că el nu rămînea la căsuța portarului, și merseă iar în tăcere prin ploaie. Acceptase adăpostul umbrelei lui, dar se ținea la o distanță măsurată cu atîta grijă, încît nici măcar în legănatul trupurilor produs de mersul rapid nu li se atinseră brațele ; observînd acest lucru, el își dădu seama că fiecare strop din sîngele ei era sensibil la apropierea lui.

— Ceea ce am vrut să spun mai înainte, începu, a fost că ar fi trebuit să fii sigură că îți vreau binele.

Ea păru să-i cîntărească cuvintele.

— Sigură, în ce sens ?

— Că poți să ai mai multă încredere în mine.

— Ți-am spus că ieri nu eram liberă să vorbesc.

— Dar dacă acum ești, pot să-ți spun o vorbă ?

Ea rămase un timp tăcută, iar cînd vorbi o făcu pe un ton atît de scăzut, încît fu nevoit să-și aplece capul ca să prindă răspunsul ei.

— Nu știu ce-ai putea avea de spus.

— În orice caz, aici e greu de spus. Și în casă nu știu unde am putea sta de vorbă. Aruncă în jurul lui o privire prin ploaie și spuse : Hai să mergem cîteva clipe pînă la pavilionul de lîngă izvor.

În dreapta drumului, sub un pîlc de arbori, un mic pavilion de stuc înconjurat de o balustradă se înălța pe arcade de cărămidă ruînată, deasupra unui șir de trepte care coborau spre un izvor. Alte trepte urcau cotit spre o ușa aflată puțin mai sus. Darrow le urcă și, deschizînd ușa, pătrunse într-o mică încăpere rotundă, acoperită cu fîșii de tapet dezlipit, pe care mandarini fantomatic decorați executau gesturi prelungi. Cîteva scaune de pai, negre și aurite, și o masă șubredă de lac scórojit se aflau pe podeaua de faianță roșie.

Sophy îl urmase fără a spune ceva. El închise ușa în urma ei, și ea rămase nemișcată, ca și cum ar fi așteptat să vadă ce are de spus.

— Acum putem vorbi în liniște, zise el cu un zîmbet în care încercă să pună o expresie de sinceră prietenie.

Ea nu făcu decît să repete :

— Nu știu ce-ai putea avea de spus.

Glasul îi pierduse acea intonație de încredere aproape nostalgică cu care se încheiase convorbirea lor din ziua precedentă și ea îl privea cu un fel de răceală ostilă. Tonul ei dădea de înțeles că sarcina lui va fi grea, dar nu-i zdruncină hotărîrea de a merge înainte. Darrow se așeză, iar ea îi urmă mecanic exemplul. Masa se afla între ei și ea își așeză brațele pe mușea scórojită, rezemîndu-și bărbia pe mîinile împreunate. O privea și ea îi întoarse privirea.

— *Mie* n-ai nimic să-mi spui ? o întrebă în cele din urmă.

Un surîs ușor îi ridică, în felul știut, colțul stîng al buzelor strînse.

— Despre căsătorie ?

— Despre căsătorie.

Ea continua să-l privească printre gene.

— Ce-aș putea să-ți spun ce nu ți-a spus încă doamna Leath ?

— Doamna Leath nu mi-a spus decît faptul în sine, și că îi face plăcere.

— Ei, și nu sînt cele două lucruri esențiale ?

— Lucruri esențiale pentru *dumneata* ? Mă gîndeam...

— Oh, esențiale pentru *dumneata*, răspunse ea apăsător.

El se înroși la această ripostă, dar, stăpînindu-se, continuă :

— Esențial pentru mine este, firește, să faci cum este mai bine pentru *dumneata*.

Ea rămase tăcută, cu genele plecate. În cele din urmă întinse mîna și luă de pe masă un mic evantai chinezesc jerpclit. Răsuci de cîteva ori între degete mînerul de abanos, și, uitîndu-se la ea, Darrow fu izbit în mod straniu de felul cum mica lor romanță efemeră era simbolizată de fișiile decolorate de mătase fragilă.

— Ai impresia că logodna mea cu domnul Leath nu este lucrul cel mai bun pentru mine ? întrebă ea în cele din urmă.

Înainte de a răspunde, Darrow așteptă să-și formuleze vorbele cît mai clar cu putință, ca un chirurg care ține bine bisturiul pentru a face o incizie precisă.

— Nu sînt sigur, răspunse, că ar fi lucrul cel mai bun pentru nici unul din voi.

Ea primi lovitura fără să șovăie, doar o umbră de roșeață îi trecu pe obraz ca reflexul unei îmbujorări. Continua să-și țină ochii plecați spre evantai.

— Din al cui punct de vedere vorbești ?

— Firește, din acela al persoanelor în cauză.

— Al lui Owen, desigur ? Nu mă socoți decî o partidă bună pentru el ?

— Din al dumitale, în primul rînd. Nu-l socot o partidă bună pentru *dumneata*.

Rostise răspunsul brusc, cu ochii ațintiți spre fața ei. Ea se făcuse extrem de palidă, dar pe măsură ce înțelesul cuvintelor îi pătrundea în minte, văzu o stranie lumină interioară mijind pe chipul ei rigid. Ridică pleoapele doar atît cît să arunce spre el o privire voalată, și un zîmbet îi lunecă pe buzele tremurînde. O clipă, această

schimbare îl nedumeri ; dar imediat simți un val puternic de neliniște.

— Nu-l socot o partidă bună pentru dumneata, bî-
gui el, căutînd să-și reia șirul vorbelor.

Ea aruncă o privire vagă în jurul odăii reci și întunecoase.

— Și m-ai adus aici ca să-mi spui de ce anume ?

Întrebarea îi aminti că minutele lor erau numărate, și că, dacă nu trece imediat la subiect, s-ar putea să nu mai aibă alt prilej s-o facă.

— Motivul meu principal este că îl socot prea tînăr și lipsit de experiență ca să-ți poată oferi sprijinul de care ai nevoie.

La aceste cuvinte, chipul ei se schimbă din nou, încremenind într-o răceală tragică. Privea țintă în fața ei, luptîndu-se vădit să-și stăpînească tremurul mușchilor ; și după ce reuși, rosti o remarcă glumeață, cu buzele palide :

— Dar știi bine că mi-am fost întotdeauna singură sprijin !

— E doar un copil, continuă Darrow, un copil fermecător, minunat ; dar nu știe mai mult decît un copil cum să facă față inevitabilelor probleme de zi cu zi... lucrurilor banale și mărunte din care e făcută viața.

— Am să le rezolv eu în locul lui, răspunse ea.

— Se vor dovedi mai grele decît îți închipui.

Ea îi aruncă o privire întrebătoare.

— Trebuie să ai un motiv anume ca să spui asta.

— Numai o viziune realistă a faptelor.

— Ce fapte ?

Darrow șovăi.

— Știi mai bine decît mine, răspunse el în cele din urmă, că drumul nu-ți va fi neted.

— În orice caz, doamna Leath mi l-a netezit.

— Dar doamna de Chantelle nu va face la fel.

— De unde știi *dumneata* asta ? ripostă ea.

El șovăi iarăși, neștiind pînă unde era prudent să dezvăluie din încrederea ce-i fusese acordată. Apoi, evitînd s-o amestece pe Anna, răspunse :

— Doamna de Chantelle m-a chemat ieri la ea.

— Te-a chemat... ca să-ți vorbească despre mine ?

Roșeața i se întinse pînă pe frunte și ochii îi ardeau întunecați sub sprîncenele încruntate.

— Cu ce drept, aș vrea să știu ? Ce legătură ai dumneata cu mine sau cu tot ce mă privește ?

Darrow își dădu seama imediat de bănuiala îngrozitoare care pusese stăpînire pe ea, și sentimentul că nu era pe deplin nejustificată îl făcu să se simtă o clipă rușinat. Dar nu se abătu de la scopul său.

— Sînt un vechi prieten al doamnei Leath. Așa că nu este un lucru nefiresc ca doamna de Chantelle să stea de vorbă cu mine.

Ea lăsă pe masă evantaiul și se ridică în picioare, întorcînd spre el aceeași mască de mînie și dispreț cu care îl privise la Paris, atunci cînd el îi mărturisea că îi ascunsese scrisoarea. Se îndepărtă cîțiva pași și apoi se întoarse spre el.

— Pot să te întreb ce ți-a spus doamna de Chantelle ?

— Mi-a dat de înțeles că nu va încuraja această căsătorie.

— Și cu ce scop ți-a dat de înțeles asta dumitale ?

Darrow șovăi :

— Cred că s-a gîndit...

— Că te poate convinge s-o influențezi pe doamna Leath să fie împotriva mea ?

El rămase tăcut, dar ea stăruî :

— Asta a fost ?

— Da.

— Dar dacă nu... dacă îți ții făgăduiala...

— Făgăduiala ?

— Că n-o să spui nimic... absolut nimic...

Privirea ei încordată avea o licărire de neliniște. Și în timp ce ea vorbea, îl izbi gîndul cît de odioasă era întreaga scenă.

— Sigur că n-am să spun nimic... știi bine... Se aplecă spre ea și își puse mîna pe ale ei : Știi bine că n-aș face-o pentru nimic în lume...

Ea se trase înapoi și își acoperi fața, suspinînd. Apoi se prăbuși în scaun, își rezemă brațele pe masă și își puse capul pe ele. Darrow rămase nemișcat, copleșit de muștrări de conștiință. După un lung răstimp, în care el

numărase dureros secunde cu ritmul răsufării ei întretăiate, ea ridică spre el o față de pe care dispăruse orice urmă de amărăciune.

— Să nu-ți închipui că nu știu ce-ai crezut despre mine !

Strigătul acesta îl făcu să se simtă și mai rușinat. „Biată copilă“, îi venea să-i răspundă, „rușinos e faptul că nu m-am gândit la tine nici o clipă !“ Dar nu putu decât să repete inutil :

— Aș face orice ca să te pot ajuta.

Ea rămase tăcută, bătînd ușor cu degetele în masă. El înțelese că i se mai risipise îndoiala față de el, și îl făcu să se simtă și mai rușinat, ca și cum n-ar fi meritat încrederea pe care i-o acordase fata. Apoi ea spuse :

— Crezi, deci, că n-am dreptul să mă mărit cu el ?

— N-ai dreptul ? Ferească Dumnezeu ! Am vrut doar să spun...

— Că preferi să nu mă mărit cu nici unul dintre prietenii dumitale.

O spuse dinadins, nu ca pe o întrebare, ci ca pe o simplă constatare obiectivă.

Darrow se ridică la rîndul lui și se duse nehotărît spre fereastră. Se opri și privi prin ochiurile mici și prăfuite la peisajul întunecat de afară ; apoi se întoarse lîngă masă.

— Am să-ți spun exact la ce mă gîndeam. Că ai să fii nefericită dacă te măriți cu un om pe care nu-l iubești.

Știa că risca să fie înțeles greșit, dar socotea că șansele de succes erau egale cu primejdia ce-l amenința. Dacă anumite semne însemnau ceea ce bănuia el, ar putea încă — indiferent cu ce preț — să plătească viitorul cu trecutul său.

Fata, la vorbele lui, ridicase capul cu un gest de surpriză. Ochii ei îi căutară încet pe ai lui și rămaseră acolo, privind întrebător. O clipă el îi susținu privirea ; apoi își plecă ochii și așteptă.

În cele din urmă, ea începu să vorbească.

— Te înșeli... te înșeli cu totul.

El mai așteaptă o clipă.

— Mă înșel... ?

— Crezînd ceea ce crezi. Sînt fericită pe cît o merit !
proclamă ea brusc, cu un hohot de rîs.

Apoi se ridică și se îndreptă spre ușa.

— *Acum* ești mulțumit ? întrebă, întorcînd spre el din
prag o față cît se poate de voioasă.

XXI

Cînd deschise ușa, de pe alce se auzi duduind automobilul lui Owen. Era semnalul care le întrerupsese prima conversație, și acum, instinctiv, se despărțiră iar la auzul acestui sunet. Fără o vorbă, Darrow se întoarse în încăpere, în timp ce Sophy Viner coborî treptele și se îndreptă singură spre casă.

La dejun, prezența chirurgului și lipsa doamnei de Chantelle — care se scuzase pretextînd că o doare capul — se combinară pentru a muta centrul de greutate al conversației ; și Darrow, la adăpostul obișnuitului schimb de banalități, avu timpul să-și creeze o mască și să observe că și ceilalți se străduiau să facă la fel. Era prima dată cînd îi vedea pe tînărul Leath și Sophy Viner împreună, de cînd aflate de logodna lor ; dar nici unul dintre ei nu dezvăluia mai multe emoții decît o cereau împrejurările. Era limpede că Owen se afla cu totul sub vraja fetei, și că la cel mai mic semn al ei, fericirea lui ar fi izbucnit ; dar reticența ei era justificată de faptul, recunoscut tacit, că doamna de Chantelle nu era de acord. Acest lucru influența și atitudinea Annei, făcînd-o să se poarte cu Sophy, dacă nu mai puțin amabil, dar oricum ceva mai reținut decît dacă s-ar fi ajuns la înțelegere definitivă. Astfel interpreta Darrow tensiunea perceptibilă sub schimbul curgător de banalități, la care lua și el parte, arguincios. Dar își cădea seama tot mai mult că nu izbutea să sesizeze atmosfera morală din jurul său ; era ca un om cu febră care încerca să-și dea seama de temperatura altuia, atingîndu-l.

După dejun Anna, care urma să-l ducă pe chirurg cu mașina acasă, îi propuse lui Darrow să-i însoțească. Effie

avea să vină și ea ; și Darrow bănuia că ea dorea să-i dea fiului vitreg prilejul de a rămîne singur cu logodnica sa. La întoarcere, după ce-l lăsară pe chirurg acasă la el, fetița se așază între mama ei și Darrow, așa că prezența ei îi împiedică să discute lucruri mai personale. Darrow știa că doamna Leath nu-i pomenise încă lui Effie că o să se înrudească în curînd cu el. Dezvăluirea prematură a planurilor lui Owen împinsese proiectele lor pe un plan mai îndepărtat, așa încît în mod tacit continuau să se comporte în prezența fetiței ca niște buni prieteni.

După prînz cerul se limpezise și, ca să prelungească puțin plimbarea, o luară pe la ruinele îmbrăcate în iederă care ar fi trebuit să fie scena proiectatului picnic. Ocolul îi duse din nou la poarta parcului, nu cu mult înainte de apusul soarelui ; și cum Anna ținea să se oprească la căsuța portarului ca să afle cum se mai simțea copilul rănit, Darrow o lăsă acolo cu Effie și își continuă pe jos drumul spre casă. Avu impresia că ea rămăsese puțin surprinsă văzînd că nu o aștepta ; dar îl chinuia o neliniște interioară care se transformase într-o intensă dorință de mișcare fizică. I-ar fi plăcut să umble în neștire ; să rătăcească ceasuri întregi prin vîntul umed și prin întunericul reconfortant, și să se întoarcă frînt de oboseală, tînjind după uitarea somnului. Dar nu avea nici un pretext pentru o asemenea evadare, și se temea că, în împrejurările acelea, absența lui prelungită i-ar fi părut ciudată Annei.

Pe cînd se apropia de casă, gîndul că o va revedea îi schimbă rapid dispoziția. Era ca și cum intensitatea viziunii ei i-ar fi risipit perplexitățile, împrăștiindu-le ca negura dimineții. Oriunde s-ar fi aflat ea în clipa aceea, știa că îl poartă în gînd, și acest lucru umbrea orice altceva. Se iubeau, și dragostea lor se întindea deasupra lor, deschisă și amplă ca lumina zilei ; în toate spațiile ei strălucitoare nu exista nici o crăpătură în care să se poată ascunde frica. Peste cîteva minute se va afla lîngă ea și își va întări certitudinea în ochii ei. Și apoi, înainte de cină, ea va face în așa fel încît să rămîna singuri în salonașul ei ; iar el se va așeza lîngă focul din cămin și îi va urmări mișcările liniștite și va vedea cum luciul

albăstrui al părului îi devenea vag roșcat atunci când se apleca deasupra focului.

O trăsură tocmai ieșea din curte când ajunse acolo, și în hol viziunea care-i umpluse gândurile îi fu risipită de prezența extrem de palpabilă a unei doamne într-un impermeabil și cu o pălărie de tweed, stînd în mijlocul unei grămezi de bagaje și dînd cu o mare siguranță instrucțiuni încurcate lacheului care tocmai o primise. Îi dădu mai departe instrucțiunile fără să-i pese de intrarea lui Darrow, fixîndu-l doar cu ochii ei mici și spălăciți în timp ce continua, cu un glas profund de contralto, într-o franceză curgătoare pronunțată cu cel mai pur accent bostonian, să specifice destinația valizelor ; ceea ce îi îngădui lui Darrow să o examineze destul de amănunțit ca să observe toate amănuntele persoanei ei îndesate, de la fața lată și gălbejită, de la părul cărunt și rar, pînă la vîrfurile boante ale pantofilor ce-i ieșeau de sub fusta largă.

Ea se lăsă cercetată cu aceeași lipsă de surprindere cu care un monument se lasă privit de un turist ; dar după ce soarta bagajelor fu hotărîtă, se întoarse brusc spre Darrow și, coborîndu-și privirea de la fața lui spre picioare, întrebă pe un ton tăios :

— Ce fel de ghețe ai ?

Dar, înainte ca el să-și vină în fire după această întrebare, continuă pe un ton de indignare reținută :

— Pînă să se deprindă americanii cu faptul că Franța este jumătate de an cufundată în apă, își riscă mereu viața neștiind să se păzească îndeajuns. Bănuiesc că ai înotat prin toată mocirla asta cleioasă crezînd că te duci să te plimbi pe promenada din Boston.

Rîzînd, Darrow o lămuri că avea de mult cunoștință de umezeala din Franța și că știa să se ferească de ea ; dar bătrîna doamnă, pufnind disprețuitor, replică :

— Voi, tinerii, sînteți cu toții la fel... După care adăugă, privindu-l cu mai multă atenție : Bănuiesc că dumneata ești George Darrow ? Am cunoscut pe o verișoară de-a mamei dumitale, care s-a măritat cu un Tunstall din strada Mount Vernon. Numele meu este Adelaide Painter. Ai fost pe la Boston în ultima vreme ? Nu ? Îmi pare rău. Aud că s-au mai construit cîteva case noi pe Commonwealth Avenue, la capătul de jos, și nă-

dăjduiam că poți să-mi povestești ceva despre ele. Nici eu n-am mai fost de treizeci de ani pe-acolo.

Sosirea domnișoarei Painter la Givré avea efectul unei furtuni după zile senine. Când Darrow se alătură grupului din jurul măsuței de ceai, atmosfera era deja agitată. Doamna de Chantelle rămânea încă nevăzută sus, în camera ei ; dar Darrow avea impresia că, și prin perdelele ei trase și ușile încuiate, pătrunsese chiar pînă la ea o oarecare însuflețire.

Anna ședea în scaunul ei obișnuit din spatele tăyii de ceai, și Sophy Viner sosi curînd cu eleva ei. Owen era și el acolo, așezat ca de obicei puțin mai departe de ceilalți, urmărind mișcările greoaie și vorbele tot atît de te-meinice ale domnișoarei Painter cu un zîmbet de tainică înțelegere, care îl făcu pe Darrow să-și spună că probabil tînărul dusesse tratative secrete cu inamicul. Mai observă că tînăra fată și pretendentul ei se evitau în mod fățiș ; dar acest lucru ar fi putut să fie doar urmarea firească a încordării, pe care domnișoara Painter fusese chemată să o risipească.

Era limpede că Sophy Viner n-ar fi acceptat recunoașterea situației decît în măsura în care ar fi îngăduit-o doamna de Chantelle ; dar între timp domnișoara Painter își proclamase tacit acordul chemînd-o pe fată să se așeze pe un scaun lîngă ea.

Darrow, continuînd s-o observe pe noua venită, care stătea în fotoliu ca o statuie de granit pe marginea unei stîlci, recunoștea că, într-o stare de spirit mai degajată, ar fi fost extrem de interesat s-o studieze și s-o categorisească pe domnișoara Painter. Nu că spunea ceva deosebit, sau că făcea una din sugestiile nerostite care dau sens celor mai banale afirmații. Vorbea despre întîrzierea trenului ei, despre o criză iminentă în politica internațională, despre dificultatea de a găsi ceai englezesc la Paris și despre enormitățile de care erau capabili servitorii francezi ; și părerile ei în aceste privințe erau enunțate pe un ton monoton care sugera o totală necunoaștere a diferențelor dintre avantajele și importanța lor. Folosea întotdeauna vorbind despre francezi epitetul distant de „oamenii ăștia“, dar dădea dovadă de o cunoaștere fami-

liară a multora dintre ei, de o cuprindere enciclopedică a obiceiurilor casnice, a greutăților financiare și a complicațiilor din viața diferitelor persoane de importanță mondenă. Dar cum nu părea să-și dea seama de vreo contradicție în atitudinea ei, nu ținea să etaleze cunoașterea intimă a lumii bune, și nici nu făcea paradă de acest lucru. Era evident că doamnele cu titluri de noblețe, pe care le pomenea ca Mimi ori Simone ori Odette, nu erau pentru ea decât tot „oamenii ăștia“, ca și slujnica ce-i ștergea din ceai sau îi dezlipea timbrele de pe scrisori („cînd, printr-un miracol, nu le pun eu însămi la cutie“). Atitudinea ei în general era aceea de a accepta lucrurile așa cum sînt, ca și cum ar fi fost o mașină automată miraculoasă care înregistrează faptele, dar nu a fost încă destul de perfecționată pentru a le sorta sau eticheta.

Toate acestea, după părerea lui Darrow, nu puteau explica influența pe care o exercita în mod vădit asupra celor din jurul ei. Pentru starea lui de încordare, era o mică ușurare să stea să se întrebe, în timp ce privea și asculta, care o fi fost misterul. Poate că, la urma urmei, totul se explica prin totala ei insensibilitate, o insensibilitate atît de lipsită de egoism încît nu avea nici asprime și nici prefăcătorii, ci doar prospețimea unei minți simple. După ce trăiseră, și el și toți ceilalți, în ultimele zile într-o atmosferă ce pulsa neîncetat de ecouri și presupuneri, era odihnitor și reconfortant să circule pur și simplu prin spațiul vast și gol al minții domnișoarei Painter, atît de vid cu toate faptele acumulate, atît de lipsit de ecou cu tot vidul lui.

Speranța lui că va putea schimba cîteva cuvinte cu Anna înainte de cină îi fu spulberată cînd ea se ridică s-o conducă pe doamnișoara Painter pînă la doamna de Chantelle ; și el o porni spre odaia lui, lăsîndu-i pe Owen și pe doamnișoara Viner ocupați să-i combine lui Effie un joc de imagini colorate.

Doamna de Chantelle — poate ca urmare a îngrijirilor prietenei ei — fu în stare să apară la cină, cam palidă și cu nasul roșu, aruncînd cu tandrețe priviri pline de reproș nepoțelului ei, care le înfruntă cu o seninătate impenetrabilă ; și situația era ușurată de faptul că domni-

șoara Viner, ca de obicei, rămăsese în odaia de studiu împreună cu eleva ei.

Darrow bănuia că adevărata ciocnire nu se va produce pînă a doua zi ; și vrînd să lase cîmp liber pentru combatanți, ieși devreme să facă o plimbare solitară. Cînd se întoarse era aproape ora cinei, și dădu peste Anna care tocmai ieșea din casă. Era cu jacheta și cu pălăria, și pornise după cît se pare în căutarea lui, căci zise de îndată :

— Doamna de Chantelle dorește să urci pînă la ea.

— Să urc la ea ? Acum ?

— Asta-i mesajul transmis. Se pare că se bizuie pe tine să faci ceva. Și adăugă cu un zîmbet : Orice ar fi, să se termine odată !

Darrow, cu un crescînd sentiment de teamă, se întreabă de ce oare, în loc să se ducă doar să se plimbe, nu sărise în primul tren și nu dispăruse pînă cînd treburile lui Owen se vor fi aranjat definitiv.

— Dar ce naiba pot să fac eu ? protestă el, urmînd-o pe Anna în hol.

— Nu știu. Dar se pare că și Owen se bizuie pe tine.

— Owen ? O să fie și el acolo ?

— Nu. Știi doar că i-am spus că poate conta pe tine.

— Dar i-am declarat soacrei tale tot ce știam.

— Ei, atunci n-ai decît să-i repeți.

Lui Darrow lucrurile nu i se păreau atît de simple pe cît credea ea ; și avu din nou o mișcare de recul.

— Nu văd nici un motiv să fiu și eu amestecat în treaba asta !

Anna îi aruncă o privire plină de reproș :

— Nici măcar faptul că *eu* sînt amestecată ? îi reamintea ; dar și asta nu făcu decît să-i îndîrjească rezistența.

— De ce să fii și tu — într-o asemenea măsură ?

Întrebarea o făcu să se oprească în loc. Se uită o clipă în jur ca pentru a se convinge că erau singuri ; și apoi mărturisi, pe un ton scăzut :

— Nu știu ; dar, oricum, dacă *ei* nu sînt fericiți, simt că n-am putea fi nici noi.

— Oh, dacă-i așa..., consimți Darrow pe tonul unui bărbat care, vrînd-nevrînd, cedează în fața unei absur-

dități atît de drăgălașe ; la urma urmei, nu exista nici o scăpare și se resemnă să fie condus pînă la ușa doamnei de Chantelle.

Înăuntru, printre bibelouri și zorzoane, o găsi pe domnișoara Painter așezată într-un uriaș fotoliu roșu, cu aerul caraghiôs al unui călăreț urcat pe un cal voinic. Doamna de Chantelle era așezată în fața ei, arătînd încă palidă și tulburată sub pieptănătura ei complicată, în mîna cu batista care îi simboliza vizibil suferința. La intrarea tînărului, îl salută pe un ton plîngăreț, adăugînd imediat :

— Domnule Darrow, nu pot să nu simt că, în inima dumitale, ești de partea mea !

O provocare atît de directă îi îngădui lui Darrow să protesteze, și repetă că îi era cu neputință să aibă o părere într-un sens sau în altul.

— Dar Anna spune că ai una, în favoarea ei !

El nu-și putu reține un zîmbet în fața acestei fisuri dintr-o imparțialitate atît de scrupuloasă. Orice dovadă de inconsecvență feminină a Annei părea să confirme profunda ei supunere în fața pasiunii celei mai inconsecvențe. El îi făgăduise ajutorul — dar înainte de a ști despre ce anume era vorba.

Așa că, la apelul doamnei de Chantelle, răspunse :

— Dacă ar fi ceva ce aș putea să spun, aș dori să fie în favoarea domnișoarei Viner.

— Ai dori să fie... da ! Dar poți face asta ?

— Așa cum stau lucrurile, nu văd cum aș putea s-o fac, fie pentru ea, fie împotriva ei. Am mai spus că nu știu nimic despre ea, în afară de faptul că e încîntătoare.

— Ca și cum asta n-ar fi de ajuns — n-ar fi tot ce *ar trebui* să fie ! se grăbi domnișoara Painter să afirme.

Părea să i se adreseze lui Darrow, deși ochii ei mici erau ațintiți asupra prietenei sale.

— Doamna de Chantelle pare să-și închipuie, urmă ea, că o tînără americană ar trebui să aibă un *dossier*, o fișă la poliție sau cum vrei să-i spui : ceea ce au aici femeile de stradă. În țară la noi e de ajuns să știi că o tînără fată e pură și drăguță ; oamenii nu-î cer imediat să prezinte **contul** la bancă și lista persoanelor cu care are relații.

Doamna de Chantelle se uită rugător la vajnica ei sfātuitoare.

— Doar n-ai pretenția nici să nu întreb dacă are o familie ?

— Nu ; dar nici să nu crezi lucruri rele despre ea dacă nu are. Faptul că e orfană ar trebui, după părerile tale, să fie un merit. N-ai fi nevoită să-i inviți pe părinții ei la Givré !

— Adelaide ! Adelaide ! protestă stăpîna de la Givré.

— Lucretia Mary, replică cealaltă — și Darrow se amuză o clipă cît de nepotrivit era numele — doar ai trimis după domnul Darrow ca să mă combată ; și cum ar putea, dacă nu știe ce părere am ?

— După părerea ta, e foarte simplu să-l lăsăm pe Owen să se căsătorească cu o fată despre care nu știm nimic ?

— Nu ; dar nu cred că e foarte simplu nici să-l împiedicăm.

Subtilitatea răspunsului spori interesul lui Darrow pentru domnișoara Painter. Pînă atunci nu-i făcuse impresia că ar fi o persoană de mare profunzime, dar acum simți că privirea ei sfredelitoare putea pătrunde pînă în miezul oricărei probleme practice.

Doamna de Chantelle oftă, recunoscînd cît era de greu.

— N-am nimic de spus împotriva domnișoarei Viner ; dar pe unde s-a vînturat, cum se spune, bănuiesc că a avut de-a face cu tot felul de oameni îngrozitori. Măcar dacă Owen ar putea fi convins să înțeleagă asta — dacă am putea dispune de cîteva fapte, vreau să spun. Ea declară, de pildă, că are o soră ; dar se pare că nici măcar nu-i cunoaște adresa !

— Dacă o cunoaște, s-ar putea să nu vrea să ți-o spună. Aș zice că spră ei e unul din oamenii aceia îngrozitori. Nu mă îndoiesc că, cu timpul, ai putea să descoperi zeci din aceștia ; să le „dai de urmă“, după cum se spune în romanele polițiste. Nu cred că l-ai speria pe Owen, dar s-ar putea ; e destul de firesc să se fi contaminat de aceste idei străine. Ai putea reuși chiar să-l desparți de fată ; dar n-ai putea să-l împiedici s-o iubească. Mi-am dat seama de asta cînd i-am privit aseară. Mi-am zis : „E o

situație americană tipică, de modă veche, dulce și bună ca pâinea caldă." Păi, dacă-i iei pâinea asta, cu ce-ai să-l hrănești ? Către care din otrăvurile scârboase ale Parisului crezi că se va îndrepta ? Presupunând că izbutești să-l scoți din această încurcătură îngrozitoare — și, după câte îl cunosc pe tânăr, cred că, într-o asemenea criză, singurul mod ar fi să-l însori repede cu altcineva — ci bine, te rog să-mi spui, pe cine ai alege ? Pe una din drăguțele tale *ingénues* franțuzoaice, bănuiesc ? Cu tot atîta minte cît o găină, și vioaie ca o plăcintă. Cred că l-ai putea împinge într-o asemenea căsătorie ; și cred că ai reuși — dar după câte îl cunosc pe Owen, reacția firească se va produce înainte de a-i fi înțărcat primul copil.

— Nu știu de ce insinuezi asemenea lucruri odioase despre Owen !

— Crezi că ar fi odios din partea lui să revină la ade-vărata lui dragoste, cînd a fost despărțit cu forța de ea ? În orice caz, asta fac prietenii tăi franțujii, absolut toți ! Numai că ei nu au în general gentilețea de a se întoarce la vechea dragoste ; dar eu cred, pe cuvîntul meu, că Owen o va face !

Doamna de Chantelle se uită la ea cu un amestec de spaimă și triumf.

— Dar îți dai seama, Adelaide, că sugerînd asta, insinuezi cele mai șocante lucruri despre domnișoara Viner ?

— Cînd spun că, dacă desparți doi tineri dornici să fie fericiți în mod legitim, sînt cele mai mari șanse ca ei să se unească în mod nelegitim ? Împotriva *ta* insinuez lucruri șocante, Lucretia Mary, dacă tu crezi măcar o clipă că-ți poți asuma o asemenea răspundere în fața lui Dumnezeu. Și n-ai face-o, dacă i te-ai adresa direct, decît să-i tot trimiți rugăminți, ca o păcătoasă !

Darrow se așteaptă ca acest atac asupra credinței adoptate de doamna de Chantelle să-i provoace o explozie de indignare pioasă ; dar, spre surprinderea lui, ea nu făcu decît să murmure :

— Nu știu ce o să creadă domnul Darrow despre tine !

— Domnul Darrow cunoaște probabil Biblia la fel de bine ca și mine, replică liniștit domnișoara Painter ; ca după o clipă să adauge, fără cea mai mică schimbare de ton sau expresie : Cred că ai auzit că soțul Giselei de Fo-

lembra o acuză că e amestecată, împreună cu ducele d'Arcachon, în afacerea aceea cu perle false vândute doamnei Homer Pond, din Chicago, cu care ducele e logodit ? După cît se pare, bijutierul afirmă că Gisèle a adus-o acolo pe doamna Pond, și a încasat douăzeci și cinci la sută — pe care, firește, i-a pasat lui d'Arcachon. Biata ducesă bătrînă e într-o stare îngrozitoare — i-e teamă că fiul ei o va pierde pe doamna Pond ! Cînd mă gîndesc că Gisèle e nepoata bătrînului Bradford Wagstaff, sînt mulțumită că acesta se odihnește în pacea de la Mount Auburn !

XXII

Abia tîrziu după amiază izbuti Darrow să petreacă o oră tihnită alături de Anna. Cînd o găsi în cele din urmă singură în salonașul ei, simți o ușurare atît de mare, încît nici nu-i putu găsi o justificare. Avea pur și simplu impresia că destinele lor erau în mîinile domnișoarei Painter, și că, orice rezistență fiind zadarnică, nu putea decît să savureze deliciile supunerii.

Anna părea și ea la fel de fericită, dar pentru motive mai explicabile. Asistase, după prînz, la încă o dispută între doamna de Chantelle și confidenta ei, și ajunsese la concluzia, plecînd de acolo, că victoria înclina statornic în favoarea domnișoarei Painter.

— Nu știu cum face, dar îmi închipui că e din cauza convingerilor ei copleșitoare. Îi detestă pe francezi, așa încît l-ar sprijini pe Owen chiar dacă n-ar ști nimic — sau ar ști prea multe — despre domnișoara Viner. Într-un fel, ea privește această căsătorie ca un protest față de corupția moralei europene. I-am spus lui Owen că asta e marele lui noroc, și el caută să profite cît mai mult.

— Mare tacticiană mai ești ! Mă faci să simt că habar n-am ce-i aia diplomatie, îi zise Darrow zîmbind și lăsîndu-se în voia unei senzații primejdioase de confort.

Ea îi întoarse zîmbetul.

— Mă tem că nimic, în afară de fericirea mea, nū merită să folosesc vreo diplomăție !

— Tocmai de aceea am de gînd să-mi dau demisia din slujbă, răspunse el rîzînd mulțumit.

Sentimentul că atît rezistența cît și temerile erau zadarnice îl îmbăta de parcă i-ar fi curs vin prin vine. Făcuse tot ce se putea ca să schimbe cursul evenimentelor ; acum nu putea decît să'stea deoparte și să aibă grijă de propria sa siguranță. Sub acest fatalism se afla o senzație profundă de ușurare ; simțea că, la urma urmei, nu spusese și nu făcuse nimic care să-i poată dăuna în cea mai mică măsură lui Sophy Viner. Și asta îi lua o piatră de pe inimă.

Între timp, se lăsă din nou în voia bucuriei pe care i-o producea prezența Annei. Nu mai fuseseră singuri împreună de două zile nesfîrșite, și avea acum senzația îndrăgostitului că uitase, sau cel puțin subestimase, forța vrajei pe care o emana ea. Ochii și zîmbetul ei erau iarăși pietrele de hotar ale universului său. Simțea că lumina lor îl va însoți mereu, ca apusul de soare călăuzind corăbiile pe mare.

A doua zi senzația de siguranță îi fu sporită de un incident hotărîtor. Întreaga familie află că doamna de Chantelle cedase în fața hotărîrii nestrămutate a domnișoarei Painter și că Sophy Viner fusese „chemată“ în salonașul de satin roșu.

La prînz, chipul radios al lui Owen proclama fericitul eveniment, și Darrow, cînd ceilalți se retraseră în odaia cu lambriuri de stejar ca să-și bea calcaua, socoti că e mai bine să iasă pe terasă ca să-și fumeze țigara de foi. Rezolvarea fericită a idilei lui Owen readucea în prim plan propriile sale proiecte. Anna făgăduise că va stabili datele și celelalte amănunte de îndată ce doamna de Chantelle și nepotul ei se vor fi împăcat ; și Darrow era nerăbdător să deschidă imediat discuția, deoarece trebuia ca pregătirile pentru căsătoria sa să fie grăbite. Știa prea bine că Anna nu va mai căuta alte pretexte ca s-o amîne ; așa încît se plimba mulțumit pe terasă, la soare, convins că ea va veni și îl va liniști de îndată ce se va fi ocupat cît se cuvine de familia reunită.

Dar cînd în cele din urmă apăru, primele ei cuvinte au fost tot despre tînerii îndrăgostiți.

— Aș vrea să-ți mulțumesc pentru ceea ce ai făcut pentru Owen, începu ea cu un zîmbet cît se poate de fericit.

— Cine... eu ? rîse el. Nu cumva mă confunzi cu domnișoara Painter ?

— Mai bine zis pentru *mine*, se corectă ea. Ne-ai fost de mai mare ajutor chiar și decît Adelaide.

— Scumpa mea ! Dar ce-am făcut eu ?

— Ai izbutit să-i ascunzi doamnei de Chantelle că, de fapt, biata Sophy nu-ți place.

Darrow se simți pälînd.

— Nu-mi place ? Cine ți-a vîrît ideea asta în cap ?

— Oh, e mai mult decît o idee — e ceva ce simt. Dar ce importanță are, la urma urmei ? Ai cunoscut-o într-un cadru atît de diferit, încît e firesc să fii puțin bănuitor. Dar cînd o s-o cunoști mai bine, sînt sigură că vei avea aceeași părere despre ea ca și mine.

— Va fi cam greu pentru mine să nu am în orice privință aceeași părere ca și tine.

— Ei bine, atunci, te rog să începi cu nora mea !

El îi răspunse pe același ton glumeț :

— De acord ; dacă și tu vei accepta să fii de aceeași părere cu mine că trebuie să grăbim căsătoria.

— Și eu doream să discut asta cu tine. Nici nu știi ce piatră mi s-a luat de pe inimă ! Cu Sophy aici rămînînd definitiv, mă voi simți mult mai liniștită s-o las pe Effie. Am cunoscut guvernante mult mai pricepute — pe pielea mea ! — dar n-am văzut niciodată o tîină mai veselă, mai blîndă și mai omenoasă. Poate că ai observat, deși le-ai văzut foarte puțin împreună, cum înfloresc Effie cînd e cu ea. Și tocmai asta e, să știi, ceea ce doresc, Doamna de Chantelle va fi aici să reprezinte constrîngerea necesară. Anna îi apucă strîns brațul cu mîinile și adăugă : Da, sînt gata să merg cu tine acum. Dar mai întîi — chiar în clipa asta ! — trebuie să mergi cu mine la Effie. Firește, ea nu bănuiește nimic din ceea ce se petrece ; și doresc ca tu să fii primul care să i-o spui.

Effie, pe care o căutară prin toată casa, se dovedi pînă la urmă a fi în odaia de studiu, și Darrow urcă într-acolo împreună cu Anna. Nu o mai văzuse niciodată ca acum radiind de fericire, și se molipsi și el de exuberanța ei. Repeta în sinea lui : „S-a terminat... s-a terminat“ — de parcă cine știe ce halucinație monstruoasă a nopții ar fi fost spulberată de zorii zilei.

Cînd se apropiară de ușa odăii de studiu, auziră terrierul lătrînd, printre rîsete și dojeni.

— Îi dă să mănînce, șopti Anna, cu mîna în mîna lui Darrow.

— Nu uita peștișorul auriu ! auziră un alt glas.

Darrow se opri în prag.

— Oh... nu acum !

— Nu acum ?

— Adică... mai bine îi spui tu prima. Vă aștept jos pe amîndouă.

Simți că îl privește cu atenție.

— Cum vrei. O aduc jos îndată.

Ea deschise ușa și, în timp ce intra, o auzi spunînd :

— Nu, Sophy, nu pleca ! Vreau să fiți amîndouă.

Restul zilei îi rămase întipărit lui Darrow ca o succesiune de scene goale și agitate. Cînd venise la Givré, înainte de a o fi văzut pe Effie Leath, își imaginase oarecum romantic bucuria clipei cînd o va lua în brațe și va primi primul ei sărut filial. Tot ceea ce tînjea în mod egoist în el după odihnă, stabilitate, o viață confortabilă în anii maturității, toate instinctele casnice ale bărbatului care rătăcise destul și curtase destule femei, se combinau pentru a privi cu încîntare acest copil care ar fi putut — care ar fi trebuit — să fie al lui. Effie i se înfățișa cu strălucirea primei lui iubiri, redîndu-i momentele ce-i fuseseră răpite și după care plînsese. Dar cît de diferit i se realizase visul ! Primirea radioasă pe care i-o făcuse fetița, acceptînd imediat persoana lui în grupul familiei — fusese tot ceea ce sperase și își închipuise el. „Dacă asta o făcea atît de fericită pe mama, și de asemenea pe bunica și pe Owen, ce bine și plăcut va fi pentru toți“ — părea să spună privirea ei bucuroasă ; și apoi, deodată,

degețelele trandafirii pe care el i le săruta se îndreptară spre singura fisură din acest cerc, spre singurul punct care trebuia rezolvat mai înainte ca Effie să-l poată admite, din toată inima, pe noul venit — în deplină egalitate cu ceilalți zei din Olimpul ei personal.

— Și Sophy e tot atât de fericită ? întrebuse fetița, desprinzându-și mâinile din jurul gâtului lui Darrow și lăsându-și capul pe spate ca s-o cuprindă și pe mama ei în această privire întrebătoare.

— Da, scumpo, n-ai văzut că era ? exclamase Anna, aplecându-se spre ei cu o privire radioasă.

— Cred că ar trebui s-o întreb pe ea, răspunse fetița, după ce se gândi o clipă ; și în timp ce Darrow o așeza jos, mama ei zise, rîzînd :

— Du-te, draga mea, du-te ! Aleargă la ea și spune-i că ne așteptăm să fie și ea la fel de fericită.

Scena aceasta fusese urmată de altele mai puțin chinătoare, dar aproape la fel de insuportabile. Darrow își blestema norocul de a fi nevoit, în aceste momente, să se afle în centrul privirilor scrutătoare ale întregii familii. Situația de „logodnic“, absurdă în sine chiar și pentru un bărbat doar cînd și cînd expus, devenea intolerabilă sub privirea cercetătoare continuă a unui cerc mic, emoționat și plin de simpatie. Darrow își mai dădu seama că, deși situația celeilalte perechi ar fi trebuit s-o facă pe a sa mai puțin vizibilă, lucrurile se prezentau cu totul altfel : mai degrabă ei își găseau refugiul în umbra importanței lui. Doamna de Chantelle, deși consimțise la logodna lui Owen și o acceptase formal pe aleasa lui, nu ezita să arate, prin felul cum îl accepta pe Darrow, de cîte nuanțe de cordialitate era în stare. Domnișoara Painter, după ce cîștigase bătălia pentru Owen, era și ea liberă să-și întoarcă atenția către noul candidat la simpatia ei ; așa încît Darrow și Anna se pomeniră cufundați într-o baie caldă de curiozitate sentimentală.

Darrow simțea o adevărată ușurare la gândul că era obligat să-și sfîrșească vizita în următoarele patruzeci și opt de ore. Cînd plecase din Londra, șeful său ambadorul îi acordase un concediu de zece zile. Soarta sa

fiind acum definitiv hotărîită și anunțată tuturor, nu mai avea nici un motiv să-și prelungească concediul ; odată terminat, trebuia să se întoarcă la post pînă la termenul fixat pentru a-și lua în primire noile îndatoriri. Așa că Anna și cu el hotărîră să se căsătorească la Paris, cu o zi sau două înaintea plecării vaporului care avea să-i ducă în America de Sud ; și Anna, foarte curînd după ce el se va întoarce în Anglia, urma să plece la Paris ca să-și înceapă pregătirile.

În cinstea dublei logodne, Effie și domnișoara Viner urmau să fie și ele prezente în seara aceea la cină ; și Darrow, cînd ieși din odaia sa, o întîlni pe fetiță topăind în jos pe scări ; și așa cum o privea de sus, cu volănașele ei albe și fundele roșii, părea o margaretă, cu părul blond în centrul imaginii. Sophy Viner mergea în urma ei, și cînd ajunse în lumină, Darrow observă o schimbare în înfățișarea ei și se întrebă de ce oare arăta deodată mai tînără, mai vioaie, mai asemănătoare cu imaginea strălucitoare a amintirilor lui din Paris. Apoi se gîndi că era pentru prima dată cînd își făcea apariția la cină de cînd venise el la Givré și, drept urmare, pentru prima dată cînd o vedea în rochie de seară. Era încă la vîrsta cînd cea mai mică podoabă înfrumusețează ; și fără îndoială că pînă și simpla dezgolire a gîtului și decolteului tineresc îi dăduse iar strălucirea de mai înainte. Uitîndu-se mai bine, însă, descoperi un motiv mai precis pentru impresia sa. Deși reținea vag asemenea amănunte, era sigur că purta rochia în care o văzuse seară de seară la Paris. Era o rochie destul de simplă, neagră, transparentă pe brațe și umeri, și probabil că n-ar fi recunoscut-o dacă ea nu i-ar fi atras atenția la Paris, mărturisindu-i că nu mai avea alta. „Aceeasi rochie ? Asta dovedește că a uitat !“ fu primul lui gînd pe jumătate ironic ; dar în clipa următoare, cu o strîngere de inimă, își spuse că probabil o pusese pentru același motiv ca mai înainte : pur și simplu fiindcă nu mai avea alta.

O privi fără o vorbă și, o clipă, pe deasupra capului săltăreț al lui Effie, ea îi întoarse privirea, uitîndu-se drept în ochii lui.

— Oh, iată-l pe Owen ! strigă Effie, și o zbughi pe coridor spre ușa de unde ieșea fratele ei vitreg.

În timp ce Owen se apleca s-o prindă, Sophy Viner se întoarse brusc spre Darrow.

— Și dumneata ? zise ea cu un rîs scurt. Nu știam...

Iar cînd Owen se apropie de ei, adăugă pe un ton ce părea destinat să ajungă la urechile lui :

— Îți doresc tot norocul care ne poate prisosi !

În jurul mesei, pe care Effie, cu ajutorul domnișoarei Viner, o împodobise cu ghirlande de flori, micul grup avea un aer festiv, dar și puțin stînjedit. În ciuda florilor, a șampaniei și a strădaniei de a fi în largul lor, se produceau dese goluri în conversație și clipe cînd căutau cu greu noi subiecte de discutat. Singură domnișoara Painter părea să nu fie afectată de tulburarea generală, dar la fel de ermetic închisă în nepăsarea ei ca și un scafandru sub clopotul său. Pentru atenția încordată a lui Darrow, chiar și izbucnirile de veselie ale lui Owen i se păreau să trădeze un sentiment lăuntric de nesiguranță. După cină, totuși, tînărul își dădu frîu liber la pian, într-o dispoziție de veselie debordantă, inîndînd odaia cu clinchetul și susurul muzicii sale.

Darrow, cufundat într-o canapea la adăpostul trupului masiv al domnișoarei Painter, fuma și asculta în tăcere, privind pe rînd de la unul la altul. Doamna de Chantelle, în fotoliul de lîngă foc, o ținea strîns lîngă ea pe nepoțica ei, cu gestul unei Niobe de salon, iar Anna, așezată lîngă ele, avea una din dispozițiile ei de însuflețire calmă, care lui Darrow i se părea că exprimă calitatea ei cea mai profundă. Sophy Viner, după ce se mișcase nehotărîtă prin odaie, se așezase în spatele doamnei Leath, într-un scaun de lîngă pian, unde ședea cu capul dat pe spate și cu ochii ațintiți spre muzician, cu aceeași atenție fixă și extatică cu care-i urmărise pe actorii de la Théâtre Français. Văzînd-o în aceeași atitudine, îmbrăcată în aceeași rochie, Darrow, în timp ce o privea, avu sentimentul ciudat al unei dedublări a conștiinței. Pentru a scăpa de ea, își întoarse iar privirea spre Anna ; dar din locul unde era așezat, ochii lui nu puteau cuprinde chipul uneia fără a-l

cuprinde și pe al celeilalte, și asta îi întări impresia tulburătoare de dualitate. Deodată Owen se întrerupse cu un acord zgomotos și sări în picioare.

— Ce rost are să stăm aici, cu o asemenea lună elocventă ?

În dosul ferestrelor cu perdelele date la o parte, un glob de aur atârna jos ca un fruct copt lipit de geam.

— Da... hai să mergem afară s-o admirăm, zise Anna.

Owen deschise ușa și, odată cu gestul său, un fald al cerului înțesat de stele păru să cadă în odaie, ca o perdea trasă. Aerul care pătrunse în același timp avea un suflu răcoros, și Anna o rugă pe Effie să dea fuga în hol după șaluri.

— Și ție îți trebuie unul, zise Darrow, dînd să pornească spre ușă.

Dar Sophy, urmînd-o pe fetiță, strigă către el :

— Aducem noi pentru toată lumea.

Owen o urmase și el, și după cîteva clipe se întoarseră tustrei și grupul ieși pe terasă. Claritatea albastrului închis al nopții nu era tulburată de ceață, și lumina lunii ținea contururile copacilor cu o aureolă argintie și învăluia într-o albeață nefirească statuile, proiectîndu-le pe un perete de umbră.

Darrow și Anna, cu Effie între ei, o porniră spre colțul mai îndepărtat al terasei. Ceva mai departe, spre marginea parcului, peluza cobora în întuneric către cîmpiile de lîngă rîu. Rămaseră cîteva minute alături, în tăcere, vrăjiți de liniștea ce învăluia totul, sub frumusețea înflorată a cerului. Cînd porniră înapoi, Darrow văzu că Owen și Sophy Viner, care coborîseră treptele în grădină, se îndreptau și ei spre casă. Și cum pășeau, Sophy se opri într-un petec de lumină, între umbrele ascuțite ale copacilor de tisă ; și atunci Darrow văzu că avea pe umeri o pelerină lungă de culoare deschisă, care îi aminti brusc de imaginea ei cînd intrase în restaurant alături de el, în seara cînd cinaseră prima oară la Paris. În clipa următoare erau iar cu toții împreună pe terasă, și cînd intrară din nou în salon, doamnele mai în vîrstă se retraseră la culcare.

Effie, încurajată de privilegiile serii, încerca să-l convingă pe Owen s-o încheie cu un joc de-gajuri sau cu alte năzbîtii asemănătoare ; dar Sophy, reluîndu-și rolul profesional, dădu semnalul de retragere la culcare. În urma fetei trecu pe la fiecare să ureze.noapte bună ; dar cînd întinse mîna spre Anna, aceasta, ignorîndu-i gestul, își desfăcu brațele. . . .

— Noapte bună, copila mea, zise ea mînată de un impuls, și o trase spre ea s-o sărute.

ZIUUA URMĂTOARE ERA ULTIMA PE CARE DARROW avea s-o petreacă la Givré și, prevăzînd că după-amiaza și seara vor fi consacrate familiei, o rugase pe Anna să-i acorde o oră în cursul dimineții, ca să revadă pentru ultima dată planurile. Urma s-o întâlnească la zece în salonașul cu lambriuri brune și apoi să facă o plimbare pînă la rîu, ca să discute despre viitorul lor în micul pavilion lipit de zidul parcului.

Trecuse exact o săptămînă de cînd sosise la Givré, și Anna dorea ca, înainte de a pleca, să revină în locul unde stătuseră în prima lor după-amiază petrecută împreună. Sensibilitatea ei față de lucrurile neînsufleteite, față de culoarea și structura a orice se împletea cu substanța emoțiilor ei, o făcu dornică să-i audă glasul și să-i simtă ochii îndreptați asupra ei exact în locul unde fericirea îi înflorise pentru prima dată în inimă.

Această fericire o pătrunsese între timp pînă în străfundul ființei. De la duioșia sfioasă din primele zile ea trecuse la tumultul unei tainice capitulări; și acum, crescînd și adîncindu-se treptat, fericirea se revărsa ca un miracol cuprinzător. Credea acum că știe cum și de ce îl iubea pe Darrow, și putea vedea întregul cer reflectat în fluviul adînc și liniștit al dragostei ei.

A doua zi devreme, în salonașul ei, se uita prin scrisorile pe care Effie avea privilegiul să i le aducă în fiecare dimineață. Între timp Effie se învîrtea curioasă prin odaie, unde exista totdeauna cîte ceva nou care să-i stîrnească curiozitatea de copil; și Anna, ridicîndu-și ochii, o văzu deodată oprită în fața fotografiei lui Darrow, care cu o zi mai înainte își luase locul pe biroul ei.

Anna își desfăcu brațele, roșind ușor.

— Îți place Darrow, nu-i așa, scumpo ?

— Oh, foarte mult, iubito, zise Effie lipită de pieptul ei, dîndu-și capul pe spate ca s-o asigure cu privirea-i limpede. Și bunica îl place, și Owen... și *sînt sigură* că și Sophy, adăugă ea, după ce se gîndi o clipă cu seriozitate.

— Nădăjduiesc și eu, rîse Anna.

Își opri pornirea de a urma : „Ți-a spus ea, de ești atît de sigură ?” Nu știa de ce îi venise pe buze o asemenea întrebare, dar era bucuroasă că le închisese înainte de a o pronunța. Nimic nu i-ar fi dispăcut mai mult decît să lămurească asemenea lucruri obscure, îndreptînd * asupra lor lumina plăpîndă a observației fetei. Și, la urma urmei, ce mai conta acum, cînd fericirea lui Owen era asigurată, dacă Darrow mai avea oarecari rezerve față de căsătoria lui ?

O bătaie în ușa o făcu pe Anna să se uite la ceas.

— A venit bona să te ia.

— Asta-i bătaia lui Sophy, răspunse fetea, sărind de pe scaun ca să deschidă ușa ; și, într-adevăr, în prag se afla domnișoara Viner.

— Intră, zise Anna cu un zîmbet, observînd în aceeași clipă cît de palidă era tînăra fată.

— Poate Effie să iasă la o plimbare cu bona ? întrebă tînăra fată. Aș vrea să vă vorbesc o clipă.

— Firește. Azi ar trebui să ai zi liberă, așa cum ieri a avut Effie. Fugi, draga mea, adăugă ea, aplecîndu-se s-o sărute pe fetea.

După ce ușa se închise, ea se întoarse spre Sophy Viner cu o privire încurajatoare.

— Mă bucur mult că ai venit, draga mea. Avem atîtea lucruri de discutat, noi două.

Zăpăceala din ultimele zile îi lăsase într-adevăr prea puțin timp să stea de vorbă cu Sophy, în afară doar de tot ce avea legătură cu căsătoria ei și cu mijloacele de a înfrînge opoziția doamnei de Chantelle. Anna îi ceruse lui Owen ca nimeni, nici chiar Sophy Viner, să nu afle nimic despre propriile ei proiecte pînă cînd nu se vor fi rezolvat toate problemele lor. Simțise, încă de la început, că n-ar dori să amestece fericirea ei plină de certitudini cu îndoielile și temerile tinerei perechi.

Din colțul canapelei în care ședea rezemată, Anna arătă spre scaunul lui Darrow.

— Vino și șezi lângă mine, draga mea. Doream să te văd singură. Am atâtea să-ți spun încît nici nu știu de unde să încep.

Se aplecă înainte, cu mâinile pe brațele canapelei, cu ochii zîmbitori îndreptați spre Sophy. Apropiindu-se astfel, își dădu seama că paloarea neobișnuită a fetei se datora în parte unui strat ușor de pudră de pe față. Descoperirea o impresionă neplăcut. Anna nu mai observase niciodată pînă acum ca Sophy să fi folosit farduri și, oricît de mult ar fi vrut să nu se lase influențată de prejudecăți demodate, simți că nu i-ar plăcea ca guvernanta fiicei ei să se pudreze. Apoi îi trecu prin minte că tînăra din fața ei nu mai era guvernanta lui Effie, ci viitoarea ei noră ; și se întrebă dacă domnișoara Viner alesese acest mod ciudat de a-și sărbători independența și dacă, devenind doamna Owen Leath, se va prezenta în fața lumii sulemenită. Această idee i se păru la fel de dezagreabilă ca și prima, și o clipă Anna o privi fără să scoată o vorbă. Apoi, într-o străfulgerare, adevărul îi apăru în față : domnișoara Viner își pudrase obrazul pentru că plînsese.

Anna se aplecă spre ea într-un impuls.

— Copilă dragă, ce s-a întîmplat ? Văzu cum sîngele îi năpădi obrazii pe sub masca albă, și se grăbi să adauge : Te rog să nu-ți fie teamă să-mi spui. Țin atît de mult să simți că poți să ai încredere în mine, la fel cum are și Owen. Și să știi că nu trebuie să-ți pese dacă, la început, doamna de Chantelle o să-și mai arate uneori dezacordul.

Vorbea grăbit, stăruitor, aproape pe o notă de rugămintă. Dorea, într-adevăr, dintr-o mulțime de motive, ca Sophy s-o îndrăgească : fiindcă ținea la Owen, fiindcă era îngrijorată pentru Effie, și fiindcă simțea că fata avea un caracter frumos. Avusese totdeauna o admirație romantică și aproape umilă față de semenele ei mai năpăstuite care, din propria lor voință sau silite de împrejurări, au trebuit să lupte în viață, soarta de care ea fusese tot timpul ferită. Erau clipe cînd socotea chiar că era de condamnat pentru această imunitate a ei, și simțea că ar fi trebuit în vreun fel să înfrunte pericolele și greutățile care refuzau

să-i iasă în cale. Și acum, stînd și privind-o pe Sophy Viner, atît de mică, de fragilă, de lipsită de apărare și atît de nefericită, avu din nou, cu toată superioritatea poziției ei sociale și a aparentei ei maturități, același ciudat sentiment de ignoranță și lipsă de experiență. N-ar fi putut spune ce anume din înfățișarea și expresia fetei îi produsese acest sentiment, dar își aminti, privind-o pe Sophy Viner, de celelalte tinere fete pe care le cunoscuse în tinerete fete ce păreau să aibă un secret pe care ea nu-l știa. Da, Sophy Viner avea aerul lor — aerul aproape vag primejdios al lui Kitty Mayne... Anna, cu un zîmbet lăuntric, înlătură imaginea acelei rivale uitate. Dar simțise, în fundul sufletului, junghiul vechii răni, și îi păru rău că, pînă și în străfulgerarea unui gînd, logodnica lui Owen îi amintise de o femeie atît de diferită...

Își așeză mîna peste cea a fetei.

— Cînd bunica lui va vedea cît de fericit e Owen, va fi și ea fericită. Dacă-i vorba numai de asta, nu-ți face griji. Ai încredere în Owen — și în viitor.

Sophy Viner, dîndu-se înapoi aproape imperceptibil cu întregul trup, își trăsese mîna de sub palma care o cuprinsese.

— Tocmai despre asta voiam să vă vorbesc — despre viitor.

— Firește ! Avem cu toții atîtea planuri să ne facem — și să le punem de acord unele cu altele. Te rog, hai să începem cu ale dumitale.

Fata tăcu o clipă, cu mîinile încleștate pe brațele fotoliului, cu pleoapele lăsate sub privirea Annei ; apoi spuse :

— Aș vrea să nu mai fac nici un plan... deocamdată.

— Nici un plan ?

— Nu... Aș vrea să plec... prietenii mei, soții Farlow, mă vor primi la ei... Glasul îi deveni mai ferm și își ridică ochii pentru a adăuga : Așa vrea să plec astăzi, dacă nu vă supărați.

Anna asculta cu o uimire crescîndă.

— Vrei să pleci imediat de la Givré ? Și, după ce cîntări o clipă ideea : Preferi să stai la prietenii dumitale pînă la căsătorie ? Înțeleg... dar nu-i nevoie să pleci în grabă chiar astăzi ! Mai sînt atîtea amănunte de discutat ; și nu peste mult timp, după cum știi, am să plec și eu.

— Da, știu. Era vizibilă străduința fetei de a-și ascunde tremurul din glas : Dar aş vrea să aştept câteva zile... să am puțin mai mult timp să mă gândesc.

Anna continua s-o privească cu bunăvoință. Era limpede că fata nu dorea să spună de ce voia să plece pe neașteptate de la Givré, dar chipul ei tulburat și glasul tremurat trădau un motiv mai important decât dorința firească de a-și petrece săptămânile dinaintea căsătoriei sub acoperișul vechilor ei prieteni. Deoarece nu reacționase în nici un fel când îi pomenise de doamna de Chantelle, Anna își zise doar că avusese o neînțelegere trecătoare cu Owen ; și dacă așa stăteau lucrurile, o intervenție întâmplătoare ar putea face mai mult rău decât bine.

— Copilă dragă, dacă într-adevăr vrei să pleci de îndată, firește că n-am să te silesc să rămii. Bănuiesc că ai vorbit cu Owen.

— Nu. Nu încă...

Anna se uită surprinsă la ea.

— Adică lui nu i-ai spus încă ?

— Dorcam să vă spun mai întâi dumneavoastră. M-am gândit că așa se cuvine, din pricina lui Effie.

Privirea ei se limpezi când își expuse motivul.

— Oh, Effie !... și zîmbetul Annei păru să-i risipească scrupulul. Owen are dreptul să-ți ceară să ții seama în primul rînd de el, înainte de a te gândi la sora lui... Firește, vei face cum dorești, adăugă ea după încă o clipă de gîndire.

— Oh, vă mulțumesc, murmură Sophy Viner ridicîndu-se în picioare.

Anna se ridică și ea, încercînd să găsească vreun cuvînt care să înfrîngă rezistența fetei.

— Îi spui lui Owen imediat ? o întrebă în cele din urmă.

Domnișoara Viner, în loc să-i dea un răspuns, rămase nehotărîtă în fața ei, și în acest timp se auzi o bătaie ușoară în ușă, și apoi Owen Leath intră în odaie.

De la prima privire Anna își dădu seama că avea fața senină. Îi răspunse la salut cu un zîmbet plin de fericire și apoi se întoarse spre Sophy ca să-i ia mîna și să i-o ducă la buze. Văzîndu-l cu totul neștiutor de frămîntarea domnișoarei Viner, ea rămase nespus de uimită.

— Darrow te caută, o anunță el. M-a rugat să-ți amintesc că i-ai făgăduit să ieșiți împreună la plimbare.

Anna se uită la ceas.

— Cobor imediat.

Așteaptă un moment, uitându-se iar la Sophy Viner, ai cărei ochi tulburați păreau să-i transmită un mesaj.

— Ai face bine să-i spui și lui Owen, draga mea.

Owen își întoarse și el privirea spre fată.

— Să-mi spună ce ? Dar ce s-a întâmplat ?

Anna rîse, ca să risipească ușoara încordare a acestor clipe.

— Nu fi atît de speriat ! Nimic, decît că Sophy are de gînd să ne părăsească cîtva timp, ca să se ducă la familia Farlow.

Fruntea lui Owen se însenină.

— Mă temeam eu că o s-o șteargă peste puțină vreme. Și, întorcîndu-se spre Anna : Te rog s-o ții aici cît poți mai mult !

Sophy interveni :

— Doamna Leath mi-a și dat permisiunea să plec.

— Ți-a și dat permisiunea ? Cînd vrei să pleci ?

— Astăzi, zise Sophy, încet, cu ochii îndreptați spre Anna.

— Astăzi ? De ce naiba trebuie să pleci chiar astăzi ?

Owen se dădu înapoi cu vreo doi pași, schimbîndu-se la față. Ochii păreau s-o cerceteze pe tînăra fată cu mai multă atenție.

— S-a întâmplat ceva. Și apoi, întorcîndu-se spre mama lui vitregă : Bănuiesc că ți-a spus despre ce-i vorba ?

Anna fu izbită de bruschetea și vehemența întrebării lui. Era ca și cum o teamă ce mocnise se ridica la suprafața certitudinilor lui.

— Nu mi-a spus nimic decît că dorește să fie împreună cu prietenii ei. E firesc să vrea să se ducă la ei.

Owen se sili să se stăpînească.

— Bineînțeles... e absolut firesc. Dar imediat se întoarse spre Sophy : De ce nu mi-ai spus mie ? De ce-ai venit mai întîi la mama mea vitregă ?

Anna interveni cu zîmbetul ei liniștit :

— Și asta mi se pare foarte firesc. Sophy a avut delicatețea să-mi spună mai întîi mie, din cauza lui Effie.

El chibzui puțin la spusele ei.

— Foarte bine, atunci ; e foarte firesc, după cum spui. Și bineînțeles că trebuie să facă exact după placul ei. Continuînd s-o fixeze pe fată, anunță brusc : Mîine vin la Paris să te văd.

— Oh, nu... nu ! protestă ea.

Owen se întoarce iar spre Anna.

— Mai spui și *acum* că nu s-a întîmplat nimic ?

Sub influența agitației lui, Anna simți o vagă strîngere de inimă. Avea impresia că era într-o odaie întunecoasă, unde niște prezențe nevăzute bîjbîiau în jurul ei.

— Dacă Sophy dorește să-ți spună ceva, fără îndoială că o va face. Eu cobor acum, și vă las aici să lămuriți lucrurile.

Pe cînd se îndrepta spre ușă, fata o ajunse din urmă.

— Dar n-am nimic de spus : de ce-aș avea ? Am explicat că doresc pur și simplu puțină liniște.

Privirea ei părea că vrea s-o rețină pe doamna Leath. Owen izbucni :

— De asta nu pot să vin și eu mîine ?

— Nu mîine !

— Atunci, cînd pot ?

— Mai tîrziu... după puțină vreme... lasă-mi cîteva zile...

— Cîte zile ?

— Owen ! interveni mama lui vitregă ; dar el păru să n-o mai ia în seamă.

— Dacă pleci azi, în ziua cînd am anunțat logodna noastră, mi se pare rezonabil, stăruie el, să-mi spui cînd am să te pot vedea.

Sophy își îndreptă ochii de la unul la celălalt și apoi îi coborî, obosită.

— Tu nu te porți rezonabil — doar ți-am spus că vreau puțină liniște.

— Dar de ce te-ar tulbura venirea mea ? Nu-ți mai cer acum să mă lași să vin mîine. Îți cer doar să nu pleci fără să-mi spui cînd am să te văd.

— Owen, nu te înțeleg ! exclamă mama sa vitregă.

— Nu mă înțelegi că îi cer o explicație, o asigurare, cînd sînt părăsit în felul acesta, fără o vorbă, fără un semn ? Tot ce-i cer este să-mi spună cînd o voi revedea.

Anna se întoarse iar spre Sophy Winer, care stătea dreaptă tremurînd, între ei doi.

— La urma urmei, draga mea, are și el dreptate !

— Am să scriu... am să scriu, repetă fata.

— Ce *anume* ai să scrii ? stăruie el cu tărie.

— Owen, exclamă Anna, acum chiar că *nu ești* rezonabil !

El se întoarse de la Sophy spre doamna Leath.

— Nu vreau decît să-mi spună acum ce are de gînd : vrea să-mi scrie că rupe logodna. Nu-i așa că pentru asta pleci ?

Anna se simți molipsindu-se de emoția lui. Se uită la Sophy, care stătea nemișcată, cu buzele strînse, cu întreaga-i ființă încleștată într-o împotrivire tăcută.

— Ar trebui să vorbești, draga mea... ar trebui să-i răspunzi.

— Nu-i cer decît să aștepte... /

— Da, izbucni Owen, dar nu vrei să spui cît timp !

Amîndoi se adresau instinctiv Annei, care stătea, aproape tot atît de zguduită ca și ei, între cele două puncte de conflict. Se uită din nou de la ochii de nepătruns ai Sophyei la trăsăturile răvășite ale lui Owen ; apoi zise :

— Ce pot să fac, cînd e vorba de ceva între voi doi, despre care nu știu nimic ?

— Oh, dacă ar fi între noi ! Nu vezi că e ceva din afară — din afara ei, care o atrage, o trage departe de mine ? zise Owen întorcîndu-se iar către doamna Leath.

Anna se adresă fetei :

— E adevărat că vrei să rupi logodna ? Dacă-i așa, ar trebui să i-o spui acum.

Owen izbucni în rîs.

— Nu îndrăznește... i-e teamă că am să ghicesc motivul !

Un sunet slab îi scăpă lui Sophy de pe buze, dar continuă să și le țină strînse, înăbușindu-și orice răspuns.

— Dacă nu vrea să se căsătorească cu tine, de ce s-ar teme să-ți spună motivul ?

— Se teme să ți-l spună *ție*, nu mie !

— Să mi-l spună *mie* ?

El rîse iar, și Anna, auzindu-i rîsul, simți brusc un val de indignare.

- Owen, te rog să explici ce vrei să spui !
- El o privi dîrz înainte de a răspunde ; apoi zise :
- Întreabă-l pe Darrow !
- Owen... Owen ! murmură Sophy Viner.

XXIV

Anna stătea și se uita de la unul la celălalt. Își dădu seama într-o străfulgerare că răspunsul lui Owen, deși o speriasse pe Sophy, nu o luase prin surprindere ; și această descoperire aruncă o lumină peste nesfîrșite întinderi de temeri.

Prima deducție era că Owen bănuise cauza pentru care Darrow dezaproba căsătoria, sau că, cel puțin, suspecta că Sophy Viner cunoștea cauza și se temea de ea. Confirmarea aceasta a propriilor îndoieli vagi trimise în ființa Annei un tremur de alarmă. La început îi veni să exclame : „Asta nu-i deloc treaba mea, și refuz să te las să mă amesteci...“, dar teama ascunsă pe care o simțea o împiedică.

Sophy Viner fu prima care vorbi.

— Aș vrea să plec acum, zise cu glas căzut, făcînd cîtiva pași spre ușă.

Tonul ei o făcu pe Anna să-și dea seama de partea ce-i revenea în această situație.

— Sint cu totul de acord, draga mea, că n-are rost să mai continuăm discuția. Dar deoarece numele lui Darrow a fost pronunțat, pentru motive care îmi scapă, vreau să vă declar că vă înșelați amîndoi crezînd că nu e de acord cu căsătoria voastră. Dacă asta e ceea ce vrea să spună Owen, ideea e complet greșită.

Rosti vorbele deliberat și apăsător, nădăjduind că auzîndu-le pronunțate își va înăbuși șoaptele din suflet.

Sophy răspunse murmurînd ceva vag și se apropie și mai mult de ușă ; dar mai înainte de a ajunge la ea, Owen i se așeză în cale.

— Nu asta voiam să spun, zise, adresîndu-se mamei sale vitrege, dar ținîndu-și ochii îndreptați spre tînăra

fată. Nu spun că lui Darrow nu-i place căsătoria noastră ; spun că Sophy e cea care nu mai vrea să audă de ea din clipa cînd Darrow a venit aici !

Aduse acuzația pe un ton de calm forțat, dar avea buzele palide și apucă clanța ușii ca să-și ascundă tremurul mîinii.

Mînia Annei izbucni odată cu temerile ei.

— Ești absurd, Owen ! Nu știu de ce te mai ascult. Pentru ce Sophy nu l-ar putea suferi pe domnul Darrow ? Și chiar dacă-i așa, ce legătură ar avea asta cu intenția ei de a rupe logodna ?

— Nu spun că nu poate să-l sufere ! Nu spun nici că-l place ; dar nu știu ce-și spun cînd se închid împreună singuri.

— Cînd se închid împreună singuri ? tresări Anna.

Owen părea ca un om în delir — și o asemenea manifestare era degradantă pentru toți. Dar el continuă fără să țină seama de Anna :

— Da... în prima seară cînd ea a venit, în bibliotecă ; a doua zi dimineața, devreme, în parc ; ieri, din nou, în pavilionul de la izvor, cînd tu erai la casa portarului cu doctorul... Nu știu ce-și spun unul altuia, dar au profitat de orice prilej ca să-și vorbească... și să-și vorbească atunci cînd credeau că nu-i vede nimeni.

Anna ar fi vrut să-l facă să tacă, dar nu putea să scoată o vorbă. Era ca și cum toate temerile ei confuze ar fi căpătat deodată o formă precisă. Era „ceva“ — da, era „ceva“... Reticențele și eschivările lui Darrow fuseseră mai mult decît o plăsmuire a îndoielilor ei.

În clipa următoare mîndria îi reveni. Se întoarse cu indignare spre Owen :

— Nu înțeleg ce vrei să spui ; dar ceea ce pari să sugerezi este atît de absurd și de jignitor, și pentru Sophy și pentru mine, încît nu vād de ce am sta să te ascultăm.

Deși tonul ei îl domoli pe Owen, ea își dădu seama imediat că asta nu-l va abate de la scopul său. Începu să vorbească cu mai puțină vehemență, dar cu tot mai multă precizie.

— Cum poate fi absurd, dacă e adevărat ? Sau jignitor, atîta timp cît nu știu, cum nu știi nici tu, ce semnificație

au cele văzute de mine ? Dacă ai răbdare, am să încerc să vorbesc liniștit. Vreau să spun că Sophy s-a schimbat cu totul de când a apărut Darrow și că, observînd schimbarea, nu văd de ce aș fi de blamat că am încercat să descopăr cauza.

Anna făcu un efort ca să-i răspundă tot atît de calm :

— În orice caz, ești de condamnat pentru că pretinzi cu atîta nesăbuință că ai *descoperit-o*. Pari să uiți că, pînă cînd s-au întîlnit aici, Sophy și domnul Darrow abia dacă se cunoscuseră.

— Dacă-i așa, mi se pare cu atît mai ciudat că s-au retras de atîtea ori să stea de vorbă împreună !

— Owen, Owen... oftă tînăra fată.

El își întoarse fața răvășită spre ea.

— Ce pot să fac, dacă am văzut și am înțeles fără să vreau ? Pentru numele lui Dumnezeu, dă-mi un motiv — orice motiv pe care să-l pot accepta ! Ce vină am dacă, a doua zi după ce-ai venit, pe cînd mă întorceam tîrziu prin grădină, perdelele bibliotecii nu fuseseră trase și te-am văzut acolo singură cu Darrow ?

Anna nu-și putu stăpîni rîsul :

— Zău, Owen, dacă poți reproșa unor oameni, care locuiesc în aceeași casă, că stau de vorbă împreună... !

— Nu stăteau de vorbă. Tocmai asta-i...

— Nu stăteau de vorbă ? De unde știi ? Din grădină nu-i poți auzi !

— Nu ; dar îi puteam vedea. *El* era așezat la biroul meu, cu fața în mîini. *Ea* stătea în picioare la fereastră, cu spatele la el...

Se întrerupse, așteptînd parcă un răspuns de la Sophy Viner ; dar fata nu făcu nici o mișcare și nu scoase o vorbă.

— Asta a fost prima dată, continuă el. A doua a fost în dimineața următoare, în parc. Era destul de firesc să se fi întîlnit acolo. Sophy ieșise cu Effie, și Effie a dat fuga înapoi să mă caute. Mi-a spus că i-a lăsat pe Sophy și pe Darrow pe aleea care duce spre rîu, și îndată după aceea i-am văzut în fața noastră. La început nu ne-au zărit, pentru că stăteau și se uitau unul la altul ; și nici acum nu vorbeau. Ne-am apropiat fără ca ei să ne audă, și în

tot acest timp n-au scos un cuvînt și n-au încetat să se privească. După asta am început să-mi pun întrebări ; așa încît i-am pîndit.

— Oh, Owen !

— Oh, n-am avut decît să aștept. Ieri, cînd te-am luat cu mașina împreună cu doctorul de la căsuța portarului, am văzut-o pe Sophy ieșind din pavilionul de la izvor. Am crezut că se adăpostise de ploaie, și după ce ai coborît din mașină, am pornit-o pe jos pe alee ca s-o întîlnesc. Dar dispăruse — probabil că a luat-o pe o scurtătură și a intrat în casă pe o ușă laterală. Nu știu de ce am mers mai departe, pînă la pavilionul de la izvor ; cred că pentru a spiona, cum ai spune tu. Am urcat treptele și am găsit încăperea goală ; dar două scaune fuseseră luate de la perete și aduse lîngă masă ; și unul din evantaiele chinezești de pe masă căzuse jos.

Anna scoase o usoară exclamație ironică.

— Serios ? Înseamnă că Sophy s-a adăpostit acolo, că i-a căzut jos un evantai și că a mutat un scaun.

— Am zis două scaune...

— Două ? Și ce dovedește asta ?

— Pur și simplu că Darrow a fost acolo cu ea. Cînd m-am uitat pe fereastră, l-am văzut îndepărtîndu-se. Probabil că dăduse colțul pavilionului exact cînd am ajuns eu la ușă.

Se lăsă iar tăcerea, în timpul căreia Anna se opri, nu numai ca să-și aleagă cuvintele, dar și ca s-o lase pe Sophy Viner să spună ceva ; apoi, cum fata nu dădea semn că ar vrea să vorbească, se întoarse spre ea :

— Eu n-am absolut nimic de zis la toate acestea ; dar poate că vrei să aștept și să aud răspunsul tău ?

Sophy înălță capul cu o ușoară îmbujorare.

— Nici eu n-am nimic de zis — decît doar că Owen pare să-și fi pierdut mințile.

De cînd vorbise ultima dată părea să-și fi recăpătat stăpînirea de sine, căci acum glasul îi răsuna limpede, cu o nuanță rece de mînie.

Anna se uită la fiul ei vitreg. Se făcuse extrem de palid, și mîna îi căzu de pe clanța ușii cu un gest descurajat.

— Deci asta-i tot ? Nu vrei să-mi dai nici o explicație ?

— Nu credeam că trebuia să-ți dau, ție sau altcuiva, vreo explicație pentru faptul că am stat de vorbă cu un prieten al doamnei Leath, în casa doamnei Leath.

Owen nu părea să țină seama de răspunsul ei : continua s-o privească stăruitor.

— Atunci, n-am să-ți cer. Am să te rog doar să-mi dai asigurarea că discuțiile tale cu Darrow n-au avut nimic de-a face cu hotărîrea ta bruscă de a pleca de la Givré.

Ea șovăi, nu atît cu aerul de a-și cîntări răspunsul, cît de a pune la îndoială dreptul lui de a-i cere așa ceva.

— Îți dau această asigurare ; și acum aș vrea să plec, adăugă.

Pe cînd se întorcea să plece, Anna interveni :

— Draga mea, cred că ar trebui să vorbești.

Fata se încordă, cu un rîs ușor.

— Cu el... sau cu dumneavoastră ?

— Cu el.

Ea se înțepeni.

— Am spus tot ce era de spus.

Anna se dădu înapoi, cu ochii spre fiul ei vitreg. Ea plecase de lîngă ușă și înainta spre Sophy Viner cu un gest de rugămintă disperată ; dar în clipa aceea se auzi o bătaie în ușă. Tăcerea se așternu în odaie ; apoi Anna zise :

— Intră !

Darrow intră în odaie. Văzîndu-i pe cei trei laolaltă, se uită repede de la unul la altul ; apoi se întoarse spre Anna cu un zîmbet :

— Am urcat să văd dacă ești gata ; dar te rog să-mi spui dacă deranjez.

Privirea lui, glasul, simpla-i prezență îi redară Annei echilibrul zdruncinat. Pe lîngă Owen el părea atît de puternic, de curtenitor, de plin de experiență, încît acuzațiile pătimase ale băiatului se transformau în flecăreli copilărești. Cu o clipă mai înainte se temuse de venirea lui Darrow ; acum era bucuroasă că era acolo.

Se întoarse spre el cu o hotărîre bruscă :

— Intră, te rog ; vreau să auzi ce spune Owen.

Auzi un murmur din partea lui Sophy Viner, dar nu-l luă în seamă. Un imbold de a lămuri lucrurile o mîna înainte. Ea, de obicei atît de conștientă de lipsa ei de pă-

trundere, de incapacitatea de a desluși motivele ascunse și de a detecta semnalele tainice, se simțea acum într-un chip misterios inspirată. Se întoarse spre Sophy Viner :

— E mult mai bine pentru voi doi ca situația asta absurdă să fie lămurită acum. Apoi continuă, privind spre Darrow : Pentru un motiv care îmi scapă, lui Owen i-a intrat în cap că tu ai influențat-o pe domnișoara Viner să rupă logodna.

Vorbea rar și răspicat, pentru că dorea să le dea timp și să câștige timp ; să le dea timp lui Darrow și Sophy să înțeleagă pe deplin ceea ce spunea, și timp ca să observe efectul cuvintelor ei asupra lor. Își spusese în sine ei : „Dacă nu e nimic între ei, or să se uite unul la celălalt ; dacă este ceva, n-or să se uite“ ; și când sfârși de vorbit, simți că toată viața ei îi era în priviri.

Sophy, după un gest de protest, rămase nemișcată, cu ochii în pământ. Darrow, cu fața devenită gravă, se uită încet de la Owen Leath la Anna. Cu ochii spre aceasta din urmă, întreabă :

— Domnișoara Viner a rupt logodna ?

Urmă o clipă de tăcere ; apoi fata ridică privirea și spuse :

— Da !

La acest cuvânt, Owen scoase o exclamație înăbușită și ieși din odaie. Sophy rămase în același loc, fără a părea să fi observat plecarea lui, și fără a mai rosti vreun cuvânt de explicație ; apoi, înainte ca Anna să poată scoate un strigăt ca s-o oprească, se întoarse și ieși și ea.

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce s-a întâmplat ? întreabă Darrow.

Dar Anna, cu inima strânsă ghem, își spunea că el și cu Sophy Viner nu se uitaseră unul la altul.

XXV

Anna stătea în mijlocul odăii, cu ochii ațintiți la ușă. Privirea întrebătoare a lui Darrow stăruia asupra ei, și ea își zise, cu un oftat înăbușit : „Numai de nu s-ar apropia de mine !“

I se părea că fusese hărăzită brusc cu darul fatal de a descoperi sensul ascuns al fiecărei priviri și al fiecărei mișcări aparent spontane, și că în cel mai mic gest de afecțiune din partea lui ar descoperi o intenție calculată.

Darrow continuă câteva clipe încă să se uite la ea întrebător ; apoi se întoarce și își luă locul obișnuit de lângă polița căminului. Ea scoase un oftat adânc de ușurare.

— N-ai vrea, te rog, să-mi explici și mie ? o întrebă.

— Nu pot, căci nu știu. Nici măcar n-am știut — pînă cînd nu ți-a spus-o ție — că avea de gînd cu adevărat să rupă logodna. Tot ce știu este că a venit la mine și m-a anunțat că vrea să plece chiar astăzi de la Givré ; și că Owen, cînd a auzit de intenția ei — căci lui nu-i spusese — a acuzat-o imediat că pleacă cu gîndul ascuns de a-l părăsi.

— Și crezi că e o ruptură definitivă ?

În timp ce el vorbea, ea observă că fața i se înseninase.

— De unde să știu ? Poate că îmi poți spune tu.

— Eu ?

Avu impresia că fața lui se întunecă, din nou dar rămase liniștit în locul său.

— După cum ți-am mai spus, urmă ea, Owen a ajuns să-și imagineze că, din cine știe ce motiv misterios, ai influențat-o pe Sophy, instigînd-o împotriva lui.

Darrow părea încă mirat.

— Trebuie să fie într-adevăr un motiv misterios ! Doar știe cît de puțin o cunosc pe domnișoara Viner. De ce să-și închipuie ceva atît de total improbabil ?

— Nici asta nu știu.

— Dar trebuie să-ți fi dat vreun motiv.

— Nu ; recunoaște că nu știe ce motiv ai. Spune pur și simplu că Sophy și-a schimbat atitudinea față de el de cînd s-a întors la Givré, și că v-a văzut împreună de mai multe ori — în parc, în pavilionul de la izvor, nu mai știu unde — stînd de vorbă singuri într-un fel care părea confidențial — aproape tainic ; și a tras concluzia absurdă că ai profitat de influența ta asupra ei ca s-o îndemni să-l părăsească.

— Influența mea ? Ce fel de influență ?

— N-a spus.

Darrow păru din nou să cîntărească cele spuse de ea. Chipul îi rămînea grav, dar fără cea mai mică tulburare.

— Și ce spune domnișoara Viner ?

— Spune că i se pare perfect natural să stea uneori de vorbă cu prietenii mei cînd se află sub acoperișul meu, și refuză să-i dea orice altă explicație.

— Asta, cel puțin, e perfect natural !

Anna își simți obrazii înroșindu-i-se cînd spuse :

— Dar... mai *este* ceva...

— Ceva... ?

— Motivul ei ca să rupă brusc logodna. Pot să-l înțeleg pe Owen, deși regret că se manifestă în felul acesta. Fata îi datorează o explicație, și atîta timp cît refuză să i-o dea, imaginația lui poate s-o ia razna.

— I-ar fi dat-o, fără îndoială, dacă i-ar fi cerut-o pe alt ton.

— Nu justific tonul lui Owen — dar ea îl cunoștea înainte de a accepta să se mărite cu el. Știe că e irascibil și că nu se poate stăpîni.

— Ei bine, o să-l învețe să se stăpînească ea puțin — probabil că ăsta-i lucrul cel mai bun. De ce să nu lăsăm lucrurile așa ?

— Să-l lăsăm pe Owen să creadă că din cauza ta s-a produs într-adevăr ruptura ?

El pară întrebarea cu un zîmbet degajat.

— Oh, în privința asta — lasă-l să creadă ce vrea despre mine ! Dar lasă-l, în orice caz, liber.

— Liber ? repetă ea mirată.

— Pur și simplu, lasă lucrurile în voia lor. Ai făcut tot ce se putea face pentru el și domnișoara Viner. Dacă ei nu se înțeleg, e treaba lor. Ce motiv ai mai avea acum să te amesteci ?

Privirea ei exprima și mai multă uimire.

— Păi, firește, ceea ce spune el despre tine !

— Nu-mi pasă cîtuși de puțin ce spune despre mine ! Într-o astfel de situație, un tînăr îndrăgostit se agață de cel mai absurd motiv, în loc să accepte faptul umilitor că iubita lui pur și simplu poate că s-a plictisit de el.

— Tu nu-l înțelegi pe Owen. La el totul e profund, și durează mult. I-a trebuit multă vreme ca să-și revină din cealaltă dragoste nefericită. E un tânăr romantic și nestăpinit : nu poate să trăiască doar din firimiturile sentimentelor lui. O adoră pe Sophy și ea părea să-l îndrăgească. Dacă s-a schimbat, a fost ceva foarte brusc. Și dacă se despart astfel, supărați și fără vreo explicație, asta îl va răni groaznic — pînă în fundul sufletului. Dar, după cum spui, asta îi privește pe ei doi. Ceea ce mă preocupă pe mine e că el te-a amestecat și pe tine în cearta lor. Owen mi-e aproape ca un fiu — dacă l-ai fi văzut cînd am venit pentru prima dată aici, ți-ai da seama de ce. Eram ca doi prizonieri care comunică unul cu celălalt ciocnind în zid. El n-a uitat asta niciodată, și nici eu. Fie că o rupe cu Sophy fie că se împacă, nu pot să-l las să creadă că tu ai avut vreun amestec în ceea ce se întîmplă.

Își ridică ochii rugători spre Darrow, și citi în privirea lui îngăduința unui om resemnat să discute probleme inexistente.

— Voi face tot ce-mi ceri, zise el ; numai că nu știu încă ce anume.

Zîmbetul lui părea s-o învinuiască de inconsecvență și, atinsă în mîndria ei, Anna continuă :

— În definitiv, nu-i chiar atît de nefiresc ca Owen, știind că tu și Sophy sînteți aproape doi străini, să se întrebe ce vă tot spuneati cînd v-a văzut stînd de vorbă împreună.

În timp ce vorbea, ea simți parcă un tremur care o avertiza, de parcă un instinct mai profund decît rațiunea ar fi căutat să-i apere comoara. Dar fața lui Darrow rămase neschimbată, în afară de fluturarea unui zîmbet pe jumătate amuzat.

— Bine, draga mea, și n-ai putut să-i spui ?

— Eu ? bîigui ea roșind.

— Se pare că ați uitat, tu și ceilalți, în ce situație am fost pus cînd am venit aici : tu m-ai rugat să-l ajut pe Owen, ba chiar l-ai asigurat că am să-l ajut, iar doamna de Chantelle a încercat să mă atragă de partea ei ; și mai ales mi-am dat seama de un fapt pe care tocmai mi l-ai amintit : cît de important era, pentru noi amîndoi, ca Owen să mă simpatizeze. Mi s-a părut că primul lucru pe care

trebuia să-l fac era să lămuresc cât mai exact lucrurile ; și modul cel mai firesc era să încerc s-o cunosc mai bine pe domnișoara Viner. Sigur că am stat de vorbă cu ea când eram singuri — am stat de vorbă ori de câte ori am avut prilejul. Am încercat să fac tot ce-am putut ca să aflu dacă aveai dreptate încurajându-l pe Owen să se căsătorească cu ea.

Anna îl asculta simțind tot mai mult că se liniștește, străduindu-se să separe sensul abstract al vorbelor lui de stăruința cu care le înconjurau ochii și glasul lui.

— Înțeleg... înțeleg foarte bine, murmură ea.

— Și mai trebuie să știi că nu pot să-i spun asta lui Owen, fără să-l jignesc și mai mult, și poate chiar să adâncesc ruptura dintre el și domnișoara Viner. În ce lumină aş apărea dacă i-aş spune că am încercat să-mi dau seama în ce măsură a făcut o alegere bună ? În orice caz, nu-i treaba mea să dau explicații pentru ceea ce pe bună dreptate a spus ea că nu are nevoie de explicații. Dacă ea refuză să vorbească, o face bineînțeles din cauză că insinuările lui Owen sînt absurde ; și asta mă obligă și pe mine să tac.

— Da, da, înțeleg, repetă Anna. Numai că eu nu țin ca tu să-i explici ceva lui Owen.

— Dar nu mi-ai spus încă ce vrei.

Ea șovăi, conștientă de dificultatea de a-și justifica rugămintea ; apoi zise :

— Aș vrea să stai de vorbă cu Sophy.

Darrow izbucni în rîs, uluit :

— Dacă ții seama unde au dus încercările mele de pînă acum...

Ea își ridică iute ochii spre el.

— Măcar nu te-au făcut s-o placi mai puțin, să ai o părere mai proastă despre ea decît mi-ai spus ?

I se păru că el se încruntă puțin.

— Mă întreb de ce revii la acest lucru ?

— Vreau să fiu sigură — îi datorez asta lui Owen. Nu vrei să-mi spui exact ce impresie ți-a făcut ?

— Ți-am spus : îmi place domnișoara Viner.

— Mai crezi încă și acum că îl iubește pe Owen ?

— Nimic din scurtele noastre discuții n-a avut darul să mă lămurească în această privință.

— Mai crezi, deci, că nu există nici un motiv ca el să nu se căsătorească cu ea ?

El păru să trădeze iar o nerăbdare reținută.

— Cum aş putea să-ți răspund, fără să știu de ce vrea să se despartă de el ?

— Tocmai asta aş dori să aflu de la ea.

— Și de ce Dumnezeu mi-ar destăinui mie ?

— Pentru că, orice ar avea împotriva lui Owen, împotriva mea nu poate avea categoric nimic. Nu cred că ar vrea ca Owen să mă amestece, în mintea lui, în cearta lor nenorocită ; și ea trebuie să-și dea seama că el așa va gândi cît timp nu se va convinge că tu n-ai avut nici un amestec.

Darrow își trase cotul de pe polița căminului și făcu cîtiva pași prin odaie. Apoi se opri în fața ei :

— De ce nu poți să i-o spui chiar tu ?

— Nu înțelegi ?

El o fixă cu încordare, și atunci ea urmă :

— Nu ți-ai dat seama că Owen e gelos pe tine ?

— Gelos pe mine ? și zicînd asta, sîngele îi năvăli în obrazii bronzăți.

— Orbit de gelozie — ce altceva l-ar putea înnebuni astfel ? Și nu vreau ca ea să creadă că și eu sînt geloasă ! Am spus tot ce-am putut, ca să nu creadă așa ceva ; iar ea a refuzat să mai discute cu noi. Singura șansă e acum să te asculte pe tine — s-o faci să-și dea seama cît rău ar putea face tăcerea ei.

Darrow scoase o exclamație de protest.

— Dar e absurd — ceea ce propui tu ! În orice caz, nu pot apela la ea pe acest temei !

Anna își puse mîna pe brațul lui.

— Apelază la ea pe temeiul că eu sînt aproape mama lui Owen, și că orice înstrăinare între tine și el mă va ucide. Ea îl cunoaște — și va înțelege. Roag-o să spună orice, să facă orice dorește ; dar să nu plece fără o vorbă, să nu lase *asta* între noi după ce pleacă !

Se dădu un pas îndărăt și își ridică fața spre el, încercînd să-l privească în ochi mai adînc de cît o făcuse vreo-

dată ; dar mai înainte de a-și putea da seama ce exprimau, el îi luă mâinile și își aplecă puțin capul să le sărute.

— O să vorbești cu ea ? O să vorbești cu ea ? îl imploră ; iar el îi răspunse :

— Aș face orice pe lume dacă mi-o ceri tu.

XXVI

Darrow aștepta singur în salonaș.

Nici un loc nu i-ar fi displicut mai mult ca scenă pentru discuția ce avea să urmeze ; dar acceptase sugestia Annei că va fi mai firesc ca ea s-o cheme pe Sophy Viner, decît ca el să se ducă în căutarea ei. Pe cînd măsura cu pași agitați odaia, o mîină neînduplecată părea să sfîșie toate firele amintirilor duioase care îl legau de această odaie liniștită. Aici, în locul acesta, sorbise cel mai adînc din fericire, aici își lipise buzele de izvorul ei năvalnic ; dar acum izvorul era otrăvit și orice cupă ar duce la gură ar fi contaminată.

O clipă simți un adevărat chin fizic : apoi se oțeli pentru lupta ce-l aștepta. Nu-și dădea seama ce avea să urmeze ; dar după prima șovăială instinctivă, înțelese într-o străfulgerare nevoia imperioasă de a mai avea o discuție cu Sophy Viner. Fusese nesincer față de Anna lăsînd-o să-și închipuie că consimțise la această discuție fiindcă îl rugase ea. În realitate căutase cu febrilitate pretextul, pe care ea i-l oferise ; și, în mod inexplicabil, această ipocrizie meschină îl apăsa mai greu decît toată povara înșelăciunii sale.

În cele din urmă auzi un pas în spatele lui, și Sophy Viner intră în odaie. Cînd îl zări se opri în prag și dădu să se întoarcă.

— Mi s-a spus că m-a chemat doamna Leath.

— E adevărat : te-a chemat doamna Leath. Va veni îndată, dar am rugat-o să mă lase să te văd eu mai întii.

Vorbea cu blîndețe, și blîndețea lui era sinceră. Era profund impresionat de schimbarea din înfățișarea fetei.

La vederea lui, se silise să zîmbească ; dar zîmbetul îi luminase nefericirea ca o lumînare pe fața unui mort.

Ea nu răspunse nimic, și Darrow urmă :

— Trebuie să înțelegi de ce vreau să-ți vorbesc după cele ce s-au întîmplat adineauri.

Ea îl întrerupse cu un gest de protest :

— Nu sînt răspunzătoare pentru absurditățile lui Owen !

— Bineînțeles...

Dar după asta se întrerupse și rămaseră unul în fața celuilalt. Ea ridică o mîină și își dădu la o parte o buclă, cu gestul care rămăsese întipărit în amintirea lui ; apoi privi în jurul ei și se lăsă să cadă în cel mai apropiat scaun.

— Ei bine, ai obținut ceea ce-ai vrut, zise ea.

— Cum adică, ce-am vrut ?

— Logodna a fost ruptă — doar m-ai auzit spunînd-o.

— De ce zici că asta am vrut ? Tot ce-am vrut, de la bun început, a fost să te sfătuiesc, să te ajut cum puteam mai bine...

— Asta ai și făcut, răspunse ea. M-ai convins că cel mai bun lucru e să nu mă mărit cu el.

Darrow rîse cu amărăciune.

— Tocmai în clipa cînd m-ai convins de contrariu !

— Serios ? și o clipă îi flutură un zîmbet. Ei bine, și eu credeam așa, pînă cînd mi-ai arătat... mi-ai atras atenția...

— Ți-am atras atenția ?

— Că aș fi nenorocită dacă mă căsătoresc cu un bărbat pe care nu-l iubesc.

— Și nu-l iubești ?

Ea nu răspunse nimic, și Darrow făcu cîțiva pași spre celălalt capăt al camerei. Se opri în fața biroului, pe care fotografia sa se oferea privirii în toată infatuarea-i prostească : portretul unui bărbat chipeș, bine îmbrăcat, mulțumit de sine, al unui om de lume încrezător în capacitatea sa de a face față cum trebuie celor mai delicate situații. Se întoarse din nou spre ea.

— E cam dureros pentru Owen, nu-i așa, că ai așteptat pînă acum să i-o spui ?

Ea stătu o clipă pe gînduri înainte de a-i răspunde :

— I-am spus de îndată ce am ştiut.

— Că nu poţi să te căsătoreşti cu el ?

— Că n-aş putea niciodată să trăiesc aici alături de el.

Se uită în jurul odăii, ca şi cum chiar şi pereţii ar pleda în sprijinul ei.

O clipă Darrow continuă să-i privească nedumerit chipul ; apoi ochii li se întîlniră, într-o privire lungă, zguduitoare.

— Da..., zise ea ridicîndu-se.

O auziră sub fereastră pe Effie fluierîndu-şi cîinii, şi apoi, de pe terasă, Anna strigînd-o.

— Asta..., de pildă, zise Sophy.

Darrow izbucni :

— Eu sînt cel care ar trebui să plece !

Ea continuă să zîmbească vag.

— La ce ne-ar mai folosi amîndurora — acum ?

El îşi acoperi faţa cu mîinile.

— Dumnezeu ! gemu el. De unde să fi ştiut ?

— Nu puteai să ştii. Nici unul din noi nu putea. Şi, pîrînd să analizeze problema în minte : La urma urmei, ai fi putut să fii dumneata în locul meu !

El mai făcu cîţiva paşi în neştire prin odaie şi apoi se întoarse şi se aşeză pe un scaun alături de ea. O mîna batjocoritoare părea să-i şteargă vorbele de pe buze. Nu exista absolut nimic ce putea să-i spună, care să nu fie prostesc, crud sau vrednic de dispreţ...

— Draga mea, începu el în cele din urmă, n-ai putea, în orice caz, să încerci ?

Privirea ei deveni gravă.

— Să încerc să te uit ?

El se înroşi pînă în vîrfurile sprîncenelor.

— Vreau să spun, să încerci să-i mai dai lui Owen un răgaz ; să-i acorzi o şansă. El te iubeşte nebuneşte ; tot ce e mai bun în el se află în mîinile dumitale. Mama lui vitregă a simţit asta de la început. Şi ea s-a gîndit... a crezut...

— A crezut că aş putea să-l fac fericit. Dar mai crede şi acum ?

— Acum... ? Nu spun acum. Dar mai tîrziu ? Timpul schimbă... şterge... mai repede decît crezi... Pleacă, dar

lasă-l să nădăjduiască... Și eu o să plec... noi o să plecăm — (șovăi la acest plural) — în câteva săptămîni ; plecăm, probabil, pentru multă vreme. Lucrul la care te gîndești acum s-ar putea să nu se întîmple niciodată. S-ar putea ca ani de zile să nu mai fim cu toții laolaltă, aici.

Ea îl ascultă în tăcere, cu mîinile încleștate pe genunchi, cu ochii plecați spre ele.

— Pentru mine, zise ea, vei fi totdeauna aici.

— Nu spune asta... oh, nu ! Lucrurile se schimbă... oamenii se schimbă... O să vezi !

— Nu înțelegi. Nu vreau să se schimbe nimic. Nu vreau să uit... să șterg totul. La început mi-am închipuit că vreau ; dar a fost o greșeală prostească. De îndată ce te-am revăzut am știut... Nu mi-e teamă de faptul că voi fi aici cu dumneata, în sensul în care crezi. Ci că voi fi aici, sau oriunde, cu Owen.

Se ridică în picioare și îl privi cu un zîmbet trist.

— Vreau să te păstrez numai pentru mine.

Singurele vorbe la care se gîndi erau acelea de a se învinui zadarnic pentru nebunia lui ; dar conștiința zădărniciilor lor i se opri pe buze.

— Sărmană copilă... sărmană copilă ! se auzi el repetînd fără rost.

Deodată simți reacția puternică a realității și imboldul ei îl făcu să sară în picioare.

— Orice s-ar întîmpla, am de gînd să plec... să plec definitiv ! exclamă el. Vreau să înțelegi bine asta. Oh, nu-ți fie teamă, am să găsesc eu un motiv. Dar este limpede că trebuie să plec.

Ea scoase o exclamație de protest.

— Să pleci ? Cum să pleci ? Nu-ți dai seama că asta ar spune totul... că ar împinge toată lumea în nenorocire?

El nu găsi nici un răspuns, și glasul ei scăzu iar, vorbind acum pe un ton mai liniștit.

— La ce-ar folosi să pleci ? Crezi că ar schimba ceva, în ceea ce mă privește ? Și, uitîndu-se la el cu un aer gînditor, urmă : Mă întreb ce-ai simțit atunci pentru mine ? Pare ciudat că n-am știut niciodată... bănuiesc că nici nu știm prea multe despre acest fel de sentimente. E ca și cum ai bea ceva cînd ți-e sete ?... Cît despre mine, simțeam că întreaga mea ființă o țineai în palma mîinii...

El își plecă umilit capul, dar ea continuă aproape cu exaltare :

— Să nu-ți închipui nici o clipă că-mi pare rău ! A meritat tot ce m-a costat. Greșeala mea a fost că mi-a fost rușine, doar la început, că mă costa atît de mult. Am încercat să iau totul în glumă, să-mi spun că e o „aventură”. Îmi dorisem totdeauna aventuri, și dumneata mi-ai oferit una, și am încercat să-ți imit atitudinea, să „intru în joc” și să mă conving că nu riscasem mai mult decît dumneata. Apoi, cînd te-am întîlnit iar, mi-am dat deodată seama că riscasem de fapt mai mult, dar și că dobîndisem mai mult — o lume întreagă ! În tot acest timp încercasem să pun între noi tot ce puteam ; acum vreau să înlătur totul. Încercasem să uit pînă și cum arăți ; acum vreau să te am în minte mereu. Încercasem să nu-ți mai aud glasul ; acum nu mai vreau să aud altul. Am ales, asta-i tot : te-am avut și am de gînd să te păstrez.

Fața îi radia acum ca și ochii.

— Să te păstrez ascuns aici, sfîrși ea punîndu-și mîna pe piept.

După ce plecă de lîngă el, Darrow rămase nemișcat, privind înapoi în trecut. Pînă acum, acest trecut fusese ținut undeva la periferia gîndurilor, într-un abur trandafiriu, ca unul din norișorii ce se preling pe discul soarelui în amurg. Acum devenise o beznă imensă, prin care ochii săi căutau zadarnic să străbată. Întregul episod era încă vag pentru el, în afară de cîte o vorbă, un gest sau o intonație a fetei în timpul unei conversații, care aruncau ici și colo o lumină în noapte.

Ea spusese : „Mă întreb ce-ai simțit atunci pentru mine ?” și se pomeni întrebîndu-se și el... Își amintea destul de bine că nu avusese de gînd ca o pasiune periculoasă — chiar și în forma ci cea mai trecătoare — să joace vreun rol în legătura lor. În această privință atitudinea lui fusese ireproșabilă. Ea era o tîină neobișnuită, extrem de atrăgătoare, căreia dorise să-i ofere cîteva zile de bucurii nevinovate, și care era destul de isteață și lipsită de

naivități ca să-i înțeleagă intenția și să-l scutească de plictiseala ezitărilor și interpretărilor greșite. Aceasta fusese prima lui impresie, și purtarea ei ulterioară o justificase. Fusese, încă de la început, doar camarada sinceră și comodă pe care el se așteptase s-o găsească. Înseamnă că el fusese cel care, în continuare, nu mai suportase limitele pe care singur și le impusese ? Orgoliul său rănit fusese cel care, căutînd să-și aline suferința, tînjise să se cufunde mai adînc în izvorul tămăduitor al compasiunii ei ? Amintirea tulbure a acestei împrejurări nu părea să-l arate vinovat de asemenea năzuințe... Dar, în primele cîteva zile, experiența fusese încununată de succes deplin. Bucuria ei fusese neumbrită și plăcerea lui netulburată. Abia treptat — se pare — începuse să se strecoare o umbră de oboseală în relațiile lor. Poate că, atunci cînd flecăreala ei despre tot soiul de oameni înceta, el își dăduse seama că ea nu mai avea alte resurse ; sau poate că, pur și simplu, de vină fusese dulceața din rîsul ei, sau farmecul gestului cu care, într-o zi în pădurea de la Marly, își aruncase pălăria și își dăduse capul pe spate auzind cucul cîntînd ; sau faptul că, ori de cîte ori se uita la ea pe neașteptate, descoperea că-l privește și că nu voia ca el s-o știe ; sau poate că, în proporții diferite, din cauza tuturor acestor lucruri, venise un moment cînd nici o vorbă nu părea să zboare destul de sus sau să se cufunde destul de adînc pentru a exprima senzația de fericire pe care fiecare din ei o dăruia celuilalt, și înlocuitorul firesc al cuvintelor fusese un sărut.

Sărutul, în orice caz, venise exact în momentul în care avea să salveze aventura lor de la dezastru. Ajunseseră în punctul în care amintirile uimitoare ale fetei începuseră să-și piardă din savoare, cînd viitorul ei fusese discutat pînă la epuizare, perspectivele teatrale studiate în amănunțime, cearta cu doamna Murrett povestită și repovestită pînă în cele mai mici amănunte, și cînd, conștientă poate că-și epuizase resursele de 'conversație și că interesul lui scăzuse, ea făcuse greșeala fatală de a-i mărturisi că-l vedea că e nefericit, și-l rugase să-i spună de ce...

Din situația hazardată a confidențelor care o îndepărtau de el și de la riscul comparațiilor ce-o situau într-o lumină nefavorabilă, gestul lui o pusesese din nou la adăpost ; și de îndată ce o sărutase, Darrow simțise că nu-l va mai plictisi. Ea era una din ființele elementare ale căror emoții sînt numai în impulsuri, și care devin expresive sau sentimentale dacă încearcă să-și exprime senzațiile prin cuvinte. Mîngîierea lui o readusesese în locul ei firesc din schema lucrurilor, și el simți ca și cum ar fi îmbrățișat un copac, și o nimfă ar fi înflorit din el...

Simplul fapt de a nu mai fi nevoit s-o asculte adăugase enorm la farmecul ei. Continua, desigur, să-i vorbească, dar nu mai avea importanță, pentru că el nu mai făcea nici un efort să-i urmărească vorbele, ci lăsa ca glasul să-i răsune, acompaniindu-i muzical propriile lui gînduri. Fata nu avea în ea nici un strop de poezie, dar avea ceva din însușirile care generează poezia în ceilalți ; și în clipele de înfierbîntare, imaginația nu simte întotdeauna diferența...

Întins lîngă ea în întuneric, Darrow îi simțea prezența ca o parte a liniștei vrăjite a pădurilor pe timp de vară, ca un element de vagă mulțumire care îi scâlda simțurile și îi adormea durerea mîndriei rănite. Tot ce-i cerea, atunci, era o atingere pe mîină sau pe buze — și să-l lase să stea acolo întins, în orele de zăpușeală, în timp ce cîntecul mierlei picura ca o fîntînă, și briza verii foșnea printre copaci ; iar aproape de el, printre ramurile cele mai apropiate și borul pălăriei lui, o siluetă albă și zveltă strîngea laolaltă toate firele nevăzute ale bucuriei...

Își mai amintea că observase, cum stătea întins și privea printr-un luminiș între copaci, un șir de nori prelungi ridicîndu-se pe cer. Își spusese : „Mîine va ploua“, și gîndul acesta făcuse ca aerul să pară mai cald și razele soarelui să scînteieze mai viu în părul ei... Poate că dacă norii aceia nu s-ar fi ridicat pe cer, aventura lor n-ar fi avut nici o urmare. Dar norii au adus ploaie, și a doua zi dimineața, de la fereastră, a văzut un cer cenușiu și rece.

Plănuiseră o excursie de o zi întreagă pe SENA, pînă la Andelys și Rouen, și acum, cu orele lungi pe care le aveau în față, se simțeau amîndoi puțin cam descumpăniți... Fi-rește, mai era Luvrul, sau palatul Luxemburg ; dar cînd încercase să se uite la picturi împreună cu ea, o văzuse admirînd la început cu insistență tablourile cele mai proaste și apoi devenind total indiferentă, așa că nu mai dorea să repete experiența. Au ieșit, prin urmare, fără nici un țel, și au făcut o plimbare pe jos, pe frig și umezeală, ajungînd într-un tîrziu pe sub arcadele pustii de la Palais Royal, și în cele din urmă s-au adăpostit într-unul din restaurantele la fel de pustii, unde au luat masa singuri și cam mohorîți, serviți de un chelner bătrîn și palid cu aspectul unui naufragiat care renunțase să mai privească în zare după o pînză... Era ciudat cum își amintea de chipul chelnerului...

Poate că dacă n-ar fi fost ploaia nu s-ar fi întîmplat nimic ; dar ce folos să se mai gîndească acum ? Încercă să-și îndrepte gîndurile spre probleme mai urgente ; dar printr-o stranie perversitate a asociațiilor, fiecare amănunt al acelei zile îi asalta mintea, cu o insistență de la care nu exista scăpare. Fără să vrea retrăi lungul drum pe ploaie îndărăt pînă la hotel, după o oră plicticoasă într-un cinematograf de pe boulevard. Mai ploua cînd au ieșit de la acel spectacol anost, dar ea refuzase cu încăpăținare să se urce într-o trăsură, ba chiar, pe drum, stăruise să hoinărească pe sub copertinele vitrinelor șiroind de ploaie, și să se vîre prin pasaje bătute de vînt ; în cele din urmă, cînd ajunseseră aproape la destinație, mersese pînă într-acolo încît propusese să se întoarcă și să caute un spectacol despre care auzise, la un teatru de la Batignolles. La care el protestase oarecum iritat ; își amintea că, pentru prima dată, amîndoi erau cam irascibili, avînd o vagă tendință de a se opune sugestiilor celuilalt. Își simțea picioarele ude, era obosit de mers și sătul de mirosul înăbușitor al teatrelor neaerisite, așa că spusese că trebuie neapărat să se întoarcă la hotel ca să scrie niște scrisori — și astfel își continuaseră drumul spre hotel...

Darrow nu mai ştia de cîtă vreme şedea acolo, cînd o auzi pe Anna la uşă. Efortul de a se ridica în picioare şi de a-şi ascunde tulburarea ca s-o întîmpine îi dădu o senzaţie falsă de stăpînire de sine. Îşi zise : „Trebuie să mă hotărăsc...” şi asta îl făcu să se simtă ceva mai liniştit.

Ea intră călcînd uşor, şi el îşi dădu seama pe dată că se întîmplase ceva neprevăzut, liniştitor.

— A fost ea la mine. A venit şi m-a găsit pe terasă. Am avut o discuţie lungă şi mi-a explicat totul. Am impresia că abia acum încep s-o cunosc !

Glasul ei era atît de emoţionat şi de blînd, încît îi potoli tresărirea de teamă.

— Ți-a explicat... ?

— E firesc, nu-i așa, să se fi simțit puțin jignită de modul cum a fost cercetată pe toate părțile ? Oh, nu de *tine*, nu la asta m-am gîndit ! Dar opoziția doamnei de Chantelle, și faptul că a chemat-o și pe Adelaide Painter ! Mi-a spus deschis că nu vrea să simtă că-și datorcă Adelaidei Painter soțul... Se gîndește acum că supărarea ei de a fi fost atît de comentată și cercetată poate că s-a manifestat în felul cum s-a purtat cu Owen, și l-a făcut să-și închipuie lucrurile acelea absurde... Înțeleg tot ce a simțit, și sînt de acord cu ea că e mai bine să plece o vreme. M-a făcut să-mi dau seama, încheie Anna, că am fost îngrozitor de insensibilă și de obtuză !

— *Tu* ?

— Da. De parcă aş fi tratat-o ca o mobilă trimisă aici „pentru aprobare“, să văd dacă se asortează cu celelalte piese. Adăugă cu o izbucnire bruscă de entuziasm : Mă bucur că are darul să facă pe cineva să se simtă astfel !

Părea să aștepte ca Darrow să fie de acord cu ea, sau să-i mai pună o întrebare, și el pînă la urmă își regăsi glasul ca să întrebe :

— Atunci, crezi că nu-i o ruptură definitivă ?

— Nădăjduiesc că nu... sînt mai sigură ca oricînd că nu ! Am avut o mică discuție și cu Owen după ce m-am despărțit de ea, și cred că înțelege și el că trebuie s-o lase

să plece, fără a mai stărui să-i facă vreo făgăduială precisă. Fata e tulburată... trebuie s-o lase să se liniștească...

Din nou așteptă, și Darrow zise :

— Tu o să-l poți face să înțeleagă asta.

— O să mă ajute și ea ; o să stea de vorbă cu el, firește, înainte de a pleca. Apropo, pleacă imediat cu Adelaide Painter, care se duce cu mașina la Francheuil să prindă expresul de ora unu, și care, firește, nu știe nimic din toate acestea, și i se va spune, pur și simplu, că Sophy a fost chemată de soții Farlow.

Darrow dădu din cap în semn că a înțeles, și ea continuă :

— Owen ține foarte mult ca nici Adelaide și nici bunica lui să nu bănuiască nimic despre cele întâmplate. Nevoia de a o proteja pe Sophy îl va ajuta să se stăpânească. Văd că își revine în fire, bietul băiat ; a început să se rușineze de vorbele nesăbuite de mai înainte. M-a rugat să-ți spun ; fără îndoială că ți-o va spune și el.

Darrow făcu un gest de protest.

— Oh, în privința asta... nici nu merită să mai vorbim.

— Și nici să ne mai gândim, nu-i așa ? și ca se luminează la față. Făgăduiește-mi că n-ai să te mai gîndești la asta... făgăduiește-mi că n-ai să fii aspru cu el !

Acum îi venea mai ușor să-i răspundă cu un zîmbet.

— De ce crezi că e nevoie să-mi ceri să fiu indulgent cu Owen ?

Anna șovăi o clipă, întorcîndu-și ochii în altă parte. Apoi și-i îndreptă iar spre el, zîmbînd.

— Probabil fiindcă am nevoie să fii indulgent și cu mine.

— Cu tine ?

— Vreau să spun, fiindcă înțeleg mai bine cum se poate chinui cineva cu niște simple închipuiri.

Ascultînd-o, încordarea lui Darrow începu să se risipească. Privirea ei, gravă și dulce în același timp, era ca un iaz adînc în care simțea că putea să se cufunde și să se ascundă de suferința cruntă care îl chinuia. Pe măsură ce această senzație extatică îl învăluia, îi venea tot mai greu să-i urmărească cuvintele și să-i răspundă ; dar ce

mai conta altceva, când glasul ei continua și silabele picu-
rau ca niște mîngîieri ușoare pe creierul lui chinuit ?

— Nici nu știi, urmă ea, ce fericire e să te trezești
dintr-un vis urît în propria ta odaie și să parcurgi încet
toate ororile lui fără să-ți mai fie teamă de ele ? Asta fac
eu acum. Și de aceea îl înțeleg pe Owen... Se întrerupse,
și el îi simți atingerea pe braț : *Pentru că și eu am visat
aceste orori !*

El o înțelese, și bîigui :

— Tu ?

— Iartă-mă ! Și lasă-mă să-ți povestesc... Te va ajuta
să-l înțelegi pe Owen... Au fost într-adevăr unele lu-
cruri... semne mici... de îndată ce am început să le caut :
ezitarea ta de a vorbi despre ea... rezerva ei față de tine...
un soi de constrîngere pe care nu o avusese înainte...

Și rîse privindu-l, iar el, ținîndu-i mîinile în ale sale,
izbuti să spună :

— Acum înțelegi de ce... ?

— Oh, înțeleg ; sigur că înțeleg ; și vreau să rîzi de
mine... să rîdem împreună ! Pentru că au mai fost și alte
lucruri... lucruri și mai absurde... Chiar și... aseară pe te-
rasă... pelerina ei trandafirie...

— Pelerina trandafirie ?

Acum era sincer mirat, și observînd asta Anna roși.

— Ai uitat de pelerină ? Pelerina trandafirie cu care
Owen te-a văzut la teatru în Paris ? Da... da... am fost
atît de nebună încît să-mi închipui asta !... Acum îmi face
bine să rîd amintindu-mi ! Dar trebuie să știi că o să fiu
o femeie geloasă... o femeie ridicol de geloasă... trebuie
să te previn din timp...

El îi lăsase mîinile, și ea se apropie și își ridică bra-
țele luîndu-l de gît, cu unul din rarele ei gesturi de
abandon.

— Nu știu de ce, dar mă simt mai fericită acum,
fiindcă am fost atît de absurdă !

Buzele îi erau întredeschise într-un rîs tăcut și tre-
murul genelor arunca umbra lor pe obraji. O privi ca
printr-o ceață dureroasă și îi văzu întreaga frumusețe,
oferindu-se buzelor lui ca o cupă ; dar cînd se aplecă spre

ea, parcă o beznă se lăsa între ei ; brațele ei îi alunecară de pe umeri, și ea se trase brusc de lângă el.

— Deci *ea* a fost cu tine atunci ? exclamă Anna ; și apoi, în timp ce el o privea țintă : Oh, nu spune nu ! De ți-ai vedea ochii !

Darrow rămase mut, și ea stăruia :

— Nu tăgădui... oh, nu tăgădui ! Ce-mi rămîne să-mi mai închipui dacă tăgăduiești ? Nu vezi că totul o dovedește ? Owen o simte... chiar și adineaori și-a dat seama ! Când i-am spus că ea s-a mai domolit și vrea să-l vadă, a zis : „Asta-i tot opera lui Darrow ?“

Darrow primi lovitura în tăcere. Ar fi putut să spună ceva, să recurgă iar la vorbele obișnuite de persiflare și tăgadă ; era convins chiar că ar fi putut, pe moment, să-și atingă scopul dacă le-ar fi rostit fără să fie văzut. Dar era atât de conștient de ceea ce se vedea pe fața lui, de parcă ar fi făcut ce-i ceruse Anna și s-ar fi privit în oglindă. Știa că nu mai poate ascunde de ea ceea ce îi era scris pe față, după cum nu-și putea șterge din suflet clipele cumplite prin care tocmai trecuse. Aici, în fața lui, privindu-l drept în ochi, și reflectându-se în toate trăsăturile, se afla adevărul zdrobitor al iubirii lui Sophy Viner și al acțiunii prin care și-o afirmase.

Anna vorbea iar, precipitat, febril, și sufletul lui era torturat de chinul din glasul ei.

— Vorbește odată... trebuie să vorbești ! Nu-ți cer să-i faci vreun rău fetei ; dar trebuie să înțelegi că tăcerea ta îi face mai mult rău decît ar face-o dacă mi-ai răspunde la întrebări. Așa doar mă lași să-mi închipui cele mai cumplite lucruri despre ea... ar înțelege și ea asta dacă ar fi aici. Ce rău mai mare ai putea să-i faci decît să mă determini s-o urăsc... să ajung să cred că a complotat împreună cu tine ca să ne înșele ?

— Oh, asta nu ! se auzi Darrow spunînd înainte de a-și da seama că are de gînd să vorbească. Da ; am întîlnit-o la Paris, urmă după o pauză ; dar trebuia să tac ca să-i respect dorința de a nu se afla.

Anna păli.

— Ea *era* la teatru în seara aceea ?

— Eram cu ea într-o seară la teatru.

— Și de ce ți-a ccrut să nu spui asta ?

— Nu voia să se știe că ne-am întâlnit.

— De ce nu voia să se știe ?

— Se certase cu doamna Murrett și venise pe neașteptate la Paris, și nu voia ca soții Farlow să afle. Am întâlnit-o întâmplător, și ca m-a rugat să nu spun că am văzut-o.

— Din cauza certei ? Din cauză că îi era rușine că se certase ?

— Oh, nu. Nu avea de ce să-i fie rușine. Dar soții Farlow îi găsiseră slujba la doamna Murrett, și nu voia ca ei să afle că fusese nevoită să plece brusc și cât de rău se purtase doamna Murrett cu ea. Era într-o situație groaznică — femeia aceea îi reținuse pînă și salariul pe ultima lună. Știa că soții Farlow vor fi teribil de necăjiți, și voia să cîștige timp ca să-i pregătească.

Darrow se auzea vorbind ca în vis, ca și cum vorbele ar fi ieșit de pe alte buze. Explicația părea destul de plauzibilă, și i se păru că Anna se mai luminează la față. Ea tăcu o clipă, așteptînd să vadă dacă mai are ceva de adăugat ; apoi zise :

— Dar soții Farlow știau ; mi-au scris totul cînd au trimis-o la mine.

El se înroși, ca și cum ca i-ar fi întins o cursă.

— Poate că știu *acum* ; atunci însă nu știau...

— Dar acesta nu-i un motiv ca ea să continue să facă un mister din faptul că te-a întâlnit la Paris.

— E singurul pe care îl știu.

— Atunci mă duc s-o întreb chiar pe ea.

Se întoarse și făcu cîțiva pași spre ușă.

— Anna !

Pornise după ea, dar apoi se opri :

— Să nu faci asta !

— De ce ?

— Nu-ți seamănă... nu-i mărinimos...

Stătea în fața lui, dreaptă și palidă, dar sub chipul ei rigid se vedea tumultul îndoielilor și suferinței.

— Nu vreau să fiu nemărinimoasă ; nu vreau să-mi vîr nasul în secretele ei. Dar lucrurile nu pot rămîne astfel. Nu crezi că e mai bine să mă duc la ea ? Cu sigu-

ranță că va înțelege... îmi va explica... S-ar putea să fie o nimica toată ce vrea să ascundă ; ceva ce i-ar fi șocat pe soții Farlow, dar mie nu mi s-ar părea un lucru condam-nabil... Se opri, cercetîndu-i cu ochii fața : O aventură amoroasă, bănuiesc... așa-i ? Ai întîlnit-o la teatru cu un bărbat, și i-a fost teamă, și te-a rugat să păstrezi secre-tul ? Bietele ființe, nevoite să se miște printre noi ca niște automate... oh, de-ai ști cît de milă mi-e de ele !

— Dacă ți-e milă de ea, de ce n-o lași să plece ?

Ea tresări.

— S-o las să plece... vrei să spui, să plece definitiv ? Asta-i tot ce poți să spui mai bun în favoarea ei ?

— Lasă lucrurile în voia lor. La urma urmei, e ceva ce-i privește pe ea și pe Owen.

— Și pe tine și pe mine... și pe Effie, dacă Owen se căsătorește cu ea, și îmi las fetița cu ei ! Nu înțelegi că ceea ce îmi ceri e imposibil ? Sîntem prinși cu toții în același laț.

Darrow se întoarse cu spatele, gemînd.

— Oh, las-o să plece... las-o să plece.

— Înseamnă că *există* ceva... ceva într-adevăr grav ? Era cu cineva cînd ai întîlnit-o ? Cu cineva cu care... Se întrerupse, și el o văzu luptîndu-se cu alte gînduri care o asaltau : Dacă-i așa, firește... Oh, nu-ți dai seama, îl im-ploră ea cu disperare, că trebuie să aflu, că e prea tîrziu acum ca să mai păstrez tăcerea ? Nu-ți fie teamă că am să te trădez... N-am să suflu o vorbă nimănui, niciodată. Dar trebuie să știu adevărul, și cel mai bine pentru ea este să-l aflu de la tine.

Darrow cumpăni o clipă ; apoi zise încet :

— Ceea ce îți imaginezi tu e pur și simplu absurd. A fost la teatru cu mine.

— Cu tine ?

Văzu cum o cuprinde un tremur, dar și-l stăpîni într-o clipă și rămase în fața lui, dreaptă și nemișcată ca o ființă rănită înainte de a-și simți rana.

— Și de ce ați făcut amîndoi din asta un mister ?

— Ți-am spus că ideea nu a fost a mea. Căută cu dis-perare ce să mai spună : Poate s-a temut ca Owen...

— Dar ăsta nu-i un motiv ca să-ți fi cerut să afirmi că o cunoșteai foarte vag — că n-ai mai văzut-o de ani

de zile. Se întrerupse și sîngele îi năvăli în față : Chiar dacă ea avea alte motive, nu poate exista decît un singur motiv ca tu să-i fi dat ascultare...

Între ei se lăsă tăcerea. o tăcere în care odaia părea deodată să răsune de glasuri. Privirea lui Darrow rătăci spre fereastră și observă că furtuna din ultimele două zile despuiase aproape cu totul coroanele teilor din curte. Anna se îndepărtase și se rezemase cu coatele de polița căminului, cu capul în mîini. Și cum stătea acolo, el observă într-o nouă lumină mici amănunte ale înfățișării ei pe care ochii lui le priviseră adesea cu drag : vinele albastrii de pe dosul mîinilor, umbra caldă pe care i-o arunca părul pe ureche, și însăși culoarea părului, negru închis, cu nuanțe castanii lucind dedesubt, ca la aripile anumitor păsări. Simți că era zadarnic să vorbească.

După un răstimp ea își ridică capul și zise :

— N-am s-o mai văd înainte de a pleca.

El nu zise nimic, iar ea, întorcîndu-se spre el, adăugă :

— De *aceea* pleacă, așa-i ? Fiindcă te iubește și nu vrea să renunțe la tine ?

Darrow tăcea. I se părea că o dezmințire convențională ar fi atît de meschină din partea lui încît, chiar dacă ar fi putut întîrzia dezvăluirea adevărului, tot n-ar fi recurs la ea. Mai profundă decît toate temerile sale era teama de a nu batjocori aceste momente.

— *A renunțat* la mine, zise în cele din urmă. ,

XXVIII

Cînd Darrow părăsi odaia, ea rămase în locul unde o lăsase. „Trebuie să-l cred ! Trebuie să-l cred !“ își zicea.

Puțin mai înainte, în clipa cînd își pusese brațele pe după gîtul lui, se simțise învăluită într-o senzație de totală siguranță. Toate duhurile îndoielilor fuseseră gonite, și iubirea ei era din nou lăcașul limpede în care fiecare gînd și fiecare simțămînt se puteau mișca într-o libertate fericită. Și apoi, cînd își ridicase fața spre el și îi întîlnise

ochii, i se păruse că vede înseși ruinele sufletului lui. Era singurul mod în care putea exprima ceea ce-i apăruse în față. Era ca și cum priveau amândoi același lucru din alte laturi, și în partea ei era numai lumină și viață, iar într-ai un cimitir...

Nu-și amintea acum cine vorbise mai întâi, și nici măcar, prea limpede, ce se spusese. I se păruse doar o clipă mai târziu că se găsea în celălalt capăt al odăii — odaia care devenise deodată atât de mică încât, chiar și din celălalt capăt al ei, avea senzația că el o atinge — strigînd la el : „Din cauza ta vrea să plece !” și citind pe chipul lui adevărul celor spuse.

Deci aceasta era taina lui — taina lor : o întâlnise pe fată la Paris și o ajutase cînd era la strîmtoare — o împrumutase cu bani, își zicea Anna — și ea se îndrăgostise de el ; și cînd îl reîntîlnise se simțise brusc înrobîtă de această pasiune. Anna, prăbușindu-se iar pe canapea, privea aceste fapte în față.

Fata fuscse într-o situație disperată — înspăimîntată, fără un ban, jignită de cele întîmplate, și neștiind ce noi primejdii o puteau amenința din partea unei femei ca doamna Murrett ; și Darrow, întîlnind-o în acel moment de derută, o compătimise, o sfătuisese, fusese bun cu ea, ceea ce dusesse la acest rezultat fatal, inevitabil. Acestea erau faptele cum și le închipuia Anna ; acesta, cel puțin, era aspectul lor exterior, era partea pe care fuscse lăsată să o vadă ; și la implicațiile tainice la care puteau duce nu îndrăzni încă să-și îndrepte gîndurile.

„Trebuie să-l cred... Trebuie să-l cred...” Repeta cuvintele ca un talisman. Era firesc, la urma urmei, ca el să se fi purtat cum s-a purtat : să apere bietul secret al fetei pînă în ultima clipă. Începu și ea să se molipsească de mila lui — simțind în piept sentimente mai profunde și mai apropiate de felul ei de a fi decît ghimpele geloziei. Din siguranța fericirii ei, tînjea să se aplece cu mîini pline de compasiune... Dar Owen ? Ce se va întîmpla cu Owen ? Prima ei datorie era față de el — era datoare să-l ferească nu numai de a afla taina pe care ea o surprinsese, dar și — mai ales ! — de consecințele ei. Da ; fata trebuia să plece — în această privință nu exista nici o îndoială —

chiar și Darrow își dăduse seama de la început ; și la acest gând simți din nou o mare ușurare, ca și cum încercase să-și creeze în inimă iluzia unei generozități pe care nu o putea simți...

Singurul lucru la care i se întorcea mereu gândul era că Sophy pleca imediat ; că pînă într-o oră nu va mai fi acolo. Odată plecată, îi va fi mai ușor să-l facă pe Owen să înțeleagă că ruptura era definitivă ; la nevoie, s-o determine pe fată să-l convingă. Dar nu va fi nevoie — asta Anna o înțelegea clar. Era limpede că Sophy Viner pleca de la Givré fără gândul de a se mai întoarce vreodată...

Deodată, în timp ce tot încerca să-și pună ordine în gânduri, îl auzi pe Owen strigînd-o la ușă : „Mamă !...” — cum rareori i se adresa. În glasul lui era o intonație nouă, trădînd bucurie nerăbdătoare. O făcu să se întoarcă iute spre oglindă, ca să vadă ce față îi va arăta ; dar mai înainte de a avea timp să-și revină, el se și afla în odaie și se pomeni îmbrățișată ca de un școlar.

— Totul e bine ! Gata ! Și e opera ta ! Aș vrea să mi se dea cea mai grea penitență, după toate canoanele. Am avut o discuție cu ea, și acum mă trimite la tine, și poți să mă faci cu ou și cu oțet. Îi dădu drumul din brațe, rîzînd fericit : O să stau la colț pînă săptămîna viitoare, și apoi o să mă duc s-o văd. Și ea spune că ție îți datorez totul !

— Mie ?

Era prima vorbă de care se putu agăța în timp ce încerca să se liniștească din vîltoarea bucuriei lui.

— Da ; ai avut atîta răbdare și ai fost atît de bună cu ea ; și ți-ai dat seama de la început ce prost am fost !

Anna încercă să-i zîmbească, și se pare că izbuti, căci pe fața lui înflori, ca răspuns, un zîmbet radios.

— Nu-i așa că nu-i greu de văzut ? Nu, recunosc că nu e nevoie de un microscop. Dar tu ai fost atît de înțeleaptă și de minunată, ca întotdeauna. Am fost nebun în ultimele zile, pur și simplu nebun... tu și cu ea puteați să vă lepădați de mine ! Și în loc de asta, totul s-a aranjat... totul e iar minunat !

Ea se trase puțin înapoi, căutînd să-și păstreze zîmbetul pe buze, ca să nu-l lase să vadă nimic din ceea ce ascundea. Acum, mai mult ca oricînd — era datoră să fie înțeleaptă și minunată !

— Sînt atît de bucuroasă, dragul meu ; atît de bucuroasă. Aş vrea să ai mereu despre mine părerea asta...

Se întrerupse, neştiind ce spune, şi speriată de gîndul că ar putea lega din nou cu propriile ei mîini nodul pe care şi-l închipuia tăiat. Dar văzu că el mai avea ceva de spus ; ceva greu de exprimat, dar absolut necesar. O luă de mîini, o trase mai aproape şi, cu fruntea încreţită de zîmbetul lui ciudat, strigă :

— Ascultă, dacă Darrow vrea să-mi spună că sînt un idiot, te rog să nu-l împiedici !

Asta o făcu să simtă şi mai acut cît de mare era pericolul : trebuia să-i ascundă secretul, oricît de mult ar costa-o.

— Oh, să ştii că el nu ascultă totdeauna de ordine ! Cuvintele sunau mai bine decît îi fusese ei teamă.

— Vrei să spui că m-a şi făcut idiot ? Acceptă faptul cu un rîs vesel, şi urmă : Ei, asta ne scuteşte de o mulţime de necazuri ; putem trece acum la ordinea de zi... Se întrerupse şi se uită la ceas : După cum ştii, draga mea, ea pleacă într-o oră ; probabil că acum, împreună cu Adelaide, iau în grabă o gustare. Cobori să-ţi iei rămas bun de la ele ?

— Da... fireşte.

Şi într-adevăr, în timp ce Owen vorbea, simţise în ea cum creşte dorinţa de a o mai vedea o dată pe Sophy Viner înainte de a pleca. Gîndul îi displăcea profund : Anna ar fi vrut să n-o întâlnească pe fată pînă nu îşi va fi lămurit propriile ei nedumeriri. Dar era limpede că, de cînd se despărţiseră, doar cu o oră în urmă, situaţia se schimbase. Sophy Viner se pare că îşi schimbase hotărîrea de a se despărţi definitiv de Owen, şi le stătea iar în cale, ca o ameninţare şi o enigmă ; şi vagi imbolduri de împotrivire se trezeau în mintea Annei.

Simţi pe braţ atingerea lui Owen.

— Vii ?

— Da... da... îndată.

— Ce s-a întîmplat ? Ai o figură atît de ciudată !

— Cum adică, ciudată ?

— Nu ştiu ; speriată... surprinsă...

Citi pe chipul lui cum trebuie să fi fost înfăţişarea ei.

— Serios ? Nici nu-i de mirare ! Ne-ai oferit tuturor o dimineată plină de emoții.

El stăruie :

— Ești mai agitată acum cînd nu mai ai nici un motiv. S-a mai întîmplat ceva de cînd nu te-am văzut ?

Se uită în jur prin odaie, ca și cum ar fi căutat cheia agitației ei și, de teamă să nu ghicească, ea răspunse :

— Ce s-a întîmplat e pur și simplu că sînt cam obosită. Vrei s-o rogi pe Sophy să urce pînă la mine ?

În timp ce aștepta, încercă să se gîndească ce să-i spună fetei cînd va apare ; dar niciodată nu fusese mai conștientă de incapacitatea ei de a se descurca în fața unor situații strîmbe și întortocheate. Îi lipseau învățămintele aspre ale experienței ; și disprețul instinctiv față de orice era mai puțin limpede și deschis decît propria ei conștiință o împiedicase să învețe cît de cît din explicațiile și contradicțiile altor inimi. Își zise : „Trebuie să aflu...” dar totul în ea se dădea înapoi din fața mijloacelor prin care simțea că ar putea s-o facă...

Sophy Viner apăru aproape imediat, îmbrăcată de plecare, cu geanta pe braț. Era încă palidă și trasă la față, dar cu o lumină în ochi care o uimi pe Anna. Sau, poate, că o privea pe fată cu alți ochi : văzînd-o, pentru prima dată, nu ca guvernanta lui Effie, nu ca logodnica lui Owen, ci ca o întruchipare a primejdiei necunoscute care pîndește în sufletul oricărei femei cînd e vorba despre iubitul ei ? În orice caz Anna, cu o senzație bruscă de răceală, observă în ea o grație și o ispită pe care nu le remarcase mai înainte. A fost doar o străfulgerare a instinctului primitiv, dar a durat destul ca s-o facă să se rușineze de întunecimea pe care i-a dezvăluit-o în inima ei...

Îi făcu semn lui Sophy să se așeze pe canapea, lîngă ea.

— Ți-am cerut să urci la mine fiindcă am vrut să-mi iau rămas bun în liniște, explică ea, simțindu-și buzele tremurînd, dar încercînd să vorbească pe un ton firesc, prietenos.

Fata răspunse doar printr-un ușor zîmbet de consimțire, și Anna, derutată de tăcerea ei, continuă :

— Ai hotărît, deci, să nu mai rupi logodna ?

Sophy Viner înălță capul cu o expresie de uimire. Întrebarea, pusă în felul acesta neașteptat, sunase fără îndoială straniu pe buzele unei partizane atît de înfocate a căsătoriei ca doamna Leath !

— Credeam că asta doreați, zise ea.

— Că asta doream ? și inima Annei tresări. Doresc, desigur, tot ce-i spre binele lui Owen... E și firesc, trebuie să înțelegi, că acest lucru contează pentru mine în primul rînd...

Sophy se uita la ea cu insistență.

— Credeam că e singurul lucru care contează pentru dumneavoastră.

Replica ei tranșantă trezi în Anna un antagonism latent.

— Așa e, zise ea pe un ton atît de aspru încît tresări auzindu-l.

Oare mai vorbise astfel vreodată cu cineva ? Se simți speriată, de parcă însăși firea i se schimbase fără să-și fi dat seama... Simțind privirea mirată a fetei ațintită asupra ei, continuă :

— Schimbarea asta bruscă e firesc să mă fi surprins. Cînd ne-am despărțit, înțelesesem că îți rezervai dreptul de a hotărî...

— Da.

— Și acum... ?

Anna așteptă un răspuns, care însă nu veni. Nu înțelegea atitudinea fetei, umbra de ironie din scurtele ei replici, hotărîrea vădit premeditată de a lăsa sarcina discuției pe seama interlocutoarei ei. Anna simți deodată nevoia de a ridica întrebarea lor deasupra acestui nivel meschin de sfidare și neîncredere. Se uită rugător la Sophy.

— Nu-i mai bine să vorbim deschis ? Ceea ce mă nedumerește este schimbarea asta din partea dumitale. Nici nu-i de mirare. E adevărat, te-am rugat să n-o rupi cu Owen prea brusc, și ți-am cerut-o, crede-mă, atît spre binele lui cît și al dumitale : am vrut să ai răgazul să chibzuiești la piedica ce pare să se fi ridicat între voi. Faptul că ai simțit nevoia unui răgaz de gîndire părea să arate că nu vei face cu ușurință pasul definitiv ; vreau să spun, că

nu vei accepta de la Owen mai mult decît îi poţi da. Dar schimbîndu-ţi hotărîrea, sînt silită să-ţi pun întrebarea pe care cred că ţi-ai pus-o şi singură : Există vreun motiv ca să nu te căsătoreşti cu Owen ?

Se întrerupse încercînd să se liniştească, cu ochii spre faţa aprinsă a Sophyei Viner.

— Vreun motiv... ? Ce vreţi să spuneţi prin asta ?

Anna continua s-o privească cu seriozitate.

— Iubeşti pe altcineva ? întrebă ea.

Prima reacţie a fetei a fost o expresie surprinsă şi vag uşurată ; apoi răspunse privirii cercetătoare a celeilalte printr-una de reproş nemărginit.

— Ah, aţi fi putut să aşteptaţi ! exclamă ea.

— Să aştept... ?

— Pînă voi fi plecat ; pînă voi fi părăsit casa. Puteaţi să fi ştiut... puteaţi să fi bănuît... Îşi îndreptă iar privirea spre Anna : Voiam doar să-l las să mai spere puţin, să nu bănuiască nimic ; bineînţeles că nu pot să mă căsătoresc cu el, zise ea.

Anna rămase nemişcată, amuţită de şocul mărturisirii. Tremura şi ea, nu atît de mînie, cît de o vagă compătimire. Dar sentimentul se amesteca atît de mult cu celelalte, mai puţin generoase şi mai sumbre, încît nu găsi cuvinte ca să şi-l exprime, şi cele două femei rămaseră una în faţa celeilalte, fără o vorbă.

— Cred că e mai bine să plec, murmură Sophy în cele din urmă, cu capul plecat.

Aceste vorbe treziră în Anna un sentiment latent de remuşcare. Fata părea atît de tînără, de abandonată şi de tristă ! Şi ce gînduri o fi ascunzînd în inima ei ? Era cu neputinţă să se despartă într-o asemenea stare de spirit.

— Aş vrea să ştii că nimeni nu mi-a spus nimic... Eu am fost aceea care...

Sophy se uită la ea.

— Adică, domnul Darrow nu v-a spus ? Fireşte că nu ; credeţi că mi-am închipuit că v-a spus ? Aţi aflat singură, asta-i tot... ştiam că aşa se va întîmpla. În locul dumneavoastră eu aş fi ghicit mai de mult.

Vorbele fură rostite simplu, fără ironie sau subînţelesuri ; dar ele trecură prin Anna ca o spadă. Da, fata ar

fi ghicit, ar fi avut intuiții pe care ea nu le avusese ! Se simți aproape invidiind-o pentru o asemenea tristă precocitate a înțelepciunii.

— Îmi pare atît de rău... atît de rău, murmură ea.

— Se mai întîmplă. Acum ar fi mai bine să plec. Aș vrea să-mi iau rămas bun de la Effie.

— Oh !... izbucni un strigăt din mama fetei. Nu în felul acesta... nu se poate ! Mă simt... mă faci să mă simt îngrozitor : de parcă te-aș goni de-aici...

Vorbele îi țîșniseră din adîncul tulburării și al compătimirii ei.

— Nimeni nu mă gonește : eu sînt nevoită să plec, o auzi pe fată răspunzînd.

Se lăsă iar o tăcere, în timpul căreia imbolduri înflăcărâte de mărinimie se luptau cu Anna cu îndoielile și temerile ei. În cele din urmă, cu ochii ațintiți spre chipul lui Sophy, zise :

— Da, trebuie să pleci acum ; dar mai tîrziu... după un timp, cînd totul se va fi terminat... dacă nu mai e nici un motiv ca să nu te măriți cu Owen... — se opri o clipă la aceste cuvinte — n-aș vrea să crezi că am stat în calea voastră...

— Dumneavoastră ?

Sophy se înroși din nou, și apoi se făcu palidă. Părea că încearcă să vorbească, dar nu putu scoate o vorbă.

— Da ! Nu era adevărat adineauri cînd am spus că mă gîndesc numai la Owen. Îmi pare atît de rău... oh, atît de rău !... și pentru dumneata. Viața dumitale... știu cît a fost de grea ; iar a mea... a mea atît de plină... Femeile fericite înțeleg cel mai bine !

Anna se trase mai aproape și atinse mîna fetei ; apoi continuă, revărsîndu-și întreg sufletul în cuvintele în-tretăiate :

— Acum totul ți se pare îngrozitor... nu întrevezi nici un viitor ; dar dacă, întîmplător... dumneata știi mai bine... dar ești atît de tînără... și la vîrsta dumitale totul trece. Dacă nu există vreun motiv, un motiv real ca să te împiedice să te măriți cu Owen, *aș vrea* ca el să spere, îl voi ajuta să spere... dacă spui că se poate...

O dată cu rugămintea stăruitoare, mîna ei o strînse și mai tare pe cea a lui Sophy, care însă rămase inertă : fata părea amorțită, și Anna se sperie de tăcerea ei împietrită. „Nu știu cum sînt făcută“, reflectă ea, „dar n-aș vrea ca fericirea mea s-o rănească.“ Cu glas tare repetă :

— Doar să-mi spui că nu există vreun motiv...

Fata tot nu scoase nici un cuvînt ; dar deodată, ca o creangă ruptă, se aplecă, se îndoi pînă la mîna care o strîngea pe a ei, și își lipi buzele de ea, izbucnind în plîns. Plîngea liniștit, fără oprire, lăsînd lacrimile să-i curgă șu-voi, ca și cum atingerea Annei eliberase apele unui izvor adînc al durerii ; apoi, cînd Anna, mișcată și puțin speriată, se aplecă spre ea cu o exclamație de milă, se ridică în picioare și se întoarse spre ușă.

— Înseamnă că pleci... definitiv... așa ?

Și făcu o mișcare spre ea, dar se opri. Sophy se opri și ea, evitînd s-o privească.

— Oh !... exclamă Anna, acoperindu-și fața.

Fata străbătu odaia și rămase o clipă în prag. De acolo mai spuse :

— Așa am vrut... singură am ales. A fost atît de bun' cu mine... nimeni n-a mai fost atît de bun !

Clanța se răsuci, și Anna o auzi pe fată plecînd.

XXIX

Primul gînd care-i veni Annei a fost : „Și el pleacă peste cîteva ceasuri — n-am nevoie să-l mai văd înainte de a pleca...“ În clipa aceea, perspectiva de a fi nevoită să-l privească pe Darrow și să-l audă vorbind i se părea cel mai insuportabil lucru pe care și-l putea închipui. Apoi, sub năvala următorului val al sentimentelor, simți dorința de a-l înfrunta imediat și de a smulge de la el nici ea nu știa ce : mărturisire, tăgăduială, justificare — orice care i-ar îngădui să se elibereze de chinul înăbușit în suflet.

Îi spusese lui Owen că era obosită, și acesta păru un motiv plauzibil ca să rămână sus când mașina trase în fața intrării și domnișoara Painter și Sophy Viner plecară cu ea ; plauzibil și ca să trimită vorbă doamnei de Chantelle că nu va coborî înainte de prînz. După ce își trimise camerista cu acest mesaj, se întinse pe divan cu ochii ațintiți în gol...

Mai fusese nefericită și înainte, și imaginile vechilor suferințe se îmbulzeau ca niște fantome flămînde în jurul durerii de acum ; își aminti de dezamăgirea ei tinerească, de eșecul căsătoriei ei, de anii iroșiți care au urmat ; dar acestea erau suferințe negative, refuzuri și amînări ale vieții. Nu mai simțea că are vreo legătură cu victima aceea aproape uitată, ea care era întinsă acum pe masa de tortură a ireparabilului. Mai suferise și înainte — da, dar lucid, chibzuit, melancolic ; acum suferea ca un animal rănit, irațional orbită de furie, cu singura dorință primitivă ca durerea cumplită să înceteze...

O auzi pe cameristă bătînd în ușă, și își ascunse fața, fără să răspundă. Bătaia continuă, și disciplina obișnuinței o făcu în cele din urmă să-și ridice capul, să-și ascundă suferința ce-i răvășise fața și să întindă mîna spre biletul pe care îl aducea femeia. Erau cîteva cuvinte de la Darrow — „Pot să te văd ?“ — și zise îndată, cu un glas care suna subțire și gol :

— Roagă-l pe domnul Darrow să vină.

Camerista o întrebă dacă dorea mai întîi să-i aranjeze părul, dar îi răspunse că nu-i nevoie ; dar după ce ușa se închise, mîndria instinctivă o făcu să se ridice, să se privească în oglinda de pe polița căminului și să-și treacă degetele prin păr. Ochii îi ardeau și fața arăta obosită și trasă ; altminteri nu văzu nici o schimbare în înfățișare, și se miră că în asemenea momente trupul părea fără nici o legătură cu eul ei care se zvîrcolea înlăuntru, de parcă ar fi fost o statuie sau un tablou.

Fata deschise iar ușa ca să-l lase să intre pe Darrow, și el se opri o clipă în prag, așteptînd parcă s-o audă pe Anna spunînd ceva. Era extrem de palid, dar nu părea nici rușinat și nici nesigur, și ea își zise, cu un fior de apreciere inconsecvent : „E tot atît de mîndru ca și mine.“

Cu glas tare întrebă :

— Voiai să mă vezi ?

— Firește, răspunse el cu glas grav.

— Nu-i nevoie ! N-are nici un rost. Știu totul. Orice ai spune nu ajută la nimic.

La această afirmație directă, el se făcu și mai palid la față, iar ochii, pe care și-i ținea cu hotărîre îndreptați asupra ei, îi trădă suferința.

— Nu am dreptul să spun nimic atunci cînd ai hotărît asta ?

— Ce am hotărît ?

— Că nu mai e nimic de spus ! Așteptă ca ea să răspundă ceva, și apoi continuă : Nici măcar nu știu ce înțelegi prin „totul“.

— Oh, nu știu ce-ar mai putea fi ! Știu destul. Am implorat-o să nege, și n-a putut... Ce-am mai putea noi doi să ne spunem ?

Glasul i se frînse într-un suspin. Durerca animalică puse din nou stăpînire pe ea — era toată doar un țipăt orb în fața durerii !

Darrow rămase cu fruntea sus și cu privirea fermă.

— Va fi precum dorești ; și totuși nu-i în firea ta să-ți fie teamă.

— Teamă ?

— Să discuți lucrurile — să le înfrunți.

— Tu trebuie să înfrunți această situație — nu eu !

— Asta și vreau — dar împreună cu tine.

Făcu iar o pauză.

— Nu vrei să-mi povestești ce ți-a spus domnișoara Viner ?

— Oh, ea e generoasă — în cel mai înalt grad !

Durerea o cuprinse ca un spasm fizic. Își închipui brusc cum trebuie să-l fi iubit fata ca să fie atît de generoasă — cîte amintiri trebuie să fi rămas între ei !

— Oh, pleacă, te rog să pleci. E prea îngrozitor. De ce a trebuit să te mai văd ? bîigui ea, ducîndu-și mîinile la ochi.

Cu fața ascunsă, așteptă să-l audă plecînd, să audă ușa deschizîndu-se și închizîndu-se la loc, așa cum, cu cîteva ore mai devreme, se deschisese și se închisese după Sophy

Viner. Dar Darrow nu scoase nici un sunet și nu făcu nici o mișcare : aștepta și el. Anna simți cum o cuprinde un val de revoltă : prezența lui îi jignea suferința, îi umilea mândria. Ce ciudat că el aștepta ca ea să i-o spună !

— Vrei să plec de la Givré ? întrebă în cele din urmă.

Ea nu-i răspunse, și el continuă :

— Firește, fac cum vrei ; dar dacă plec acum, înseamnă că n-am să te mai văd ?

Glasul lui suna ferm : răspundea la mândria ei prin mândrie !

Ea zise, șovăind :

— Trebuie să înțelegi că n-are rost...

— Aș putea să-ți amintesc că mă gonești fără să mă lași să vorbesc...

— Fără să vorbești ? V-am auzit pe amândoi !

— ...dar nu-ți voi aminti de asta, continuă el, și nici de altceva decât de Owen.

— De Owen ?

— Da ; dacă am putea într-un fel să-l cruțăm...

Ea lăsă mâinile în jos și își întoarse ochii speriați spre el. I se părea că trecuse un secol de când nu se mai gândise la Owen !

— Nu înțelegi, continuă Darrow, că dacă mă gonești acum...

Ea îl întrerupse :

— Da, înțeleg...

Între ei se lăsă o tăcere lungă. În cele din urmă Anna zise, cu un glas abia auzit :

— N-aș vrea ca altcineva să sufere cât sufăr eu...

— Owen știe că cu plec mâine, urmă Darrow. Orice bruscă schimbare de plan l-ar putea face să creadă...

Oh, îi înțelegea logica ineluctabilă și se îngrozi. I se părea că ar fi putut să-și stăpânească durerea și să-l înfruntă în liniște pe Darrow cât timp o susținea convingerea că era ultimul lor ceas împreună, că după ce va fi ieșit din odaie nu va mai trebui să se teamă că-l va mai vedea, să se teamă că prezența lui, privirea și glasul lui, și toate influențele nevăzute pe care le emana îi vor înmuia sufletul. Dar curajul i se clătină la gândul că va fi nevoită să conspire împreună cu el pentru a-l proteja pe

Owen, că va prezenta împreună cu el, de dragul lui Owen, un simulacru de înțelegere și fericire. Să trăiască alături de Darrow într-o aparentă intimitate și armonie încă douăzeci și patru de ore i se părea mai greu decît să trăiască fără el tot restul vieții. Puterea o părăsi, și se aruncă pe canapea, îngropîndu-și suspinele în pernele unde își ascunsese de atîtea ori fața radiind de fericire.

— Anna... și glasul lui sună aproape de ea : Lasă-mă să-ți vorbesc liniștit. Nu-i demn de nici unul dintre noi să ne fie teamă.

Vorbe drăgăstoase ar fi jignit-o ; dar apelul la curajul ei îi îmbărbătă inima.

— Nu vreau să mă apăr, continuă el. Faptele sînt destul de dureroase ; dar, cel puțin, aș vrea să le vezi așa cum sînt. Mai presus de orice, aș vrea să cunoști adevărul despre domnișoara Viner...

Numele fetei îi aduse Annei sîngele în obraji. Își ridică brusc capul și se uită la el.

— De ce să știu mai multe despre ea decît ce mi-a povestit singură ? Nu vreau să-i mai aud vreodată numele!

— Tocmai fiindcă gîndești astfel despre ea, te rog să ai puțină milă și să-mi îngădui să-ți prezint faptele așa cum sînt, și nu cum probabil ți le-ai închipuit tu.

— Ți-am mai spus că nu o judec fără milă. Dar nu vreau să mă mai gîndesc la ea !

— Tocmai de aceea spun eu că ți-e teamă.

— Teamă ?

— Da. Ai spus întotdeauna că vrei, mai presus de orice, să privești viața, problemele oamenilor, așa cum sînt, fără teamă, fără ipocrizie ; și nu e întotdeauna un lucru plăcut de privit.

Se întrerupse, ca apoi să înceapă din nou :

— Să nu crezi că pledez pentru mine ! Nu vreau să spun nici o vorbă care să-mi ușureze vina. Nu vreau să vorbesc deloc despre mine. Chiar dacă aș încerca, probabil că nu te-aș putea face să înțelegi — nici eu nu pot, cînd privesc înapoi. Poartă-te cu mine cum vrei — e dreptul tău ; tot ce-ți cer este să fii generoasă cu domnișoara Viner...

Ea se ridică în picioare, tremurînd.

— Ești liber să fii generos cu ea cît poțtești !

— Da ; mi-ai dat să înțeleg limpede că sînt liber. Dar nimic din ce-aș putea face nu ar ajuta-o nici pe jumătate cît ar ajuta-o înțelegerea ta.

— Nu poți face nimic pentru ea ? Poți să te în-sori cu ea !

Chipul lui se înăspri.

— Nici că i-ai putea dori o soartă mai rea !

— Probabil că asta aștepta... pe asta se bizuia...

El rămase tăcut, și ea izbucni :

— Căci ce fel de femeie e ea de fapt ? Cum ești tu ? Oh, îngrozitor ! În timp ce veneai aici... la *mine*...

Își simți lacrimile în gît și se opri.

— Așa a fost, recunosc el deschis.

Ea se uită țintă la el.

— Eram în drum spre tine — după ce în repetate rînduri ai trăgănat și mi-ai amînat venirea. În ultimul moment m-ai întors din drum cu o simplă vorbă — și fără nici o explicație. Am așteptat o scrisoare ; n-a sosit nici una. Nu spun toate astea ca să mă justific. Încerc pur și simplu să te fac să înțelegi. Mă simțeam rănit, plin de amărăciune, consternat. Credeam că aveai de gînd să mă părăsești. Și deodată, mi-a ieșit în cale o ființă pe care s-o compățimesc, căreia să-i fiu de folos. Așa, ți-o jur, a început. Restul a fost o rătăcire de moment... o străfulgerare de nebunie... cum se întîmplă asemenea lucruri. Nu ne-am mai revăzut apoi niciodată...

Anna se uita la el cu răceală.

— O descrii destul de bine afirmînd asta !

— Da, dacă o măsoți după criterii convenționale — dar tu ai susținut mereu că nu faci asta.

— Criterii convenționale ? O fată care...

Fu oprită brusc de un val de repulsie aproape fizică. Apoi izbucni :

— Întotdeauna am socotit-o o aventurieră !

— Întotdeauna ?

— Nu chiar întotdeauna... dar după venirea ta...

— Nu e o aventurieră.

— Vrei să spui că are pretenția de a se purta potrivit teoriilor moderne ? Balivernele pe care femeile acelea îngrozitoare le aiurează de la tribune ?

— Oh, nu cred că a pretins să aibă vreo teorie...

— Nu avea nici măcar *această* scuză ?

— Avea scuza singurătății, a nefericirii — a mizeriilor și umilințelor pe care o femeie ca tine nici măcar nu le bănuiește. Nu exista nimic în trecutul ei la care să privească în afară de indiferență și răutate — și nimic la care să privească în viitor în afară de neliniște. A văzut că mi-e milă de ea și asta a impresionat-o. Dar i-a dat prea multă importanță — a exagerat. Ar fi trebuit să-mi dau seama de primejdie, dar nu m-am gândit. Nu am nici o scuză pentru ceea ce am făcut.

Anna îl asculta, torturată de o suferință mută. Fiecare cuvânt rostit de el arunca o lumină distrugătoare asupra propriului lor trecut. Venise la ea cu fața deschisă și conștiința curată — venise la ea după cele întâmplate ! Dacă speranța lui era siguranța falsității, era groaznic ; dacă însemna că uitase, era și mai rău. Ar fi vrut să-și astupe urechile, să închidă ochii, să oprească orice imagine, sunet și sugestie dintr-o lume în care puteau exista asemenea lucruri ; și, în același timp, era chinuită de dorința de a ști mai mult, de a înțelege mai bine, de a se simți mai puțin ignorantă și nepricepută în probleme care fac parte atât de mult din substanța experienței umane. Ce-a vrut el să spună prin „o rătăcire de moment, o străfulgerare de nebunie“ ? Cum intră oamenii în asemenea aventuri, cum ies din ele fără ca dezastrul să le lase vreo urmă vizibilă ? Imaginația ei se dădu înapoi din fața viziunii unei intimități atât de înjositoare ; i se părea că gândurile nu-i vor mai fi niciodată pure...

— Îți jur, îl auzi ea pe Darrow spunînd, că a fost doar atât, și nimic mai mult.

Se minuna de calmul, de priceperea lui, de felul cum știa exact ce să spună. Nu-i de mirare că bărbații au adesea de dat asemenea explicații : cunosc formulele pe dinafară... O oboseală ca de plumb o cuprinsese. De la înflăcărare și chin trecu într-o lume rece și incoloră, unde

totul în jurul ei părea indiferent, îndepărtat. O clipă încetă pur și simplu să mai simtă ceva.

Își dădu seama că Darrow aștepta ca ea să vorbească, și făcu un efort să-și amintească ce-i spusese el mai înainte ; dar mintea îi era încețoșată, ca o oglindă aburită. În cele din urmă zise :

— Nu cred că înțeleg ceea ce mi-ai spus.

— Nu ; nu înțelegi, replică el cu o neașteptată amărăciune.

Pe buzele lui, acuzația că nu înțelegea îi sună Annei ca o jignire.

— Nici nu vreau... când e vorba de asemenea lucruri !

El răspunse aproape cu asprime :

— Nu-ți fie teamă... n-ai să înțelegi niciodată...

O clipă se înfruntară ca doi dușmani. Apoi ea simți cum o înăbușă plînsul auzind ce-i reproșa.

— Vrei să spui că nu simt — că sînt prea împietrită ?

— Nu ; te afli prea sus... ești prea delicată... asemenea lucruri sînt prea departe de tine.

Se întrerupse, de parcă și-ar fi dat seama că n-avea rost să-i explice ce vruse să spună, și din nou, timp de cîteva clipe, se înfruntară, dar nu ca niște dușmani — i se păru ei — ci ca două ființe vorbind limbi diferite care uitaseră cele cîteva cuvinte pe care le învățaseră din limba celuilalt.

Darrow întrerupse tăcerea.

— E mai bine, din toate punctele de vedere, să rămîn pînă mîine ; dar n-am să te deranjez, nu-i nevoie să ne mai vedem singuri... Vreau doar să fiu sigur că știi ce dorești.

Rosti frazele scurte cu glas egal, ca și cum ar fi rezumat concluziile unei întâlniri de afaceri. Anna se uită la el nedumerită.

— Ce doresc ?

— În privința lui Owen...

Auzindu-i numele, ea tresări.

— Nu trebuie să se mai vadă vreodată !

— Nici nu cred că se vor mai vedea. Ceea ce am vrut să spun este că depinde de tine să-l cruți...

Ea răspunse ferm :

— N-o să afle niciodată.

După o altă tăcere, Darrow zise :

— Atunci, rămîi cu bine.

La aceste cuvinte ea păru să-și dea seama pentru prima dată încotro îi duseseră clipele zburătoare. Resentimentul și indignarea se stinseră și întreaga-i conștiință se concentră în simpla senzație vizuală că el era aici, în fața ei, destul de aproape ca să întindă mîna și să-l atingă, și că după o clipă locul în care stătea va fi pustiu.

Simți o slăbiciune ucigătoare, o pornire lașă de a-i striga să rămînă, dorința de a i se arunca în brațe și de a căuta acolo refugiu de suferința insuportabilă pe care l-o pricinuiseră. Apoi viziunea fu urmată de un alt gînd : „N-o să cunosc niciodată ce a cunoscut fata aceea...” și mîndria îi reveni și o azvîrli iarăși pe tăișul ascuțit al suferinței.

— Rămîi cu bine, zise, temîndu-se ca el să nu-i citească pe față ce simțea ; și rămase nemișcată, cu capul sus, în timp ce el se îndreptă spre ușă și ieși.

XXX

TREI ZILE MAI TÎRZIU, ANNA LEATH SÎ AFLA ÎN salonul domnișoarei Painter, în rue de Matignon.

Plecînd pe neașteptate în dimineața aceea de la țară, ajunsese la Paris la ora unu, și zece minute mai târziu bătea la ușa domnișoarei Painter. Servitorul mărunțel și ponosit al domnișoarei Painter, ascunzînd sub braț un șervet, încercase cu blîndețe s-o împiedice să intre ; dar Anna, stăruind, se dusesse drept în sufragerie și o surprinsese pe prietena ei — care obișnuia să mănînce pe furîș, ca anumite animale — la o masă stranie compusă din friptură rece de berbec și limonadă. Neținînd seama de stinghereala pe care o pricinuisse, îi explicase de ce venise, și domnișoara Painter, gata oricînd de acțiune, plecase în grabă, lăsînd-o singură în salonul gol și neîncălzit, cu eternele-i huse și obloane lăsate.

În această obscuritate neospitalieră petrecuse Anna aproape două ore. Nu o deranja nici obscuritatea și nici singurătatea, și oricît de nerăbdătoare ar fi fost să audă rezultatul misiunii cu care o însărcinase pe amfitrioana sa, dorea și mai mult să fie singură. Meditînd așa vreme îndelungată, așezată într-un fotoliu îmbrăcat în pînză albă, în fața căminului astupat, fusese în stare pentru prima dată să-și croiască un drum prin gîndurile-i întunecate și încîlcite. Drumul nu ducea prea departe, și încercarea ei de a răzbi era slabă și șovăielnică, ca primele eforturi ale unui convalescent de a apuca iarăși firul vieții. Se vedea încercînd să se înzdrăvnească după o boală îndelungată din care ar fi fost mult mai ușor să moară. La Givré căzuse într-un soi de toropeală, o moarte a sufletului străbătută de fulgerări de durere cumplită ; dar

fie că suferea, fie că era amorțită, părea la fel de străină de adevărata ei ființă, vie și activă.

Numai când descoperise — chiar în dimineața aceea — că Owen plecase neanunțat la Paris, abia atunci își revenise din visare, silită din nou să acționeze. Teamă de ceea ce putea însemna această plecare, și de consecințele ce puteau rezulta, îi trezise simțul răspunderii ; și din clipa când se hotărîse să-l urmeze pe fiul ei vițreg și își făcuse în grabă pregătirile de plecare, mintea începuse să-i funcționeze din nou — e drept, febril, intermitent — dar păstrînd încă ceva din sistemul ei ordonat. În tren fusese prea agitată, prea preocupată de ce o mai putea aștepta, ca să se gîndească la altceva decît la diferite alternative groaznice ; dar calmul domnișoarei Painter o liniștise, și în timp ce aștepta să audă deschizîndu-se ușa de la intrare, își regăsi cumpătul.

Cît despre aparențe, izbutise să se comporte așa cum își propusese. Se „ținuse bine“, cum se spune, în cele douăzeci și patru de ore dinaintea plecării lui George Darrow ; își văzuse de treburile obișnuite cu o față calmă, și reușise chiar să facă în așa fel încît să nu se observe că-l ocolește. Apoi, a doua zi înainte de răsăritul soarelui, de după obloanele închise unde veghease jumătate din noapte, îl auzi plecînd să prindă trenul care își ducea la timp pasagerii la Paris ca să prindă expresul de Calais.

Faptul că luase acel tren, care avea să-l ducă atît de departe de ea, dădea celor întîmplate conturul implacabil al realității. Plecase ; nu se va mai întoarce ; și viața ei se sfîrșise tocmai cînd visa că începe. Nu avea, la început, nici o îndoială că era o concluzie absolut inevitabilă. Bărbatul care plecase din casa ei în zorii acelei zile de toamnă nu era bărbatul pe care îl iubise, ci doar un străin cu care nu avea nimic în comun. Era, într-adevăr, un lucru îngrozitor că avea același chip și același glas ca prietenul ei, și că, atît timp cît se mai afla sub același acoperiș cu ea, doar felul cum se mișca și cum arăta ar fi putut arunca dintr-o dată o punte peste prăspastia dintre ei. De vină era, fără îndoială, sensibilitatea ei exagerată față de lu-

crurile exterioare ; se simțea chiar îngrijorată cît de mult se lăsa dominată de ele. Cu cîteva zile mai înainte crezuse că simțul onoarei este pentru ea sentimentul cel mai profund ; dacă zîmbise la convenționalismul celorlalți, o făcuse pentru că era prea meschin, nu pentru că ar fi fost prea serios. Existau anumite situații dezonorante cu care nici nu se gîndise vreodată că s-ar putea ajunge la o înțelegere : ținuse cu o ardoare incoruptibilă la cinste și bună credință.

Își închipuise că după plecarea lui Darrow, după ce va scăpa de primejdia de a-l mai vedea și auzi, aceste nobile sentimente o vor susține. Își închipuise că va putea să despartă imaginea bărbatului așa cum crezuse că este, de cea a bărbatului așa cum era. Prevăzuse chiar și cea-sul cînd va putea ridica un altar funebru în memoria lui Darrow pe care îl iubise, fără teamă că umbra dublurii lui îl va profana. Dar acum începuse să înțeleagă că cei doi bărbați erau într-adevăr unul singur. Darrow pe care îl adora era inseparabil de Darrow pe care îl detesta ; și concluzia inevitabilă era că amîndoi trebuiau să dispară, și ea să rămînă în pustiul unei tristeți fără aduceri aminte...

Dar dacă viitorul era atît de gol, prezentul era cu atît mai plin. Niciodată o lovitură nu a avut urmări atît de complexe ; și gîndindu-se la Owen, însemna să nu se mai gîndească la ea însăși. Ce imbold, ce temeri, îl mînaseră pe neașteptate la Paris ? Și de ce socotise că era nevoie să-i ascundă plecarea ? Cînd Sophy Viner plecase, rămăseseră înțeleși că o să aștepte pînă cînd ea o să-l cheme ; și era greu de crezut că o să-și calce angajamentul și o s-o caute fără permisiune, decît dacă intuiția lui de îndrăgostit l-ar fi prevenit de vreo nouă primejdie. Anna își aduse aminte cît de repede îi ghicise spaima cînd dăduse buzna în salonașul ei cu vestea că domnișoara Viner îi făgăduise să-l vadă din nou la Paris. Ca să i se fi trezit atît de ușor bănuielile, înseamnă că nu fuseseră decît pe jumătate adormite ; iar de atunci, firește, dacă ea și Darrow se prefăcuseră, la fel făcuse și el. Pentru sinceritatea și mîndria ei era înjositor să-și dea seama că trăiseră laolaltă cu niște

inamici ce-și spionează mișcările : tînjea cu disperare după zilele ce păruseră șterse și neînsemnate, dar în care pășise cu capul sus și fără să-și ferească ochii.

Venise la Paris fără să știe prea bine ce primejdii o așteaptă și nici cum s-ar putea feri de ele. Dacă Owen avea de gînd s-o vadă pe domnișoara Viner — căci oare ce alt scop putea avea ? — probabil că erau acum împreună, și era prea tîrziu ca să se mai amestece. Anna se gîndise la un moment dat că, de fapt, nu Parisul era țelul lui : că adevăratul lui scop cînd plecase de la Givré fără știrea ei fusese de a-l urma pe Darrow la Londra și de a afla de la el adevărul. Dar chiar și pentru imaginația ei alarmată, era ceva ce părea puțin probabil. Pînă în ultimul moment, ea și cu Darrow păstraseră atît de perfect aparențele și oferiseră o asemenea imagine de armonie încît, orice ar fi bănuît Owen, nu putea risca să acționeze ghidîndu-se după bănuielile lui. Dacă mai simțea încă nevoia de o explicație, era aproape sigur că i-o va cere lui Sophy Viner ; așa încît Anna o trimisese pe domnișoara Painter s-o caute pe Sophy Viner.

Găsise un binecuvîntat refugiu din fața dezorientărilor ei în impasibila Adelaide care nu știa nimic. Puteai să fii absolut sigur că domnișoara Painter nu va bănuî decît ceea ce dorești ; și totuși că va acționa cu abilitate doar cu cele cîteva indicii pe care i le dădeai ! Era ca un cîine de vînătoare bine dresat al cărui interes față de pradă încețază atunci cînd o pune la picioarele stăpînului. Anna, cînd venise, îi explicase că fuga neanunțată a lui Owen o făcuse să se teamă de vreo nouă neînțelegere între el și domnișoara Viner. În interesul unor relații pașnice se gîndise că ar fi bine să-l urmeze ; dar adăugă în grabă că nu ținea s-o vadă pe Sophy, ci doar, dacă se poate, să afle de la ea unde era Owen. Cu aceste scurte instrucțiuni domnișoara Painter pornise la drum ; dar era o femeie cu multe treburi, și îi dăduse de înțeles musafirei că, înainte de a reveni acasă, va trebui să treacă pe la o prietenă care tocmai se întorsese de la Boston, și apoi să-i expedieze unei alte compatrioate exilate un pachet cu afine și

piersici conservate, de la prăvălia americană de pe Champs Elysées.

Treptat, pe măsură ce timpul trecea, Anna începu să simtă reacția care, în clipe de tensiune nervoasă extremă, urmează după orice efort de voință. Părea să fi ajuns la capătul curajului, și se temea tot mai mult de întoarcerea domnișoarei Painter, deoarece orice informație îi va aduce, ea va trebui să ia o nouă hotărîre. Ce-i va spune lui Owen dacă îl va găsi ? Ce-ar putea să-i spună ca să nu trădeze singurul lucru pentru care și-ar da și viața ca să i-l ascundă ? „Să-și dea viața“ — ce ridicole-i păreau aceste cuvinte ! Viața ei nu ar fi dăruit-o nici celui mai mare dușman. N-ar fi dorit ca Sophy Viner să trăiască ceasurile pe care le trăia ea acum...

Încercă din nou să privească cu reținere și calm la imaginea pe care i-o evoca tînăra fată. Simțea că ar trebui să se obișnuiască s-o contemple. Dacă așa era viața, cu cît te obișnuiai mai repede, cu atît mai bine... Dar nu ! Viața nu era așa. Aventura fetei fusese: un accident hidos. Se temea, mai presus de orice, de tentația de a generaliza pornind de la propria ei experiență, de a se îndoi de ideile nobile în care crezuse și de a căuta o alinare ieftină în bagatelizarea a ceea ce soarta îi refuzase. *Exista* iubirea pe care o visase, și avea de gînd să creadă și mai departe în ea, și să fie convinsă că o merită. Ceea ce i se întîmplase era grotesc, josnic și mizerabil ; dar așa ceva nu i se potrivea, și niciodată, absolut niciodată nu se va lăsa batjocorită de soartă...

Nu putea încă să suporte să se gîndească cu calm la Darrow ; dar continua să-și repete : „Cu timpul va veni și asta.“ Chiar și acum era hotărîtă să nu lase ca imaginea lui să fie distorsionată de suferința ei. De îndată ce va putea, va încerca să selecteze pentru amintiri tot ceea ce îi plăcuse la el înainte de a începe să-l iubească. Nici un „exercițiu spiritual“ născocit de disciplina religioasă n-ar fi putut fi mai chinuitor ; dar tocmai cruzimea lui o atrăgea. Voia să se tortureze cu noi suferințe...

Zgomotul cheii domnișoarei Painter o făcu să tresară. Era încă un ghem de temeri treze, pentru care fiecare clipă părea o amenințare.

După un scurt răstimp, se auziră niște voci în hol ; apoi mîna viguroasă a domnișoarei Painter deschise ușa.

Cînd intră, Anna se ridică în picioare.

— L-ai găsit ?

— Am găsit-o pe Sophy.

— Și Owen ?... Ea l-a văzut ? E aici ?

— Ea e aici : în hol. Vrea să-ți vorbească.

— Aici... *acum* ? putu doar să spună Anna.

— A venit cu mine cu taximetrul, urmă domnișoara Painter, pe tonul unei relatări imparțiale. Șoferul a fost obraznic. I-am luat numărul.

Scotoci într-o voluminoasă poșetă neagră.

— Oh, dar nu pot..., începu Anna ; dar își regăsi cumpătul, amintindu-și că, dacă-și trăda refuzul de a vedea fata, risca să dezvăluie mult mai mult.

— S-a gîndit că poate ești prea obosită ca s-o vezi ; și n-a vrut să intre înainte de a te întreba.

Anna tresări speriată. Se gîndi imediat că Sophy Viner n-ar fi făcut un asemenea pas, dacă nu s-ar fi întîmplat ceva important.

— Spune-i să intre, te rog, zise ea.

Din prag, domnișoara Painter o anunță că se va duce imediat la postul de poliție ca să reclame vina șoferului ; apoi plecă, și în odaie intră Sophy Viner.

Înfățișarea fetei arăta într-adevăr că venise împotriva voinței sale ; dar părea însuflețită de o hotărîre înflăcărată care o făcu pe Anna să se rușineze de temerile ei. O clipă se priviră în tăcere, ca și cum gîndurile dintre ele erau prea dense pentru ca vorbele să poată răzbate ; apoi Anna zise, cu un glas din care se strădui să elimine orice asprime :

— Domnișoara Painter mi-a spus că știi unde se află Owen.

— Da ; acesta a fost motivul pentru care v-am cerut să stați de vorbă cu mine.

Sophy vorbea simplu, fără constrângere sau ezitări.

— Credeam că-ți făgăduise..., interveni Anna.

— Așa e ; dar și-a călcat făgăduiala. Asta e ceea ce am socotit că ar trebui să vă spun.

— Mulțumesc, spuse Anna, și apoi urmă șovăitor : A plecat azi dimineață de la Givré fără să spună un cuvânt. Am venit după el fiindcă mi-era teamă că...

Se întrerupse din nou, și fata își continuă vorba :

— Vă era teamă că bănuia ? Așa e...

— Ce vrei să spui ?... ce bănuia ?

— Că știți ceva ce el nu știe... ceva care v-a făcut să vă pară bine că am plecat.

— Oh !... gemu Anna.

Dacă dorise și mai multă durere, o avea acum.

— Ți-a spus el asta ? bîigui ea.

— Nu mi-a spus, pentru că nu l-am văzut. N-am vrut să-l primesc... am rugat-o pe doamna Farlow să scape de el. Dar mi-a scris ce a vrut să-mi spună — exact asta.

— Oh, sărmanul Owen ! izbucni Anna.

Printre toate meandrele suferinței ei, simți separat și durerea lui.

— Și aș vrea să vă rog, continuă fata, să-mi îngăduiți să-l văd ; căci, bineînțeles, adăugă ea cu același glas straniu, plin de energie, n-aș face-o fără consimțământul dumneavoastră.

— Să-l vezi ?

Anna încercă să-și adune gândurile.

— La ce-ar folosi ? Ce-ai putea să-i spui ?

— Vreau să-i spun adevărul, zise Sophy Viner.

Cele două femei se priviră în ochi, și Anna se înroși ca focul.

— Nu înțeleg, bîigui ea.

Sophy așteptă o clipă ; apoi își coborî glasul ca să spună :

— Nu vreau să gîndească despre mine lucruri mai rele decît în realitate...

— Mai rele ?

— Da... să gîndească așa cum gîndiți dumneavoastră acum... Vreau să știe exact ce s-a întîmplat... și apoi să-mi iau rămas bun de la el.

Anna încercă să-și croiască un drum prin hățișul nenumăririlor și tulburării lăuntrice. Se simți vag mișcată.

— N-ar fi mai rău pentru el... ?

— Să afle adevărul ? Va fi mai bine, în orice caz, pentru dumneavoastră și domnul Darrow.

Auzindu-i numele, Anna înălță iute capul.

— Eu nu mă gîndesc decît la Owen !

Fata îi aruncă o privire uimită.

— Nu cumva vreți să spuneți... nu cumva vreți să renunțați la el ?

Anna își simți buzele înăsprindu-i-se.

— Nu cred că are rost să discutăm asta.

— Oh, știu ! E vina mea că nu știu cum să spun ceea ce vreau să aflați. Dumneavoastră vorbiți altfel ; știți cum să vă alegeți cuvintele. Ceea ce spun eu vă ofensează... și teama de acest lucru mă face să comit gafe. Tocmai de aceea, mai deunăzi, n-am putut să spun nimic... n-am putut să vă lămuresc cum stau lucrurile. Dar acum *trebuie*, chiar dacă nu vreți !

Făcu un pas mai aproape, cu trupul zvelt aplecat înainte într-o implorare pătimașă.

— Vă rog să mă ascultați ! Ceea ce ați spus e îngrozitor. Cum puteți vorbi despre el pe acest ton ? Nu înțelegeți că am plecat ca să nu fie nevoit să vă piardă ?

Anna o privi cu răceală.

— Vorbești despre domnul Darrow ? Nu știu de ce crezi că plecarea sau rămînerea dumitale poate afecta în vreun fel relațiile noastre.

— Vreți să spuneți că *ați renunțat* într-adevăr la el, din cauza mea ? Oh, cum ați putut ? Nu cred că-l iubiți cu adevărat !... Și totuși, adăugă brusc fata, trebuie să-l iubiți, sau altfel v-ar părea și mai rău de mine !

— Îmi pare foarte rău de dumneata, zise Anna, simțind cum cercul de fier din jurul inimii își mai slăbește strînsoarea.

— Atunci, de ce nu mă ascultați ? De ce nu încercați să înțelegeți ? Lucrurile sînt complet diferite de ceea ce vă închipuiți !

— Nu te-am judecat niciodată.

— Nu mă gîndesc la mine. El vă iubește !

— Credeam că ai venit să-mi vorbești despre Owen. Sophy Viner părea să n-o audă.

— N-a iubit niciodată pe altcineva. Chiar și în acele cîteva zile... Am știut-o tot timpul... n-a ținut la mine nici o clipă.

— Te rog nu mai spune nimic ! zise Anna.

— Știu că vă pare ciudat să vă spun toate astea. Vă contrariez, vă jignesc : mă socotiți o ființă fără rușine. Așa și sînt, dar nu în sensul în care credeți ! Nu mi-e rușine că l-am iubit ; nu ; și nici nu mi-e rușine să v-o spun. Tocmai asta mă disculpă... ca și pe el... Oh, dați-mi voie să vă spun cum s-a întîmplat ! Îi părea rău pentru mine : a văzut că țin la el. Știam că asta e tot ce a simțit pentru mine. Era ușor de văzut că se gîndea la altcineva. Știam că e ceva ce nu va dura decît o săptămînă... Nu mi-a spus o vorbă care să mă amăgească... Am vrut să fiu și eu doar o dată fericită... și nu mi-a trecut o clipă prin cap cît rău puteam să-i fac !

Anna nu putea scoate o vorbă. Nici nu înțelegea prea bine ce voia să-i spună fata, în afară de fervoarea tragică a cuvintelor ei ; dar era conștientă că se afla în prezența unei pasiuni mai intense decît simțise ea vreodată.

— Îmi pare rău pentru dumneata, zise, și tăcu cîteva clipe. Dar de ce îmi spui toate astea ? După încă o pauză, exclamă : Nu aveai dreptul să-l lași pe Owen să te iubească.

— Nu ; a fost o greșeală. Sau ceea ce s-a întîmplat după aceea a transformat-o în greșeală. Dacă lucrurile s-ar fi desfășurat altfel, cred că aș fi putut să-l fac fericit pe Owen. Ați fost cu toții atît de buni cu mine... și doream atît de mult să rămîn acolo ! Probabil că veți spune că asta e și mai grav : să am îndrăzneala de a visa că aș avea dreptul... Dar toate astea nu mai au acum nici o importanță. N-am să-l mai văd pe Owen decît dacă o să fiți de acord. Aș fi vrut să-i spun ceea ce am încercat să vă spun dumneavoastră ; dar dumneavoastră știți mai bine ;

simțiți lucrurile mai subtil. Numai că va trebui să-l ajutați, dacă eu nu pot. Ține foarte mult la mine... și o să-l doară...

Anna tremura toată :

— Oh, știu ! Ce pot să fac ?

— Puteți să vă întoarceți imediat la Givré — acum, imediat ! Astfel încât Owen să nu afle niciodată că ați venit după el.

Sophy își întinse stăruitor spre ea mâinile împreunate.

— Și puteți să trimiteți după domnul Darrow — să-l aduceți înapoi. Owen trebuie să creadă că s-a înșelat, și nimic altceva nu-l va putea convinge. După aceea voi găsi eu un pretext — oh, vă făgăduiesc ! Dar mai întâi trebuie să vadă singur că nimic nu s-a schimbat în ceea ce vă privește.

Anna rămase nemișcată, copleșită și înfrîntă. Ardoarea fetei trecuse peste ea ca o vijelie.

— Oh, nu pot să vă conving ? Într-o zi o să înțelegeți! stăruie Sophie cu ochii plini de lacrimi.

Anna îi văzu lacrimile și simți o căldură în piept. Din nou cercul din jurul inimii părea să-și slăbească strînsoarea. Voia să găsească o vorbă, dar nu putea ; totul în sufletul ei era beznă și furtună. Îi aruncă fetei o privire mută.

— Cred că e adevărat ce-ai spus, zise ea deodată ; apoi se întoarse și ieși din odaie.

XXXII

De la domnișoara Painter luă o mașină și se duse la propriul ei apartament. Servitoarea care îl avea în grijă fusese anunțată de venirea ei, și deschisese câteva camere, aprinzînd și focul în dormitor. Anna se închise acolo, refuzînd ajutorul femeii. Se simțea înghețată și slăbită, și după ce își scoase pălăria și pelerina, îngenunche lângă foc și își întinse mâinile spre el.

Într-o privință, cel puțin, înțelegea că ar face bine să urmeze sfatul dat de Sophy Viner. Fusese o nebunie să vină după Owen, și primul lucru pe care trebuia să-l facă era să se întoarcă la Givré înaintea lui. Dar singurul tren

care pleca în seara aceea nu ajungea la Francheuil decât la miezul nopții, și știa că dacă îl va lua, va stârni mirarea doamnei de Chantelle, ceea ce va duce la discuții nesfârșite. Venise la Paris sub pretextul de a-i căuta o nouă guvernantă lui Effie, și cel mai firesc lucru ar fi să-și amâne plecarea pînă a doua zi dimineața. Îl cunoștea destul de bine pe Owen ca să știe că va mai încerca s-o vadă pe domnișoara Viner ; neizbutind, îi va scrie din nou și va aștepta răspunsul ; așa încît părea puțin probabil ca băiatul să ajungă la Givré înainte de seara următoare.

Ușurarea că nu va trebui să plece de îndată îi dovedi pentru prima dată cît de obosită era. Camerista o întrebă dacă nu vrea o ceașcă de ceai, dar Anna nu voia să vadă pe nimeni în jur și o refuzase, deși nu mîncase nimic din dimineața aceea în afară de un sandviș cumpărat la un bufet. Era prea obosită ca să se ridice, dar întinzînd brațul trase spre ea fotoliul de lîngă cămin și își rezemă capul de el. Treptat, căldura focului îi pătrunse în vine și greutatea de pe suflet îi dispăru și se simțea plutind parcă în vis. I se părea că se afla așezată în fața căminului din salonașul ei de la Givré și Darrow era lîngă ea, pe scaunul de care stătea rezemată. O cuprinse cu brațele pe după umeri și, dîndu-i capul pe spate, o privi în ochi. „Din toate felurile cum te piepteni, aceasta îmi place cel mai mult“, zise el...

Un lemn se prăbuși în foc, și ea se trezi, tresărind. Simțea o căldură în inimă și zîmbea. Apoi se uită în jurul ei, văzu unde se afla, și vraja se risipi. Își ascunse fața în mîini, suspinînd.

Curînd își dădu seama că se întuneca, și ridicîndu-se înțepenită, începu să-și despacheteze lucrurile din valiză și să le întindă pe măsuța de toaletă. Se feri să aprindă lumina, bîjbîind și încercînd să găsească ce căuta. I se părea că se află nespus de departe de toți ceilalți, și mai ales de ea însăși. Era ca și cum conștiința îi fusese transmisă unei ființe străine, ale cărei gînduri și gesturi îi erau indiferente...

Deodată auzi un clopoțel ascuțit, și rămase nemîșcată în mijlocul odăii, cu inima bătîndu-i. Era telefonul din budoar — un apel, fără îndoială, de la Adelaide Painter.

Sau poate că Owen aflase că era în oraș ? Gîndul o neliniști și deschise ușa, poticnindu-se prin odaia neluminată spre aparat. Duse receptorul la ureche și auzi glasul lui Darrow, pronunțîndu-i numele.

— Îmi dai voie să vin să te văd ? M-am întors... trebuia să vin. Domnișoara Painter mi-a spus că ești aici.

Anna începu să tremure, și se temu că el își va da seama din glas de starea ei. Nu știa ce i-a răspuns, dar l-a auzit spunînd : „Nu aud nimic.“ Atunci a strigat : „Da!“ și a lăsat telefonul jos, apoi l-a ridicat din nou — dar Darrow nu mai era la aparat. Se întrebă dacă o auzise spunînd : „Da“.

Se așeză în fotoliu și începu să aștepte. De ce acceptase să-l vadă ? Ce-i va spune cînd va veni ? Din cînd în cînd, așa cum ședea acolo, senzația prezenței lui o învăluia la fel ca în vis ; închise ochii și îi simți brațele în jurul ei. Apoi se trezi la realitate, înfiorîndu-se. Timpul se scurgea încet, și în cele din urmă își zise : „Nu mai vine.“

Tocmai cînd își spunea asta, soneria de la intrare sună, și ea se ridică în picioare, înghețată și tremurînd. Se gîndi : „Nu-și dă seama că n-are nici un rost să vină ?“ și porni să-i spună servitoarei că nu poate să-l primească.

Ușa se deschise și îl văzu stînd în salon. Încăperea era rece, căci focul nu fusese aprins, și lumina necruțătoare a lămpilor din perete cădea pe mobilele învelite în huse și pe pînza albă care acoperea draperiile. Darrow era palid și încrîntat, cu o cută de oboseală între ochi ; și ea își aminti că în trei zile el călătorise de la Givré la Londra și înapoi la Paris. Părea de necrezut că tot ce i se întîmplase ei fusese comprimat în spațiul a trei zile !

— Îți mulțumesc, zise el văzînd-o intrînd.

Ea răspunse :

— E mai bine, cred...

El veni spre ea și o luă în brațe. Anna se luptă puțin, temîndu-se să cedeze, dar el o strînse la piept, fără să se aplece spre ea ci ținînd-o strîns, ca și cum ar fi găsit-o după o lungă căutare ; și ea îl auzi răsufliînd precipitat. Răsufierea părea să se audă din propriul ei piept, atît de strîns o ținea ; și, în cele din urmă, ea fu aceea care își ridică fața, atrăgînd-o pe a lui spre ea.

Se desprinse și se duse să se așeze pe o canapea, în celălalt capăt al odăii. O oglindă dintre draperiile acoperite de la ferestre îi arătă rochia de voiaj boțită și fața albă sub părul răvășit.

Își regăsi glasul și îl întrebă cum reușise să plece de la Londra. El îi răspunse că izbutise să aranjeze ; și ea își dădu seama că el abia dacă auzea ce-i spune.

— Trebuia să te văd, continuă el, apropiindu-se și așezându-se jos lângă ea.

— Da ; trebuie să ne gândim la Owen...

— Oh, Owen... !

Gîndul ei se întoarse la rugămintea lui Sophy Viner să-l lase pe Darrow să se întoarcă la Givré, pentru ca Owen să se convingă cît de prostesti îi erau bănuielile. Sugestia era absurdă, firește. Nu-i putea cere lui Darrow să se preteze la o asemenea înșelătorie, chiar dacă ea ar fi avut curajul supraomenesc de a-și juca rolul. Se simți brusc copleșită de zădărnicia oricărei încercări de a-și reconstrui universul distrus. Nu, era inutil ; și întrucît era inutil, orice clipă alături de Darrow era suferință pură...

— Am venit să vorbesc despre mine, nu despre Owen, îl auzi ea spunînd. Cînd m-ai gonit am înțeles că nu se putea altfel — atunci. Dar nu-i cu putință ca noi doi să ne despărțim astfel. Dacă e să te pierd, trebuie să fie pentru un motiv mai întemeiat.

— Un motiv mai întemeiat ?

— Da ; unul mai profund. Un dezacord fundamental între noi. Acesta nu e un motiv, în ciuda aparențelor. Asta vreau să te fac să înțelegi, și să ai curajul s-o recunoști.

— Dacă aș înțelege, aș avea acest curaj !

— Da ; curaj nu-i bine zis. Curaj ai. De aceea sînt acum aici.

— Numai că eu nu înțeleg, spuse ea cu tristețe. Așa încît e inutil, nu-i așa ?... și atît de crud...

Darrow era pe punctul să spună ceva, dar ea continuă:

— Niciodată n-am să înțeleg așa ceva... niciodată !

El o privi în ochi.

— Într-o zi o să înțelegi ; ești făcută să simți totul...

— Aș spune că acesta e un caz de lipsă de sensibilitate...

— Din partea mea, vrei să spui ? zise el cu hotărîre. Da, așa a fost ; spre rușinea mea... Dar voiam să-ți spun

că, după ce vei trăi puțin mai mult, vei vedea ce greșeli mari facem cu toții : cît de orbi sîntem uneori, cît de nebuni alteori — și apoi, cînd ne revenim în simțire, cum trebuie să ne punem pe treabă și să reclădim, puțin cîte puțin, bucățică cu bucățică, lucrurile prețioase pe care le-am sfărîmat fără să ne dăm seama. Viața nu e decît o veșnică reclădire a sfărîmăturilor.

Ea înălță iute privirea.

— Asta cred și eu : că tu ar trebui...

El se ridică în picioare, întrerupînd-o cu un gest.

— Oh, nu... nu spune ce voiai să spui ! Bărbații nu își dăruiesc astfel viața. Dacă tu nu o vrei pe a mea, e cel puțin a mea, ca să fac cu ea ce cred că e mai bine.

— Ce e mai bine — tocmai asta voiam să spun ! Cum poate să fie „mai bine“ pentru tine, făcînd altcuiva atîta rău ?

El se așeză iar, cu un geamăt.

— Nu știu ! Părea un lucru atît de neînsemnat — ceva superficial — și am mers mai departe tocmai fiindcă era superficial. Înțeleg ca și tine grozăvia celor întîmplate. Dar înțeleg, ceva mai limpede, și întîndera, limitele, răului înfăptuit. Nu e atît de negru pe cît îți închipui.

Ea își coborî glasul pentru a spune :

— Cred că n-am să înțeleg niciodată ; dar se pare că te iubește...

— Asta-i păcatul meu ! Că nu mi-am dat seama, că nu m-am ferit de așa ceva. Spui că n-ai să înțelegi niciodată : dar de ce să nu înțelegi ? Este oare un titlu de glorie să știi atît de puțin despre sforile care ne pun în mișcare ? Dacă ai ști ceva mai mult, ți-aș putea spune fără să te jig-nesc cum se întîmplă așa ceva ; și poate că m-ai asculta fără să mă condamni.

— Nu te condamn.

Era amețită de imboldurile care se luptau în ea. Dorea nespus de mult să-i strige : „Înțeleg perfect ! Am înțeles încă din clipa cînd ai venit aici !“ Căci simțea, în piept, senzații atît de străine de gîndurile ei romantice despre el, încît își vedea trupul și sufletul despărțite fără voia lor. Își aminti că citise undeva că în Roma antică sclavii nu erau lăsați să poarte un veșmînt deosebit, ca nu cumva

să se recunoască între ei și să-și dea seama de numărul și de puterea lor. Tot astfel desluși înlăuntrul ei, pentru prima dată, instincte și dorințe care, mute și neobservate, sălășluiseră tot mereu în ungherele întunecate ale minții ei, și acum se chemau între ele cu un strigăt de răzvrătire.

— Oh, nu știu ce să cred ! izbucni ea. Spui că nu știai că te iubește. Dar acum știi. Asta nu-ți arată cum să pui laolaltă bucățile sfărîmate ?

— Crezi în mod serios că asta aș face dacă m-aș căsători cu o femeie, deși iubesc pe alta ?

— Oh, nu știu... nu știu...

Conștiința slăbiciunii ei o făcea să încerce să se împotrivească argumentelor lui.

— Ba știi ! Am discutat adesea despre astfel de lucruri: despre monstruozitatea sacrificiilor inutile. Dacă e să ispășesc, nu așa trebuie s-o fac.

Și adăugă brusc :

— Ispășesc trebuind să-ți spun acum toate astea...

Ea nu găsi ce să-i răspundă.

Prin tăcerea care se înstăpînise în apartament, auziră deodată țîrîitul soneriei de la intrare, și ea se ridică în picioare.

— Owen ! exclamă ea imediat.

— Owen e la Paris ?

Îi spuse repede, pe șoptite, ce aflase de la Sophy Viner.

— Să te las ? o întrebă Darrow.

— Da... nu...

Se îndreptă spre ușa sufrageriei, avînd aproape intenția să-l lase să plece, dar apoi se întoarse.

— Poate că e doar Adelaide.

Auziră ușa de la intrare deschizîndu-se, și după cîteva clipe Owen intră în odaie. Era palid, și ochii îi scînteiau. Cînd privirea îi căzu asupra lui Darrow, Anna îl văzu tresărind de uimire. Schiță un salut, și apoi se îndreptă spre mama sa vitregă cu un aer de veselie exagerată.

— Ce ființă ascunsă ești ! Am dat peste atotștiutoarea Adelaide, și am aflat astfel că ai sosit pe neprevăzute, pe furiș...

Stătea între Anna și Darrow, încordat, întrebător, pîndind răspunsul.

— Am venit să-l întîlnesc pe domnul Darrow, răspunse Anna. I s-a prelungit concediul — și acum se întoarce cu mine.

Vorbele păreau să-i fi ieșit singure, fără voia ei, dar avu o puternică senzație de eliberare auzindu-le.

Încordarea de pe chipul lui Owen se schimbă într-o uimire neîncrezătoare. Se uită la Darrow.

— A fost un noroc... un coleg a cărui soție s-a îmbolnăvit... M-am întors imediat, îl auzi ea explicînd liniștit.

Stăpînirea de sine a lui Darrow o ajută să-și regăsească cumpătul, și îi zîmbi lui Owen.

— Ne întoarcem cu toții mîine dimineață, zise ea luîndu-l de braț.

XXXIII

Owen Leath nu se întoarse la Givré împreună cu mama sa vitregă. Ca răspuns la propunerea ei, el anunță că avea de gînd să mai stea cîteva zile la Paris.

Anna plecă singură a doua zi dimineața, cu primul tren. Darrow avea s-o urmeze după amiază. În seara trecută, după plecarea lui Owen, Darrow așteptase o clipă ca ea să spună ceva ; apoi, văzînd-o că tace, o întrebase dacă dorea într-adevăr ca el să se întoarcă la Givré. Ea făcuse doar un semn mut de încuviințare, și el adăugase :

— Fiindcă trebuie să știi că, oricît de multe aș fi dispus să fac pentru Owen, asta nu pot s-o fac — nu pot să mă întorc ca să fiu gonit din nou.

— Nu... nu !

El se apropiase, o privise lung, și ea se lipise de el. Toate temerile păreau să se risipească atunci cînd o ținea în brațe. Era un sentiment diferit de tot ce simțise mai înainte : confuz și tulbure, ca și cum în ea s-ar fi agitat tainice sfieli și animozități, dar mai puternic, mai profund,

mai copleșitor. Își lăsă capul pe spate și închise ochii sub sărutările lui. Știa acum că nu va putea niciodată să renunțe la el.

Totuși, a doua zi dimineața îl rugă s-o lase să se întoarcă singură la Givré. Avea nevoie de timp ca să chibzuiască lucrurile. Era convinsă că ceea ce se întâmplase era inevitabil, că ea și Darrow își aparțineau unul altuia, și că el avea dreptate să spună că nici o nebunie din trecut nu trebuie să-i despartă. Dacă apăruse acum o ușoară diferență în sentimentul ei pentru el, era doar că-i sporise intensitatea. Când nu era lângă el, se simțea neliniștită, în nesiguranță ; avea o senzație de neîmplinire, de totală dependență, ceva ce îi contrazicea oarecum imaginea pe care și-o făcuse despre ea însăși.

Conștiința acestei schimbări constituia, în parte, motivul pentru care voia să fie singură. Solitudinea vieții ei interioare îi formase obișnuința acestor ceasuri de introspecție, și avea nevoie de ele așa cum avea nevoie să se spele cu apă rece dimineața.

În timpul călătoriei încercă să recapituleze tot ce se întâmplase, în lumina noii ei hotărâri și a senzației că suferința n-o mai tortura. I se părea că trecuse printr-o încercare cumplită, din care ieșise vlăguită, tremurând toată, dar strângînd la piept un talisman magic. Sophy Viner îi strigase : „Într-o zi veți înțelege !“ — și Darrow folosisese aceleași cuvinte. Voiau să spună, bănuia ea, că după ce își va explora ungherele încîlcite și întunecoase ale inimii, îi va judeca pe alții cu mai puțină severitate. Ei bine, acum știa — știa ce sînt slăbiciunile și tăriile la care nici nu visase, precum și dezacordul profund, și complicitatea și mai profundă, dintre ideile ei și dorințele orbești...

Gîndul i se întoarse cu neliniște la Owen. Lovitura care-l aștepta nu va părea, cel puțin, să fi fost dată de mîna ei. Va rămîne cu impresia că ruptura cu Sophy Viner fusese pricinuită de una din cauzele obișnuite în asemenea dezbinări : deși va trebui s-o piardă, amintirea ei va rămîne nepătată. Anna nu se amăgi nici o clipă că își reînnoiește făgăduiala față de Darrow doar pentru a-l cruța pe Owen de ultimul rafinament al suferinței. Știa că fusese împinsă de imboldul irezistibil de a se agăța de ceea ce era

lucrul cel mai prețios pentru ea, și că sosirea lui Owen în acel moment fusese doar un pretext pentru hotărîrea ei, și nu cauza ; dar se simțea reconfortată la gîndul că-l scutise de o mare suferință. Era ca și cum steaua care o călăuzea și-ar fi trimis razele cunoscute pe căi neștiute de ea.

Toate aceste meditații se bazuiau pe o încredere absolută în Sophy Viner. Se gîndea la fată cu un amestec de antipatie și încredere. Era umilitor pentru mîndria ei să recunoască tendințe asemănătoare cu ale ei la o ființă pe care ar fi vrut s-o simtă complet străină. Dar oare cum era în realitate această fată ? Părea să nu aibă nici un scrupul, dar avea mii de gingășii. I se dăruise lui Darrow, și îi ascunsese lui Owen Leath episodul, fără a părea să se simtă mai înjosită decît cea mai vulgară aventurieră : dar ascultase imediat de glasul inimii cînd i-a cerut să se despartă de unul și să-i fie de folos celuilalt.

Anna încercă să-și imagineze cum trebuie să fi fost viața fetei : ce experiențe, ce situații o formaseră. Dar propria ei educație fusese prea diferită : existau văluri pe care nu le putea ridica. Privi în urmă spre viața ei de femeie căsătorită, și uniformitatea incoloră a acestei vieți îi apăru ca un șir de rețineri stricte și rînduiri precise. Oare căpătase acest aspect din cauză că ea fusese atît de lipsită de curiozitate ? Constată cu uimire că nu se gîndise niciodată la trecutul soțului ei, și nici nu se întrebese ce făcea și unde se ducea cînd era plecat de lîngă ea. Dacă ar fi fost întrebată la ce credea că se gîndește el cînd erau despărțiți, ar fi răspuns imediat : la tabacherile lui. Nu-i trecuse niciodată prin cap că ar putea avea pasiuni, interese, preocupări de care ea să nu știe absolut nimic. Și totuși, el se ducea destul de des la Paris : aparent pentru licitații și expoziții, sau ca să discute cu negustori și colecționari. Încercă să și-l imagineze, semeț, îngrijit, frumos periat și lustruit, furișîndu-se pe o stradă dosnică și privind în jur înainte de a se strecura printr-o ușă. Înțelese acum că se purtase rece cu el : și-atunci cum să nu fi căutat anumite compensații ? Toți bărbații erau așa, se gîndea ea — fără îndoială că simplitatea ei îi amuzase.

În încercarea de a-l transforma pe Fraser Leath într-un Don Juan, își dădu seama cu o notă de ironie că încerca să-l justifice pe Darrow. Ar fi vrut să-și închipuie că toți bărbații erau „așa” — pentru că Darrow era „așa”; voia să-și justifice atitudinea ei de a fi acceptat acest fapt cău-tînd să se convingă că numai prin asemenea concesi p-uteau spera femeile ca ea să păstreze ceea ce nu voiau să piardă. Și deodată se simți furioasă pe orbirea ei, și apoi pe încercarea ei nenorocită de a înțelege. De ce îi smul-sese lui Darrow adevărul ? Dacă și-ar fi ținut limba, nu s-ar fi aflat nimic. Sophy Viner ar fi rupt logodna, Owen ar fi fost trimis într-o călătorie în jurul lumii, și visul ei n-ar fi fost făcut fărîme. Dar ea sondase, stăruise, cerce-tase, nu avusese astîmpăr pînă nu scosese adevărul la lu-mină. Era una din femeile acelea fără noroc care au me-reu cutezanțe greșite, și care o știu întotdeauna...

Oare ea, Anna Leath, era aceea care se zugrăvea ast-fel ? Se reculese din aceste gînduri avînd parcă senzația că fusese stăpînită de diavol și fu cuprinsă de dorința de a fi iar ca mai înainte, neștiutoare, fără nici o teamă. Dacă în clipa aceea l-ar fi putut împiedica pe Darrow să vină după ea la Givré, ar fi făcut-o...

Dar el sosi ; și văzîndu-l, tumultul ei se potoli, și se simți iar liniștită, reabilitată. El sosi spre seară, și Anna se duse cu mașina la Francheuil ca să-l întîmpine. Dorea să-l vadă cît mai curînd, căci ghicise, cu noua intuiție pe care o dobîndise, că numai prezența lui putea s-o facă să vadă iar normal lucrurile. În mașină, pe cînd ieșeau din oraș și o porneau pe șosea, el îi luă mîna și i-o sărută, iar ea se rezemă de el, simțind firele nevăzute care îi uneau. Îi era recunoscătoare că nu spunea nimic și că nu aștepta nici ca ea să vorbească. Își zise : „Nu greșește niciodată — știe întotdeauna ce trebuie să facă”; și apoi se gîndi, tre-sărind, că explicația era, fără îndoială, că fusese pus de multe ori în asemenea situații. Gîndul că tactul lui era un fel de iscusință profesională o umplu de repulsie, și pe nesimțite se retrase de lîngă el. El nu făcu nici o mișcare ca s-o tragă mai aproape, și imediat ea își spuse că și acest lucru era calculat. Rămase lîngă el nefericită și os-

tilă, întrebându-se dacă, de acum înainte, va analiza astfel toate privirile și gesturile lui. Nici unul dintre ei nu mai scoase o vorbă pînă cînd mașina coti pe sub arcada întunecată a aleii, și zăriră la capătul ei licărind luminile de la Givré. Atunci Darrow își puse mîna peste a ei și zise :

— Știu, draga mea...

Și ostilitatea din ea se topi. „Suferă la fel ca și mine“, gîndi ; și o clipă dezastrul ce se prăbușise asupra lor păru să-i apropie, în loc să ridice cîte un zid separat în jurul nefericirii fiecăruia dintre ei.

Era minunat să intre din nou cu el pe porțile de la Givré, și cînd vechiul castel îi primi cu tăcerea-i suavă, Anna se simți iar ieșind dintr-un coșmar și pășind în atmosfera liniștitoare a atîtor lucruri binevoitoare și familiare. Nu părea cu puțință ca aceste odăi tihnite, atît de pline de obiecte strînse cu grijă și cu gust, să fi fost scena unor neînțelegeri tragice. Amintirea lor părea să se fi ferecat în noapte, odată cu închiderea și zăvorîrea ușilor.

La măsuta de ceai din odaia lambrisată cu stejar stăteau doamna de Chantelle și Effie. Fetița, zărindu-l pe Darrow, o luă la fugă prin saloane ca să-l întîmpine, și se întoarse în triumf pe umărul lui. Anna se uita la ei zîmbind. Effie, cu tot răsfățul ei, era zgîrcită cu asemenea favoruri, și mama ei știa că, acordîndu-i-le lui Darrow, însemna că îl admisesese în cercul în care pînă atunci domnise Owen.

Pe deasupra măsuței de ceai, Darrow îi dădu doamnei de Chantelle explicația neașteptatei sale întoarceri din Anglia. Ajungînd la Londra, îi spuse el, aflase că secretarul pe care urma să-l înlocuiască era rețînt acolo de boala soției sale. Ambasadorul, știind cît de mult ținea Darrow să fie în Franța, îi propusese imediat să se întoarcă la Givré și să aștepte acolo pînă cînd va fi chemat să-l înlocuiască pe colegul său : și el sărise în primul tren, fără a mai aștepta să telegrafieze că era liber. Vorbea firesc, degajat, cu glasul lui obișnuit și liniștit, luînd ceaiul oferit de Effie, servindu-se cu o felie de pîine prăjită, și aplecîndu-se din cînd în cînd să mîngîie terierul care dormea lîngă el. Și, în timp ce îi asculta explicațiile, Anna se întrebă deodată dacă erau adevărate.

Întrebarea, firește, era absurdă. Darrow nu avea nici un motiv să inventeze o relatare falsă a întoarcerii sale, și existau toate probabilitățile ca versiunea prezentată să fie cea reală. Dar la fel arătase și vorbise el când răspunsese la întrebările ei iscoditoare despre Sophy Viner ; și își spuse cu un fior de teamă că nu va mai ști niciodată când spunea adevărul și când nu. Era sigură că o iubește, și nu de nesinceritatea lui se temea ea atît de mult ca de lipsa ei de încredere. O clipă i se păru că asta falsifică însuși izvorul dragostei ; apoi își zise : „Cu timpul, când voi fi cu totul a lui, vom fi atît de aproape unul de altul încît nu vor mai încăpea îndoieli între noi.“ Dar îndoielile existau acum — ba mocnind adormite, ba vii și chinuitoare. Cînd bona apăru să o cheme pe Effie, fetița, după ce o sărută pe bunică-sa, se refugie pe genunchii lui Darrow, cerîndu-i s-o ducă în brațe la culcare ; și Anna, în timp ce protesta rîzînd, își zise cu o strîngere de inimă : „Pot să-i dăruiesc un tată despre care am asemenea păreri ?“

Gîndul la Effie, la datoria ei față de Effie, fusese motivul fundamental al amînărilor și ezitărilor ei cînd se revăzuse cu Darrow în Anglia. Sentimentul ei era atît de limpede încît, dacă nu ar fi existat acest scrupul, i-ar fi acordat mîna de îndată. Dar pînă cînd îl reîntîlnise, nu se gîndise niciodată la posibilitatea de a se recăsători, iar cînd posibilitatea se ivise, i se păru, pentru moment, că îi dezorganizează viața pe care o plănuse pentru ea și fetița ei. Nu discutase asta cu Darrow, pentru că i se părea un subiect care trebuia dezbătut cu propria ei conștiință. Problema, deci, care se punea nu era dacă Darrow putea deveni călăuza ei și tutorele fetiței ; și nici nu se temea că dragostea pentru el îi va răpi lui Effie cea mai mică pîrticică din tandrețea ei, căci vedea dragostea nu ca pe ceva care se măsoară și se poate termina, ci ca pe o comoră neîncetat reînnoită. Ceea ce pune la îndoială era dreptul ei de a introduce în viața ei preocupări și îndatoriri ce i-ar răpi lui Effie o parte din timpul pe care i-l dăruia, sau ar face ca relațiile lor de zi cu zi să fie mai puțin strînse.

În această problemă se hotărîse, căci era un pas inevitabil ; dar acum se ridica alta. Categorie, la vîrsta ei, nu exista nici un motiv să se izoleze de lume pentru a-și crește fiica ; dar avea toate motivele să nu se căsătorească cu un bărbat în care nu avea o încredere totală...

XXXIV

Cînd se trezi a doua zi, se simți cu inima ușoară. Își aminti de ultima trezire de la Givré, cu trei zile mai înainte, cînd i se păruse că întreaga viață îi era cufundată în beznă. Acum Darrow era iar sub același acoperiș cu ea, și vecinătatea lui era iar suficientă pentru a goni toate gândurile negre. Îi venea să zîmbească de scrupulele ei din seara trecută : cînd se gîndea la ele, i se părea că aparțin acelui trecut plin de teamă și ignoranță cînd refuza să privească viața în față, și era oarbă la tainele și contradicțiile inimii omenesti pentru că nu și-o cunoștea încă pe a ei. Darrow îi spusese : „Ești făcută să simți totul“ ; și să simți e în orice caz mai bine decît să judeci.

Cînd coborî, el se afla deja în odaia cu lambriuri de stejar, împreună cu Effie și doamna de Chantelle, și împăcarea pe care o simți văzîndu-l se amesteca cu senzația de ușurare că nu trebuia să vorbească despre relațiile dintre ei. Dar ele erau tot timpul prezente, și de cîte ori se uitau unul la altul, își dădeau seama de asta. De teamă să nu fie nevoită să le formuleze mai precis, căută în fel și chip să țină fetița lîngă ea și, cînd aceasta fu chemată de bonă, găsi un pretext ca s-o urmeze pe doamna de Chantelle sus, în salonașul purpuriu. Dar o convorbire confidențială cu doamna de Chantelle însemna că trebuia să discute amănunțit planuri pe care Anna nu suporta nici să le schițeze : data căsătoriei, avantajele relative de a se imbarca de la Londra sau Lisabona, posibilitatea de a închiria o casă

confortabilă la noul lor post ; și, după epuizarea acestor probleme, urma la rînd, în același fel, viitorul lui Owen.

Bunica lui, nebănuind nimic despre adevăratul motiv al plecării lui Sophy Viner, socotise „extrem de nimerit“ din partea tinerei fete să se retragă sub acoperișul vechilor ei prieteni înaintea pregătirilor de nuntă. Această retragere feciorelnică o impresionase într-atît pe doamna de Chantelle, încît pentru prima dată era dispusă să discute proiectele lui Owen ; și cum orice eveniment se traducea pentru ea în termeni de detalii mondene și domestice, Anna se văzu nevoită s-o ia de la capăt. Simți o ușurare de moment cînd Darrow li se alătură ; dar venirea lui nu făcu decît să atragă din nou conversația spre problema viitorului lor, și Anna simți o nouă strîngere de inimă auzindu-l cît de calm și lucid discuta. Oare stăpînirea lui de sine însemna indiferență, sau lipsă de sinceritate ? Mîntea ei se învîrtea mereu în jurul acestei întrebări ; și se temea la fel de mult de oricare dintre răspunsuri.

Era hotărîtă să meargă înainte, ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic : să se mărîte cu Darrow și să nu lase ca amintirea trecutului să apară vreodată între ei ; dar începea să simtă că singurul mod de a se detașa de faptele ireparabile petrecute era, odată pentru totdeauna, de a le analiza din nou împreună. De îndată ce această dorință îi incolți în minte, deveni atît de puternică, încît îi păru rău că îi promisese lui Effie să o ducă la plimbare în după-amiaza aceea. Dar nu putu găsi nici un pretext ca să nu-și țină făgăduiala, așa încît curînd după prînz o porniră toți trei cu mașina, ca să-i arate lui Darrow un castel faimos în regiune. Tot timpul excursiei, Anna nu putu să-și dea seama din atitudinea lui dacă prezența lui Effie era și pentru el un motiv de încordare ca pentru ea. Părea tot timpul la fel de bine dispus admirînd castelul vizitat, și ea își dădu seama că doar cînd se credea neobservat, fața îi devenea gravă și răspunsurile veneau mai puțin prompt.

La înapoiere, cînd mai erau vreo două sau trei mile pînă la Givré, ea propuse deodată ca ei doi să se întoarcă pe jos, prin pădurea ce mărginea parcul în partea aceea.

Darrow fu de acord, așa că se dădură jos și o trimiseră pe Effie mai departe cu mașina. Drumul lor trecea printr-o fîșie de pădure netedă ca o tapițerie decolorată, dar cu pete de un verde viu, ici-colo, pe fundalul ruginiu și galben. Cerul cenușiu luminos scotea în relief culorile estompate, și învăluia porțiunile mai îndepărtate ale peisajului într-o neprecizie molcomă. Anna își închipuise că într-o asemenea singurătate îi va fi mai ușor să vorbească ; dar în timp ce pășea alături de Darrow, pe covorul gros și pufos de mușchi cafeniu, cuvintele îi rămîneau țintuite pe buze. Părea cu neputință să rupă vraja de bucurie calmă pe care prezența lui o arunca asupra ei ; și cînd el începu să vorbească despre locul pe care tocmai îl vizitaseră, îi răspunse și apoi îl așteptă tot pe el să spună ceva... Nu, hotărît, nu putea vorbi ; nu mai știa nici ce voise să-i spună...

Și asta se repetă de mai multe ori în ziua aceea, și a doua zi. Cînd nu era lângă Darrow, o copleșeau întrebările; își formula cu o luciditate pătimasă fiecare punct din discuția ei imaginară. Dar de îndată ce se aflau împreună, ceva mai adînc decît rațiunea și mai subtil decît sfiala pur și simplu o paraliza, și dorința de a-i vorbi devenea doar o vagă neliniște, prin care privirile, vorbele și atingerile lui ajungeau pînă la ea printr-o ceață de suferință fizică. Dar această inerție era sfîșiată de izbucniri bruște de rezistență, și cînd nu erau împreună începea să-și pregătească din nou ce avea de gînd să-i spună.

Știa că el își dă seama de frămîntarea ei, și nădăjduia că va risipi încordarea prin vreun cuvînt eliberator. Dar înțelese în curînd că el își dădea seama de zădărnicia cuvintelor, și că accepta hotărîrea ei de a se purta ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic. În sinea ei îl acuza iarăși de insensibilitate, și imaginația îi era asaltată de viziuni chinuitoare ale trecutului lui... Oare i se mai întîmplase așa ceva și înainte ? Dacă episodul ar fi fost un accident izolat — „o clipă de rătăcire și nebunie“, cum o numise el — putea să înțeleagă, sau cel puțin să înceapă să înțeleagă (căci la un anumit punct imaginația i se întorcea mereu înapoi); dar dacă era doar o verigă dintr-un lanț de ex-

periențe similare, simțea că gîndul acesta dezonoara întregul ei trecut...

Effie, în interregnul dintre două guvernante, fusese lăsată să cîneze cu cei mari ; și Anna, în seara întoarcerii lui Darrow, o ținuse pe fetiță mult timp după ce bona îi făcuse semn din ușa salonului. Cînd, în cele din urmă, Effie fusese dusă la culcare, Anna propusese să joace cărți ; și după ce distracția începuse să-i plictisească, îi urase noapte bună lui Darrow și urcase împreună cu doamna de Chantelle. Dar doamna de Chantelle nu obișnuia să stea tîrziu, și în a doua seară, cu intenția amabilă de a-i lăsa pe Anna și Darrow singuri, se retrase mai devreme ca de obicei.

Anna rămase tăcută, ascultînd cum pașii ei mărunți, călcînd bățos, se îndepărtau prin hol și apoi se stinseseră în depărtare. Doamnei de Chantelle i se stricase ghergheful din lemn la care broda, și Darrow, oferindu-se să i-l repare, își trăsese scaunul lîngă o masă pe care se afla o lampă. Anna îl privea, cum stătea așezat cu capul aplecat și sprîncenele încruntate, încercînd să potrivească la loc bucățile desfăcute. Imaginea lui, atît de absorbit de îndeletnicirea-i mărunță, părea să dea încăperii tăcute un parfum de intimitate, să o umple cu o senzație de dulce obișnuință familială ; și din nou îi trecu prin cap că nu cunoștea nimic din gîndurile tainice ale acestui bărbat care ședea lîngă ea ca un soț. Lumina lămpii îi cădea pe fruntea albă, pe obrazul sănătos și bronzat, pe dosul mîinilor arse de soare. În timp ce-i privea mîinile, avu senzația lor aproape ca o atingere, și își zise : „Cealaltă femeie a stat și l-a privit, așa cum fac eu acum. Și l-a cunoscut așa cum eu nu l-am cunoscut niciodată... Poate că el se gîndește acum la asta. Sau poate că a uitat totul, la fel cum am uitat eu tot ce mi s-a întîmplat înainte de venirea lui...”

Arăta tînăr, activ, plin de forță și energie ; nu era omul frămîntărilor zadarnice sau al amintirilor îndelungate. Se întrebă ce mijloace avea ea ca să-l păstreze sau să-l mulțumească. Acum o iubea ; de asta nu se îndoia ; dar cum putea spera să-l păstreze? Erau atît de apropiați ca

vîrstă, încît se și simțea mai bătrînă ca el. Deocamdată diferența nu era vizibilă ; în exterior, cel puțin, erau potriviți ; dar o boală sau nefericirea ar înlătura curînd această egalitate. Se gîndi cu amărăciune în suflet : „El nu va îmbătrîni, pentru că nu simte lucrurile : și tocmai din cauza asta, eu voi îmbătrîni...”

Și ce se va întîmpla cînd va înceta s-o mai placă ? Avea el oare tradiția de credință față de jurămîntul rostit, sau respectul și mai profund față de consacrarea ne-rostită ? Care era concepția lui, care era convingerea intimă în asemenea probleme ? Dar ce-i păsa ei de convingerile sau concepțiile lui ? Neîndoielnic, acum o iubea, și era convins că o va iubi mereu, și că, dacă va înceta s-o mai iubească, devotamentul lui se va împotrivi schimbării. Ceea ce ar fi vrut ea să știe nu era ce gîndea el acum despre asta, ci ce îl va împiedica sau reține la momentul crucial. Ea nu își punea nici o speranță în abilitatea ei: era sigură că nu avea deloc ! Și dacă vreo zîină bună i-ar dăru-i-o, știa că ar refuza darul. Nici nu se putea gîndi că ar dori o iubire în care celălalt să fie ademenit...

Darrow, punînd deoparte ghergheful, străbătu odaia și se așeză lîngă ea, și Anna simți că avea ceva special să-i spună.

— Într-o zi sau două mă vor chema cu singuranță la post, începu el.

Nu-i răspunse nimic, și el continuă :

— Ai să-mi spui înainte de a pleca în ce zi să mă întorc și să te iau ?

Era pentru prima dată de la întoarcerea lui la Givré cînd făcea o aluzie directă la data căsătoriei lor ; și în loc să-i răspundă, ea izbucni :

— Voi am să-ți spun ceva tot timpul. Deunăzi la Paris am văzut-o pe domnișoara Viner.

Îl văzu înroșindu-se tot de surprindere.

— Tu ai chemat-o ?

— Nu ; a auzit de la Adelaide că eram la Paris și a venit. A venit ca să mă îndemne să mă căsătoresc cu tine. M-am gîndit că ar trebui să știi și tu ce a făcut.

Darrow se ridică în picioare.

— Mă bucur că mi-ai spus.

Vorbea, încercînd vizibil să-și păstreze calmul. Ea îl urmări cu privirea în timp ce se îndepărta.

— Asta-i tot ? o întrebă după un răstimp.

— Mi se pare foarte mult.

— La fel mi-a cerut și mie.

Glasul lui dovedea cît de impresionat era, și un ghimpe de gelozie îi trecu prin inimă.

— Oh, știu că a făcut-o pentru tine !

El nu răspunse nimic, și ea adăugă :

— A fost extrem de generoasă... De ce să nu vorbim despre asta ?

Își plecase capul, dar printre genele lăsate părea să pîndească fiecare expresie de pe chipul lui.

— Eu n-am evitat să vorbim despre asta.

— Să vorbim despre ea, asta vreau să spun. Mi se pare că, dacă aș putea vorbi cu tine despre ea, aș ști mai bine...

Se întrerupse, încurcată, și el întrebă :

— Ce-ai vrea să știi mai bine ?

Ea se înroși toată. Cum putea să-i spună lui ceea ce de abia îndrăznea să recunoască în sinea ei ? Nu exista nimic ce n-ar fi dorit să știe, nici o cută sau ungher al тайnei lui în care imaginația ei stîrnită să nu se străduiască să pătrundă ; dar nu putea s-o expună pe Sophy Viner scormoneliilor josnice ale unei gelozii retrospective, și nici pe Darrow tentației de a o micșora în ochii ei pentru a-și ușura situația. Fata fusese magnifică, și singurul gest demn de ea pe care-l putea face Anna era să i-l ia pe Darrow fără să pună nici o întrebare, dacă era să-l ia...

Își ridică privirea spre el.

— Cred că am vrut doar să-i rostesc numele. Nu trebuie să ne fie teamă de asta. Dacă mi-ar fi cu adevărat teamă, ar trebui să renunț la tine, zise ea.

Darrow se aplecă spre ea și o strînse lîngă el.

— Ah, acum nu mai poți să renunți la mine ! exclamă el.

Anna răbdă să o țină strâns fără să scoată o vorbă ; dar vechea spaimă se furișă din nou între ei, și îi venea să strige : „Ce să fac, dacă mi-e atît de frică ?“

XXXV

A doua zi dimineața teama încă mai dăinuia, și ea înțelese că trebuie să se smulgă din amorțeala în care i se scufundase treptat voința, și să-i spună lui Darrow că nu putea să fie soția sa.

Înțelesese asta stînd toată noaptea fără a putea închide ochii cînd, printre lacrimile dezamăgirii, își contempla trecutul. Avea în față singura ei poveste de dragoste, în toată sărăcia-i meschină, cea mai ieftină dintre aventurile ieftine, cea mai jalnică gafă sentimentală. Privi în jurul odăii, odaia unde, atîția ani, dacă inima îi fusese pasivă, în schimb gîndurile le avusese treze ; și se văzu cum va arăta în viitor, ghemuindu-se în fața unui noian de bănuieli josnice, de compromisuri și concesii nemărturisite. În clipa aceea de introspecție își dădu seama că Sophy Viner alesese partea cea mai bună, și că anumite renunțări pot îmbogăți în situații în care posesiunea lasă un gol.

Instinctul îi reacționa cu patimă, luptîndu-se împotriva acestor eforturi ale voinței. De ce s-o constrîngă trecutul sau viitorul, cînd prezentul îi aparținea atît de sigur ? De ce să renunțe prosteste la ceva ce cealaltă oricum nu va avea niciodată ? Simțul ironiei îi șoptea că, dacă îl gonia pe Darrow, n-ar fi fost spre Sophy Viner, ci spre prima femeie care avea să-i iasă în cale — la fel cum, într-un moment asemănător, îi ieșise în cale Sophy Viner . Dar chiar și faptul că putea gîndi așa ceva despre el o trimise înfiorată la polul opus. Se închipui pe sine subjugată treptat de o astfel de concepție despre viață și dragoste, și și-o închipui pe Effie crescînd sub influența femeii care se vedea devenind și își acoperi ochii în fața acestui tablou umilitor...

Luau prînzul cînd Darrow primi vestea pe care o aştepta. Îi întinse Annei telegrama, şi ea află că ambasadorul lui, în drum spre o staţiune balneară din Germania, avea să sosească a doua zi, către seară, la Paris şi dorea să stea de vorbă cu el înainte de întoarcerea la Londra. Gîndul că momentul hotărîtor sosise o tulbură atît de tare încît, cînd prînzul luă sfîrşit, se furişă pe terasă şi de acolo coborî singură în grădină. Ziua era cenuşie dar caldă, cu miresmele grele ale toamnei în aer. Rătăci fără nici o ţintă, urmînd pe sub crengile dezgolate drumul pe care îl făcuse împreună cu Darrow în prima lor plimbare pînă la rîu. Era încredinţată că el nu va încerca să vină după ea ; sigur că va bănuî de ce ţinea să fie singură. Erau momente cînd singurătatea îi era şi mai accentuată ştiind că el îi citeşte gîndurile, în timp ce ea nu ştia absolut nimic despre ale lui...

Hoinări mai bine de o oră, şi cînd se întoarse în casă, văzu, intrînd în hol, că Darrow şedea la biroul din odaia de lucru a lui Owen. El îi auzi paşii, şi înălţînd capul se răsuci în scaun fără a se ridica. Ochii li se întîlniră, şi ea văzu că ai lui erau limpezi şi zîmbitori. Avea un teanc de hîrtii în faţă şi se vedea că se ocupa de o corespondenţă oficială. O surprinse că el se putea consacra atît de calm treburilor sale, şi apoi îşi zise cu ironie că o asemenea detaşare îi dovedea superioritatea. Trecu pragul şi se îndreptă spre el ; dar în timp ce înainta avu debdată imaginea lui Owen, stînd afară în seara rece de toamnă şi urmărind cum Darrow şi Sophy Viner se priveau pe deasupra biroului luminat de lampă... Viziunea fusese atît de vie, încît îi tăie respiraţia ca o lovitură, şi ea se lăsă să cadă neputincioasă pe divanul încărcat de cărţi. În clipa aceea înţelese clar că venise sfîrşitul. „Cînd are să-mi vorbească, am să-i spun !“ gîndi ea...

Darrow, lăsînd tocul jos, o privi o clipă în tăcere ; apoi se ridică şi închise uşa.

— Trebuie să plec mîine devreme, zise el aşezîndu-se lîngă ea.

Glasul îi era grav, cu o uşoară intonaţie tristă. Ea îşi zise : „Ştie ce simt...“ şi gîndul o făcu să se simtă mai puţin singură. Expresia feţei lui era serioasă şi totuşi tandră ; şi Anna înţelese pentru prima dată cît suferise şi el.

Nu avea nici o îndoială că trebuia să renunțe la el, dar îi era cu neputință să i-o spună acum. Se ridică în picioare și zise :

— Te las cu scrisorile tale.

El nu protestă, ci răspunse doar :

— Cobori apoi să facem o plimbare ?

Annei îi trecu prin minte de îndată că ar fi bine să se plimbe cu el pînă la rîu și să-și ofere pentru ultima dată luxul tragic de a sta alături de el în micul pavilion. „Poate“, gîndi ea, „îmi va fi mai ușor să i-o spun acolo.“

Dar nu-i veni mai ușor să-i spună nici în drum spre casă, după ce se plimbară ; hotărîrea tainică de a i-o spune înainte de plecare îi dădea însă un fel de calm artificial, învăluind aceste momente într-un extaz melancolic. Evitînd mereu subiectul care le ardea pînă și chipurile cu flacăra lui, se agățară stăruitor de alte subiecte, și Anna avu impresia că gîndurile lor nu fuseseră niciodată mai aproape decît în aceste momente, cînd inimile le erau atît de despărțite. În strălucirea dragostei împărtășite uitase de cealaltă strălucire, a gîndurilor împărtășite, care îi iluminase cîndva mintea. Uitase cum Darrow îi lărgise lumea și îi oferise perspective mai vaste, și cu durerea acestei îndoite pierderi se văzu singură printre gîndurile ei sfărîmate.

Atunci, pentru prima dată, avu o viziune clară a ceea ce-i va fi viața fără el. Se văzu pe sine înrobită rutinei cotidiene, și tot ceea ce o luminase și o însuflețise i se păru lipsit de viață, zadarnic. Încercă să se imagineze absorbită de creșterea fiicei ei, ca alte mame pe care le știa ; dar bănuia că acele mame strînseseră amintiri de fericire cu care să se hrănească. Ea nu avusese nimic, și toată tinerețea ei infometată își mai cerea încă drepturile.

Cînd urcă să se îmbrace pentru cină, își zise : „E ultima noastră seară împreună, și înainte de a ne ura noapte bună, am să-i spun.“

Amînarea nu părea nejustificată. Darrow îi arătase cît de mult se temea de vorbe zadarnice, cît de hotărît era să evite orice discuție inutilă. Probabil că înțelegea foarte bine ce se petrecea în mintea ei de cînd se întorsese, dar

cînd ea încercase să-i mărturisească, evitase subiectul. Așa că ea nu făcea decît să urmeze linia de comportare trasată de el, și iată că sosise ultima clipă, și se părea că nu mai era nimic de zis...

Clipa aceasta păru, în sfîrșit, să-i ofere prilejul cînd, la ora ei obișnuită după cină, doamna de Chantelle se ridică să se retragă sus la ea în odaie. Zăbovi o clipă să-și ia rămas bun de la Darrow, pe care n-avea să-l mai vadă a doua zi dimineața ; și frazele ei cordiale în legătură cu grabnica lui întoarcere răsunară în urechile Annei ca un semn al destinului.

Toată ziua căzuse o ploaie rece, și căutînd mai multă căldură și intimitate, se retraseră după cină în odaia lambrisată cu stejar, închizînd ușile și curmînd astfel perspectiva înghețată a saloanelor ce se înșiruiău parcă fără sfîrșit. Vîntul de toamnă, bătînd dinspre rîu, șuiera în jurul casei a jale și depărțire ; Anna și Darrow rămaseră tăcuți, ca și cum s-ar fi temut să întrerupă liniștea care îi învăluia. Singurătatea, lumina focului, armonia draperiilor moi și a vechilor tablouri întunecate, țeseau în jurul lor o vrajă de siguranță prin care Anna simțea, adînc în inima ei, bătaia înăbușită a unei fericiri de nestins. Cum putuse ea să creadă că în acest ultim moment o să-i spună, cînd momentul părea să fi cules în zborul lui toate splendorile risipite ale visului ei ?

XXXVI

Darrow continua să stea în picioare lîngă ușa, după ce o închisese. Anna simți că se uita la ea, și rămase nemișcată, nevrînd să se refugieze în vreun cuvînt sau gest. Pentru ultima dată voia să-l lase să ia cu el imaginea ei cît mai completă.

Îl văzu că se apropie și se așeză pe canapea. O clipă nici unul nu scoase o vorbă ; apoi el zise :

— În seara asta, iubito, trebuie să capăt răspunsul.

Tot trupul îi înțepeni, văzîndu-l cum îi cerșea răspunsul de pe buze.

— În seara asta ? fu tot ce putu îngîna.

— Plec cu trenul dis-de-dimineață. Mîine nu vom avea decît o clipă.

Îi luase mîna, și ea își zise că trebuie să și-o elibereze, înainte de a-i spune ce avea de spus. Apoi respinse această concesie făcută unei slăbiciuni pe care era hotărîtă s-o sfideze. Își va lăsa mîna în mîna lui și îl va privi în ochi pînă la urmă ; nu trebuia să-i fie teamă, în ceasul lor din urmă, să-i arate că îl iubește.

— Ai să-mi spui în seara asta, draga mea, stăruie el blînd ; și stăruința lui îi dădu tăria să vorbească.

— Vreau să te întreb ceva, izbucni ea, dîndu-și seama cînd își auzi vorbele că nu erau în nici un caz cele pe care avusese de gînd să le spună.

El rămase nemișcat, așteptînd, și ea continuă :

— Lucrurile astea li se întîmplă des bărbaților ?

Odaia tăcută părea să răsune de ecourile prelungi ale întrebării ei. Își întoarse privirea de la el, și Darrow îi lăsă mîna și se ridică în picioare.

— Nu știu ce li se întîmplă altor bărbați. Un asemenea lucru nu mi s-a mai întîmplat niciodată...

Anna își întoarse iar ochii spre el. Se simțea ca un călător pe o cărare amețitoare de pe munte, mărginită de prăpastie ; nu putea face altceva decît să meargă înainte.

— A început... înainte de... a o întîlni la Paris ?

— Nu ; de o mie de ori nu ! Ți-am povestit faptele așa cum s-au petrecut.

— Toate faptele ?

El se întoarse brusc.

— Ce vrei să spui ?

Ea își simțea gîtlejul uscat și tîmplele îi zvîcneau.

— Vreau să spun... în legătură cu ea... Poate că știi... știi cîte ceva despre ea... dinainte.

Se întrerupse. În odaie se așternu o tăcere adîncă. Un buștean căzu în vatră, scoțînd un fîsîit prelung.

Darrow vorbi cu glas limpede.

— Nu știam nimic, absolut nimic, zise el.

Primise răspuns la îndoiala ei cea mai profundă — la ultima speranță nemărturisită de care se rușina. Rămase copleșită de durere.

El se îndreptă spre cămin și împinse la loc cu piciorul bușteanul căzut. Izbucni o flacără și în vîlvătaia ce se ridica îi văzu chipul palid, brăzdat de suferință.

— Asta-i tot ? întrebă el.

Anna dădu ușor din cap și el se apropie încet.

— Ne spunem deci adio ?

Ea făcu din nou un semn de încuviințare, și el nu încercă s-o atingă sau să vină și mai aproape.

— Înțelegi că n-am să mă mai întorc ?

O privea, și ea încercă să-i întoarcă privirea, dar ochii i se împăienjeniseră de lacrimi, și, de teamă să nu i le vadă, se ridică și se îndepărtă. Darrow o urmă, și ea rămase cu spatele la el, uitîndu-se la o vază cu garoafe de pe o măsuță plină de cărți. Lacrimile măreau imaginea obiectelor la care se uita, și petalele striate ale garoafelor, marginile lor zdrențuite și delicatele stamine încrețite îi apăreau uriașe și vii. Observă printre cărți un volum de versuri pe care i-l trimisese el din Anglia, și încercă să-și amintească dacă fusese înainte sau după...

Simți că o aștepta să spună ceva, și în cele din urmă se întoarse spre el.

— Am să te văd mîine înainte de plecare...

El nu răspunse nimic.

Atunci ea se îndreptă spre ușă, și el i-o deschise. Îi văzu mîna pe clanță, cu inelul cu sigiliu în montura de argint lucrat ; și avu sentimentul că totul se sfîrșise.

Trecură prin saloane, printre umbrele paravanelor și ale scrinurilor, și urcară scara unul lîngă altul. La capătul coridorului, o lampă arunca licăriri tulburi pe tabloul afumat de deasupra ei.

Pe palier Darrow se opri ; odaia lui era prima lîngă scară.

— Noapte bună, zise el, întinzîndu-i mîna.

Cînd Anna i-o dădu pe a ei, resorturile durerii îi plesniră. Se luptă cu suspinele, și izbuti să le înăbușească ;

dar răsufllarea îi ieşea întretăiată, şi pentru a-şi ascunde agitaţia, se rezemă de el şi îşi apăsă faţa de braţul lui.

— Linişteşte-te, linişteşte-te, şopti el mîngîietor.

Răsufllarea ei întretăiată răsuna în tăcerea casei adormite. Îşi strînse tare buzele, dar nu-şi putu înăbuşi suspinele din gît, şi el o cuprinse cu braţul pe după umăr şi, deschizînd uşa, o trase peste pragul ôdăii lui. Uşa se închise în urma lor şi ea se aşeză pe divanul de la picioarele patului. Suspinele din gît încetaseră, dar ştia că vor reîncepe dacă va spune ceva.

Darrow se îndepărtă şi se rezemă de poliţa căminului. Lampa cu abajur purpuriu îşi arunca lumina pe cărţile şi hîrţiile lui, pe fotoliul de lîngă foc, şi pe obiectele risipite pe măsuţa de toaletă. În cămin ardea un buşlean, odaia era caldă şi mirosea uşor a tutun. Era pentru prima dată cînd intra într-o odaie locuită de el, şi-i vedea lucrurile personale şi urmele trecerii lui zilnice prin ea. Fiecare obiect din jur părea să conţină o pîrticică din el : întreaga atmosferă îi respira fiinţa, şi Anna se simţi cufundată în senzaţia prezenţei lui intime.

Deodată îşi zise : „Asta e ceea ce a cunoscut Sophy Viner...” şi cu o precizie chinuitoare şi-i imagină singuri într-un asemenea decor... O dusesese oare pe fată la un hotel ?... Unde se duc oamenii în astfel de cazuri ? Oriunde ar fi fost, tăcerea nopţii fusese în jurul lor, şi lucrurile lui fuseseră împrăştiate prin odaie... Anna, ruşinată să contemple această imagine detestată, se ridică în picioare mînată de un imbold nedesluşit de a o lua la fugă ; apoi un val de sentimente opuse o opri şi rămăse cu capul plecat.

Darrow se apropiase cînd ea se ridicase în picioare, şi ea observă că aştepta să-i ureze noapte bună. Era limpede că nici nu-i trecuse prin minte altă posibilitate ; şi faptul acesta, nu ştia nici ea de ce, o făcu să se simtă umilită. „De ce nu... de ce nu ?” şoptea ceva în ea, ca şi cum reţinîndu-se, recunoscînd tacit mîndria ei, el ar fi nesocotit alte calităţi pe care ea tînjea ca el să le vadă.

— Atunci, pe mîine dimineaţă ? îl auzi spunînd.

— Da, pe mîine dimineaţă, repetă ea.

Dar nu se mișcă din loc, privind vag în jurul ei. O dată cel puțin înainte de a se despărți — căci trebuiau să se despartă — dorea să fie pentru el tot ceea ce fusese Sophy Viner ; dar rămânea pironită locului, incapabilă să găsească o vorbă sau să facă un gest care să-i exprime intenția. Exasperată de neputința ei, se gîndi : „Oare nu simt la fel ca celelalte femei ?“

Ochii îi căzură pe un portofel pe care i-l dăruise ea. Era ros pe la colțuri de cît se frecase în buzunar și deformat de hîrțiile îngrămădite în el. Se întrebă dacă ținea scrisorile ei, și întinse mîna să-l atingă.

Tot ceea ce simțiseră sau văzuseră ei, apropierea prin cuvinte sau priviri, și contactul și mai strîns prin tăceri — toate o înfiorară la această atingere. Își aminti de lucruri spuse de el, care fuseseră ca un cer nou deasupra capului ei ; atitudini ale lui care păreau o parte din aerul pe care îl respira. Ușoara căldură a iubirii ei feciorelnice o cuprinse din nou, înfierbîntîndu-se pe măsură ce-i străbătea gîndurile ; și inima i se legăna ca o barcă pe valurile atîtor și atîtor amintiri. „E din cauză că îl iubesc în prea multe feluri“, gîndi ea ; și se îndreptă încet spre ușă.

Simțea că Darrow continua s-o privească în tăcere, dar nu se mișcă și nu scoase o vorbă pînă cînd ea fu aproape de ușă. Atunci o ajunse acolo și o luă în brațe.

— Nu în seara asta... nu-mi spune în seara asta ! șopti el ; și ea se trase de lîngă el, închizînd o clipă ochii, și apoi deschizîndu-i încet sub lumina ce iradia din ochii lui.

XXXVII

A doua zi, Anna și Darrow ședeau singuri într-un compartiment al trenului de Paris.

Cînd s-au urcat în el, Anna s-a așezat în colțul cel mai îndepărtat și și-a pus geanta pe scaunul alăturat. Se hotă-

rise brusc să-l însoțească pe Darrow la Paris, și chiar îl convinsese să aștepte trenul următor ca să poată călători împreună. Simțea o dorință nespusă să fie cu el, o spaimă aproape morbidă de a-l pierde din ochi chiar și pentru o clipă : când el sărise jos din tren și alergase înapoi pe peron ca să-i cumpere un ziar, simțise de parcă nu-l va mai vedea niciodată, și se înfiorase de chinul ultimei ei călătorii la Paris, când se crezuse despărțită de el pe vecie. Dar voia să-l țină la distanță, în celălalt capăt al compartimentului, iar când trenul se puse în mișcare, își scoase din geantă scrisorile pe care le vîrîse acolo plecînd de acasă, și începu să le parcurgă, în așa fel încît pleoapele lăsate în jos să-i ascundă ochii de privirea lui.

Era a lui acum, a lui pentru toată viața : nu mai putea fi vorba să se sacrifice de dragul lui Effie, sau al oricărei alte concepții abstracte despre datorie. Firește, Effie nu va avea de suferit ; Anna își va plăti fericirea de soție printr-un devotament și mai mare ca mamă. Scrupulele ei nu fuseseră înlăturate ; dar deocamdată glasul lor era înăbușit de vuietul tumultuos al fericirii.

În timp ce deschidea scrisorile, știa că Darrow avea privirea ațintită asupra ei, și asta o făcu pînă la urmă să ridice ochii și să soarbă cu nesaț duioșia pătimașă din ochii lui. Apoi sîngele îi năvăli în obraji și simți iar dorința să se ascundă. Se întoarse la scrisori și privirea îi căzu pe un plic cu scrisul lui Owen.

Inima începu să-i bată tare : era într-o stare când lucrurile cele mai simple îi păreau amenințătoare. Ce avea oare Owen să-i spună ? Numai prima pagină era scrisă, conținînd pur și simplu anunțul că, în tovărășia unui tînar compatriot care studia la Beaux Arts, plănuise să plece în Spania a doua zi după-amiază.

„Va să zică, n-a văzut-o !“ fu primul gînd al Annei ; și senzația era o combinație stranie de umilință și ușurare. Fata se ținuse de cuvînt, urmase strict linia de conduită pe care și-o impusese ; pe cînd Anna eșuase în aceeași încercare. Nu-și reproșa eșecul ; dar ar fi fost mai mulțumită dacă ar fi existat o discrepanță mai mică între ce-i

spusese lui Sophy Viner și cum procedase apoi. Într-un chip obscur, o irita că fata fusese mult mai sigură decât ea că va avea puterea să-și ducă țelul la îndeplinire...

Anna ridică privirea și văzu că ochii lui Darrow erau ațintiți asupra ziarului. Părea liniștit și sigur de sine, aproape indiferent la prezența ei. „Oare atât de curînd voi deveni pentru el ceva obișnuit?” se întrebă cu o tresărire de gelozie. Rămase nemișcată, cu ochii ațintiți asupra lui, încercînd să-l facă să simtă atracția privirii ei. așa cum o simțea ea pe a lui. Surprinsă și rușinată, desluși un nou element în dragostea ei pentru el : un fel de tandrețe tiranică și bănuitoare care părea să-i răpească seninătatea. În cele din urmă el ridică privirea, zîmbetul lui o învălui, și se simți a lui pînă la ultima fibră a ființei, atât de total și de inseparabil a lui încît înțelesese zădărnicia de a-și închipui că poate avea o altă soartă.

Ca să-și ascundă tulburarea, îi întinse scrisoarea lui Owen. El o luă și o citi, cu fața devenită serioasă. Anna așteptă frămîntîndu-se pînă îl văzu ridicînd privirea.

— E un plan bun : cel mai bun lucru care se putea întîmpla, zise el, cu o umbră de reținere în glas.

— Oh, da, consimți ea zorită.

Simți o vagă undă de ușurare trecînd în tăcere printre ei. Erau bucuroși amîndoi că Owen pleca și că o vreme nu va mai sta în calea lor ; și i se păru îngrozitor că o parte atât de mare din fericirea lor trebuia să fie formată din asemenea sentimente nemărturisite...

— Am să-l văd în seara asta, zise, vrînd ca Darrow să simtă că nu-i era teamă să-și întâlnească fiul vitreg.

— Da, firește ; poate că va lua masa cu tine.

Aceste cuvinte o izbiră, părăindu-i-se ciudat de indiferente. Darrow urma să-l aștepte pe ambasador la gară, cînd va sosi cu trenul, și probabil că va fi nevoit să-și petreacă seara cu el, iar Anna știa că fusese necăjit la gîndul s-o lase singură. Dar cum putea sugera pe un ton atât de nepăsător ca ea să cîneze cu Owen ? Cu glasul coborît, zise :

— Mi-e teamă că e îngrozitor de nefericit.

El îi răspunse cu oarecare nerăbdare :

— În cazul acesta e cel mai bine să călătorească.

— Da... dar nu crezi că...

Se întrerupse. Știa cât de mult nu putea suferi el revenirile acestea fără rost asupra unor hotărîri irevocabile ; și teama de a face sau a spune ceva ce nu i-ar fi plăcut se amesteca cu un nou instinct de a i se supune, împotriva căruia mîndria i se revolta. Se gîndi : „Va observa schimbarea, și va deveni indiferent față de mine cum a devenit față de ea...” și o clipă i se păru că re trăiește experiența lui Sophy Viner.

Darrow nu făcu nici o încercare să afle ce vruse să spună cînd nu-și terminase vorba. Îi întinse înapoi scrisoarea lui Owen și se întoarse la ziarul lui ; și cînd, după cîteva minute, ridică din nou privirea, o făcu cu fruntea senină și cu un zîmbet care o readuse irezistibil la gînduri mai vesele.

Trenul tocmai intra într-o gară, și imediat după aceea în compartiment năvăli o pereche destul de ordinară, preocupată cum să așeze niște bagaje voluminoase. Anna, la intrarea lor, simți mîndria posesivă a femeii îndrăgostite atunci cînd oameni străini intervin între ea și bărbatul iubit. Îl rugă pe Darrow să deschidă fereastra să-i pună geanta în plasă, să-i ruleze pătura ca să-și pună picioarele ; și urmărindu-l în timp ce făcea toate astea, desluși un nou devotament în tonul lui, în felul cum se apleca asupra ei și îi întîlnea privirea. Se așază iar la locul lui, și se priviră ca doi îndrăgostiți ce-și zîmbeau de o fericire numai de ei știută.

Înainte de a se fi întors la Givré, Anna îi oferise lui Owen apartamentul ei să se mute în el, dar tînărul preferase să rămînă la hotelul unde își trimisese bagajele ; așa că, de cum ajunse la Paris, ea se hotărî să se ducă de îndată acolo. Era nerăbdătoare să-l întîlnească, și se bucura că Darrow fusese silit să se despartă de ea la gară, ca să caute un coleg de la ambasadă. Se temea de o nouă întîlnire între el și Owen, și totuși nu îndrăznea să i-o spună ; și ca să fie sigură că nu va veni la ea, pomeni de o întîlnire urgentă cu croitoreasa și de o lungă listă de comisioane pentru doamna de Chantelle.

— O să te văd mîine dimineață, încheie ea.

Dar el îi răspunse zîmbind că va găsi neapărat timp să vină la ea pentru o clipă, după întrevvedereea cu ambasadorul; și, suind-o într-un taximetru, se aplecă pe fereastră ca să-și lipească buzele de ale ei.

Ea se înroși ca o fetiță, gîndindu-se și supărată și fericită : „Ieri n-ar fi făcut așa ceva...” — și nenumărate deosebiri abia perceptibile în atitudinea și în felul lui de a fi păreau să se fi întruchipat în acest gest copilăresc. „La urma urmei, sînt logodită cu el”, reflectă, și apoi zîmbi de absurditatea acestui cuvînt. În clipa următoare, cu o tresărire de remușcare, își aminti de strigătul lui Sophy Viner : „Am știut tot timpul că el nu ține la mine...”

„Sărmana de ea, oh, sărmana de ea !” se gîndi Anna.

La hotelul lui Owen, Anna așteptă nerăbdătoare cît timp portarul se duse să-l caute. Aflînd că era în odaia lui și că o ruga să urce, o porni prin hol, unde văzu într-un colț geamantanul lui, pregătit să fie expediat.

Owen stătea la masă scriind ceva cu spatele la ușă ; și cînd se ridică în picioare, cu spatele la fereastră, abia i se deslușeau trăsăturile în lumina cenușie a după-amiezii.

— Dragul meu... va să zică pleci cu adevărat ? zise ea, șovăind o clipă în prag.

Owen îi oferă un scaun, și se așezară amîndoi, fiecare așteptînd ca celălalt să vorbească. În cele din urmă ea îl întrebă ceva despre prietenul cu care va călători, un tînăr sfios și tăcut cu care venise de cîteva ori la Givré. Gîndindu-se că era firesc să fi preferat acest camarad rezervat altor tineri mai zburdalnici, Anna zise cu glas tare :

— Mă bucur că Fred Rempson poate să meargă cu tine.

Owen răspunse pe același ton și, timp de cîteva minute, conversația se tîrî printre diferite banalități neinteresante. Anna observă că, deși dispus să vorbească despre planurile lui, Owen evita cu grijă să pună vreo întrebare în legătură cu ale ei. Era limpede din aluziile lui că avea de gînd să lipsească un timp destul de îndelungat, și chiar o rugă curînd să dea instrucțiuni să i se împacheteze și să

i se expedieze niște haine mai groase de iarnă, pe care le lăsase la Givré. Profitînd de acest prilej, Anna îi spuse că se va întoarce într-o zi sau două la Givré și că-i va îndeplini imediat rugămintea. Apoi adăugă :

— Am venit azi dimineață împreună cu George, care pleacă mîine la Londra.

Folosî numele de botez al lui Darrow, ca să-i dea lui Owen prilejul de a vorbi despre căsătoria ei. Dar el nu făcu nici un comentariu, și numele rămase răsunînd nefamiliar între ei.

Odaia era aproape cufundată în întuneric, și pînă la urmă Anna se ridică și, căuînd în jur comutatorul, zise :

— Nici nu pot să te văd, dragul meu.

— Oh, nu... nu pot să sufăr lumina ! exclamă Owen, prinzînd-o de mîină și împingînd-o la loc pe scaun. Rîzînd nervos, adăugă : Am o nevralgie că abia pot să văd. Cred că e din cauza ploii acesteia blestemată.

— Da ; are să-ți facă bine că te duci în Spania.

Îl întrebă dacă are la el medicamentele pe care i le dăduse doctorul la o criză anterioară, și la replica lui că nu știe ce-a făcut cu ele, sări în picioare, oferindu-se să se ducă la farmacie. Era o ușurare să poată face ceva pentru el, și își dădu seama din răspunsul lui : „Oh, mulțumesc... ești atît de drăguță ?“ — că și el simțea o adevărată ușurare s-o vadă plecînd sub acest pretext. Pornirea lui firească ar fi fost să declare că n-avea nevoie de nici o doctorie și că îi va trece imediat ; și faptul că el acceptase îi dovedea cît de fără rost socotea încercarea lor de a prelungi întrevederea. Fața lui nu mai era acum decît o pată albă în întuneric, dar ea simțea că își ascunde astfel ca sub un vâl expresia îndurerată. „Știe... știe...“ își zise ea, și se întrebă dacă adevărul îl aflase din vreun amănunt semnificativ, sau doar prin forța intuiției.

Se ridicase și el în picioare așteptînd-o să plece, și ea se îndreptă spre ușă zicînd :

— Mă întorc imediat.

— Oh, te rog să nu mai urci ! zise el, și se opri încurcat : Vreau să spun... s-ar putea să nu mai fiu aici. Trebuie să mă duc să-l iau pe Rempson, ca să punem la punct ultimele pregătiri.

Ea se opri în prag, cu inima strînsă. Așadar, acesta trebuia să fie momentul despărțirii — și nici măcar n-o întrebase cînd avea să aibă loc căsătoria, și nici nu-i făgăduise s-o mai vadă înainte ca ea să plece la celălalt capăt al lumii.

— Owen ! exclamă, întorcîndu-se.

El rămase mut în fața ei, în lumina nesigură.

— Nu mi-ai spus cît timp o să lipsești.

— Cît timp ? Oh, vezi... nu știu prea bine... Am oroare de date precise, știi bine...

Tăcu, și ea văzu că n-avea de gînd s-o conducă pînă afară. Încercă să spună : „Ai să fii înapoi la nunta mea ?“, dar nu izbuti să articuleze un cuvînt. În cele din urmă murmură :

— În șase săptămîni cred că plec și eu....

El spuse, ca și cum ar fi așteptat anunțul și și-ar fi pregătit răspunsul :

— Oh, pînă atunci, probabil că...

— În orice caz, n-am să-ți spun la revedere, bîigui ea, simțind cum lacrimile îi lunecau pe sub voalul pălăriei.

— Nu, nu ; mai bine nu ! declară el ; dar nu făcu nici o mișcare, și ea se apropie și își puse brațele în jurul gîtului lui.

— Ai să-mi scrii. nu-i așa ?

— Firește, firește...

Mîinile ei alunecară într-ale lui, și o clipă se ținură astfel în tăcere, pe întuneric : apoi el rîse ușor și zise :

— Cred că e timpul să aprind lumina.

Cu o mîină apăsă comutatorul electric, în timp ce cu cealaltă deschidea ușa ; și ea ieși fără a îndrăzni să-și întoarcă privirea, ca nu cumva lumina, căzînd pe chipul lui, să-i arate ceea ce se temea că ar putea vedea.

XXXVIII

Anna se duse la farmacie să ia doctoria pentru Owen. În drum opri taximetrul în fața unei librării și ieși de acolo încărcată cu cărți. Știa ce l-ar putea interesa pe

Owen, ca și ceea ce s-ar fi putut să fi citit, și alesese printre ultimele apariții, cu eficacitatea unui cititor cu discernământ. Numai revenind spre hotel își dădu seama de ironia faptului de a adăuga acest remediu, intelectual, la cel luat de la farmacie. Era ceva grotesc și aproape ridicol în ideea de a oferi o selecție judicioasă de cărți unui bărbat care pornește într-o astfel de călătorie. „Știe... știe...” continua ea să-și repete ; și, dându-i portarului doctoriile luate la farmacie, plecă fără să mai lase cărțile.

Se duse la apartamentul ei, unde camerista ajunsese înaintea ei. În salon fusese aprins focul și măsuta de ceai era pregătită lângă cămin. Ploaia torențială bătea în geamurile cu perdelele trase, și ea se gîndea la Owen, care în curînd va porni spre gară, singur cu gîndurile lui triste. Fusese mîndră că tînărul îi ceruse întotdeauna sprijinul în momentele grele ; și astăzi, în cel mai greu dintre toate, ea era singura ființă spre care nu se putea îndrepta. De acum înainte, între ei se va înălța mereu zidul unei tăceri insurmontabile... Își frămînta mintea încercînd să ghi-cească cum de aflase adevărul. O văzuse oare pe fată și ca îi spusese ? Instinctiv, Anna respinse această presupunere. Dar ce nevoie era de o precizare explicită, cînd totul în ultimele săptămîni fusese încărcat în permanență cu acest secret ? Privind înapoi la zilele ce trecuseră de cînd Darrow sosise prima dată la Givré, își dădu seama că nimeni nu mărturisise ceva intenționat și că nimic nu fusese dezvăluit accidental. Adevărul ieșise la lumină prin forța-i irezistibilă ; și constatarea o făcu să înțeleagă, surprinsă, că existau forțe ascunse, un haos de atracții și respingeri mult mai adînc decît relațiile ordonate de la suprafață. Se gîndi cu o tristă ironie la vechea ei concepție despre viață, ca un fel de cartier bine luminat și bine păzit, opunîndu-se locurilor întunecoase despre care nu trebuie să știi niciodată nimic. Și iată-le acum, aceste locuri întunecoase în propriul ei suflet, și de acum înainte va trebui să le străbată mereu ca să ajungă pînă la ființele pe care le iubea atît !

Mai ședea încă lângă măsuta de ceai neatinsă, cînd auzi în hol glasul lui Darrow. Tresări, gîndindu-se : „Trebuie

să-i spun că Owen știe...”, dar cînd ușa se deschise și îi văzu fața, luminată încă de același zîmbet de triumf copleșesc, simți din nou cît de zadarnic e să-i vorbească... Oare el își închipuise cu adevărat că Owen nu va afla? Din înălțimea experienței lui superioare, probabil că își dăduse seama de mult că tot ce se întîmplase era inevitabil; și, în orice caz, acum nu se mai gîndea la asta.

Era îmbrăcat în ținută de seară, și în timp ce se apropie de ea zise:

— Ambasadorul e invitat la un dineu oficial, așa că pînă la urmă sînt liber. Unde cinăm?

Anna se închipuise șezînd singură toată seara, cu gîndurile ei jalnice, și faptul că și le va scoate din minte în următoarele ceasuri îi dădu imediat o senzație de ușurare. Începu să se molipsească de dispoziția lui Darrow, și în timp ce își zîmbeau se gîndi: „Nimic nu poate schimba faptul că sînt a lui.”

— Unde cinăm? repetă el vesel, și ea pomeni de un restaurant binecunoscut pe care îl auzise cîndva declarînd că-l preferă.

Dar, în același timp, i se păru că vede o umbră pe chipul lui, și își spuse imediat: „Acolo a fost împreună cu ea!”

— Oh, nu, de fapt, nu vreau acolo! se precipită ea, și îl văzu înroșindu-se ușor.

— Atunci unde?

Faptul că nu o întrebase de ce și schimbase gîndul o convinse că ghicise adevărul, și că el știa că ea ghicise. „Va ști totdeauna ce gîndesc, și nu va îndrăzni niciodată să mă întrebe”, gîndi ea: și văzu între ei același zid insurmontabil de tăcere ca între ea și Owen, un zid de sticlă prin care își puteau vedea unul altuia cea mai mică mișcare, dar prin care nu putea străbate nici un sunet...

Se duseră la un restaurant de pe boulevard, și acolo, într-un colț ferit față de sala înghesuită, senzația atîtor lucruri nerostite între ei încetă treptat s-o mai apese. El arăta atît de vesel și de elegant, atît de sincer mîndru de ea, atît de nereținut în fericirea de a fi cu ea, încît nimic

altceva; nu mai putea să pară real în prezența lui! Aflase că ambasadorul urma să rămână două zile la Paris, și ca urmare avea motive să sperie că și plecarea lui la Londra se va amîna. Era buouros de perspectiva de a fi alături de Anna cîteva ceasuri în plus, și ea nu se întrebă dacă bucuria lui dovedea lipsă de sensibilitate, căci era prea conștientă de puterea lui de a-i schimba dispoziția pentru a nu simți o tainică mîndrie că și ea îi influența dispoziția.

Mai zăboviră și după ce li se aduseră fructele și cafeaua, și cînd se ridicară să plece, Darrow propuse ca, dacă avea chef de teatru, mai aveau timp să prindă ultima parte a programului la unul din teatrele mai mici.

Auzind cît e ceasul, Anna își aminti de Owen. Văzu trenul lui gonind spre sud prin furtună și, într-un colț al compartimentului ce se legăna în mers, chipul lui, palid și nedeslușit, cum îi apăruse în înserarea ploioasă. Era îngrozitor că va trebui să plătească mereu pentru clipele ei de fericire !

Darrow ceruse să consulte o revistă de teatru, și îndată după aceea ridică ochii și zise :

— Am auzit că a doua parte de la Athénée e amuzantă.

Anna era gata să accepte ; dar cînd să spună ceva, se întrebă dacă nu cumva la Athénée îl văzuse Owen pe Darrow cu Sophy Viner. Nu era sigură nici măcar că îi pomenise de numele teatrului, dar simpla posibilitate era de ajuns să-i întunece cerul. O scotea din sărite gîndul să-l însoțească pe Darrow în locuri unde fusese cu Sophy. Încercă să înlătore acest scrupul, spunîndu-și chiar cu o ironie amară că, de cîte ori era în brațele lui Darrow, era într-un loc în care fata fusese înaintea ei — dar nu-și putu înlătura teama superstițioasă de a fi cu el în vreuna din scenele episodului de la Paris.

Îi răspunse că era prea obosită pentru teatru, și o porniră spre apartamentul ei. La picioarele scării ea se întoarse pe jumătate ca să-i ureze noapte bună, dar el păcu să nu observe gestul și o urmă pînă la ușă.

— E chiar mai bine așa decît la teatru, zise el intrînd în salon.

Ea străbătuse odaia și se apleca asupra căminului, ca să aprindă focul. Știa că el se apropie, și că după o clipă îi va trage pelerina de pe umeri și își va lipi buzele de gâtul ei, chiar sub părul ridicat la ceafă. Aceste privilegii erau ale lui și, oricât de respectuos și de tandru și le revendica, atitudinea lui veselă și degajată echivala cu proclamarea unui drept.

„După teatru tot așa veneau acasă“, se gândi ea ; și în aceeași clipă, simțindu-i mâinile pe umeri, se trase înapoi.

— Nu... oh, nu ! exclamă ea, strângându-și pelerina.

Își dădu seama, după privirea lui uimită, că fața ei era crispată de durere.

— Anna ! Ce s-a întâmplat ?

— Owen știe ! izbucni ea, cu dorința confuză de a se justifica.

Darrow se schimbă la față.

— Ți-a spus el asta ? Ce ți-a spus ?

— Nimic ! Mi-am dat seama din tot ceea ce nu mi-a spus.

— Ai stat de vorbă cu el în după-amiaza asta ?

— Da ; câteva minute. Și am văzut că abia aștepta să plec.

Se lăsase să cadă într-un scaun, și rămase acolo ghemuită, ținându-și încă pelerina pe umeri.

Darrow nu încercă s-o contrazică, și ea observă că nici nu era surprins. Se așeză la o mică distanță de ea, învîrtind între degete tabachera pe care și-o scosese din buzunar când intraseră. În cele din urmă întrebă :

— A văzut-o pe domnișoara Viner ?

Ea se crispă auzindu-i numele.

— Nu... nu cred... Sînt sigură că nu...

Rămaseră tăcuți, evitînd să se privească. În cele din urmă Darrow se ridică și făcu cîtiva pași prin odaie. Se întoarse și se opri lîngă ea, privind-o drept în față.

— Cred că ar trebui să-mi spui ce ai de gînd să faci.

Ea înălță capul și îi întoarse privirea.

— Nimic nu poate să-l mai ajute pe Owen !

— Nu ; dar lucrurile nu mai pot continua astfel.

Făcu o pauză, ca și cum și-ar fi măsurat cuvintele și apoi exclamă :

— Te umplu de silă !

Ea tresări și aproape că izbucni în plîns.

— Nu... oh, nu !

— Sărmană copilă... de ți-ai vedea fața !

Ea își ridică mîinile,, ca pentru a și-o ascunde, și întorcîndu-se cu spatele la el, își rezemă capul de polița căminului. Îl simțea stînd puțin în spatele ei, dar fără a încerca s-o atingă sau să se apropie.

— Știu că ai simțit ceea ce am simțit și eu, vorbi el cu glas scăzut, că ne aparținem unul altuia și că nimic nu poate să schimbe asta. Dar te năpădesc gîndurile, și nu poți să le gonești. Ori de cîte ori mă vezi îți amintești... mă asociezi cu lucruri de care ți-e scîrbă... Ai fost generoasă — nespus de generoasă. Mi-ai acordat șansele pe care le poate acorda o femeie : dar dacă totul te face să suferi, ce rost are ?

Se întoarse spre el cu fața scăldată în lacrimi.

— Nu m-a făcut doar să sufăr.

— Oh, nu ! Știu... Au existat momente...

Îi luă mîna și i-o duse la buze.

— Ele or să-mi rămîină în suflet toată viața. Dar nu pot să te văd plătiînd un preț atît de mare pentru ele. Nu merit să te cost atîta.

Ea continua să-l privească cu ochii în lacrimi ; și pe neașteptate aruncă întrebarea :

— Nu-i așa că ai dus-o la Athénée în seara aceea ?

— Anna... Anna !

— Da ; vreau să știu ; vreau să știu totul. Poate că asta mă va face să uit. Ar fi trebuit să-mi spui mai de mult. Oriunde am merge, îmi închipui că ai fost acolo cu ea... vă văd împreună. Vreau să știu cum a început, de ce ai părăsit-o... Nu mai pot să trăiesc în ignoranță.

Nu știa ce anume provocase această izbucnire pătimașă, dar se simțea mai ușurată, mai liberă, ca și cum pînă la urmă vraja cea rea se spulberase.

— Vreau să știu totul, repetă ea. E singurul mod de a mă face să uit.

După ce încetă să vorbească, Darrow rămase unde stătea, cu brațele încrucișate, cu ochii în jos, nemișcat. Ea aștepta, uitându-se la el.

— Nu-mi spui ?

— Nu.

Sîngele îi năvăli în obraji.

— Nu vrei ? De ce ?

— Dacă ți-aș spune, crezi că ai uita *asta* ?

— Oh..., gemu ea, și se îndepărtă.

— Înțelegi că e imposibil, continuă el. Am făcut un lucru pe care-l detest, și ca să-l ispășesc, îmi ceri să fac altul. Ce fel de satisfacție îți va da ? Va înălța între noi un zid de netrecut.

Anna își rezemă cotul de polița căminului și își ascunse fața în mâini. Avea senzația că își irosește zadarnic ultima șansă de fericire, dar nu putea face nimic ca s-o salveze. Îi trecu prin minte ipoteza : „Mi-aș găsi pacea dacă aș renunța la el ?” și își aminti de zilele pustii după ce-l gonise, și înțelese că o asemenea speranță era zadarnică. Lacrimile îi curgeau printre gene și se prelingeau încet peste degete.

— Rămii cu bine, îl auzi ea spunînd, și pașii i se îndreptară spre ușă.

Ea încercă să-și ridice capul, dar greutatea disperării i-l trăgea în jos. Își zise : „E sfîrșitul... nu va mai reveni...” și rămase într-un soi de amorțeală, percepînd fără să simtă scurgerea inevitabilă a clipelor. Apoi corzile care o legau părură să se rupă, și ridicînd capul îl văzu plecînd.

— Dar e al meu... e al meu ! Nu-i al nimănui altuia !

Fața lui era întoarsă spre ea și privirea din ochii lui îi risipi toate spaimetele. Nu mai înțelese ce anume îi smulsese de pe buze strigătul fără noimă ; dar dulceața uci-gătoare de a-l iubi deveni iar singurul lucru real din lume.

A doua zi, Anna se trezi amintindu-și umilită de seara trecută.

Darrow avusese dreptate să spună că sacrificiul lor nu ar aduce nimănui vreun folos ; totuși, ei i se părea că existau obligații care nu puteau fi măsurate cu asemenea norme. În orice caz, era datoră, atât pentru mândria lui cât și a ei, să se stăpînească și să nu mai provoace asemenea scene ; dar aflase că era peste puterile ei să facă astfel cît timp erau împreună. Totuși, cînd el îi oferă șansa de a se elibera, totul îi dispăruse din minte în afară de spaima oarbă de a nu-l pierde ; și văzu astfel că erau amîndoi legați, unul de altul, profund și definitiv, ca doi copaci cu rădăcinile împletite.

Rămase multă vreme reflectînd la situația ei fără ieșire, vag conștientă că singura soluție ar putea să vină doar din exterior. Și, cu încetul, un gînd prinse contur în mintea ei. Numai Sophy Viner ar putea-o salva — numai Sophy Viner ar putea să-i redea liniștea pierdută. O va căuta și îi va spune că a renunțat la Darrow ; și dacă va face acest pas, nu va mai putea să dea înapoi, și va fi silită să meargă mai departe singură.

Orice pretext de a face ceva era un fel de calmant, așa că trimise camerista la soții Farlow cu un bilet, rugînd-o pe domnișoara Viner s-o primească. Trecu mult timp pînă cînd camerista se întoarse, și cînd în cele din urmă apărură, îi înmîină o hîrtiuță pe care se afla scrisă o adresă, și îi comunică verbal că domnișoara Viner se mutase cu cîteva zile mai înainte la sora ei, într-un hotel de lîngă Place de l'Etoile. Camerista mai adăugă că doamna Farlow, pretextînd că planurile domnișoarei Viner nu erau sigure, ezitase la început să-i dea informația ; și Anna bănuia că, plecînd de la prietenii ei, fata îi rugase să nu dea noua ei adresă, ca să-l evite astfel pe Owen. „Ea s-a ținut de cu-

vînt și eu nu“, își zise Anna ; și gîndul îi întări planul de acțiune.

Darrow o anunțase că va veni imediat după prînz, și dimineața era atît de înaintată, încît Anna, încă neîncrezătoare în puterile ei, se hotărî să se ducă cu mașina la adresa dată de doamna Farlow. În drum încercă să-și amintească ce aflate despre sora lui Sophy Viner, dar în afară de înflăcărarea cu care fata lăudase frumusețea Laurei, nu-și putea aminti decît vagi aluzii ale doamnei Farlow privind talentele ei artistice și vicisitudinile matrimoniale. Darrow nu pomenise despre ea decît o dată, și foarte în treacăt, în sensul că nu o preocupa decît prea puțin soarta lui Sophy, fiind în orice caz și prea îndepărtate geografic pentru a-i da vreun sprijin practic ; și Anna se întrebă ce oare o făcuse să se ducă la sora ei în aceste împrejurări. Doamna Farlow vorbise despre ea ca despre o celebritate (în ce sens, Anna nu-și putea aminti) ; dar celebritățile doamnei Farlow erau cu duiumul, iar numele de pe bucățica de hîrtie — doamna McTarvie-Birch — nu părea să aibă vreo legătură cu faima.

În timp ce Anna aștepta în holul destul de soios al hotelului *Chicago*, avea în minte atît de precis ceea ce vroia să-i spună lui Sophy Viner, încît fata parcă se și afla în fața ei ; și inima i se prăbuși de la toată înălțimea curajului ei cînd portarul, după un lung răstimp, se întoarse anunțînd-o că domnișoara Viner nu mai era acolo. Anna, nefiind sigură că a înțeles bine, îl întrebă dacă voia să spună că domnișoara ieșise pentru moment ; dar omul răspunse că plecase cu o zi înainte. Mai mult nu știa și, după ce șovăi o clipă, Anna îl trimise din nou s-o întrebe pe doamna McTavie-Birch dacă putea s-o primească. Se gîndi că probabil Sophy o rugase pe sora ei, la fel ca și pe doamna Farlow, să păstreze secretul, dar că apelînd personal la doamna Birch, ar putea avea mai mult succes.

După un interval destul de lung de așteptare, portarul apăru cu un răspuns afirmativ ; și după încă un interval, un ascensor strîmt și șovăielnic o urcă printr-un șir de paliere murdare.

Cînd ajunse în cele din urmă la ultimul palier, și portarul o îndrumă printr-un coridor șerpuit care mirosea urît, se pomeni în fața unei uși din spatele căreia răzbătea miros puternic de tutun împreună cu ecoul unei altercații înăbușite. Bătaia la ușă fu urmată de o tăcere și, după cîteva minute, ușa o deschise un tînăr chipeș ; și părul lui ciufulit și înfățișarea generală cam dezordonată și boțită o făcură pe Anna să conchidă că tocmai se sculase de pe un divan plin de perne împrăștiate peste tot. Divanul, împreună cu un pian mare pe care trona un coș cu trandafiri fanați, o cutie de biscuiți și o tavă cu rămășițele gustării de dimineață, aproape că umpleau salonașul strîmt ; într-un colț se mai vedea încă un bărbat, scund, negricios și umil, care ședea examinîndu-și căptușeala de la pălărie.

Anna se opri, șovăind ; dar cînd rosti numele doamnei Birch tînărul o invită politicos să intre, aruncînd în același timp o privire nerăbdătoare către spectatorul mut din colțul odăii.

Acesta, ridicîndu-și ochii rotunzi și bulbucați, și-i fixă nu asupra tînărului, ci a Annei, pe care o cercetă o clipă la fel de amănunțit ca interiorul pălăriei sale. Sub privirea lui, ea se simți catalogată și evaluată de-a fir-a-păr ; și avu impresia, cînd în cele din urmă omul se sculă și se îndreptă spre ușă, că fusese prețuită mai bine decît se așteptase el la început. În prag privirea lui se încrucișă cu a tînărului, într-o străfulgerare plină de înțelesuri ; și această scurtă scenă o lămurî pe Anna atît de bine, încît nu fu deloc surprinsă cînd tînărul, împingînd spre ea un fotoliu, o întrebă curtenitor dacă nu dorea o țigară. Refuzul ei politicos îl făcu să spună că el își va aprinde una, dacă ea nu avea nimic împotriva ; și în timp ce căuta cutia de chibrituri prin buzunare și printre fotografiile și scrisorile de pe policioara îngustă a căminului, ea riscă încă o întrebare despre doamna Birch.

— Numai un moment, zise el zîmbind ; cred că e măsorul la ea.

Vorbea o engleză fluentă cu accent străin care, ca și privirea din ochii cu gene lungi și promptitudinea zîmbe-

tului fermecător, sugerau un lung antrenament în arta de a trăi din expediente. După ce descoperi în sfârșit o cutie de chibrituri pe dușumea, lângă divan, își aprinse țigara și se rezemă pe spate, printre perne ; și când Anna spuse că îi pare rău că o deranjase pe doamna Birch, tânărul răspunse că nu face nimic, și că ea lasă întotdeauna lumea s-o aștepte.

După aceea, prin fumul țigărilor pe care el le aprindea una după alta, discutară un timp despre diferite subiecte indiferente ; dar când Anna sugeră din nou posibilitatea de a o vedea pe doamna Birch, tânărul se ridică din colțul său și, dînd din umeri și murmurînd : „E incorigibilă“, se duse într-o odaie alăturată.

Anna se mai întreba când și în ce împrejurări dobîndise Laura cea de atîtea ori măritată un partener cu un farmec personal atît de izbitor, când tânărul se întoarse anunțînd :

— Zice că e în ordine, dacă nu vă deranjează să o vedeți în pat.

Se dădu la o parte ca să o lase pe Anna să treacă, și ea se pomeni într-o odaie întunecoasă și dezordonată trăsînd a parfum, cu o perdea roz agățată în fața singurei ferestre ; și o doamnă foarte decoltată și cu mult păr blond îi zîmbea de pe un pat roz pe care se zărea un imens pămătuf de pudră.

— Nu vă supărați, nu ? Mă costă atît de mult, încît nu-mi pot permite să-l expediez, îi explică doamna Birch, întinzîndu-i o mînă încărcată de inele, și lăsînd-o să se întrebe dacă persoana la care făcea aluzie era maseurul sau soțul ei.

Înainte de a putea să-i răspundă ceva, se produse o agitație spasmodică sub întinderea aceea roz, și ceva care semăna cu un alt pămătuf de pudră se repezi la Anna cu o salvă de sunete ca pocnetele unor dopuri liliputane de șampanie. Doamna Birch, aplecîndu-se, strigă :

— Dacă vreți să-i dați o caramela... acolo, în cutia de pe măsuta de toaletă... numai asta îl poate face să tacă...

Și după ce Anna îi oferi cășelului momeala, și el se retrase cu ea sub cuvertură, stăpîna lui se lăsă pe spate rîzînd.

— Nu-i așa că e o frumusețe ? Mi l-a dăruit prințul la Nisa, acum cîteva zile... dar e un mic monstru, mărturisi ea cu un zîmbet plin de înțeles către vizitatoare.

În semiîntinericul trandafiriu al draperiilor din jurul patului, ea înfățișa privirii uimite a Annei o ciudată asemănare cromolitografică cu Sophy Viner, sau mai curînd o sugestie a ceea ce ar putea deveni Sophy Viner odată cu trecerea anilor, și fără pămătuful de pudră. Mai împlinită, mai blondă, cu trăsături mai mari, avea totuși cîte o expresie și cîte un gest care aminteau tulburător de făptura mai proaspătă și mai atrăgătoare a tinerei fete ; și cînd își întinse brațul gol, durduliu, pe deasupra patului, păru să tragă un vâl de pe distanțe dubioase ale trecutului familiei.

— Luați loc, dacă mai găsiți pe undeva, o îndemnă ea cu cordialitate ; și adăugă, pe cînd Anna se așeza pe colțul unui scaun pe care se îngrămădeau tot felul de haine : Meseria de cîntăreață îmi ia atît de mult timp, încît nu mai am cînd să fac destulă mișcare ca să dau jos surplusul de grăsime — ăsta-i lucrul cel mai rău cînd ești artistă.

Anna murmură ceva aprobator.

— Sper că nu v-am deranjat ; i-am spus domnului Birch...

— Domnului *cum* ? se miră frumoasa tolănită ; ca să adauge imediat : Oh, *Jimmy* ! și începu să rîdă, lămurindu-se mai degrabă pe sine decît pe Anna.

Aceasta continuă în grabă :

— Am înțeles de la doamna Farlow că sora dumneavoastră e aici, și am îndrăznit să vin, pentru că doream să vă întreb cînd aș putea s-o găsesc.

Doamna McTarvie-Birch își dădu capul pe spate, privind-o lung.

— Vreți să spuneți că idiotul de la ușă nu v-a lămurit ? Sophy a plecat aseară.

— Aseară ? repetă Anna.

O spaimă bruscă o cuprinse. Era oare posibil ca fata să-i fi înșelat pe toți și să fi plecat cu Owen ? Ideea i se păru de necrezut, dar pusesse stăpînire pe ea în asemenea măsură, încît abia își putu controla buzele ca să spună :

— Mi-a spus portarul, dar m-am gîndit că poate se înșală. Doamna Farlow părea convinsă că pot s-o găsesc aici.

— Totul a fost atît de neașteptat, încît nu cred că a avut timp să-i anunțe pe Farlow-i. Abia ieri a primit telegrama doamnei Murrett, și n-a avut timp decît să-și îngrămădească lucrurile în cufăr și a dat fuga...

— Doamna Murrett ?

— Da, bineînțeles. Sophy a plecat în India cu doamna Murrett ; o s-o întîlnească la Brindisi, zise sora lui Sophy cu un zîmbet liniștit.

Anna rămase nemișcată, în timp ce privirea îi rătăcea prin odaia dezordonată, trecînd de la patul trandafiriu la fața vulgară dintre perne.

Doamna McTarvie-Birch urmă :

— S-au certat îngrozitor astă-primăvară — cred că ați auzit și dumneavoastră — dar i-am spus lui Sophy să-și înghită supărarea, din moment ce și bătrîna a făcut la fel... Ca artistă, înțelegeți, mi-e absolut imposibil s-o țin la mine...

— Desigur, consimți Anna mașinal.

În vîltoarea gîndurilor chinuitoare ce i se învălmășeau în cap, nici nu își mai dădea seama că doamna Birch continua să-i explice :

— Bineînțeles, n-am prea fost de acord să se întoarcă la bestia aia de femeie. I-am spus ce puteam... I-am spus că era o proastă să dea cu piciorul la o slujbă ca cea de la dumneavoastră. Dar Sophy nu are astîmpăr — întotdeauna a fost așa — și i-a intrat în cap că e mai bine să călătorească...

Anna se ridică de pe scaun, căutînd o formulă să-și ia rămas bun. Scaunul mișcat din loc stîrni iar furia cățelușului alb, care acoperi ultimele confidențe ale stăpînei sale

cu un nou val de isterie. În mijlocul gălăgiei Anna făcu un semn de rămas bun, și doamna Birch, reușind o clipă să-și vîre odorul sub o pernă, îi strigă :

— Mai poftiți pe-aici ! Mi-ar plăcea să vă cînt ceva.

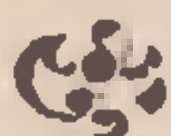
Anna murmură ceva în semn de mulțumire și se întoarse spre ușă. Pe cînd o deschidea, o auzi pe doamna Birch strigînd în urma ei :

— Jimmy ! Mă auzi ? Jimmy *Brance* ! dar, neprimind răspuns de la persoana chemată, zise : Spuneți-i să vă cheme ascensorul !

Edith Wharton este profund preocupată de influența copleșitoare a convențiilor sociale asupra individului. Observatoare atentă a realității, scriitoarea zugrăvește forța distructivă a acestor convenții — și chiar dacă omul nu pierde neapărat din ciocnirea cu ele, rămîne grav marcat și fericirea îi e mutilată.

H. Straumann

Lei 14

---

clw

Editura Univers
